Marijina Kongregacija

17777

Ivana Sušić
E. d. M. -

Z. samostan, dne 21. studenoga 1902. -

O Marijo, Majko moja,
Daj, da budem vazda Tvoja! -

Tvoj barjak sveti odabrah si, Djevo,
Njeg' pustit' ne ću, kunem Ti se evo!

J.

Sva si lijepa, o Marija!

MARIJINA KONGREGACIJA.

POUČNA I MOLITVENA KNJIŽICA.

ZA

ČLANOVE MARIJINE KONGREGACIJE.

Priredila dva svećenika.

„Da me upita koji svjetovnjak, što mu treba činiti, da se spasi: ja mu ne bih umio ni bolje što ni sigurnije preporučiti, nego da ugje u Zbor Marijin“.

(Sv. Alfons Lig.)

Drugo iz „Vrhbosne“ preštampano i umnoženo izdanje.

Odobrio prečasni ordinarijat vrhbosanski.

SARAJEVO.

NAKLADA PREČ. KAPTOLA VRHBOSANSKOGA.

1898.

Posveta Bl. Dj. Mariji.

(Običajna u kongregaciji.)

Presveta Djevice i Majko Božja Marijo! Ja . . premda sasvim nevrijedan da ti služim, no ipak ganut divnom ljubavi tvojom, i od želje služiti tebi, odabirem te danas pred svojim Angjelom čuvarom i pred cijelim dvorom nebeskim, za gospoju, odvjetnicu i majku; te čvrsto odlučujem, da ću ti odsele uvijek služiti, i koliko uzmognem, nastojati, da ti svi vjerno služe. Tebe dakle, preblaga majko, za krv Isusa Krista poradi mene prolivenu molim i prosim, da se udostojiš primiti me u štićenike svoje i za vječita slugu.

Budi mi u pomoći u svim djelima mojim, i milost mi isprosi, da se tako ponesem riječju, djelom i mišlju, te nikada ne uvrijedim ni tvojih ni presvetoga Sina tvoga očiju. Misli na me, i ne ostavi me u čas smrtni. Amen.

Tisak „Bosanske Pošte“ u Sarajevu.

Napomena.

amoljeni, da za „Vrhbosnu“ priredimo nekoliko članaka o Marijinoj kongregaciji, mi se na to bez oklijevanja privoljesmo. Potaknula nas poglavito vruća želja, e se i u nas Hrvatâ uvedu ove blagotvorne udruge duhovne, od sv. Crkve toliko preporučene.

Dok drugi prosvijetljeni narodi imaju kongregaciju za razne slojeve društva, a u prvome redu za odrasliju mladež mušku i žensku; dok onamo kongregacija obilati rod donosi po župama, školama, odgojilištima: u nas se na žalost gotovo ni ne zna, da u opće ima Marijina kongregacija. Ta, šta je ono 14 kongregacija za cijelu nam domovinu? Pa još i od ovih tek po jedna ide na Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju. Ima krajeva po Francuskoj i po Njemačkoj, gdje u jednome samome gradu ima više Marijinih kongregacija, nego li u čitavoj domovini našoj.

Naša je zato vruća želja, da se i u hrvatsko plodno zemljište usadi ova divna biljka; da se

brižno goji, bujno cvate i stostrukim rodom rodi. Neka je samo na čelu kongregaciji vrstan upravitelj-svećenik, koji umije revnovati za Boga, za Majku Božju, za spas neumrlih duša; neka on vodi kongregaciju u duhu pravila njezinih: i doskora će se zamijetiti spasonosan utjecaj njezin. Koji čitalac pažljivo pročita ovu knjižicu, što je evo šaljemo u bijeli svijet: on će se uvjeriti, da je ova tvrdnja naša posve osnovana.

U nadi, da će ovi članci dobro doći i onima, koji ne čitaju „Vrhbosnu“, preč. Kaptol vrhbosanski dao ih je na svoj trošak napose otisnuti. Pa da bude knjižica od veće koristi, dodana su u II. dijelu „pravila kongregacije“, i ostalo, što na nju spada; a u III. dijelu imaju obične „molitve“ i nekoje „pjesme“ u čast Majci Božjoj.

Blažena Djevica Marija, bez grijeha začeta, ljupko pogledala na ovo neznatno djelce, i njime se poslužila, da se uvedu, prošire i procvatu u nas Hrvatâ kongregacije njezine!

U Sarajevu, na Blagovijest 1898.

I. DIO.

POUKA O KONGREGACIJI.

MARIJINA KONGREGACIJA.

I. Osnutak i razvitak.

God. 1563. živio je u Rimu mlad redovnik D. I., Belgijanac rodom, a zvao se *Ivan Leonis*. On bijaše u „Kolegiju Rimskom“ učiteljem jednome od nižih razreda gimnazije. Glavna mu bila briga, da djeci svojoj ne samo naobrazi um, nego da joj oplemeni i srce. No videći, kako baš mladeži odasvud prijete pogibelji, i dobro znajući, da je zaštita Bl. Dj. Marije veoma možno sredstvo, da se krsna nevinost neokaljana očuva i krjepost kršćanska u srce ucijepi: uze on oko sebe prikupljati poslije popodnevne škole, a još više u nedjelje i blagdane, isprva najrevnije od svojih učenika, a docnije i ponajbolje od „Kolegija Rimskog.“ Sastanci se držali u školskoj sobi, gdje je bogoljubni učitelj bio podigao Bl. Gospi malen oltar i cvijećem ga lijepo ukrasio. Dok su druga djeca igrom i šalom vrijeme provodila, Iv. Leonis

sa djecom svojom molio bi se Majci Božjoj; čitao bi im koju duhovnu knjigu; poticao bi ih, da često primaju sv. sakramente; razgovarao bi se s njima o stvarima duševnim, i govorio bi im o krjepostima Marijinim i o pobožnosti prema njojzi; pričao im o sreći onih kršćana, koji su pod okriljem Marijinim; a najzad bi svi skupa otpjevali koju bogoljubnu pjesmu. Ovi sastanci utvrdili se sve više i više, te budu školom krjeposti i svetosti.

Već slijedeće godine[1]) stave se ovi mladići, a bilo ih je 70, — sam cvijet Kolegija Rimskog — pod osobitu zaštitu Majke Božje. Sada je Ivan Leonis tome zboru mogao dati stalan oblik i stalna pravila, koja u glavnome i danas još opstoje. *Cilj* im bio: „in pietate literisque progressus", napredak u bogoljubnosti i u nauci. A *sredstva?* Evo poglavitih. a) Članovi neka bi se svake nedjelje ispovjedili, da si tako srce očuvaju čisto i od najmanjih grijeha, te budu što miliji prečistoj Djevici, majci svojoj. b) Svakoga mjeseca neka bi barem jedanput primili svetu pričest. c) Svaki dan neka bi pobožno slušali svetu misu i molili krunicu Gospinu. d) Na svršetku škole, prije nego što će kući, neka bi razmatrali koju istinu svete vjere za $^1/_4$ sata, a drugi $^1/_4$ sata zabavili

[1]) God. 1576. bilo je u školama isusovačkim 30.000 kongreganista. Tako se brzo raširila kongregacija.

se još u razgovoru o dobrim odlukama svojim. e) Nedjeljom neka bi pjevali poslije podne večernicu i slušali kratku propovijed svoga upravitelja. f) Po tom neka bi otišli u bolnice, da dvore bolesnike, ili neka bi druga dobra djela vršili. — Zbor je imao nadstojnika, uz koga su bili savjetnici, 12 ih na broju. Cijelomu zboru bijaše na čelu jedan *svećenik*.

Sada će zbor iz zidina školskih stupiti u javnu crkvu. On se nazva „*Kongregacija Bl. Dj. Marije*", a pod naslovom *Naviješćenja Marijina.* Sveta je Stolica sve to pratila budnim okom, a god. 1577. izreče prvu pohvalnu riječ. God. 1584. (5. prosinca) dogje i potvrda u bulli Grgura XIII. „*Omnipotentis Dei.*" Kongregacija bi u Rimu kanonički uvedena i za *glavnu kongregaciju (maticu)* svih kongregacija na cijelom svijetu odregjena. Što je Grgur XIII. počeo, to Siksto V. nastavi u bullama „Superna dispositione" od 2. siječnja 1586., i „Romanum decet" od 29. rujna 1587.; Klement VIII. u breve-u od 30. kolovoza 1602.; Grgur XV. u bulli „Alias pro" od 15. travnja 1621. Svaki od ovih papa radovao se, što je kongregacija tako blagotvorno djelovala u svim staležima, u svim dobama, na svakom mjestu. Ali od svih papa, što su Marijinoj kongregaciji darežljivom rukom dijelili milosti duhovne i povlastice, najviše

se istakao Benedikt XIV. (koji je i sam bio kongreganista) svojom zlatnom bullom „Gloriosae Dominae“ od 27. rujna 1748.

Kako uvijek tako sazna i sad do skora cijeli svijet, „što je Rim naučao.“ Netom je sv. Stolica god. 1584. bullom „Omnipotentis Dei“ kongregaciju u Kolegiju Rimskom odobrila i pravo joj podijelila, da si može i druge ovakove kongregacije pripojiti te ih učiniti dionicama sviju oprosta i povlastica, što ih i ona sama uživa: već se nevjerojatno brzo uzela širiti Marijina kongregacija po Italiji, Njemačkoj, Francuskoj, Španjolskoj, Poljskoj, Ruskoj; dapače ona si prokrči put i preko mora na istok i zapad i jug. Kamo bi god Družba Isusova doprla u Evropi ili Aziji, Americi, Africi, na kopnu ili na otocima: svagdje bi ona podizala Marijine kongregacije, e bi se ispunilo i ovim putem proroštvo Gospino: „*Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.*“ (Luc. 1, 48.). U *Italiji* bijaše onda 139 samostana D. I., a svagdje bila Marijina kongregacija. U *Francuskoj* i u *misijama* pod upravom francuskih Isusovaca bilo 190 samostana; u svakom bila i Marijina kongregacija. U *Španjolskoj* imala je tad Družba Isusova 259 samostana; u svakom bila je podignuta Marijina kongregacija. U *Njemačkoj, Austriji, Belgiji, Češkoj, Poljskoj, Engleskoj* imali su Isusovci 438 samostana;

u svakom je cvala Marijina kongregacija. Pojedini gradovi Njemačke imali bi po 7, 10, 12, 13 i 15 raznih kongregacija (sad ih ima u Beču 16); tako, te se uzima, da je u samoj *Austriji* i *Njemačkoj* bilo najmanje 1,000.000 i ljudi i mladića, što su se u kongregaciji posvetili službi presvete Djevice i Bogorodice.

Fr. de Rougemont u djelu: „Historia tartaro-sinica Lovanii, 1673.“ piše, da je god. 1664. u *10 pokrajina Kine* bilo 400 kongregacija Bl. Dj. M. Članovi im — kad i kad preko 100 u jednom zboru, i to izabrani od najrevnijih novo-obraćenika na vjeru katoličku — puno tome doprinesoše, te se pogani obratili na sv. vjeru Isusovu. Uzima se, da ih se godimice pokrstilo 5.000—6.000. I u *Južnoj Americi* lijepo su uspijevale Marijine kongregacije, ne samo u kolegijima D. I., nego i u t. zv. „*redukcijama* (naseobinama)“ kanoti n. pr. u *Paraguayu* i t. d.[1])

[1]) Još god. 1569. morala se kongregacija u Kolegiju Rimskom s golemog broja članova podijeliti. *Veći*, t. j. oni, što se učahu govorništvu, mudroslovlju i bogoslovlju, odslije bi se sakupljali u crkvi „Navještenja Marijina“, odakle i ime matici-kongregaciji. U *mlagje* bi zbornike pristajali učenici ispod 18 god.

God. 1581. bijahu već 4 razna Marijina zbora u Kolegiju Rimskom; a ne bijahu to van razni odjeli matice-kongregacije. Zato se i zovu: Prima-Primaria, Secunda-Primaria i t. d.

Pod kraj 16. vijeka bilo je više od 200 zborova (kongregacija) Marijinih. God. 1658. bilo ih je do 1.459.

To je u kratkim potezima *osnutak* Marijine kongregacije. Kao što iz male košarice od site ponaraste mali Mojsije do puka Božjega, tako dopre i malo društvance veselih gimnazijalaca iz rimske školske sobe u tisuću kolegija, sveučilišta, u vojsku, u kolibe i palače, do carske krune i do papinske tiare. Bog je opet odabrao ono, što je u ljudi slabo i neznatno, da bi po njima izveo djela velika. *Iz usta male djece, i koja sisaju, činiš sebi hvalu.* (Psalm. 8, 3.) Promotrimo sad izbliže Marijinu kongregaciju: uredbu, cilj, život . . . . . njezin; ona će nam se prikazati kanoti *veliko, divno djelo Božje.*[1])

God. 1824. bilo ih je 2.476, a god. 1892. preko 19.150. Ove se kongregacije više nijesu mogle stegnuti lih na samostane Družbe Isusove, već bi se podizale na sveučilištima i u svim slojevima društva ljudskoga. Tako ima kongregacijâ za svećenike, plemiće, činovnike, umjetnike, poslužnike, radnike, šegrte, učenike, gospoje itd.

[1]) Pravo da reknemo: *Sebastijan Cabarassi* D. I. prvi je zamislio Marijinu kongregaciju. Bio on još prije god. 1560. učiteljem u I. razredu gimnazije u Syrakusi (Italija). Da bi mu učenici uz svjetske znanosti jednako napredovali i u nebeskoj mudrosti, znao bi ih on svake subote poslije podne, iza dovršene obuke, sakupiti u školskoj sobi, pa bi gledao, da ih potakne na osobito štovanje Majke Božje. Kada mu starješine njegove povjeriše drugu službu, *Ivan Leonis* D. I. preuze da razvije ovu *klicu* zbora Marijina. Kasnije pozvaše Ivana Leonisa poglavari njegovi u vječiti grad *Rim;* i tude postade s vremenom *prva Marijina kongregacija.*

II. Uredba.

Sto je kongregacija? Je li ona možda jedna od onim vjerskih zadruga, što ih zovemo: *bratovština?* Istina, i *bratovštine* Majke Božje, kanoti: bratovština škapularska, bratovština sv. krunice, bratovština prečistoga Srca Marijina i dr., idu za tim, da kršćani štuju Majku Božju, u nju se uzdaju, njoj se mole i t. d. I u tome se ove bratovštine podudaraju sa *kongregacijom* Marijinom. Ali krivo bi mislio, tko bi držao kongregaciju Marijinu za neku vrst bratovštinâ. Jer bila bratovština i ne znam kako mnogobrojna; imali njezini članovi i zajedničke vježbe bogoljubnosti; imala ona mimo štovanje Majke Božje u opće jošte i posebni koji cilj, n. pr. obraćenje grješnikâ: opet uza sve to članovi bratovštine žive lih sami za sebe; svaki od njih brine se lih za samoga sebe, a nije od strane bratovštine nikako vezan, da zborom i tvorom djeluje za spas ostalih članova. Dakako, da će revni članovi jedne bratovštine po mogućnosti i na to gledati, da im braća članovi ne idu rgjavim putem; ali ipak zato, što su članovi bratovštine, nijesu napose vezani, a niti ovlašteni, da se za svoju braću članove brinu više, nego li to u opće od njih ište ljubav kršćanska. U kratko: članovi jedne bratovštine pripadaju tek spolja, *neorganički* jednoj cjelini.

Nije tako u Marijinoj kongregaciji. Njezini članovi nijesu samo udruženi u veće ili manje zadruge vjerske, što nose *jedno* ime, te imaju nekoliko *zajedničkih* bogoljubnih vježba; nego oni čine jedno, vješto sastavljeno, *organičko tijelo*. Kongregacija Marijina jest jedna dobro uregjena, *organička družba,* koja ima svoje *podložnike* i svoje *poglavare;* pa to ih i gledom na zajedničku korist i na svako djelovanje življe i čvršće izmegju sebe spaja. Na čelu je jedan *svećenik* („praeses" ili „moderator") naimenovan od duhovnih poglavara. U rukama toga *upravitelja* sva je vlast kongregacije usredotočena; bez njega se ništa znamenita u kongregaciji ne zbiva. Pod njegovom upravom ima t. zv. „upravljajuće tijelo", t. j. „*poglavarstvo* kongregacije". Ovo je opet mnogostruko sastavljeno. Ima *nadstojnik, dva pobočnika* (asistenta), *tajnik, savjetnici* i drugi *službenici.* Svi se dijele, kako to već upravitelj zbora odredi, u razne odjele za upravu spoljašnjega i nutarnjega života kongregacije.

U tu se svrhu sastaje *poglavarstvo* zbora u odregjene sastanke, sjednice. Tude se raspravlja i vijeća kako o stanju ukupnoga zbora, tako i o pojedinim zbornicima; o stanju cijeloga tijela i pojedinih dijelova. Tude se vijećaju i odregjuju sredstva, što se čine najzgodnija za procvat i raširenje kongregacije.

Uredba je malo remek-djelo socijalne i političke vještine, zašto se ona sastoji iz svih oblika vladavine. Osnov joj jest — *demokracija: zbornici* (puk) *biraju sebi* u odregjeno vrijeme — *poglavarstvo.* Svatko se može popeti do najveće časti, samo ako mu dotječu talenti i zasluge. Ovaj skup, slobodnim izborom izabranih časnika, s nadstojnikom i pobočnicima na čelu, sačinja u kongregaciji elemenat *aristokratski.* A najviša uprava jest *monarhijska;* ona jest hierarhijska. *Svećenik upravitelj* mudro će ostaviti poglavarstvu (što se sastoji od „lajikâ") spoljašnji auktoritet, eksekutivnu vlast i neki djelokrug; a sebi će pridržati dužnost i pravo poticanja, upravljanja, svjetovanja: sankciju. Ova svećenička veza spaja napokon Marijinu kongregaciju s apostolskim redom: Družbom Isusovom. Vrhovni glavar Družbe Isusove jest po bullama papinskim (Grgura XIII. i Siksta V.) ujedno i vrhovni upravitelj sviju Marijinih kongregacija.

Generalu Družbe Isusove naredila je sv. Stolica, da Marijinoj kongregaciji dade ustanove i zakone (pravila). Njemu samome podijelila je sv. Stolica punomoć, da svekolike Marijine kongregacije u cijeloj katoličkoj Crkvi „kanonički" pripoji „prvoj rimskoj kongregaciji" — „Primae primariae". Toga radi i jest Družba Isusova i Marijina kongre-

gacija u istom odnosu jedna spram druge, u kome jesu — mati i kći. Ovdje bi bilo suvišno i spominjati, da ova ovisnost nipošto ne znači dioništvo u zaslugama i dobrim djelima pomenutoga reda crkvenog; ona je tek nužna, da si zbor Marijin uščuva potrebiti nutarnji duh.

III. Svrha.

Svakoj se stvari može označiti dvostruka svrha: *bližnja i zadnja.* Koja je dakle zadnja, a koja bližnja svrha kongregaciji Marijinoj?

Pošto smo vidjeli, da kongregacija *nije bratovština:* to joj ni svrha ne može da bude u odregjenim molitvama, niti u pohagjanju odregjenih sastanaka bogoljubnih i t. d. Svrha je kongregaciji Marijinoj opsežnija, uzvišenija.

Ni isto *štovanje Majke Božje,* uzeto u strogom smislu, nije zadnja svrha kongregaciji. Ono je tek prijelaz, ono je *bližnja,* ali ne zadnja svrha njezina.

Zadnja svrha Marijinoj kongregaciji obuhvata da pravo reknemo — vaskoliki život zbornika, koji se u kongregaciji posvetio službi Marijinoj; njega hoće da oplemeni krjepostima kršćanskim. Pa ni s time nije ona još zadovoljna. Kongregacija upućuje članove svoje ne samo da savjesno vrše sve, na što su i onako pred Bogom obvezani; nego

ih ona potiče, da teže i za većim, da idu i za onim, što je najviše. *Zadnja svrha* dakle kongregaciji Marijinoj jest: *savršenost kršćanska* prema raznim dobama i staležima svojih članova. Ona je rada da uobrazi savršene mladiće, savršene muževe, savršene supruge, savršene činovnike, gragjane, trgovce, prave kršćane, potpune ljude, izabrani cvijet od ljudi sviju staleža. Kakovi ljudi, takov i svijet. Reforma ljudî, reforma staležâ i reforma svijeta: to je kongregaciji zadnja svrha, to njezin najviši ideal.

Možemo li u potvrdu toga navesti *povjest?* možemo li navesti *zakone* zbora Marijina?

Mi ćemo docnije saslušati *povjest,* kako ona sudi o kongregaciji; ovčas tek nešto da spomenemo. Kongregacija bijaše gotovo dva vijeka jur prebacila, kada joj na očigled cijelomu svijetu, koji ju oštro posmatrao, papa Benedikt XIV. u zlatnoj bulli „Gloriosae Dominae“ ovo dade svjedočanstvo: „Kongregacija upućuje članove svoje, kako će se posvetiti službi i štovanju Bl. Djevice Marije, i kako će vogjeni Onom, koja je *majka krasne ljubavi, straha i spoznanja Božjeg, težiti za vrhuncem kršćanske savršenosti i za svrhom spasa vječnoga.* Čovjek ne bi vjerovao, koliku su korist ljudi sviju staleža iz ove pobožne i hvale vrijedne zadruge crpili!“

Što pape u bullama svojim uče uzvišenim štilom, to isto iznosi pred nas u priprostom, jednostavnom govoru zakonodavstvo kongregacije: *pravila* njezina. Da navedemo tek jedno. *Prvo pravilo* glasi: „Blažena Djevica, Majka Božja, njeguje i brani ovaj zbor, jer mu je osobita zaštitnica. Ona, kanoti majka milosrgja, ljubi one, što nju ljube, te čuva i brani one, što se pobožno i pouzdano k njoj utječu. Zato je vrijedno, da ju članovi ovoga zbora ne samo štuju i časte na osobit način, nego da i nastoje *čisto i bogoljubno živeć povesti se za prejasnim krjepostima njezinim,* te poticati jedan drugoga na ljubav prema njojzi.“ Pravila nadalje hoće, da kongregacija iz svoje zajednice izbaci one, u kojih nema revnosti kršćanske; a u drugu ruku da imaju u kongregaciju pristup tek oni, koji su dokazali i prijašnjim životom, i još više u mjesečnoj kušnji, da umiju *težiti za većim i višim,* nego li obični kršćani. Sve je to bez sumnje očevidnim dokazom, kako se u kongregaciju Marijinu ne prikuplja bi reć „mnoštvo ljudi“, nego *tek „izabrani“,* sami *„cvijet“* i *„biser“*; o kojima se može s pravom nadati, da će se oni nad „obične kršćane“ podići i za idealom kršćanske savršenosti težiti. To je „osnovni zakon“ kongregacije; i gdjegod i kadgod se od toga osnovanoga zakona odstupilo: svagdje i svagda je i kongregacija sama

tek kukavno životarila, dok nije napokon i uginula.

Druga ne manje bitna i značajna crta toga ideala, za kojim ide kongregacija, i koja je takogjer njezina poglavita zadaća, jest oganj *apostolske ljubavi i gorljivosti* za spas i usavršenje bližnjih, ponajpače članova svojih. Ovim duhom apostolskim odisala je kongregacija već u začetku svome. Još nije Grgur XIII. „kanonički“ ni uredio matice kongregacije u Kolegiju Rimskom, a već je nju i družicu njezinu u Dillingen-u (Bavarska) breveom od god. 1577. potvrdio i razne im oproste podijelio. Megju inim dobrim djelima, za koje sv. Otac svjedoči, da su ih kongreganisti tvorili, i na koje ih podijelivši im oproste htjede još većma da potakne, bijahu i ova apostolska djela: privedenje krivovjeraca u krilo sv. matere Crkve, obraćenje grješnikâ, pouka kršćanâ, kako će obaviti t. zv. veliku svetu ispovijed ili svakoga se tjedna pričestiti; pouka, kako će se u napredak ispovijedati, kako slušati propovijed, kako će obavljati svakidanje molitve i t. d. Papinski poklisar (legat) i kao takov najviši zastupnik sv. Stolice u Njemačkoj, Felicijan, biskup od sv. Agate, god. 1578. (13. listopada) podaje oprost svakome zborniku, koji će: izmiriti neprijatelje, protiv krivovjeraca bud riječju bud djelom bud knjigom braniti čast

Majke Božje, druge sklonuti da nedjeljom i blagdanom idu na sv. misu ili da slušaju propovijed ili da odbace (unište) nevaljale knjige; koji će se Bogu moliti, da bi se uzdržala sveta vjera katolička po Njemačkoj, Engleskoj, Francuskoj i t. d.

Tako se već dječak vježbao u *djelima apostolskim,* što će ih on u muževnoj snagi nastaviti. Povjest će nam o tome kasnije više pričati. Zato je i smio reći Antun Possevin D. I. (1534.—1611.), apostolski nuncij Grgura XIII. i ispovjednik sv. Franje Saleskoga, da je kongregacija prihvatila sva djela *tvorne ljubavi* spram bližnjega, što ih je njezina revnost samo dohvatiti mogla. A iza 200 godina Benedikt XIV., povedavši se za prijašnjim papama, napisa u svojoj zlatnoj bulli ovo: „Najzad preporučamo što toplije svim zbornicima, neka goje ljubav ne samo izmegju sebe, nego i spram svih kršćana, te zborom i tvorom ispune one dvije zapovijedi, u kojima se nalazi cijeli zakon i svi proroci; pa kao do sad, neka uzraduju Crkvu Božju i u napredak, te joj pomognu u velikom djelu njezinu."

Ova apostolska i značajna djelatnost zborova Marijinih u svakoj grani i privatnoga i javnoga života mogla bi biti uzrokom, s kojega bi *ženski spol* „načelno" bio isključen od ove toliko raširene zadruge duhovne.

Pa doista Marijine kongregacije niti su bile, a niti su smjele da budu neka „molitvena društva"; u burno pak valovlje spoljašnjega svijeta nije mogla da stupi žena, koju je Promisao Božji odredio za tihi dom. Tek oko polovice 18. vijeka sveta je Stolica dopustila ženama i djevojkama, da se i one smiju pridružiti zboru Marijinu, neka bi i one činile, što bi mogle.

Prikupimo sve to u dvije riječi. Kongregacija Marijina ne ide tek za pojedinim djelima kršćanskim; niti za odregjenom mjerom krjeposti i svetosti članova svojih. Ona ide za *svestranom savršenošću,* koja se samo dade postići u pojedinom staležu. A sve to hoće kongregacija da poluči: *služeći i štujući Bl. Dj. Mariju, Majku Božju.*

IV. Štovanje Majke Božje.

Ići za *kršćanskom savršenošću* i za *apostolskom reformom* sviju staleža, da, cijeloga svijeta: to je dvojaki, najviši cilj Marijinoj kongregaciji.

Pa drukčije i ne može da bude. Zbor je Marijin bi reć „personifikacija" Bogorodičina štovanja; i kao što ovo ima svoj početak u Kristu, tako ima u Kristu i svoj svršetak. Promotrimo iz bliže ovu istinu!

Pobožnosti, što se tijekom vremena u Crkvi Božjoj pojavile, djela su Duha svetoga, koji daje,

da se kao nekim čarobnim i nepredobitnim svjetlom istakne sad jedna sad opet druga objavljena dogma ili tajna, te da bi se vjernicima otvorila nova vrela milosti, i na novi se život podigla sv. Crkva. Crkvene su pobožnosti kanoti konopci spušteni s neba u more vremena, da se na njima rod ljudski put nebesa uzdigne; one su svjetionici, štono svijetle kršćanima u tamnoj buri briga i nevolja zemaljskih; one su pohodi Božji, koji jednom riječju, jednim djelom i čudom Boga silnije i bistrije navješćuju, nego li sve zvijezde nebeske. Kada to vrijedi za sve pobožnosti, što ih providnost uzbudila u Crkvi svojoj počevši od pobožnosti „k dobrome Pastiru" u katakombama, pa sve do pobožnosti „k Presvetomu Srcu Isusovu" pridržanoj zadnjim vremenima: to onda vrijedi i o *pobožnosti prema Bl. Dj. Mariji*, Majci Kristovoj, koja je početak spasu, budući je izvor pravome *„životu"* našemu.

Bližnja svrha Marijinoj kongregaciji jest najplemenitije *štovanje Majke Božje*, što se uspelo do najvišega stupnja, u koliko to sile dopuštaju. Ova pako svrha vodi i brže i laglje i sigurnije od svakoga drugoga puta — k *zadnjoj* svrsi: k svetosti, i to apostolskoj svetosti.

Bit će nam to jasnije, kad vidimo, koje je mjesto Providnost odredila Bl. Dj. Mariji u kraljevstvu Božjem na zemlji.

Dvije velike dogme rasvjetljuju nutarnju i vanjsku stranu ovoga kraljevstva Božjega i odnošaja, u kome je ono napram Mariji, Majci utemeljitelja toga kraljevstva Božjega.

Kraljevstvo Božje na zemlji, komu je prokrčen put onamo od početka svijeta kroz hiljade i hiljade godina staroga zavjeta, i komu su udareni temelji u zemnome životu Kristovu, i koje se nastavlja i dogragjuje kroz sva vremena i na svim mjestima do svršetka svijeta: — ovo kraljevstvo Božje, ovo kršćanstvo jest *jedno* djelo Božje — jest *Krist.* Sv. Pavao izvodi tu divnu misao u listu na Kološane i Efežane. Ovo *jedno* djelo Božje jest po sv. Pavlu dogradnja jednoga duhovnoga tijela, komu je glava Krist, jest duhovno, milošću Božjom izvedeno raširenje Upućenoga Sina Božjega; jest regbi dozrelost Krista u rodu ljudskom. Otajstvo, što se fizično i bitno zbilo u tihom Nazaretu, treba da izbije na javu, treba da raste duhovno, treba da bude do konca vijeka i svijeta. To je osnovna ideja kršćanstva. To je kraljevstvo Kristovo. To je Krist, kako ga u malo, no jezgrovitih riječi crta sv. Pavao u listu na Kološane (1, 27.).

No kako je Bl. Dj. *Marija* napram ovome Kristu? Ona je jedno i sveudiljno orugje u ruci Božjoj. Kako je izabrana za rogjenu Majku ličnomu Kristu, postade ona i duhovnom majkom Kristu,

koji se u otkupljenome rodu ljudskom neprestano i duhovnim načinom proširuje. Kakogod je Bl. Dj. Marija rodu ljudskome podala Krista za objektivno spasenje, tako ima ona Krista da poda svima i svakomu za subjektivno posvećenje, dovodeći nas k životu, što sastoji u milosti Božjoj, usavršujući nas u njem i posvećujući. Toga radi i jest odnošaj Marijin napram kraljevstvu Božjemu na zemlji duboki i nježni odnošaj *matere napram djetetu;* samo što je u Marije taj odnošaj kud i kamo nježniji, jerbo su djela milosti Božje neizmjerno ljepša i jasnija i istinitija, nego li djela prirode. Bl. Dj. Marija ima da nam bude „pramati", druga Eva po milosti; ima da nas uzgaja „do potpune dobi Kristove" (Efež. 4, 13.), u kršćanskoj krjeposti, savršenosti, svetosti.

Da Bl. Dj. Mariju doista ide ova uzgojna djelatnost, dokazuje sv. Crkva iz svetih knjiga. Kako nam ljupko i milo i ozbiljno dovikuje (Priče 8, 32. ss.):

„Sinci moji! Poslušajte me; jer blago onima, koji se drže putova mojih. Slušajte nastavu, i budite mudri, i nemojte je odbaciti. Blago čovjeku, koji me sluša stražeći na vratima mojim svaki dan i čuvajući pragove vrata mojih. Jer tko mene nalazi, nalazi život i dobiva spas od Gospoda."

Ovu materinsku uzgojnu djelatnost pokaza Bl. Dj. Marija za svoga umrlog života. Gdje su našli Krista odabranici izraelski: pastiri, Ana, Simeon? gdje sv. tri Kralja, prvijenci od poganâ, što su primili sveto evangjelje? gdje je svijet našao Isusa? — *Na koljenima Marijinim!* Kao što je ona kano Majka Kristova klečala pokraj jaslica, tako je — da nastavi misao Božansku kanoti Majka Krista, što još uvijek žive, — imala klečati i uz kolijevku njegovu u dvorani, gdje je Duh Sveti sišao nad Apostole. Djevičanska molitva njezina morala je da kaplje kanoti ulje proročansko, a na glavu svetim Apostolima; i tako je ona pospješila dolazak obećanoga Duha Svetoga.

Dakle: *po Mariji k Isusu!* To je zakon u ovome redu Providnosti Božje. Svi su kršćani duboko uvjereni, da nitko ne može štovati Bl. Dj. Marije, a da se ne obrati od grijeha k čistoći, od čistoće k vrlini, od vrline k svetosti. Zar je po tom čudo, što Marijina kongregacija potiče članove svoje, da načinom najplemenitijim štuju Bl. Dj. Mariju, i tako da idu za kršćanskim savršenstvom?

V. Sredstva.

Kad je tako uzvišena *svrha* kongregaciji Marijinoj, samo se nameće pitanje: ima li ona i *sredstva,* i koja su, da bi se polučila ta svrha?

Jest, ona ih ima, i to: *nutarnjih* i *vanjskih*. Ova zadnja sastoje se u tome, što kongregacija činom pokazuje, da ona žive zajednički, javni život; a to biva u zbornim *sastancima* i *svečanostima*.

Po gradovima, gdje su mnogobrojni zbornici, Marijin je Zbor podijeljen u t. zv. „odjele". Ovi odjeli — a na čelu im „odjelni načelnik" — sastaju se izmjenice po *privatnim* kućama u „*odjelne sastanke*." To je onda za dotičnu kuću i obitelj neka vrst svečanosti. Za oca, mater, djecu i služinčad taj je dan — dan radosti; bi reć neki „pohod Marijin." Tude se moli, pjeva, krijepi duhovnim čitanjem; tude se dogovara o interesima ovoga „odjela" i cijeloga Zbora Marijina. Ne da se upravo izreći, koliko to jača i unapregjuje pravi kršćanski duh u takovoj kući, kada se u njoj zbornici Marijini u tako plemenitu svrhu sastaju, jedan se drugome bliži i izmegju sebe uže se spaja.

Nego opet prava žila kucavica cijelomu životu zbornome jesu: *javni sastanci sviju članova*. Budući da ovi javni sastanci baš divno djeluju, zagjimo de u jednu mušku kongregaciju! Na odregjeni čas vidimo, gdje iz svake kuće muž za mužem, bud pojedince bud hrpimice hiti k zbornoj kapelici. Pa makar kiša padala, ili sniježilo, ili bura bjesnjela — sve jedno: tu moraju da su svi na okupu, jer je — zbor. Pošto je došao odregjeni čas, nadstojnik će zborni otpočeti propisane molitve. Zatim će svećenik-upravitelj na propovijedaonicu. „Hvaljen Isus!" — „U vijeke. Amen!" radosno odgovaraju svi, a i krjepko, te časkom stojiš kanoti gromom ošinut, dok se napokon ne preneš, dok ti ne bude jasno, da su ove stotine muževa djeca jedne samo majke, jednako skromna i ponizna, kao što su krjepka i jaka. — Propovijed se započela; ona je razumna, praktična, popularna i kratka. Svatko će u njoj naći svjetla, poticala, da vjerno vrši dužnosti svoje u obitelji, općini, državi i Crkvi. Tude se ne gubi ni riječca; jedan udarac za drugim, zašto su si slušaoci jednaki i staležem i dobom. — Poslije kratke molitve nebeskoj Majci za potrebe vlastite i općenite, za braću živu i mrtvu, zaori kapelom divna pjesma, kanoti „šum mnogih voda"; kanoti jeka onoga proroštva u raju: „*Ona će ti satrti glavu.*" Oduševljeni i okrijepljeni blagoslovom Kraljice nebeske vraćaju se ti muževi-zbornici domu svome, da nastave zvanični rad svoj u radionici, u dućanu, u školi, u uredu.

Megjuto duša je naša željna svetkovinâ, ona željkuje za nedjeljnim sunašcem, koje bi reć jasnije i ljepše svijetli, nego li u radine dane. Jedna jedina svetkovina uzbudit će u nas više poletnih misli, nego li čitave sedmice u svagdanjem radu. Pa i takovih *svetkovina* ima kongregacija; one su živi

dokaz života kongregacije. Amo idu: mjesečne svete pričesti, ustolidba novoga poglavarstva, primanje novih zbornika, spomen-dan osnutka zbora itd.

Divna li prizora u jutru takova blagdana, kad ovi muževi ili mladići u dugom redu, a sklopljenih ruku i medaljom Majke Božje o vratu idu k svetoj pričesti! Gdje i što bi bilo od većine ovih, koji su sada dika i ponos sugragjanâ, a prava blagodat porodica svojih: da ih ne bude kongregacija primila u svoje krilo? No drugi dio blagdana pripada tek pravoj svečanosti. O kako je već izvana kapelica zborna lijepo iskićena zastavama i vijencima! Unutri pak kano da je neki, ako i slabi odraz mira rajskog i sjaja i veličanstva! U tajinstvenoj nekoj polutami kora, u svježem mirisu cvijeća i zelenja, u onome malom perivoju okolo oltara, u onome moru svjetla — gle One, koja je najljepša, najčišća, najljubeznija, u poniznosti najviša; gle naše mile Gospe! Sveto se mjesto, kapelica, puni zbornicima i časnicima zbornim, prsa im okićena počasnim znakovima službe njihove. Pjesma, koju glasovi od orgulja još više dižu, ori se u tom svetištu. Pošto je upravitelj-svećenik zanosnim govorom kandidate pripravio, otpočinje se „primanje mladih zbornika", a sastoji se od najuzvišenijih momenata: ispovijest svete vjere po obrascu koncila tridentsko-vatikanskoga, prisizanje na sv. evan-

gjelje, srdačna prošnja kandidatâ, da budu primljeni u zbor, posveta Majci Božjoj, samo primanje i predaja počasnih znakova zbornih. Zar može kongreganista ikada smetnuti s uma taj svečani čas? Zar ga ne će dojam ovih osjećaja pratiti diljem života njegova?

Kolika li bude krasota i kolik zanos tek onda, kada kongregacija ostavi svetište svoje, te izigje na javu; kad ona rastvori redove ratobornih svojih vojnika; pred njima se vije zastava Marijina, Gospina medalja svakomu na prsima. O tad im se sve uklanja s puta šapćući: „To je Zbor Marijin!"

O kako se tada krjepko nadimlju grudi ovim katolicima muževima i mladićima! O kako junački gledaju dobi našoj u oči, kano da bi htjeli reći: „O vi ljudi, koji dišete tek duhom svjetskim! Vi mislite, da je Crkvi već odzvonilo. Ne, vi se varate. Gle, Crkva u nas i mi u njoj jošte živemo. Dogjite, da se ogledamo na junačkom mejdanu!" Tako je kongregacija djelovala kroz vijekove; tako ona i dandanas djeluje na nebrojenim mjestima, gdje se god ona može slobodno razvijati u duhu pravila svojih.

Što sve dakle ne će izvesti i za usavršenje pojedinih zbornika i za uzdržanje čitavog zbora na vršku svojih ideala ove zborne *svagdanje* vježbe, ovi sedmični sastanci, ove *mjesečne* sv. pričesti, ove

godišnje svečanosti u kongregaciji? Čujmo o tome jednoga velikoga poznavaoca Zbora Marijina i ujedno učitelja kršćansko-bogoljubnoga života, sv. Alfonsa Ligorija. „Čovjek," veli ovaj Svetac, „koji ne pripada kongregaciji, sve u svem više će griješit, nego li 20 drugih ukupno, koji marljivo polaze sastanke zborne." Pa kao što uči ovaj Naučitelj crkveni, tako su mislili i oni, koji se naukom proslaviše. Da čujemo tek jednoga slavnoga učenjaka. Neumrli Justus Lipsius, čuveni učitelj na visokoj školi u Luveni (Belgija), koga su u njegovo doba štovali kanoti proroka, držao je za grijeh, kad bi bio izostao ma i od jednog običnog sastanka zbornog. Više od jedanput on bi ustao od stola, samo da ne bude nemaran u službi Majke Božje, koju je, iza kako se obratio, za Bogom najviše ljubio. Pa kada ovome velikome mužu kucnuo zadnji čas, on je umirući izjavio, da ga to najvećma tješi i da mu je najslagja uspomena iz cijeloga života, što je zbornik Marijin.

Nu to su tek *vanjska* sredstva; kud i kamo su jača — *nutarnja*. Da i njih razvidimo! Podijelimo ih na dvoje: na *naravska* i *nadnaravska*.

U prva se broji sila, što ju podaje u opće već svaka *zadruga*. Ta, i u nijemoj prirodi sve je regbi osnovano i ovisno o zakonu udruženja; sve, štogod samo bistvuje, radi i posluje po ovome

zakonu: čitavo i pojedino. Ni u razumna čovjeka nije drukčije; i njegov naravno-ljudski i nadnaravno-božanski život vezan je uz taj zakon.

Trostruku pak snagu podaje kongregaciji njezin udruženi život; a to je snaga *idealne svrhe, zajednice članova* i *ugled vladavine*.

Stupivši zbornik u kongregaciju on stupa pod višu neku ideju; on u se prima viši neki životni princip; ideal mu je sad drugom domovinom. I doista, gdje je mladić, muž, radnik, trgovac, komu je ikad palo na pamet, da on bude nešto više od vršnjaka svojih; da djeluje više od njih; da se popne na vrh savršenosti kršćanske; da još i druge vodi — poput apostola — do tolike visine? Ali netom stupi taj isti mladi čovjek, trgovac, radnik u kongregaciju, već on osjeća u sebi, da je i tomu dorastao, da je i za to sposoban. Ideal ga regbi uzeo na svoja krila, pa ga nosi do onih visina, do kojih se sâm nikada ne bi bio uspeo.

No nema li se bojati, da će opet spasti s visine ideala svojih? Ne; zašto ga drži druga sila: *zajednica članova*. Općenje s drugima podaje čovjeku vrijednost njegovu. On je dijete okoline svoje. To je, zašto nam sv. Crkva svaki dan daje jednoga ili više Svetaca, da se u njih ugledamo, za njima da se povedemo. O koliko to mora da podigne zbornika, kad pomisli, da nije on jedini,

koji ide za visokim, krasnim, uzvišenim idealima; već da ih je na tisuće istog staleža, iste dobi, koji pred njim i za njim za istim idu i time ga bodre, štite, za sobom ga u vis dižu! — „*Quod potuerunt hi et illi, cur non tu?*“

Ali kad bi i ovoj *zajednici* prijetio zlobni duh; kad bi mlitavost htjela da zavlada kongregacijom, i da smanji broj revnih članova njezinih, diku i cvijet njezin: to ima još jedna — treća — sila, što je princip svakome socijalnom životu — *auktoritet* (ugled), poglavarstvo zborno u raznim stepenima, a na čelu mu — svećenik - upravitelj.

Kao što u svakom tijelu socijalnom, tako imamo i u kongregaciji Marijinoj najbolje i najpouzdanije jamstvo za njezino djelovanje, kada se u auktoritetu usredotoči djelovanje pojedinih zbornika. Kolika sila djelovanja mora da je, kad ona polazi od *jednoga* — no na daleko razgranjenoga uzroka! Kako se tude jasno i bistro sve u jedan mah pregleda! kako se i brzo i posvuda i sigurno predusreta i pomogne! kako se razborito i žilavo ide za pojedinim ciljevima, koji se opet stječu u jednom ukupnom, zajedničkom cilju! Nepobitni je tomu dokaz — iskustvo. Zašto su gdjekoje kongregacije, što su prije krasno cvale, izgubile prijašnji duh gorljivosti? zažto se sada tek

kukavno još drže? Nema u njih više prave organizacije. Svećenik-upravitelj nije više djelovao na poglavarstvo, niti ovo opet na pojedine zbornike. Primajući u zbor pripravnike nije se strogo postupalo, nego se primalo i takove, kojim vladanje nije bilo u svem uzorno; s uma se svrglo svrhu u svagdanjim vježbama.

Nego nam valja posegnuti još dublje, ako smo radi pronaći prave izvore, iz kojih korijen kongregacije crpa životni sok. Za nadnaravne ciljeve hoće se i *nadnaravna* sredstva. Crkva je kongregaciji podala sva sredstva, što vode k spasu, da se njima služi; a kongregacija ih opet primjenjuje članovima svojim poput brižne i umne majke.

Prije svega nahodimo tude *molitvu*, što je uslov životu i djelovanju nadnaravnome; no takovu molitvu, koja, pošto nije prekomjerna, niti nije mučna, ona obuhvata čitav dan, sve dužnosti i borbe zbornika, te ga uzdiže u nadnaravni red; molitva je to krjepka i djelatna, zašto ona potječe iz srca, što ga čisti svagdanje ispitivanje savjesti, i koje teži za onim, što je nadzemno; molitva općenita, koja poput rijeke pojedine kapljice pojedinih molitava unosi u more milosrgja, u Srce Božansko, da ih ovo usliša; molitva napokon, koja, budući obiteljska, i molitva je majčina, t. j. Marijina, a Mariju zovu sv. Oci „proseću svemožnost“.

O kakva mora da je molitva ljudî, koji se Bogu mole u jedno doba, što nije drugo van praktičan ateizam, zašto se žaca od molitve. Ljudi, što mole, blagodat su za dom, općinu i državu; oni su spas društva ljudskog, ljudi po srcu Božjem.

Mimo molitvu zbornici po mogućnosti slušaju *svaki dan sv. misu.* Tude čovjek crpa onaj jaki duh požrtvovnosti i prijegora, bez kojega nema pravoga života kršćanskoga; bez koga čovjek nikada i nikako udovoljiti ne će dužnostima svojim. — *Sv. pričest,* što ju zbornik svakoga mjeseca i na svetkovine Marijine, i to ponajviše zajedno s drugim zbornicima prima, krijepi ga i jača za visoke ideale. — A najzad kongregacija znade kad i kad odvesti djecu si u samoću k *duhovnim vježbama.* Ovdje se ragjaju velike misli i zbivaju velika obraćenja. „Duhovne vježbe" i kongregacija Marijina potekoše gotovo u isto doba i na istome vrelu; s toga nije ni čudo, što se miluju kanoti mile sestrice.

Kolika dakle i kako djelatna sredstva ne polaže kongregacija u krilo članova svojih! Njihov svagdanji kruh jest — jezgra kršćanstva.

Nego to još nije sve. Najveće blago kongregaciji jest — *majčino Srce Marijino. „Tko mene nalazi, život i dobiva spas od Gospoda."* (Prič. 8, 35.)

Da bi se kongregacija odužila velikome pozivu svome, za to joj treba i *izgleda* i *sile,* što su onome ravne.

Bl. Dj. Marija njezin je ideal, izgled. Ona je jedina čista kanoti rajsko jutro. Na duši joj ni traga od starog prokletstva; dapače ona je odraz vječnoga svjetla; na njoj, kao na čistom ogledalu odsijeva Božja i veličina i dobrota. Čelo je njezino kanoti zlatni vijenac, što je sjao nad škrinjom zavjeta i odavao prisutnog Boga. Na usnama njezinim stoluje mudrost i blagost. Pogled joj dolazi s neba, i k nebu se vraća poput sunčane zrake, što zemlji podaje život. Srce je njezino — svetište, gdje se ponizna „službenica" klanja, i ushićena raduje majka, što ljubi Boga svoga u čedu svome. A djevičanskoj duši djevičansko tijelo jest zlatna posuda milosti: „caro angelificata" (Tert.). Bogatstvo milosti u Marije sv. Oci ne znaju, kako će dostojno proslaviti. Sv. Epifanij ga zove „beskrajnim", sv. Augustin „neizrecivim", sv. Ivan Zlatousti „svu milost", sv. Vincencij „većim od milosti, što je u svih angjela i svetaca".

Kako je Bl. Dj. Marija ideal u veličini, isto je tako ona djeci svojoj i sjajna zvijezda na tamnome putu, što vodi onamo do te visine. Ljudi u svijetu jednako govore o veličini; ali kako niske pojmove imaju oni o veličini! Mnogi ju traži u

osobnom dobitku. Jest, veličina može biti uz dobitak, ali ona nije dobitak. Sve na Boga svesti, sve mjeriti i upraviti po Bogu, u Bogu na sebe samoga zaboraviti: to će reći biti velikim. Onda slobodno nosi kraljevsko žezlo ili prosjački štap: ti si jedno veličanstvo. Put do veličine jest poniznost, oholost je poricanje svake veličine. S toga i jest Bog podigao na poniznosti novi red. Marija je u sebi sama poniznost, a po Bogu uzvišenje poniznosti. Njezin život nije drugo van jedno dugo čislo poniženjâ i žrtava. Njezina obitelj silazi od prijestola u dućan drvodjelje; njezine se misli stječu u mučeništvu, siromaštvu, samoći, poslovanju, djevičanstvu; njezino Srce, sastavljeno od same i svekolike plemenštine, što ju priroda i milost samo izvesti može, žive u Spasitelju, trpi u svima mukama njegovim, sedam puta biva probodeno s njegovim Srcem.

To je ideal, što ga zbornik gleda i opet gleda na majci — kraljici. Taj ideal zborniku neprestano lebdi pred očima; on ga u slici nosi na srcu svome, on ga pozdravlja jutrom, pozdravlja večerom; on ga promatra u molitvi, slavi u pjesmi; on će ga preslikati dječakom, mužem, starcem. Ovu sliku, može li ju zbornik razmatrati i opet razmatrati, a da se ne uzdigne, ne očisti, ne oplemeni, ne obrazi, ne usavrši? Ta je slika najdragocjenije blago kongregacije Marijine.

Nego opet duša se čovječja ne će podići do ideala, ako se *samo divi* idealu. Svjetlo, što nam je zasjalo, pokazat će nam strašni ponor, u kome se naš pravi život nalazi. Mi vidimo ono, što je bolje, a opet nemamo snage, da za njim posegnemo. Treba nama ulja samaritskoga i vina, da nam se iscijele rane duševne. A to je: *milost*. No otkle nam milost? U kršćanskoj vjeri ima jedno ime, što će ga nevolja ljudska odmah prizvat iza imena Božjeg; ime milije i draže od svega. Ime to zazivalo se vazda zajedno sa preslatkim imenom Spasiteljevim; ono je bilo nada patrijarsima, ushit prorocima, svjetlo apostolima, jakost mučenicima, utjeha pokornicima, pjesma djevicama. Tisuće i tisuće godina su uminule, a ovo ime nije ništa izgubilo od jakosti i slatkosti svoje. I sada još krune ga hramovi, nose ga pobjedonosne zastave u crkvi, tepaju ga dječica, zazivlje ga rod ljudski: u napasti, u pogibelji, na samrti. *Maria, mater gratiae! — Spes nostra, salve!*

U Imenu Marijinu djeca njezina dobivaju svaku milost. Sv. Bernardin veli: „Nijedna milost ne silazi s neba na zemlju, a da ne bi prošla kroz ruke Marijine.“ Sv. German uči: „Nitko se ne spase, o Presveta, van po tebi. Nitko se ne izbavlja od zla, o Prečista, van po tebi.“ Sv. Bernardin Sienski piše: „Tko se sa zemlje uspinje na nebo,

kao što svi Sveci, taj unilazi na ova vrata nebeska. Zato se ona zove kraljicom milosrgja, jer ona otvara bezdna milosti Božje, kome hoće i kada hoće i kako hoće. Da, i najveći grješnik poginut ne će, kad mu Najsvetija od Svetaca pomoć svoju pruži.“ A sv. Anzelm veli: „Od koga se ti, Preblažena, odvratiš, taj mora poginuti; a komu se priklоniš, koga milostivo pogledaš, taj se mora spasti.“ — Zato nas sv. Bernard sukladno sa svim sv. Ocima svjetuje: „Tražimo milost, a tražimo je po Mariji!“

Pa je li mučno naći tu milost? O velikoga milosrgja Božjeg! On je milost svoju položio u Marijine, u majčine ruke. Nijedne se ruke laglje ne otvaraju od ruku majčinih. „Nije se čulo od vijeka“, veli sv. Bernard, „da je itko zaludu u pomoć zazvao majku Mariju.“ Kako bi istom Bl. Dj. Marija mogla odbiti prošnju onoga, koji ju štovao i zazivao od djetinjstva svoga, i ujedno sa stotine i stotine drugih k njoj vapio? Zar da Majka Božja štogod odbije takoj molitvi, takome pouzdanju?

Što sv. Crkva ovdje na zemlji sveže ili odrieši, to je i gore na nebu svezano ili odriješeno. Zar dakle ovi ugovori, što su sklopljeni u dnu oltara, na svetom evangjelju, ključanom vlasti sv. Otaca papa potvrgjeni: ovi svečani čini gore na nebu da ne budu istinom, istinom pravom, istinom,

koja usrećuje? Ded dakle, da čujemo taj svečani ugovor, što ga zbornik radosna srca sklapa za uvijek sa „Gospojom, Odvjetnicom i Majkom“! Ugovor je uzajemni. Zbornik obećaje, „da će joj uvijek služiti, i, koliko uzmogne, nastojati, da joj svi vjerno služe.“ Majka Božja obećaje, „da će ga primiti u štićenike svoje i za vječitog slugu; da će mu biti u pomoći u svim djelima njegovim, a u čas smrtni da ga ostavit ne će“. — O sretnih zbornika! Ili će zar Majka Božja regbi zanemariti dužnost materinju, te si djece ne će uzgajati? Ili možda ni ne umije uzgajati? Ta nije li sve, što je veliko, iz njezinih ruku poteklo: Sin Božji i zatim svi Sveci Božji?

Zaista, kongregaciji najveće blago jest — majčino Srce Marijino! Kongregacija je dom Marijin; tude ona marno i brižno radi; tude dijeli jednu milost za drugom. Ovdje nema bijede ni nevolje; ovdje nema siromaka ni prosjaka: sve je tu bogato, sve veliko — sami knezovi. Tude „oni svi sjede, Juda i Izrael, bez ikojeg straha, svaki uz trs svoj i uz smokvu svoju, od Dana do Bersabee“ (3. Kralj. 4, 25.).

VI. Plodovi.

Čujmo o tome jednoga od najvjerodostojnijih svjedoka, koji je kongregaciju u dušu poznavao;

no i jednoga od najvećih i najzahvalnijih članova njezinih. Čujmo Benedikta XIV., toga slavnoga papu, koga smo već toliko puta naveli; toga velikoga papu, štovana ne samo od katolikâ, nego i od protestanata i filozofa 18. vijeka. Sa papinske stolice svjedoči on za kongregaciju Marijinu tako, te se uzvišenije i svečanije svjedočanstvo gotovo ne da ni zamisliti. U poznatoj bulli „*Gloriosae Dominae*“ od 27. rujna 1748. crta on u jasnim crtama ideju, što je stvorila velika djela sv. Ignacija Lojolskoga; a po tom će:

„Megju djelima, kojima sinovi sv. Ignacija Crkvi Božjoj uvijek sjajno pomažu, pokazalo se jedno, što je od njih poteklo i posvuda je uvedeno, osobito dobrim i mudrim. Oni naime izobrazujući kršćansku mladež u vjeri i naucima, kako to donose pravila Reda njihova, nastoje prikupiti mladež u bogoljubne udruge ili zborove, posvećene presvetoj Djevici Bogorodici; učeći ju, da se na osobiti način njoj na službu i štovanje posvete, i da se kao pod vodstvom one, koja je *majka lijepe ljubavi i straha i poznanja,* dovinu kršćanske savršenosti, i stignu na metu vječnoga spasa. *Ne bi čovjek vjerovao, kolika je korist za sve staleže ljudi po toj hvale vrijednoj i bogoljubnoj uredbi;* u kojoj ima svetih i spasonosnih pravila, raznovrsnih prema raznim prilikama zbornikâ; i kojom upravljaju

razborito i brižno posebni upravitelji. Jedni, koji su već od rane mladosti pod zaštitom Bl. Dj. Marije pošli stazom nevinosti i bogoljubnosti, nastaviše kroz svako doba na uzor drugima svoj čestiti život, kako to dolikuje kršćaninu i slugi Bl. Dj. Marije, te tako zavrijediše postići milost konačne ustrajnosti. Drugi pako zapleteni u mreže grijeha, te pošav putem nepravde, pomoću premilostive Majke Božje, kojoj se u tim zborovima na službu posvetiše, bili su s tog puta privedeni na pravi put, te prigrliše od onda trijezan, krjepostan i bogoljuban život; i pomagani svetim vježbama, koje se u tim zborovima neprekidno obavljaju, ustrajaše u njima na svoju preveliku sreću. Koji za rana počeše bogoljubno štovati sv. Bogorodicu, oni se popeše do višega stepena ljubavi Božje, tako te srčano i velikodušno odrekav se taštih i prolaznih dobara ovoga svijeta i naslada njegovih stupiše u sveti stalež redovnički, i zavjetima redovničkim kanoti na križ Kristov pribijeni, posvetiše se posve promicanju vlastitoga savršenstva i spasu bližnjega svoga.

Iz svega se ovoga jasno razabire, kako su mudro i blagotvorno uradili rimske pape, predšasnici naši, kad su ove kongregacije uzeli pod osobito okrilje apostolske stolice; a osobitim milostima i povlasticama obdarili upravitelje i članove

njihove, da bih ih time sve više potpomogli i poduprli.“

Tako sv. Otac. Pa ni veliki naučitelji i pastiri crkveni ne govore drukčije o kongregaciji. Što sve nije uradio sv. *Karlo Boromejski,* da bi kongregacije ili uveo onamo, gdje ih još nije bilo, ili već uvedene da bi zadahnuo novim životom? U svojim sinodama on regbi upravo sili ispovjednike, neka si pokornike sklonu, da ugju u kongregaciju Marijinu. „I to punim pravom,“ veli sv. *Alfons Liguori*, „jer je kongregacija kanoti jedan kovčeg Noin, u kome ćeš naći sigurno zaklonište od grijeha i napasti, što no svijet poplavljuju. Ja sam u misijama, veli Svetac, sâm iskusio korist njezinu. Jest, ona je *‚kao kula Davidova sazidana za oružje, gdje vise tisućama štitovi i svakojako oružje junačko.‘* A što je kongregacija tako plodna krjepostima, tomu je uzrok, zašto obiluje sredstvima, da se i očuva od grijeha i održi u posvećujućoj milosti; dok je sve to ljudima u svijetu veoma mučno.“ A po tom dodaje ove znamenite riječi: „Mi sami vrlo dobro upoznasmo prigodom svetih poslanja (misija), od kolike su koristi kongregacije. Redovito ćeš naći više grijehâ u jednoga samoga, koji nije član kongregacije, nego li u 20 drugih, što su članovi njezini“. Sv. *Franjo Saleski,* ures svoga vijeka, učitelj bogoljubnosti i ljubavi, izgled muževa

apostolskih, od kongregacije Marijine kano da ne zna za uspješnije sredstvo, kojim će se duša posvetiti. Tude je po mišljenju njegovome i najveća krjepost Bogu nekako milija, jer mu u zajednici s drugim dušama većma služi na čast i diku, nego nego li je to moguće pojedincu.

Još bi se moglo navesti iz staroga kao i iz novoga doba puno sličnih i sjajnih svjedočanstva; pa kad bismo htjeli da to osvijetlimo primjerima života kongreganistâ, mi bismo morali napisati čitave knjige. Navedimo ih barem nekoliko, što pripadaju onim staležima, koji bud poradi mladosti bud poradi društvenog stanja nijesu za krjepost vazda tlo najplodnije.

Kako je poznato, *duh molitve* glavni je i prvi uvjet životu nutarnjemu, nadnaravnome. Filip Vilim, knez od Pfalcije (Njemačka), svakoga bi jutra sproveo čitave dvije ure u molitvi klečeći i razmatrajući. Za cijelih 40 godina on ne bi ni jedan dan propustio sv. mise, a za čitavoga mu života tek šest puta izostavio je sv. misu; pa i tada ga na to prisilila skrajna nužda. Iza sv. mise bilo duhovno čitanje. U večer cijela bi obitelj kneževska ispitivala savjest. Ako je danju koji knežević uvrijedio ma i jednoga slugu žalnom riječju, a nije ga bio umolio za oproštenje: on je za pokoru morao cijelu noć probdjeti. I u noći

znali bi u ovoj kneževskoj palači ustati, te u kapelici po čitave ure sprovesti u molitvi. — Na veliki petak kongreganiste u Monakovu javnu bi činili pokoru, oni bi se krvavo bičevali — naše razmaženo doba dašto da toga ne može da pojmi — mladi pak vojvode bavarski nosili bi u procesiji teški križ. — Svakoga mjeseca primali bi se sv. sakramenti; to je bilo u ono doba, kad se tek jedanput u godini, o Uskrsu, obično primala sv. pričest. — Duhovne vježbe sv. Ignacija zajedno bi svi kongreganiste držali — staleža ne bi lakoumno birali, kao što dandanas mnogi čine na preveliku štetu svoju i vremenitu i vječnu, nego bi se dugo s Bogom posavjetovali — i samostane napučili.

Od molitve nikako se ne da odlučiti duh *samozataje, odricanja, pokore.* Povijest kongregacije umije pričati, kako je u zboru Marijinu bilo i Alojzijâ i Benediktâ. Da bi očuvali neokaljanu čistoću angjeosku, zbornici su se petkom uzdržali svakog pića — bacali se u trnje ili u led — spavali na slami, na daskama, na kamenju, na granju od borovice — postili su uz kneževski stol; riječ u jednu: oni su trapili tijelo svoje najljućom pokorom.

Ovu *spoljašnju* trapnju pratilo je i *nutarnje* mrtvenje. U Ingolstadtu (Bavarska) udari po obrazu jedan „gjak“ drugoga jednog uglednoga sveučilišnoga gjaka. Prijatelji ovoga, što je tako javno bio pogrgjen i osramoćen, hoće da krvavo osvete tu nepravdu; ali im uvrijegjeni kongreganista to brani znajući, da moramo i neprijatelje svoje ljubiti. — Knežević od Neuburga lijepo se u igri zabavljao s bratom svojim; ali ga brat od jednom silno ražesti te mu napokon dade i ćušku po licu. Nepravedno zlostavljenom kneževiću zavrije vrela krvca, on skoči na noge, već sijevnu mač nad krivcem — kad od jednom mirno ga spusti na zemlju, da, on zagrli brata svoga. Sjetio se, da je zbornik — dijete Marijino, pa mu je grijeh — osvetiti se. Jedan opet, što se i odviše divio ljepoti svojoj, da bi se dozvao pameti, ode na groblje, uze u ruke iz kosturnice mrtvačkih kosti i glava, cjeliva ih, a po tom se krvavo bičuje. . . .

Onamo, gdje je tolika mržnja spram samoga sebe, naići ćemo i na veliku, djelotvornu *ljubav spram bližnjega.* Knezovi zbornici i bogati kongreganiste grade bolnice, crkve, samostane, škole. Drugi opet zovu siromake u kuću svoju, te ih tude sami dvore kod stola. Opet znaju drugi bolesnike, za koje se nitko ne brine, uzeti u kuću svoju, pa ih kroz više mjeseci njeguju poput ljubezne majke. Da, ljubav im ne da mira; ona ih goni iz kuće, neka idu na ulicu, tražiti po dva po tri puta na dan, ne bi li našli koga prosjaka, koga će u kući

svojoj lijepo dočekati i obdariti. — U Monakovu donosio je jedan vojnik svaki dan za cijele duge zime jednomu zapuštenomu bolesniku potrebitu hranu i pilo; ma da je kuća bolesnikova kojih 20 minuta udaljena od grada, i premda je ljuta zima te pada kiša i snijeg. — Kongreganiste ljube bližnjega svoga tako, te i *život* svoj za nj žrtvuju. U Ingolstadt dovedu jednoga inostranca. On boluje od priljepčive i smrtonosne bolesti. Sve bježi od nevoljnika, zašto se boji za vlastiti svoj život; puste ga dakle na javnoj cesti. Kad eto bi reć slučajno nadogje jedan kongreganista; vidi jadnog bolesnika; on mu se ražali; uzme ga i nosi ga sam u kuću svoju, položi ga u svoju postelju, dvori ga dan i noć. Inostranac ozdravi — a kongreganista umrije.

S ljubavlju, što tvori djela tjelesnog milosrgja, ide uporedo poputi mile družice — *apostolska ljubav*.

Kada se zamislilo osnovati kongregaciju Marijinu, onda se htjelo od zbornikâ sakupiti ogromnu vojsku, koja bi se razlila na sve strane društvenog života. Kongregacija, polazeći od bezbrojnih i dobro školovanih središta, imala bi da razborito i krjepko promiče kršćansku reformu u pojedinim skupinama ljudskoga društva. Tu je ona zadaću vazda vjerno ispunila.

Djetinjstvo je svoje kongregacija sprovela u srednjim i višim školama; ona im bila duša, što je sve zadahnula novim životom. General Družbe Isusove, Mucij Vitelleschi, zove ju god. 1631. u jednom pismu, upravljenom na sve predstojnike svoga Reda, čistim i nepokvarenim kvascem bogoljubnosti. Kraljica nevinih duša ovaj je kvasac stavila u mladež. Na čudesni neki način kongrecija djeluje na mladež, upravlja njome i podaje slatku nadu, da će uroditi plodom skoro neizmjernim. On što više može moli i prosi predstojnike, neka se brinu, da se ne bi odnemarile kongregacije, najjače uporište školâ; inače bi same škole morale propasti. Na čelu ovih udruga (kongregacija) imaju se postaviti sile najizvrsnije, zašto se ne može za slavu Božju uraditi ništa veće od onoga, što se u mladeži čini po kongregaciji.

No mladi zbornici ne bijahu zadovoljni time, što su apostolat vršili tek u školama; oni pogjoše dalje, te pomaknuše granice revnovanju svome i izvan prostorija školskih. Ljetopisi Družbe Isusove donose nam u tom pogledu mnogo lijepih primjera. Poput malih „pionira“ ovi gjaci-zbornici. osobito za vrijeme praznikâ, zalazili bi i onamo, kamo svećenik nikako nije mogao da dopre. — U Innsbrucku opazi jedan zbornik, da uz korizmu bez dispenze meso jedu u kući jednoga plemića, škol-

skoga mu druga. Mladi zbornik ne da mira prijatelju svome; on mu priča, kako strogo znade Bog kazniti one, što ne drže crkvenih zapovijedi. Od to doba ne će mu drug da okusi više mesa; cijela obitelj povede se za njim, i otac mora da zamoli dispenzu. — U Dilingenu (Bavarska) zovnu jedan plemić, stari visoki časnik, rogjaka svoga i učenika na ručak. Starome vojniku gotovo uz svaku treću riječ ispade grdna psovka. Čedno će isprva mladić upozoriti ujaka svoga, kako to nimalo ne dolikuje časniku, a nekmo li kršćaninu; ali stara navika bi uzrokom, te časnik opet nešto opsovao. Sad će ustati zbornik i sasma ozbiljno opomenuti časnika, neka ne psuje, jer će ga inače stići pravedna kazna Božja; pa ga onda živo podsjeti na smrt, što i onako starca mogla stignuti svaki čas. Što će sada časnik? On, koji za 30 godina nije zadrhtao pred gruvanjem topova, nešto se zamislio, i oči k zemlji oborio; onda će u njega opet uzavreti vojnička krvca, on skoči, digne ruku te udari — sam sebe u glavu. Po tom zagrli mladoga si rogjaka, moleći ga, da ga povede k jednome svećeniku. Mladić pogje sa starcem do miloga si zbornog predsjednika, a drugi dan vidi ovoga staroga časnika, kako lijepo i skrušeno obavlja svetu ispovijed — od cijeloga života svoga. —

Dok se za pomamnih pokladnih dana ljudi svjetski i odviše podavaju nasladama tjelesnim, idu gjaci-kongreganiste ingolstadtski u procesiji od jedne crkve u drugu; za križem idući kroz ulice gradske oni se glasno Bogu mole, a bičem si krvare legja. Taj čudnovati prizor razgoni hrpe od tobožnjih lugjaka; ljudi, što bijahu u srcu dobri, odbace svaki strah ljudski; neki nabožni pokret zavlada cijelim gradom; oni, što bijahu zli, moradoše uzmaknuti; veći dio gragjana pridruži se procesiji i pogje — u crkvu na klečanje. — Mladi neki pitomac jednoga njemačkoga penzionata čuva kroz cijelu godinu svoj „zabavni novac“, što mu ga dadoše roditelji; dašto, da je kad i kad od svojih drugova morao čuti, gdje ga „tvrdicom“ zovu. Pri koncu godine položi on 25 sjajnih talira na zborni oltar, neka to bude „Petrov novčić“ svetomu Ocu. O, mladež naša još više pregorjeti može. Sijmo zato plemenito sjeme u to plodno zemljište!

Iz dječaka ponarastoše muževi. Što je Marijina kongregacija činila u uskim granicama mladenačkim, to je sobom ponijela i u daljni život svjetski, da to — dakako u višoj mjeri — nastavi. Ona je, gdje je samo mogla, djelovala da reformira pojedine staleže.

Tako piše Sacchini, da su kongregacije u Italiji i u Španiji osobito za tim pošle, da iskorijene

neprijateljstva, obrane nevinost, unaprijede uredan život obiteljski, doskoče svakoj nuždi. — Iuvencij pripovijeda, da si je jedna rimska plemićka kongregacija osim toga još preuzela, da kanoti ustuk protiv pokladnih razuzdanosti spremi što sjajnije „klečanje“ po crkvama, i da svoju mnogobrojnu služinčad privede na život skroz kršćanski, otvorivši za njih posebnu Marijinu kongregaciju. Druge su opet kongregacije Marijine u Rimu dvorile bolesnike po bolnicama, pohagjale uznike u tamnicama. — U Sevilli (Španija) preduze kongregacija pravnikâ, da će popraviti cijelo pravosugje. — U Napulju bi god. 1610. podignuta kongregacija za same ribare i mornare; bilo ih 400 — a svi bili živi izgled vrline kršćanske. — Na otoku „Terceira“, što pripada kruni portugalskoj sastavili tamošnji zapovjednik i cijeli zbor časnički jednu vojničku kongregaciju. Posljedica bila, da je doskora u čitavoj vojničkoj posadi zavladala tolika ćudorednost, te bi se — kako veli Sacchini — mogla natjecati i s najbogoljubnijim gledom na moralnost i umjerenost. — U Granadi (Španija) preuze kongregacija, koja je sastojala od odličnih gragjana, da će brigu voditi za bolnice i gostione, da će se starati za siromake i pribaviti potrebiti miraz djevojkama siromašnim, koje se htjele udati.

Po tome dakle možemo reći, da su za prijašnjih vjekova Marijine kongregacije gledale te budu ono, što su dandanas razna društva, kanoti n. pr. društvo sv. Vinka, sv. Karla Boromejskog, djetićka društva i t. d. Marijine kongregacije bijahu regbi apostoli kroz puna dva vijeka.

Za jednaka djela ljubavi apostolske znamo i u misijama onamo preko atlanskog oceana: u Kini, Ch li-u i t. d.; ali u osobitu zaslugu treba kongregaciji upisati, što je ona blagoslovno djelovala u *Paraguayu*. Mi smo već na str. 5. napomenuli, kako je u Južnoj Americi, u t. zv. „redukcijama“ (naseobinama) paraguayskim lijepo uspijevala Marijina kongregacija. Za te „redukcije“ veli duhoviti Francuz, Chateaubriand, „da su one jedno od najljepših djela, što ih je ikada satvorila ruka ljudska.“

Jedan sami pogled na religijozni život ovih pokrštenika dovoljan je, da u divnom svjetlu vidimo, kako su čiste i revne bile ove duše, te i nehote moramo pomisliti na prvo apostolsko doba svete Crkve. Da bi podržali tu vanrednu čistoću i revnost svojih neofita (pokrštenika), vrli su misijonari u njih gojili osobitu pobožnost k Bl. Dj. Mariji. Oni su uveli razne i puku veoma mile pobožnosti k Bl. Gospi, kanoti: bratovštinu sv. Krunice, pobožnost škapularsku i t. d. No nijedna od

tih pobožnosti nije tako duboko zahvatila korijen u srcu onih čistih duša, koliko upravo Marijina kongregacija. „Po svim mjestima“, piše o. Josip Peramas, „ima po jedna kongregacija za muže i za žene; a u toj kongregaciji goji se na osobiti način pobožnost k prečistoj Djevici i Majci Božjoj.“ A pisac knjige: „Messis Paraguariensis“ (žetva paraguayska) u Monakovu 1649. veli: „U Paraguayu drži se zbor Marijin po istim pravilima kao i u Evropi, samo s većom revnošću. Članovi idu na sv. ispovijed svakoga mjeseca barem jedanput, mole svaki dan sv. krunicu, razgovaraju se o stvarima Božanskim, štuju mjesečnoga zaštitnika, pohagjaju bolesnike, bičevanjem krote si tijelo; a sve to čine, ne samo da propisima zbornim udovolje, nego zašto su im to već omiljele vježbe.“

Pri takim prilikama mi se ne ćemo čuditi, što su tako sveto živjeli ondješnji kršćani. Mogli bismo navesti i više svjedočanstva, nego da odviše ne duljimo, neka nam je dosta slijedeće. Don Pedro Faxardo, O. SS. Trinit., biskup u Buenos-Ayresu, pohodio je god. 1721. ove redukcije; a zatim evo što piše Filipu V., kralju španjolskome. „U ovih mnogobrojnih općinah, gdje živu sami Indijanci, koji su od naravi skloni na sve opačine, tolika je čistoća srca, te ja ne vjerujem, da se tude ikada teško griješi; zašto njihovi budni pastiri

duhovni predvide i najmanju grješku, pa je umiju preteći.“

Ako to nijesu prekrasni plodovi Marijine kongregacije, onda jamačno ne znam, ni koji su!

Priberemo li u jednu cjelinu ove pojedine pojave djelovanja apostolskoga u Marijinim kongregacijama, to nikako ne ćemo pretjerati, ako ustvrdimo, da je bila i kongregacija jedna od onih sila, što u jednu ruku nijesu dale, da se protestantizam dalje širi, a u drugu opet da se po Crkvu katoličku izgubljeni — protestantizmom — krajevi njojzi povratili. To ne mogu da taje ni isti neprijatelji katoličke Crkve. Tako mora da prizna protestanat Ranke u II. dijelu svoje *„povjesti papâ“*, „da je po Isusovcima nastao brzi i trajni preokret u Njemačkoj, koja se Crkvi rimskoj bila otugjila.“ Pa onda sam sebe pita: koje li je bojne sile imala Družba Isusova poglavito u tome boju? I priznaje „da su to bile nada sve Marijine kongregacije.“ — Slično piše o protureformaciji u Štajerskoj i Krones u svojoj povijesti Austrije ka godini 1600.

Koliko je utjecala Marijina kongregacija, te se katolička vjera uščuvala u Kolinu (Njemačka), znamo iz predgovora knjižici „Libellus Sodalitatis“, izdanoj Franjom Kosterom D. I. „Kao što u Rimu i u Parizu, tako uvede Družba Isusova Marijinu kongregaciju i u Douay-u, zašto ju na to potaknuli

preobilni plodovi, kojima je kongregacija urodila u ona dva svjetska grada. Netom bi u Douay-u podignuta kongregacija, i već se opazio toliki napredak učenikâ i u krjeposti i u nauci, te se gotovo po svoj Evropi o tome raznijeli glasovi. Doskora dobije i Kolin Marijinu kongregaciju. I tude su bile posljedice jednake. Odsada se saletjeli odasvud gjaci u Kolin na nauke; a što je više, svi su priznali, da se ima poglavito zahvaliti kongregaciji, što se uščuvala u Kolinu katolička vjera. Ne samo vrhovi klera i svjetskoga staleža, nego i više biskupâ, da, i sam papinski Nuncij, grof Bartol Portia sa cijelim si dvorom, stupiše u kongregaciju. Zajedničkome nastojanju (uz pomoć presvete Bogorodice) pogje za rukom, te se poglavarstvo grada i čitav grad lijepo održa u sv. katoličkoj Crkvi. Ovo blagoslovno djelovanje svrati na se oči cijele Rajnske pokrajine; posvuda se podizale kongregacije, koje urodiše plodom mimo svake nade.“ Tako Fr. Koster.

Kolin je dakle imao da zahvali kongregaciji, što je uščuvao najveće blago: čistu sv. vjeru. Nu to još ne bi sve. Kongreganiste znadoše i braniti, kad je ustrebalo, sv. vjeru. A da je tih branitelja bilo u velikom broju, svjedoči nam Aegidius Gelenius u svome djelu: „De admiranda sacra et civili magnitudine Coloniae (1645.).“ Po tom piscu bilo

je samo muško pučanstvo ovoga slavnoga grada podijeljeno u devet Marijinih kongregacija. Evo im imenâ. Prva je bila kongregacija: „Ecclesiastica“ za viši i niži kler; druga: „Major Annuntiatae B. V. M.“ za plemstvo, glavničare i naučnjake; treća: „Minor Annuntiatae B. V. M.“ za gjake sveučilišne; četvrta: „Angelica“ za gimnazijalce; peta: „Civica B. V. M. et Trium Regum“ za gragjane; šesta za momke; sedma: „Tironum opificum“ za šegrte; osma: „Militum“ za vojnike; najzad deveta za gradske zlatare. — Doista zanimiva slika Marijinih kongregacija u njemačkom gradu!

Prijegjemo li onamo u Francusku, to ćemo vidjeti, kako O. Bagot, nekadašnji ispovjednik Ljudevita XIII., upravlja kongregacijom klerikâ, što su najljepša dika Crkvi i zemlji Francuskoj. Iz ove kongregacije potekoše ljudi za apostolat i za mučeništvo, četa revnih vjerovjesnika, što zasnovaše „sjemenište izvanjskih misija“. Od ovih jest: Franjo pl. Montmorency-Laval, prvi biskup Quebec-a (Amerika); Meurs, prvi starješina izvanjskih misija, u Parizu; Pallus, biskup od Heliopolisa (Egipat); Joques, jedan od najvećih apostola u Canadi (Amerika); i t. d. Ovo malo vrelce, kongregacija, postade golemom rijekom milosti po biskupima i apostolskim Vikarima, što izagjoše iz nje za Siam, Kinu, Canadu, za Istok i za Zapad.

No ne smijemo ni da mukom zamučimo jednu kongregaciju, koja je sijevnula duhom kao rumenilom jutarnjim u novu i najnoviju dobu njezine apostolske povjesti, a čini neki prijelaz iz staroga u novo doba Marijine kongregacije.

Uminuše strahote francuske revolucije. Jedan Isusovac, koji je preživio i revoluciju i propast Reda svoga, O. Delpuit, naumi spasti ono malo muževa, što no se održalo čvrsto u sv. vjeri i u strahu Božjem, a saletjelo u Pariz, da budu od njih diplomati, trgovci, časnici, naučnjaci. On segnu za prokušanim sredstvom svojih Otaca; 2. veljače 1801. zasnuje Marijinu kongregaciju, duhom i oblikom posve sličnu prijašnjim kongregacijama. Kongreganisti njegovi imali su da budu prije svega: misijonari. Oni su posjećivali bolesnike, pomagali siromake, kako riječju tako i primjerom svojim oni su postigli, te se štovala vjera i evangjelje po školama, radionicama, uredima velikoga grada Pariza.

Pošto je Pijo VII. blagoslovio taj lijepi početak, ustali se kongregacija i po drugim gradovima francuskim. Grenoble, Rennes, Nantes, Lisieux, Toulouse, Poitiers, Lyon — postadoše „filialke". Za francuskoga carstva blistala su imena najslavnijih biskupa, narodnih zastupnika, časnika i naučnjaka u imeniku kongregacije. Jedan carski

ukaz uništi god. 1810. to Bogu milo djelo; ali padom silnika Napoleona iznova se podiže, te prijegje u ruke na novo uskrsle Družbe Isusove. O. Ronsin bi upravitelj Marijine kongregacije. Nutarnji i vanjski ustroj bio kongregaciji i sada isti, kao i prije 200 godina; tek se nije dala jošte razgraniti cjelina u razne dijelove po raznome društvenom stanju njezinih članova. Mladi akademičar sjedio sad u zbornim sastancima tik biskupa ili narodnog zastupnika, dok su jedini prefekt i asistenti imali časna mjesta. Natpis nad jednostavnim oltarom: „*Jedno srce i jedna duša*" diže svaku razliku staležnu. Ali ovo srce bijaše kao i otprije, kao uvijek: srce apostolsko.

Sprovedavši tako 5 godina u djelima milosrgja kako tjelesnog tako i duhovnog, ali tek u uskim granicama kongregacije, prikaže se ona god. 1820. i u javnosti, te zasnova „društvo dobrih djela" (Société de Bonnes-Oeuvres). U tri odjela, svaki pod vodstvom ne upravitelja zbornog, koji je imao da pazi na njegu nutarnjega duha, već pod vodstvom triju odbora uze si za djelokrug ovo „društvo" bolnice, tamnice i — čega ima tek u Parizu — djecu Savoyardsku. Bogati zbornici imali su da izmjenice zalaze u bolnice i tamnice, pa tude da pomognu i nadnaravskom utjehom, što je podaje sv. vjera, a i novčanom potporom. Drugi opet zbornici svake

bi nedjelje morali da sakupe u kryptama četiriju glavnih crkava Savoyarčad mladu, što je u Pariz dolazila, da si zaradi koricu hljeba. Tude bi ju učili nauku kršćanskome, molitvi, a podjedno bi se morali brinuti, da ova mladež žive život čist i neporočan.

Prva je grana toga „društva“ krasno procvala, te potjera novu grančicu: „društvo dobrih nauka“ (Société des Bonnes-Etudes). Trebalo je, da se školska mladež utvrdi u sv. vjeri, i vježba u bogoljubnim vježbama. U tu svrhu dalo joj se dobrih knjiga, pribavilo joj se sredstava i za učenje i za odmaranje, zaklonilo ju se od opačine i nevjere, te ju se jednako obrazovalo za budući javni život. — Ne potraja dugo, a već i treća grana izbila na stablu, *„što no je zasagjeno kraj potoka, te donosi rod svoj u svoje vrijeme“* (Psalm. 1.). Jedan kongreganista, kraljevski dvorski savjetnik i član toga „društva“, zasnuje „društvo sv. Franje Regis-a“ (Association de Saint-François-Regis). Svrha tomu društvu bijaše, pa jest i sada još, da se mnogobrojne t. zv. „civilne ženidbe“ sklope barem naknadno po propisima crkvenim, i da se — što no riječ: takove ženidbe, ako je od potrebe, ukrijepe u korjenu.

To bijaše apostolat, kojemu posvetiše sile svoje i muževi najugledniji: biskupi, knezovi, generali, najviši državni činovnici, učenjaci, književnici, umjetnici, obrtnici, zanatlije i gjaci. Ovi bi se kongreganiste sakupljali na zajedničku molitvu, pa bi zatim pošli na djela milosrgja svake ruke. To im bila zadaća; ali kako bi s vremenom to moglo Francusku opet privesti k staroj katoličkoj Crkvi i uskrisiti stari kršćanski život: to se odjednom ustalo proti kongregaciji, u cijelom gotovo carstvu na nju se udaralo. I štampa i sabor i ministri ne mogahu da je trpe. Vikalo se na O. Ronsina, da on tobože ima prekorednu vlast i moć, da zapovijeda vojsci, redarstvu, odvjetnicima i naučnjacima, a kongreganiste njegovi da su zauzeli sve državne službe. I sam se dvor bio uznemirio; pače i duhovna oblast dala se ustrašiti, pa je mislila, da će nestati vike i buke, kad potisnu tako silnoga muža. Toga radi zamole starješinstvo, neka bi iz Pariza odazvalo O. Ronsina. Poslušni Isusovac s mjesta se ukloni iz glavnoga grada. Abbé Rohan i abbé Matthieu, kasnije obojica kardinali Besançonski, dogju na njegovo mjesto; uza sve to za dvije godine kasnije (1830.) bi uništena i Marijina kongregacija i veći dio institucija, što ih je ona bila stvorila. Evo tek sličice velikoga, mogli bismo reći, kulturnoga života kongregacije, kad to ne bi bio pravi apostolat.

Freiburg u Švicarskoj, Ahen, Kolin, Essen, Moguncija, Bonn, Münster i drugi gradovi njemački i francuski mogu se podičiti, da je u njih lijepo cvala kongregacija; ali su je i tude slično progonili.

Za posljednjega njemačko-francuskoga rata dvorahu kongreganiste po bolnicama vojničkim ranjene vojnike u raznim gradovima Rajnskim. U Ahenu imagjahu muški članovi kongregacije — radnici — nakon teškoga dnevnog posla jošte dovoljne snage, da i noću služe u vojničkim bolnicama. U istome gradu držala je kongregacija mladih trgovaca „nedjeljnu školu". U njoj su kroz više godina kongreganiste besplatno naučali stotinu i stotinu djece, darovali bi im za Božić papira, knjiga.. kupili su za crkve Marijine oltare, propovijedaonice . . , uzdržavali su ili barem potpomagali misijonare, koji imaju duhovnu skrb za katolike pomiješane s protestantima; davali bi znatne svote za „Petrov novčić" i znatno bi pomagali domaće siromahe.

Kako u Ahenu, tako bi djelovala kongregacija i po drugim mjestima — prema svojim silama.

To je bio apostolat Marijinih kongregacija. Ma da je on i bio raznolik, opet je to nepobitna istina: gdje je god rimsko stablo potjeralo grančice, bilo u Napulju ili u Sevilli, u Parizu, Kolinu, Varšavi, Beču ili u Goi (Indija), u Quitu (Amerika) i Pekingu (Kina) — svuda se po ovim mjestima doskora razvila neiscrpiva neka sila ljubavi kršćanske i blagoslova apostolskoga.

*

Na redu je sad, da u kratko razgledamo kongregaciju, u koliko je ona i *svakomu članu* svome *napose* od neprocijenjene koristi. Sv. Bernard hoteći pokazati, od kolike je koristi po dušu stalež redovnički, ovako piše: „*Stalež redovnički je takov stalež, u kojem čovjek svetije živi, rjegje griješi, brže se popravlja, opreznije se vlada, biva češće milostima obasipan, sigurnije počiva, pouzdanije umire, obilnije biva nagragjen.*

Nešto nalik može se s pravom i za Marijinu kongregaciju kazati.

a) Kongreganista svetije živi. Ideal njegovu življenju jest život Marijin. On gleda, kako će se povesti za čistoćom i svetošću njezinom; pa će za njom se povodeći i najmanjemu se grijehu uklanjati.

b) Kongreganista rjegje griješi. Kad ga salete napasti, on se može pouzdano ufati, da će ga obraniti ona, čijoj se službi sasma posvetio; a to je mimo svaku sumnju, da Bl. Dj. Marija ne zapušta u potrebi djece svoje. Osim toga već i sama pomisao: „ja sam kongreganista, ja sam dijete

Marijino“ obuzdat će ne rijetko mladenačku lakoumnost. Pa i „pravila“ kongregacije jako su uporište i obrana proti napastima.

c) Kongreganista brže se popravlja. Može se dogoditi, da i on padne, duboko padne; ali nije moguće, da se ne pridigne od pada teškog. Kanoti majka od milosrgja Blažena će Gospa palome doskora pružiti ruku pomoćnicu, a on će potaknut milošću Božjom odmah pohitjeti duševnome liječniku, njemu će otkriti rane svoje duše, i tako će sa sebe zbaciti grješni teret.

d) Kongreganista opreznije se vlada. Njega češće znadu sjetiti, kako je veliko i grdno zlo svaki grijeh; pred njim se ne taje pogibelji, što mu prijete; njega odvraćaju od zamka vražjih; i tako on dobro pozna neprijatelje duše svoje i načine, kojima mu ovi mogu naškoditi. Što je dakle većma naravno, nego da na se više pazi, da se opreznije vlada; da se kloni mjesta i osoba, odakle mu pogibao prijeti?

e) Kongreganista biva češće milostima obasipan. Bog je izvor milosti; Bl. Dj. Marija jest kanal, kojim do nas teku milosti. Komu će zar Blažena Gospa te milosti obilatije namaknuti, nego li baš djeci svojoj, koja se službi njezinoj osobitim načinom posvetila?

f) Kongreganista sigurnije počiva. Za grijehe svoje gleda on još na ovome svijetu po mogućnosti da zadovolji. Puno tomu doprinosi što češće sluša sv. misu i prima sv. sakramente. Dodajmo još mnoga dobra djela, što se tvore u kongregaciji, a svaki kongreganista dionik je tih dobrih djela; po tom imaju i mnogobrojni oprosti, što ih sv. Stolica podijelila kongregaciji; pa i mnoge molitve, što ih mole kongreganiste za ispokoj dušâ pokojne braće svoje. Svega toga ne ćeš lako naći izvan kongregacije.

g) Kongreganista pouzdanije umire. Pa čega da se i boji u smrtnom času? Ta život je on sproveo služeći Bl. Dj. Mariji. Ona mu bila „majka svetoga straha“, što ga očuvala od grijeha — barem smrtnoga. Ona mu bila „majka poznanja“, što mu otkrila zamke duha paklenoga. Sada zašto da mu ne bude i „majka sv. ufanja“? Sa sv. Bernardom može i kongreganista na umoru uskliknuti: „Ona je utočište grješnikâ, najveće pouzdanje moje, jedini uzrok ufanju mojemu!“

h) Kongreganista obilnije biva nagragjen, jer si je više stekao zasluga za nebo, jer je živio krjeposnije od drugih. On je bio kod toliko bogoljubnih skupština; on je toliko, ako i malih, no opet Bogu milih žrtava samozataje i odricanja prinesao; on se borio proti tolikim napastima; on

je toliko puta u molitvi srce svoje k Bogu podigao; on je tolike sate posvetio službi Kraljice neba i zemlje. — Zar da bude sve to bez ikoje zasluge za nebo?

VII. Oprosti i povlastice.

U plodove Zbora Marijina moramo ubrojiti i *oproste* i razne *povlastice,* što ih sv. Stolica upravo darežljivom rukom podarila zbornicima. Mi ih ovdje donosimo po autentičnoj knjigi o oprostima: Fr. Beringer S. J. „Die Ablaesse". 11. Auflage. Paderborn.

A. Oprosti za zbornike.

a. Potpuni oprosti.)*

1. U dan, u koji se *primaju* u kongregaciju.

2. Na *čas smrti,* ako poslije sv. ispovijedi i sv. pričesti bogoljubno zazovu presveto ime Isusovo, i to ustima, ako mogu; ako li pak ne mogu, a ono barem srcem.

3. Na ovih *sedam svetkovina:* na Božić, na Spasovo, na svetkovinu Bezgrješnog Začeća, Narogjenja (Mala Gospojina), Navještenja (Blagovijest), Očišćenja (Svjetlo Marinje) i Uznesenja Bl. Dj. M. (Velika Gospojina).

*) Koji su radi dobiti oproste, oni moraju *a)* biti prosti od teškoga grijeha; *b)* ispuniti propisana dobra djela i molitve. *c)* Za *potpun* oprost hoće se još *sv. ispovijed* i *sv. pričest* uz obične molitve na nakanu sv. Crkve.

4. *Jedanput svakoga tjedna,* u dan, u koji je zborni sastanak. Za to se hoće: *a)* sv. ispovijed, sv. pričest; *b)* pohod crkve, kapelice ili drugoga mjesta, gdje se zbornici sastaju na zborne sastanke; *c)* i ovdje valja se moliti na običnu nakanu sv. Oca pape.

Pamti. a) Gdje se kongreganiste sastaju više puta u tjednu na zborne sastanke, ondje mogu oni dobiti ovaj potpuni oprost u onaj dan, što si ga sami u tu svrhu odaberu; no moraju uza to ispuniti sve nužne uvjete (sv. ispovijed i sv. pričest), i istoga dana ili dan prije — poslije podne — ima se držati sastanak zborni na običnome mjestu.

b) Zbornici, koji svake godine jedanput ili dva puta obave t. zv. veliku (opću) sv. ispovijed (n. pr. u vrijeme „duhovnih vježba"), mogu dobiti potpun oprost, ako se u to doba makar i u drugoj crkvi ili kapelici ispovjede, pričeste i Bogu pomole na nakanu sv. Crkve.

c) Onamo, gdje se zbornici na veću duhovnu korist sastaju u djelatne dane, pa ne mogu primiti u te dane sv. sakramenata; kao što i u slučaju, da se s dovoljna razloga propusti u te dane sv. ispovijed i sv. pričest: otpisom sv. Zbora za oproste od 27. travnja 1887. dopustio je sv. Otac Leon XIII., da se zbornici kojega mu drago (prostoga) dana u onome tjednu ispovjede i pričeste, i u zbornoj

kapelici odregjene molitve izmole, pa će dobiti taj potpuni oprost u tjednu.

Napokon je otpisom istoga sv. Zbora za oproste od 29. srpnja 1893. odregjeno:

I. Osim molitava, što ih svi zbornici zajedno mole u zboru, kada se svakoga tjedna sastaju u zbornoj kapelici: *nijesu druge molitve propisane,* da bi se dobio ovaj potpuni oprost, što ga je sv. Stolica podijelila za takove zborne sastanke u tjednu. Ali zato je od potrebe, da se *ove obične* i *zajedničke molitve* zborne namijene *na odluku sv. Oca pape.*

II. Potpuni oprost, koji je podijeljen za svaki sastanak zborni u tjednu, može se dobiti i onda, ako se zborni sastanci ne drže svakoga tjedna, nego svakih 14 dana ili dva puta u mjesecu.

5. Svaki je upravitelj (svećenik) kongregacije ovlašten podijeliti potpun oprost *bolesnim zbornicima,* kad se ovi pričeste. No treba da upravitelj (svećenik) kongregacije prije opomene bolesnika, neka ustrpljivo podnosi svoje boli, te drage volje iz ruku Božjih primi smrt; k tomu neka još izmoli pred propelom 3 Očenaša i 3 Zdrave Marije.

6. Zbornici dobivaju oproste *svih rimskih postaja,* ako u odregjene dane pohode crkvu Družbe Isusove, ili, ako takove onamo nema, drugu koju crkvu ili kapelicu u onome mjestu, gdje se taj čas

nalaze; i ako tude izmole 7 Očenaša i 7 Zdravih Marija.

Primjedba. Ovo su oprosti rimskih postaja:

I. *Potpuni:* 1. Na Božić. — 2. Na veliki Četvrtak. — 3. Na Uskrs. — 4. Na Spasovo. —

II. *Nepotpuni* 1. *30 godina i 30 četrdesetnica:* na svetkovinu sv. Stjepana, sv. Ivana apostola i evangjeliste, nevine dječice; — na obrezanje Gospodina našega; na Bogojavljenje; na nedjelju sedamdesetnicu, šezdesetnicu i pedesetnicu; na veliki Petak i na veliku Subotu; za cijele osmine vazmene do mladoga Uskrsa uključno; na Markovo; na tri prosna dana; — na Duhove i za cijele osmine duhovske do subote uključno. — 2. *25 godina i 25 četrdesetnica:* na Cvjetnicu. — 3. *15 godina i 15 četrdesetnica:* na 3. nedjelju adventsku; na badnjak; na polnoćki (na I. svetoj misi); na drugoj sv. misi (u zoru) na Božić; na pepelnicu; na 4. nedjelju korizmenu. — 4. *10 godina i 10 četrdesetnica:* na 1. 2. i 4. nedjelju adventsku; — na druge (do sada još ne označene) dane u korizmi; — uoči Duhova; — na sve kvatre (izuzevši kvatre u osmini duhovskoj; vidi o tome malo prije 1.)

Uvjeti: Za 4 *potpuna* oprosta: sv. ispovijed i sv. pričest. Za *nepotpune* oproste: da smo u milosti posvećujućoj, odnosno: da probudimo djelo savršenoga pokajanja. Za sve oproste spomenute:

već navedeni pohod crkve i molitva na nakanu sv. Oca pape u odregjene dane. (Isporedi Beringer: „Die Ablaesse". 11. Aufl., s. 415.).

b. Nepotpuni oprosti.

7 godina i 7 četrdesetnica — kadgod mrtvo tijelo kojega zbornika na groblje isprate, ili, kad su bolesni te inače zapriječeni, na znak zvona klečeći (ako im to bolest dopušća) izmole za pokojnika ili bolesnika 1 Očenaš i 1 Zdravu Mariju; — kad su kod zbornih sastanaka, kod javne ili privatne (skromne) službe Božje, kod duhovnih razgovora i pouka ili kod sprovoda, kad su ova dobra djela bud naregjena od kongregacije bud odobrena od upravitelja njezina; — kadgod slušaju sv. misu u djelatne dane; — ili kad si u večer prije spavanja savjest ispituju; — ili kad pohode bolesnike ili uznike; — ili kad izmire neprijatelje.

B. Potpuni oprosti, što ih svi kršćani mogu dobiti u crkvi ili u kapelici zbornoj.

1. Na Blagovijest (25. ožujka) ili na drugi blagdan Majke Božje, ako dotična kongregacija toga dana slavi svoju glavnu svetkovinu (glavno ime kongregacije). Uvjeti su: sv. ispovijed, sv. pričest, pohod crkve ili kapelice zborne (počevši

od prve večernice) i tude molitva na nakanu sv. Crkve.

2. Na blagdan drugotnoga zaštitnika svake kongregacije; ili, ako toga nema kongregacija, u drugi koji dan, što će ga godimice odrediti upravitelj kongregacije, a odobrit će ga dotični biskup (ili starješina redovnički). Uvjeti su kao gore kod 1.

Za oproste na ove dvije titularne svetkovine zborne imaju još ove pogodnosti:

a) Ako se bud za vazda bud za neko vrijeme promijeni mjesto, gdje se sastaju zbornici; ili ako se s privolom upraviteljevom prenese svečanost u drugu koju crkvu ili kapelicu, da bi se tako povećala ta svečanost ili bila puku većma pristupna: onda vrijedi oprost i za pohod ove crkve ili kapelice.

b) Ako se ove svečanosti valjano ili dosta svečano ne mogu obaviti na sami dan: može upravitelj kongregacije s odobrenjem biskupa (ili dotičnoga starješine redovničkoga) druge dane za tu proslavu odrediti, pa će se u ove dane dobiti oprosti.

c) Ako je na tako odabrani dan i „festum duplex", može se „svečana zavjetna sv. misa" služiti od prenesene svetkovine.

3. Kad je za tri (neprekidna) dana svečano za klanjanje izložen presveti sakramenat u kapelici

zbornoj, pa se tude neko vrijeme kršćani Bogu mole i druge propisane uvjete ispune: onda oni dobivaju oproste, što su podijeljeni „klečanju kroz 40 ura.“

Primjedba. Ti su oprosti:

a) Potpun oprost. Uvjeti: sv. ispovijed, sv. pričest, i jedan pohod takove crkve u jedan od tih triju dana.

b) 10 godina i 10 četrdesetnica za svaki pohod. Uvjeti: pravo pokajanje i odluka, da ćemo se ispovjediti.

(Isporedi: Beringer: „Die Ablaesse“. 11. Aufl., s. 262.)

C. Povlastice.

1. Svi ovi oprosti mogu se namijeniti i dušama u čistilištu.

2. Zbornici mogu dobiti sve ove oproste gdjegod oni bili, samo ako u tamošnjoj crkvi, ili drugdje — prema mjesnim prilikama — ispune uvjete, što su za oproste naregjeni.

3. Sve glave „vladalačkih kuća“ i njihovi rogjaci do drugoga koljena uključno, koji su članovi kongregacije, mogu, makar i odsutni bili, dobiti sve gore navedene oproste, samo ako propisana dobra djela obave i koju crkvu pohode.

4. Sve mise, što ih služi ma koji mu drago svećenik na zbornome oltaru; kao što i mise, što

ih služe svećenici-zbornici na kojem mu drago oltaru a *za zbornike preminule:* spojene su s potpunim oprostom, kano da su odslužene na oltaru „privilegovanom“.

VIII. Dužnosti.

Svako društvo, kako podaje razne pogodnosti članovima svojim, tako im opet i nameće neke dužnosti. Pa nije drukčije ni u Marijinoj kongregaciji. I ona, da bi laglje i sigurnije postigla *svrhu* svoju, zbornicima nalaže neke *dužnosti.* A koje su to? *Pravila kongregacije.* Ona zborniku kažu put, kojim mora da pogje, ako je rad omiljeti Majci svojoj nebeskoj. Ona su mu živo ogledalo, u koje se svaki dan ogledati mora, da iskupi riječ zadanu, kada je stupio i primljen bio u kongregaciju. Zato treba da ova pravila često čita, da o njima razmišlja, kako će sve bolje i bolje upoznati, što Majka Božja od njega želi i zahtijeva. Mi ćemo ovdje da istaknemo tek nekoje važnije točke; hoćemo da svrnemo pogled zborniku na ono, što je nada sve dužan da čini.

Pravi daklè zbornik mora da se odlikuje:

U pobožnosti k Blaženoj Djevici Mariji.

Pobožnost k Bl. Dj. Mariji dobro je utvrgjena u sv. vjeri katoličkoj. Ona iz nje niče kanoti cvijet iz

sjemena, kanoti plod iz cvata; jer koji odista ljube Isusa, oni ne mogu a da ne ljube i Majke njegove, koja nam ga rodila i u najvećim mukama za nas na smrt predala. Da, pobožnost k Majci Božjoj tako je usko spojena sa sv. vjerom katoličkom, da ova bez one ni ne može da bude. To je nauka sv. Otaca, koji vele: „Nitko ne ljubi Isusa, koji podjedno ne bi ljubio i Marije.“. Kada dakle treba da svi kršćani štuju Majku Božju, onda zbornici imaju da se na *osobit način* istaknu u ljubavi i pobožnosti k Bl. Dj. Mariji. Oni ne smiju da budu zadovoljni time, što časte i ljube Blaženu Gospu poput drugih kršćana; zašto su se obvezali, da će joj savršenije nego li drugi služiti, nju većma nego li drugi ljubiti. Oni se upravo za to njoj posvetili, za to pod zastavom njezinom vojuju. Ako drugi kršćani javno ispovijedaju, da su štovatelji Marijini, to se zbornici ponose dičnim imenom: djeca Marijina; ako su drugi kršćani samo sluge Marijine, to su zbornici njezini miljenici. Na ovo *osobito štovanje Majke Božje* veže ih već *prvo pravilo* kongregacije; veže ih *obećanje,* kada su primljeni bili u zbor; veže ih njihovo *ime.* S toga hoće li da udovolje ovoj dužnosti, to mora da je njihova pobožnost k Majci Božjoj takova, te obuhvata cijeloga čovjeka, mora da utječe na savkoliki život, mora da je sunce, duša, život zborniku.

Zbornik će zato *a) poput djeteta* štovati Blaženu Gospu. Bl. Dj. Marija jest majka njegova; a on je spram nje u istome odnosu, u kome je dijete spram majke, koju nježno ljubi. Sve, štogod se zbude djetetu, radosno i žalosno: sve to kaže dijete majci svojoj. Ono će joj izjadati sve jade svoje, otkrit će joj nevolje svoje, kazat će joj rane duše svoje, zazvat će ju u pomoć u napastima svojim, na nju će se osloniti u pogibeljima svojim, njezinu će ruku pomoćnicu prihvatiti u potrebama svojim, njezino će Ime pouzdano zazvati i u padu svome.

b) On će štovati Blaženu Gospu *bez prestanka,* t. j. ljubav njegova nikada ohladnjeti ne će, dapače ona će udilj rasti. Nema toga *dana,* kad joj se on ne bi poklonio, kad njoj na čast ne bi izmolio propisane molitve; a svakoga će *tjedna* rado dolaziti na sastanke zborne, da si tude iznova u srcu uspiri oganj svete i čiste ljubavi k Majci nebeskoj.

c) Zbornik će štovati Blaženu Gospu *revnosno.* On će revnovati za Majku svoju; on će gledati, kako bi i druge sklonuo, te ju i oni užljube i uštuju. On će nastojati da bogoljubnim razgovorima proširi megju prijateljima i znancima svojim pobožnost k Bl. Gospi. On će se trsiti da Blaženoj Gospi, Majci svojoj, privede i druge duše, koje

će ju ljubiti i štovati, da se tako umnoži broj vjernih sluga i službenica Marijinih; on će po mogućnosti raditi, da i drugi ugju u kongregaciju. Zborom i tvorom on će gledati, da se što više i što ljepše proslave svetkovine Majke Božje i i pjesmom i glazbom i lijepim nakitom oltara i slika Marijinih. U tu će svrhu on — prema silama svojim — i novčanu pomoć pružati; on će i duševne darove svoje upotrebiti, da svetim pjesmama i drugim naučnim radnjama proslavi Majku Božju . . . No nada sve revni će zbornik za tim ići, da se istakne nad drugove svoje u pobožnosti, čednosti, marljivosti i u drugim vrlinama kršćanskim. Tim će dokazati, kako je najljepši ures i najslagji plod Marijine kongregacije: prava i temeljita krjepost kršćanska u zborniká.

d) Napokon će zbornik štovati Blaženu Gospu *oposljedno*. Djeca su većinom slična roditeljima svojim; već na prvi pogled opazit će se ta sličnost ne samo u licu, nego i u značaju i cijelom radu njihovu. Zbornici treba da budu djeca, prava djeca Marijina; treba dakle da nastoje te budu u svemu slična Majci svojoj nebeskoj živući sveto. To od njih zahtijeva prvo pravilo Marijine kongregacije; to od njih želi i Bl. Dj. Marija. Bez toga oposljedovanja nikada prave ljubavi izmegju njih i Majke Božje; jer prava ljubav ide za ujedinjenjem. A kako

će se ujediniti ponizno, čisto, strpljivo, bogobojazno Srce Marijino s oholim, nečistim, neustrpljivim, mlakim srcem? Zato će zbornik u svim prilikama života svoga, u sreći i u nesreći, u radosti i u žalosti, u molitvi i u radu, u časti i u poniženju glednuti na ideal svoj: na Bl. Dj. Mariju. Od nje će se on učiti, kako mu se treba vladati u sličnim prilikama.

Blago si ga zborniku, koji odista za tim ide, da Bl. Gospu kanoti majku svoju ljubi, štuje, oposljeduje; koji gleda, kako će i druge sklonuti, te i oni užljube Majku Božju! Koji ustraje u ljubavi, u štovanju, u službi Marijinoj: on si je osigurao spas duševni, „jer pravi sluga Marijin ne može da za uvijek pogine.“ (Sv. Bernard.)

Po tom će se odlikovati pravi zbornik:

U čistoći duše i tijela.

Bl. Dj. Marija, majka i kraljica zbornikova, takova je Djevica, te se čistoći njezinoj dive isti Angjeli. Nikada nije bila na njoj ni najmanja ljaga grješna; ni najmanja grješka nikada nije potamnjela sjaja čistoće njezine. Da bi proslavio Bog čistoću njezinu, posla joj Angjela s neba, koji joj navijesti, da je odabrana za Majku Božju; da bi očuvao Bog čistoću njezinu, zaruči ju s djevičanskim zaručnikom, sv. Josipom; da bi ju izdržao,

predade ju Sin njezin, umirući na križu, djevičanskome učeniku svome, sv. Ivanu. Ovu krjepost, što je njojzi osobito vlastita, rada je prečista Djevica ugledati i na djeci svojoj: na zbornicima. Toga radi hoće, da oni sve sile svoje upru, e bi se domogli *čistoće duše i tijela.*

Pa nije li zar ova želja Majke Božje sasvim i opravdana? Zar se pristoji, da su u odajama gospogje plemkinje djeca joj prljava? Zar dolikuje vojniku „počasne legije", da on hoda u odori umrljanoj? A kako istom da smije dijete Marijino, zbornik, izići pred kraljicu neba i zemlje, a sa srcem nečistim, s umrljanim odijelom nevinosti? Kako bi se takov zbornik jošte smio time ponositi, da on pripada Marijinoj kongregaciji, miljenici Majke Božje? Ne, ovo se ne da ni pomisliti! Bl. Dj. Marija, čista, bez ikoje ljage grijeha, hoće, da oni, što žele biti djeca njezina, budu takogjer čisti, poglavito čisti od svakoga smrtnoga grijeha; da gledaju, kako bi si očuvali odijelo krsne nevinosti u potpunom sjaju; da se svega brižno klone, što bi moglo okaljati to odijelo, što bi im moglo duh odvratiti od Boga, maštu im oskvrnuti, a volju im na zlo privesti.

A da bi zbornici očuvali ovu čistoću srca, treba da prije svega živu u sv. strahu Božjem, što ne će dati, da upadnu u grijeh. Onda neka se

često opomenu, kako ih Bog dragi svagda i svagdje vidi. Kad im se prikuči napasnik, kad se probudi strast, kad hoće da ih spopane strast; onda će oni reći: „Ne! ja toga ne smijem da učinim; to je grijeh; to je nedostojno djeteta Marijina!" Po tom se hoće, da zbornici bdiju svaki nad samim sobom; da paze na sjetila svoja, poglavito na oči, na uši, na ruke. Sjetila su vrata, na koja unilazi smrt duševna Jesmo li radi očuvati srce čisto od grijeha, a mi ne dajmo, da ono bude poput javnoga tržišta, kuda prolaze bez razlike ljudi svake ruke i životinje svakojake. Treba paziti, kakove misli, kakove slike, kakove dojmove u sebe primamo; s mjesta treba da se ukloni sve, štogod je po čistoću srca opasno.

No pored sve pomnje opet zbornici ne će moći sami sobom svakoj se pogibli oteti, i svega se čuvati, od kuda čistoći pogibao prijeti; zašto su slabi, veoma slabi, a neprijatelji im i silni i mnogobrojni. S toga treba da često upotrebe sredstva milosti. Često će oni, kako im to i pravila preporučuju, primati sv. sakramente. Sveta je ispovijed najbolja kupelj, u kojoj se duša pere od svake nečistoće. Sveta je pričest „kruh života", što jači kršćanina i nove mu podaje snage duševne. Zbornik će u službi Marijinoj isto činiti, što vidimo, da čine vojnici, koji služe kralja zemaljskoga. Gle,

kako si često znaju oni čistiti oružje i odjeću vojničku, neka je sve svijetlo, neka sve sjaji. Tako će i zbornici, sluge Marijine, nastojati, da uvijek dogju pred Gospoju i kraljicu svoju u čistom odijelu milosti posvećujuće, eda bi ona na njih ljupko pogledala, i vazda im pružala svoju pomoćnicu ruku.

Najzad će se odlikovati pravi zbornik:

U bogoljubnosti.

Prava bogoljubnost ne sastoji se u tome, da izmolimo odregjene molitve, da kad i kad pogjemo u crkvu, i da primamo svete sakramente. Ima ljudi, koji to sve čine iz obzira ljudskoga, iz puke navike; a uza to su mlitavi, slabo ili ni malo ne ljube Boga. Prava je bogoljubnost, kada smo od srca, sasvijem odani Bogu; kad nas mori neodoljiva želja za njime, koji je naš cilj i svrha naša; kad se od srca radujemo općeći s njime; kad nam je u istinu milo i drago sve, što se odnosi na Boga. Odatle potječe, te se rado molimo Bogu i s njime se zabavljamo; rado primamo svete sakramente, koji nas najuže sjedinjuju s Bogom. Ljubav Božja duša je regbi bogoljubnosti; ona pokreće svima bogoljubnim mislima i djelima. Sada će zbornik lako uvidjeti, kako mu je upravo nužna *bogoljubnost.* Ta, upravo za tim ide Marijina kongregacija, da u srcu zbornikovu utvrdi i unaprijedi bogoljubnost; ona je jedan od najdragocjenijih plodova, štono u kongregaciji, kanoti na „stablu životnom“ rastu i dozrijevaju.

Bez bogoljubnosti ne da se ni zamisliti — *kršćanin.* Kako to? Kršćanin je sljedbenik Isusa Krista; no slijediti Krista ne može onaj, komu je mrsko općiti s Kristom; komu je teško u bogoljubnoj molitvi pozabaviti se s Kristom. Bez bogoljubnosti još se manje može zamisliti — *kongreganista,* sluga Marijin, jer u koga nema bogoljubnosti, njegovo je srce daleko od Boga; ono je hladno spram Boga: dakle i hladno spram Majke Božje. Bez bogoljubnosti kongreganista ne bi ili nikako obavio propisanih od kongregacije molitava, ili tek površno, samo na oko; ne bi ga veselili sastanci zborni; ne bi točno ili nikako vršio dužnosti zborničkih; samo nerado i bez priprave on bi primao svete sakramente; ne bi se oduševio nikako za krjepostan život, ne bi revnovao za slavu Marijinu. Takav ne bi ništa imao od kongreganiste do li puko ime i vanjske znakove (diplomu, medalju). A koja bi konačno bila posljedica? Ova bi mlitavost najzad bila kriva, te bi ili sam od svoje volje ostavio Marijinu kongregaciju, ili bi ga ona iz krila svoga izlučila. Odatle se jasno razabire, od kolike je potrebe bogoljubnost svakomu kongreganisti. Ako je rad biti sluga Marijin, ona mu je tako nužna,

kao što je hrabrost vojniku, mudrost mudroznancu, nauka naučnjaku.

Nego može biti, da će koji mladi kongreganista pomisliti: sve je to lijepo i dobro, ali ta bogoljubnost slabo se podudara s mojom mladenačkom dobi; zašto je odviše ozbiljna, ili zašto se ne da lako spojiti sa svojstvima, štono rese naobražena mladića. — Tko bi tako mislio, on bi zaista bio na krivome putu. Prava bogoljubnost nema ništa nujna, turobna u sebi; bogoljubnik nije potmušica, nije sjetnik. Naprotiv, bogoljubnost je najizdašniji vrutak najčišćega veselja, dobre volje i prave radosti. Ona podaje mirnu savjest, bez koje nema pravog veselja. Niti se je bojati, da se ne bi dala sprijateljiti sa svojstvima, štono rese naobražena mladića; zašto upravo ona podaje mladiću neki osobiti čar, te mu je najljepši ures. Zato gojimo samo bogoljubnost, kako nas opominje sveti Pavao (1. Timot. 4, 7.); tražimo ju, jer smo s njome našli sve, što nas može učiniti dobre, plemenite, ljubazne. A pokle ona polazi iz ljubavi, kao što plamen iz vatre: prva neka nam je briga, kako će nam se srce razgorjeti od ljubavi Božje. To ćemo pak postići, promotrimo li dobro neizmjernu ljubav Božju spram nas; promislimo li zrelo, kako je spreman Bog udijeliti nam milosti svoje, i oprostiti nam grijehe naše.

Blago si ga tebi, kršćanski mladiću, prioneš li uz bogoljubnost! Ti ne ćeš poslije imati, zašto da žališ na mladost svoju; ti ćeš vidjeti, kako se s pravom o bogoljubnosti može kazati ono, što mudri Salomon veli o mudrosti: *Sve mi je dobro s njome došlo* (Mudr. 7, 11.); a sv. Pavao uči: *Bogoljubnost je korisna za svašto, imajući obećanje života sadašnjega, i onoga, koji ide.* (Tim. 4, 8.)

IX. Uvedenje kongregacije.

Za veleč. gg. svećenike, koji su radi uvesti Marijinu kongregaciju u župe, škole, zavode, uzgojilišta . . . , donosimo naputak, u kojem je sve, što se hoće, da bi se kanonički valjano podignula Marijina kongregacija. Mi smo taj naputak uzeli iz vrlo vješto uregjenog glasila Marijinih kongregacija, što no izlazi u Beču, a pod naslovom: „Sodalen Correspondenz". Wien 1895.

1. Uvjeti.

1. Prije svega hoće se revan *svećenik,* koji će rado preuzeti upravu kongregacije i nastojati, da si pribavi znanje, što je za to potrebito.

Nema li vrsna upravitelja-svećenika, onda je bolje, da se Marijina kongregacija i ne uvede.

2. Iza toga se hoće takovih duša, koje su podobne da budu temeljem budućoj kongregaciji

(gospoda, gospoje, mladići, djevojke odrasle, učenici srednjih škola, trgovci, obrtnici, radnici, šegrti . . .).

Ne treba ih mnogo (dosta ih je: 15, 20, 30 . . .); ali moraju da su u svakom pogledu neporočni, dobri kršćani, i da je nade, te će od njih biti pravi zbornici prema propisima kongregacije.

3. Neka se ne uvedu *mješovite* kongregacije. Zato neka bude gospodska kongregacija za samu gospodu; gjačka za same gjake; djevojačka za same djevojke i t. d.

Bolje je, da se uvede više kongregacija, nego da budu mješovite.

4. Napokon valja se pobrinuti i za *shodno mjesto,* n. pr. kapelicu, gdje će se držati zbor; a kamo drugi, koji nijesu zbornici, ne će smjeti da dolaze.

2. Postupak.

1. Kongregaciju može osnovati koji svećenik, što je naumio uvesti zbor Marijin; a mogu to i drugi, koji bi rado imali kongregaciju.

a) I jedni i drugi treba da se prije dobro upoznaju s kongregacijom (n. pr. iz koje knjižice, što raspravlja o kongregaciji[1]); a tek onda neka se dadu na posao.

[1]) Ovakova se knjižica sada štampa u Sarajevu nakladom Kaptola vrhbosanskoga pod naslovom: *Marijina*

b) I jedni i drugi treba da vide, da li u njih imaju naprijed navedeni uvjeti za kongregaciju.

2. Bio tko mu drago, koji želi kongregaciju osnovati, on će time započeti, da potraži čestite, bogoljubne duše; ali samo iz onog reda društva ljudskog, iz kojega hoće, da se podigne kongregacija; n. pr. od gjakâ, djevojaka . . . Po tom će gledati, da ih na ljupki i razboriti način oduševi, te oni štuju i ljube Majku Božju; jer je to poglavita stvar u kongregaciji.

3. Pošto ima na okupu dovoljan broj (15, 20, 30 . . .) takih, što iskreno žele Blaženoj se Gospi posvetiti u kongregaciji, onda valja pokročiti dalje.

a) Ako su osnivači ljudi iz svjetskog staleža, to će oni zamoliti jednoga svećenika, da bi im bio u pomoći pri uvedenju kongregacije. Taj svećenik uzet će — od njih zamoljen — i upravu kongregacije.

b) No ako je osnivač sâm svećenik, on će odmah početi da radi po naputku, što slijedi.

4. Odsele prikupljat će svećenik-upravitelj buduće kongreganiste u obične i redovite zborne sastanke; a udesit će te sastanke onako, kako će i u napredak ostati.

U ovim zbornim sastancima upoznat će se kandidati malo po malo s duhom kongregacije

Kongregacija. Upozorujemo na nju već unaprijed „djecu Marijinu“ i prijatelje Marijine kongregacije.

Marijine. Tude će im se protumačiti: pojam i svrha kongregacije, zatim — kako se upravlja kongregacijom; koji se u nju primaju, a koji iz nje izlučuju. Nu opet sve ovo neka je jednostavno i kratko; u koliko je naime od potrebe, te se kandidati dovoljno upoznadu s kongregacijom.

5. Svećenik-upravitelj pobrinut će se i za shodnu knjižicu o Marijinoj kongregaciji. U toj knjižici bit će pravila i ustanove, koje su bitne i svim kongregacijama zajedničke.

Od velike je koristi, budu li u toj knjižici i posebna pravila, vježbe bogoljubne, kako su u kongregacijama običajne i t. d.

6. Kad su kandidati već dovoljno uvedeni u duh Marijine kongregacije, te hoće u istinu, da se osnuje kongregacija: onda će svećenik najbolje od njih (petoricu) sazvati, da se posavjetuju, kako bi se sastavilo poglavarstvo budućemu zboru. Pošto je o svemu i svakomu dovoljno upućen, onda će upravitelj-svećenik odrediti:

a) nadstojnika (prefekta) zbornog;

b) dva pobočnika (asistenta);

c) dva vijećnika, od kojih će jedan vršiti i službu tajnika zbornog.

7. Poklem se ovako kongregacija sastavila, a obični se sastanci zborni redovito drže i marljivo pohagjaju: pobrinut će se svećenik, da se Marijina

kongregacija „kanonički“ podigne i Rimskoj matici-kongregaciji pripoji:

a) zamolit će svoga biskupa: da Marijinu kongregaciju ili sâm „kanonički“ podigne, ili da dopusti, te se u Rimu „kanonički“ i podigne i pripoji Rimskoj pramatici-kongregaciji.

b) zamolit će generala Družbe Isusove: da ovu kongregaciju od biskupa „kanonički“ podignutu pripoji Rimskoj pramatici; ili da ju i „kanonički“ podigne (ako je to dotični biskup dopustio) i Rimskoj pramatici pripoji.

Primjerak molbenice na biskupa i na generala Družbe Isusove isporedi dolje niže!

3. Statuta generalia.)*

a) De fine Congregationis.

Congregationes B. Mariae Virginis id sibi imprimis proponunt, ut in sociorum animis eximiam quamdam erga B. V. Mariam devotionem excitent et foveant, quo speciali tantae Matris protectione muniti tum vitam pie christianeque instituant, tum mortem aliquando feliciter obeant. Hinc Benedictus XIV. in sua Bulla „Gloriosae Dominae“ de Congregationibus iuvenum studiosorum imprimis loquens: „Christiana, inquit, ubique iuventus SS^{mae} Dei Geni-

*) Ovo je tek izvadak iz puno duljih *pravila Marijine kongregacije*, što ih je R. P. Beckx, general Družbe Isusove god 1865. dao štampati.

tricis obsequiis et famulatui specialiter mancipata sub illius propemodum disciplina, quae Mater est pulchrae dilectionis et timoris et agnitionis, ad christianae perfectionis fastigium eniti et ad aeternae salutis metam contendere" docetur.

b) Exercitia sodalium communia.

Statuta die et hora, ut plurimum semel in hebdomada, conveniunt, ut praesidis adhortatione, lectione librorum devotorum, precibus atque canticis communibus, piis meditationibus aliisve religionis exercitiis in se devotionem erga Beatissimam Virginem ac pietatem promoveant.

In eundem finem quotannis semel exercitiis spiritualibus per aliquot dies vacent.

Saepius, imprimis diebus B. Mariae Virgini sacris, universi simul sacra Communione se reficiant.

Sex dies Dominicos continuos more solito honori S. Aloysii consecrent.

c) Opera bona sodalibus commendanda; eo etiam, quod pleraque eorum indulgentiis sint ditata.

Ut singulis diebus Patronam suam particularibus precibus salutent — in Prima Primaria sodales mane et vespere ter „Ave Maria" recitare jubentur.

Si commode possunt, quotidie Rosarium B. Virginis, vel eius officium, vel aliquam saltem eorum partem persolvant.

Vespere conscientiae examen instituant

Aliquid temporis meditandis rebus divinis vel libris piis legendis tribuant.

Quotidie, si possunt, sanctissimo Missae sacrificio intersint.

Semel saltem in mense ad Poenitentiae et Eucharistiae sacramenta accedant.

Semel vel bis in anno Confessionem generalem instituant.

Omnia, quae ad Ecclesiae et religionis incrementum atque defensionem faciunt, sedulo promoveant.

A fide vel a virtutis christianae tramite aberratos exemplo et institutione ad salutis viam reducere satagant.

Misericordiae operibus idque maxime erga sodales infirmos diligenter vacent; mortuos vero sodales ad sepulcrum deducant et peculiaribus precibus Deo commendent.

Denique non iis solum virtutibus acquirendis insistant, quibus nemo christianus carere potest, sed etiam socios suos pietate, puritate, humilitate, modestia, diligentia atque industria in status sui officiis obeundis antecellere studeant.

De iis, quae Congregationis magistratum, eius eligendi modum, officia etc. spectant, consulantur

precum libri, qui in usum sodalium vulgati sunt plurimi.

4. De erectione atque aggregatione.

1. Praeposito seu Vicario Generali Societatis Jesu a Summis Pontificibus Gregorio XIII., Sixto V., Clemente VIII., Gregorio XV., Benedicto XIV., Leone XII. et SS. D. N. Leone XIII. collata est potestas *erigendi et aggregandi* Congregationes B. Mariae V. *tum intra tum extra domos* et ecclesias ipsius Societatis; idque ita, ut in ea re statutis in Bulla Clementis VIII. „*Quaecunque*“ et in Decreto S. Congregationis Indulgentiarum d. d. 8. Januarii 1861. minime adstringatur.

2. Eae Sodalitates in omnibus ecclesiis, oratoriis, collegiis, seminariis aliisve locis piis erigi possunt „pro scholaribus aliisque Christifidelibus“; atque in singulis ecclesiis, oratoriis etc. non una tantum, sed etiam plures „pro personarum frequentia vel qualitate“.

3. Omnes Sodalitates sive Congregationes, quae Primae Primariae Romanae aggregari atque indulgentiarum ei concessarum participes fieri desiderant, aliquod B. Mariae V. festum vel mysterium in titulum suum assumant, eamque in Patronam peculiarem sibi eligant; nihilominus etiam alius titulus secundarius sive Patronus adiungi sive retineri potest.

4. Singulis Congregationibus praesit *sacerdos* ab Ordinario loci rite constitutus, qui in officio suo exequendo ut plurimum a magistratu quodam a sodalibus electo adiuvatur.

5. Sodalitatum, quae per diversas orbis partes eriguntur, statuta peculiaria originalibus statutis supra recensitis sunt conformanda, quantum temporum locorumque conditiones suadebunt. Quae quidem statuta peculiaria sive localia Ordinario loci, i. e. Episcopo ipsi vel Vicario generali *speciatim ad id delegato,* sunt proponenda, ut ea approbet, erectionem Sodalitatis atque aggregationem ad Primariam Romanam permittat et praesidem Sodalitati erigendae assignare dignetur.

Atque haec omnia huiusmodi literis ab Episcopo peti possunt:

Reverendissime et Illustrissime Domine!

N. N. motus desiderio promovendi et dilatandi devotionem erga B. Mariam Virginem humiliter petit a Te, Revme et Illme Dne: 1) ut Congregationem (iuvenum, virorum . . .) sub titulo B. Mariae Virginis Annuntiatae (vel Immaculate Conceptae . . .) et S. Aloysii (vel S. Stanislai, Josephi . . .) in . . . erigi, et ad Primariam Congregationem Romanam aggregari concedas; 2) ut statuta eiusdem hisce literis inclusa approbes; 3) ut Rev. Dom. N. N.

parochum, capellanum ... (eiusque successores) constituas Congregationis praesidem.[1])

6. Approbatione et consensu ab Episcopo (in scriptis, in quantum fieri potest) obtentis, impetrandum est a Praeposito Generali Societatis Jesu, ut Congregationem erigat, atque Primariae Romanae aggreget. Quod quidem in hunc fere modum fieri potest:

Admodum Reverende Pater!

Quum infrascriptus orator N. N. Congregationem iuvenum studiosorum (virorum, vel ...) sub titulo B. Mariae Virginis Annuntiatae (vel Immaculate Conceptae, vel ...) et S. Aloysii (vel S. Stanislai, S. Josephi ...) in ecclesia S. (vel capella S ... seminario ... etc.) loci ... dioecesis ... constituere desideret: Rmo et Illmo Dno N. N. Episcopo N. statuta eiusdem Congregationis jam proposuit atque ob eo approbationem et consensum pro eius erectione et aggregatione obtinuit. Quare praedictus orator Paternitatem tuam humiliter rogat, ut dictam Congregationem in hac ecclesia (oratorio, semi-

[1]) Notandum, praesidis munus et facultates, cum vel parocho vel capellano aliive officiali alicuius loci sunt commissa, secundum Decretum S. Congregationis Indulg. d. d. 7. Junii 1842 ad 1 et 3 non ex sese in eius successorem transire, sed ea de re Ordinarium esse monendum, ut provideat; posse tamen Ordinarium, si ita voluerit, parochum etc. eiusque successores (sive parochum etc. pro tempore) constituere Congregationis praesidem.

nario ...) erigere[1]), eandem Primariae Collegii Romani Congregationi aggregare, atque praesidi a Rmo Episcopo assignato facultates necessarias et opportunas communicare velis. *N. N.*

5. De sodalium cooptatione.

1. Literis demum erectionis et aggregationis a Praeposito Generali Societatis Jesu acceptis sodales cooptari possunt. In Congregationem cooptati censentur omnes fideles, qui, cum se supradictis bonis operibus exercere desiderent, procurant, ut in numerum sodalium recipiantur atque adscribantur.

2. Qui in Sodalitatem cooptari desiderant, ut plurimum nisi peracto aliquo probationis tempore non recipiantur. In eo quidem temporis spatio, si per Congregationis statuta localia ita provisum sit, iam od officia sodalium communia admitti possunt; in Sodalitatis vero magistratum non eligantur.

3. Sodales, si commode fieri potest, recipiantur die aliquo B. Mariae Virgini sacro, et eo quidem ritu et pompa, quae in libris in sodalium usum vulgatis describuntur. Probe vero advertendum,

[1]) Quodsi Episcopus statutis approbatis ipse per se Congregationem canonice erigere voluerit, loco „erigere“ scribatur: „canonice iam erectam Primariae“ etc, et paulo supra loco „consensum pro eius erectione et aggregatione“ scribatur: „consensum pro eius aggregatione“; eoque in casu testimonium erectionis authenticum vel eius exemplar Praeposito Generali est proponendum una cum hisce literis.

formulam: Ad maiorem Dei gloriam... (vel aliam similem), qua ipsa in Sodalitatem receptio pronuntiatur, non a sodali, qui *praefecti* munere fungitur, sed a *praeside* ipso per Ordinarium constituto vel ab eius delegato legitimo esse proferendam.

Romae in Congregatione Prima-Primaria praeses fideles, postquam se formula consueta Beatissimae Virgini consecrarunt, his verbis recipit: „Ego ex auctoritate Adm. Rev. P. Praepositi Generalis Societatis Jesu vos in Beatissimae Virginis Mariae ab Angelo salutatae Congregationem Primam-Primariam recipio, atque omnium indulgentiarum participes efficio; et nunc quidem nomina vestra referantur in album Congregationis, in aeternum vero scripta sint in coelis.“ Quibus dictis praeses, receptis candelis a sodalibus ante se genuflexis, receptionis testimonia singulis tradit haec dicens: „Accipe has patentes literas, quibus assertus es B. Mariae Virginis filius; sed tu melius moribus ac pietate te eiusdem filium exhibe! Interim te cum prole pia benedicat Virgo Maria.“ Tum eis bene precatur; quo facto a secretario eis libelli distribuuntur, quibus Sodalitatis preces et regulae continentur.

Ad tollendam omnem dubitationem monemus, in solemni receptionis ritu non omnia esse plane necessaria, immo stricte loquendo sufficere, ut certa voluntas tum eius, qui est recipiendus, tum eius,

qui recipiendi potestatem habet, signo aliquo externo sit manifestata. Praeterea ne inscriptio nominis novi sodalis in librum Congregationis umquam omittatur.

4. Sodales ut plurimum a praeside ipso per Episcopum constituto recipiantur. Attamen SS. D. N. Leo PP. XIII. Rescripto S. Congregationis Indulg. d. d. 23. junii 1885. praemissa sanatione omnium adscriptionum ad singula haec Sodalitia hucusque cum quolibet defectu peractarum, omnibus Congregationum B. Mariae Virginis praesidibus benigne permissit, ut ex rationabili causa alium sibi sacerdotem (qui v. g. maioris solemnitatis causa invitetur) substituere possint ad recipiendos fideles, qui adscribi desiderant, ad benedicenda numismata et alia praesidum munia exercenda. Quodsi receptio novorum sodalium per alium huiusmodi sacerdotem facta sit, recepti nihilominus accurate in catalogum sociorum adscribantur.

Quominus *absentes* in Sodalitatem cooptentur, Decretis S. Congregationis Indulg. d. d. 13. aprilis 1878. et 26. novembris 1880. generatim prohibetur; conceditur tamen Congregationum moderatoribus eorumque delegatis, ut in casibus singularibus dispensare possint a statuta forma inter praesentes, ac absentes, etiam per singularem seu extraordinariam exceptionem rite adscribere.

5. Ut erectio et aggregatio gratis omnino nulla mercede exacta praestantur, ita pro inscribendis quoque sodalibus per se nihil exigi potest praeter ea, quae secundum statuta illius loci approbante Episcopo in expensas pro foliis vel libellis inscriptionis, ornamentis oratorii etc. deputantur.

6. Praesidibus singularum Congregationum plurimum commendatur:

a) Ut testimonia receptionis typis imprimi curent, quibus in altera folii parte brevis indulgentiarum elenchus, statuta Congregationis et ordo officiorum adiungantur, ad quae sodales singulis hebdomadis conveniunt.

b) Ut librum, qui „Congregationis liber“ dicatur, provideant, in eoque describantur: 1. primo loco literae approbationis ac consensus Episcopi; 2. diploma erectionis et aggregationis seu eius breve compendium; 3. statuta Congregationis; 4. nomina singulorum sodalium addito die, quo quisque in Congregationem est cooptatus (quod ne umquam omittatur); 5 decisiones graviores ipsius magistratus atque insigniores Sodalitatis eventus.[1])

(Cfr. „Instructiones R. P. Ant. M. Anderledy de Congregationibus B. Mariae V.“ a. D. 1885.)

[1]) Preporuča se veleč. gg. svećenicima, da se u poslu „erekcije i agregacije“ Zbora Marijina obrate na koji *bliž ji samostan Isusovački.* Taj će im dotične „diplome“ iz Rima drage volje i besplatno dobaviti.

X. Proslava.

Golemo, da, neizmjerno regbi raširenje Marijine kongregacije, kao i to, što je ona dubok korijen uhvatila u svim slojevima društva; po tom i bogata djelatnost njezina pribaviše joj *priznanje,* što su ga zbornici dobili od ljudi visokih i niskih, od Crkve i države, i — mogli bismo reći: od neba i zemlje.

Zališno bi bilo, kad bismo htjeli da orišemo, kako je popularna Marijina kongregacija u puka katoličkoga. Ta, k njoj hrle iz svakoga naroda tisuće i tisuće, sa djecom u naramku, s unucima i sinovima — svi sa slikom Gospinom na grudima — s brigom i nadom za život i smrt u srcima, a molitvom i zavjetom na usnama. Prava je to seoba naroda, što moleći i pjevajući već dva tri vijeka ispunja riječ Salamunovu: *Sinovi njezini podižu se i blagosivljaju je.* (Prič. 31, 28.)

Nego velikaši — knezovi naroda, šta oni uradiše? Uz katoličku Crkvu nema države na svijetu, koja bi toliko krunâ i žezlâ u povjesti svojoj zabilježila; i što je još više, kojoj bi velikaši tako od srca odani bili. Nijesu se oni ni malo bojali, da će im potamnjeti sjaj kruna njihovih, ako ih do zemlje prignu, u kongregaciji služeći onoj, koja je kraljica neba i zemlje.

Što da reknemo za dužde i knezove *italske?* Koji od njih nije bio članom Marijine kongregacije? U *Napulju* zasnovaše prvu kongregaciju: papinski nuncij, tri biskupa, dva kraljevića, admirali, dvije vojvode i vrhovi najvišega plemstva. Obrativ se k našljednome princu, koji klečaše uz očevu postelju, progovorit će umirući otac: Nemoj da zaboraviš, sinko, da ja ono malo dobra, što ga tvorih za života, imam pripisati kongregaciji. Dragocjenije baštine, nego li je ova, ja ti ne mogu ostaviti. Ja se cijenim sretnijim, što bijah kongreganista, nego li što bijah *vojvoda od Popoli.*“[1])

U *Milanu* osnova sam kardinal Fridrik Boromeo tri kongregacije: jednu za dječake, drugu za mladiće, a treću za muževe.

Franjo II., *vojvoda Lotarinški,* htjede da bude megju prvima, koji su osnovali kongregaciju u Nancy-u, kako bi time i puku pokazao, koliko on štuje i ljubi Majku Božju. Karlo IV. i Leopold povedoše se za ovim sjajnim primjerom.

Sigismund, *kralj poljski* i *švedski,* još kao našljedni kraljević zamoli — u veoma ganutljivom pismu — kongreganiste u Braunsbergu, neka bi ga uzeli u sveti svoj savez. Ladislav IV. sjajnome naslovu svome: „kralj poljski i švedski“ pridoda s osobitom ljubavi još jedan, dašto mnogo čedniji,

[1]) Ispor. Sv. Alfons Lig. „Slava Marijina“. Str. 541. ss.

ali i puno utješniji naslov: „zbornik Marijin“; i prem je bio član kongregacije u Luveni, opet on osnuje jednu kongregaciju u Varšavi. Njegov brat hoteći se zvati „pokrovitelj kongregacije“, dade se izmjenice s bratom Ferdinandom izabrati za „prefekta“ kongregaciji u Varšavi. Ova dvojica svojim krjeposnim životom bijahu pravi kraljevski ures kongregaciji.

Eugen princ Savojski, koji je 11. rujna 1697. kod Zente slavno pobijedio Mustafu II., bio je kongreganista. Eugen imao je vojsku od 45.000., dok je turska vojska bila preogromna. Na bojištu osta mrtvih 20.000 Turaka, a Eugenova vojska natjera više od 10.000 u duboku rijeku Tisu. Vojnika je Eugenovih palo tek 300, a ranjeno 1200. Plijen je bio upravo neizmjeran: 423 zastave, 160 topova, 9000 kola punih oružja i hrane, 6000 teško natovarenih deva, 7000 konja, 15.000 volova, ratna blagajna sa 3,000.000 piastri: sve to dopade Eugenu u ruke. Nije li tu očevidan prst Božji? očevidna zaštita Majke Božje? Ali *princ Eugen* bio je zbornik Marijin; dapače kroz 10 godina i „prefekt“ Marijinoj kongregaciji u Budimu. Onda je on rado molio i *sv. krunicu.* Moleći sv. krunicu on se je pripravljao za bitku, on si je stekao pomoć Majke Božje.

I *Francuska* je imala u dvoru kraljevskom odličnih kongreganista. Henrik Bourbonski stupi u

Parišku kongregaciju. Antun Bourbonski bio joj „prefekt“. Kraljevići: Ljudevit i Arnand, a s njima i 12 najodličnijih knezova, onda mnogi vojvode, maršali i ministri time se ponosili, što su uz krunu i razne „redove“ jošte smjeli da nose i „medaljicu“ kongregacije Marijine.

A kako je bilo tek na *španjolskom* dvoru? Mi bismo morali imati listine kraljeva španjolskih, kad bismo htjeli da navedemo sve kraljeve španjolske, što bijahu zbornici.

Ivan IV., *kralj portugalski,* podiže u palači svojoj Marijinu kongregaciju za mlade plemiće dvorske, t. j. za sinove prvih velikaša portugalskih. On sam bijaše „prefekt“ toj kongregaciji, a često i propovjednik njezin. — Cijelo *državno vijeće kastilsko,* sa visokoga roda svoga, sa učenosti i sa diplomatske vještine svoje tako slavno po čitavoj Evropi, stupi u tu kongregaciju.

A *Bavarska?* Ta lijepa zemlja, koja Majku Božju rado pozdravlja kanoti „zaštitnicu Bavarske“; koja sama više Marijinih prošteništa ima, nego pô Evrope ukupno; — ta Bavarska gledala je u prijašnje doba, kako njeni vojvode i izborni knezovi s porodicom svojom — na čelu im Filip, Vilim, Maksimilijan — hrle u Marijinu kongregaciju; kako su kod zbornih skupština, procesijâ; kako se takme s drugim zbornicima, tko li će većma štovati i ljubiti

Majku Božju. Ganutljivo je u istinu, kako si Vilim bi reć silom otvara pristup u kongregaciju. Eno ga iznenada sa sjajnom pratnjom u zboru; tude on pada nice pred sliku Gospinu; onda će u sredinu kapelice zborne, da ponizno moli, te ga prime u zbor Marijin. Sve se divi tomu neobičnomu pojavu; svi su prisutni duboko ganuti; sam upravitelj zbora teškom mukom odgovara vojvodi. Dobivši ovaj željni odgovor, iznova će pasti na koljena i vesela srca, no i pun svetoga strahopočitanja očita pred sakupljenim zbornicima svoju posvetu Majci Božjoj.

Nešto još ljepše vidje godina 1715. Mir, što je nastao iza španjolskoga našljednoga rata, cijeli je vladalački, ali puno iskušani, dom *Bavarski* sakupio u Monakovu. Vojvoda Josip Klemens, nadbiskup i izborni knez Kolonjski, iznova je izabran za „prefekta“ kongregaciji. Tri dana iza toga odslužio je pred kongregacijom svečanu pontifikalnu misu. Onda će k oltaru petorica njegovih nećaka, da se u kongregaciji posvete Blaženoj Djevici Mariji: ujak ih primi svu petoricu.

Još sretniji bio Filip Vilim, jer je kao „prefekt“ rogjene si sinove primio u Marijinu kongregaciju.

Falački grofovi Neuburški, susjedi bavarskih vojvoda, natjecahu se s visokom gospodom u Monakovu. „Biti zbornikom Marijinim“, reče jedan od

njih, „to je sreća, koja više u mene vrijedi, nego što sam knez svetoga carstva rimskog.“

Po tome moglo bi se činiti, da je u ono sretno doba, kada je još bila živa vjera u kršćanskih vladara, Marijina kongregacija bila — kongregacija evropskih vladara. Sveti Oci pape podijelili su oproste i povlastice zbornika Marijinih vladarima i rogjacima njihovim sve do u drugo koljeno, samo kad bi oni — makar i odsutni — ime svoje dali upisati u kojugod kongregaciju. To je bilo za njih dostatno, da budu pravi članovi kongregacije; a da budu odista dionici onih milosti, za to su dakako morali da ispune propisane uvjete.

I time smo došli do viška zemaljske moći i sreće; mi ćemo sad da upoznamo iste careve „svetoga rimskoga carstva“, koji su bili zbornici Marijini. U *domu Habsburškome* uz pobožnost k presvetome oltarskome sakramentu postade našljednim i štovanje Majke Božje: kako dakle da Habsburgovci ne budu i kongreganiste?

Evo cijelo čislo Habsburgovaca, što su bili u kongregaciji. *Nadvojvoda Ferdinand II., poslije car,* prvi zbornik i pokrovitelj. 1595. *Nadvojvoda Leopold,* brat Ferdinandov, prefekt kongregacije, biskup u Strassburgu i u Passau-u. 1596. — *Nadvojvoda Maksimilijan Ernst,* brat Ferdinandov, prefekt kongregacije. 1596. — *Nadvojvotkinja Margareta,*

sestra Ferdinandova, kraljica španjolska, supruga Filipa III. 1598. — *Nadvojvotkinja Marija Kristina,* sestra Ferdinandova, supruga kneza Erdeljskoga. 1600. (Poslije otišla u samostan Hall u Tirolskoj). — *Nadvojvotkinja Eleonora,* sestra Ferdinandova. Poslije duvna u Hallu. 1600. — *Nadvojvotkinja Marija Magdalena,* sestra Ferdinandova, supruga velikoga vojvode Toskanskoga, Kosima II. 1600. — *Nadvojvotkinja Konstancija,* sestra Ferdinandova, supruga Sigismunda, kralja Poljskoga. 1600. — *Nadvojvoda Karlo,* brat Ferdinandov, prefekt kongregacije, biskup Vratislavski i Briksenski. 1605. — *Nadvojvoda Ivan Karlo,* prvorogjenac Ferdinanda II. 1618. — *Nadvojvoda Ferdinand Ernst,* poslije car Ferdinand III., drugi sin Ferdinanda II. 1620. — *Nadvojvoda Leopold Vilim,* treći sin Ferdinanda II., biskup u Passau-u. 1620. — *Nadvojvotkinja Cecilija Renata,* kći Ferdinanda II., supruga Vladislava IV., kralja Poljskoga. 1625. — *Nadvojvotkinja Marija Ana,* kći Ferdinanda II., supruga Maksimilijana, vojvode bavarskoga. 1625. — *Nadvojvoda Ferdinand Franjo,* sin Ferdinanda III., kano izabrani kralj Rimski Ferdinand IV. 1646. — *Car Leopold I.* 1657. — *Car Josip I.* 1708. — *Carica Amalija,* supruga Josipa I. 1708. — *Nadvojvotkinja Jozefa,* kći Josipa I. 1708. — *Nadvojvotkinja Marija Amalija,* kći Josipa I. 1708. —

Car Karlo VI. 1712. — *Nadvojvotkinja Marija Ana,* kći vojvode Vilima Bavarskoga i supruga Ferdinanda II. 1600. — *Don Matija Austrijski,* markgrof 1613., prefekt kongregacije. — *Don Karlo Austrijski,* markgrof. 1617.

Ferdinand II., budući još kraljem Ugarske, vlastoručno upisa si ime u imenik zbornika Marijinih ovim riječima: „Godine 1618. 7. studenoga. Ferdinand, kralj ugarski i češki, nadvojvoda austrijski, zbornik Blažene Djevice Marije, čijoj se zaštiti izruča, pisa ovo svojom rukom".

A kada postade carem rimskim, dade si ime upisati u imenik sviju kongregacija austrijskih naslednih zemalja, Ugarske, Štajerske, Koruške i Kranjske. On sam htjede regbi razmnožiti se štujući Blaženu Gospu, i time zbornicima podati očiti dokaz carske milosti i ljubavi svoje. Često bi se on potpisao: „Ferdinandus II., Virgineus cliens." (Ferdinand II., štićenik Bl. Djevice.)

Sin mu, Ferdinand III., kako je baštinio carstvo, tako se i u svetosti poveo za ocem svojim, a gotovo ga i natkrilio ljubeći i štujući Marijinu kongregaciju. On ne bje time zadovoljan, što si je dao upisati ime carsko u imenike sviju kongregacija, što ih je god bilo u ogromnome carstvu njegovu, već on htjede da to učini svojom rukom. On odabra za to kongregaciju u Luveni. Poruči

dakle po imenik te kongregacije, i uoči Svjetla Marijina napisa u nj svoju posvetu Majci Božjoj, a rukom carskom, koja je tako vješto upravljala carskim žezlom i mačem. Ta posveta odiše tako viteškom, no ujedno i djetinjom pobožnošću, te držimo, da će biti jednako dično i po Majku Božju i po njezina velikoga štićenika, priopćimo li tu posvetu riječ po riječ, kako ju nagjosmo zabilježenu:

Illius Ego Coetus Sub Invocatione Tua Congregati
Augustissima Maria
Me Libens Et Merito Unum Profiteor:
Tibi Ego Me Meosque, Coniugem ac Liberos,
Tibi Romanum Imperium, Cui Deus Me Praefecit,
Tibi Regna A Maioribus Accepta,
Tibi Tutelaeque Tuae Populum Et Exercitus Meos
Tibi Tuoque Filio Militantes
Committo.
Tu Me In Tuum Admitte,
Qui Filio Tuo, Qui Tibi, Qui Utriusque Honori
Vivo, Regno, Pugno.
Tuus Igitur Ego Ero,
Maria,
Tui Erunt Quicunque Mei,
Tua Erunt Ditiones Et Regna Mea Et Imperium,
Tui Populi Et Exercitus:
Tu Eos Protege, Tu Eis Vince,
Tu In Eis Regna Et Impera.
Ita Voveo.
MDCXL.
Tuus Pietate Et Iustitia
FERDINANDUS.[1])

[1]) Onoga zbora, što je podignut pod zaštitom Tvojom, Presveta Marijo, voljom i s pravom ja se priznajem članom. Tebi sebe i svoje: suprugu i djecu, Tebi rimsko carstvo, komu me Bog na čelo postavio, Tebi kraljevstva od

Careva bogoljubnost pošla je i dalje. 27. lipnja 1641. preuze on i službu „prefekta“ u kongregaciji. Sjajan dokaz, koliko je on volio Marijinu kongregaciju![1])

To je doista molitva i zakletva carska; nu to je podjedno i najljepša „plemićka povelja“, što ju ikad na zemlji napisala ruka carska. Ona je darovana Marijinoj kongregaciji.

Ali neka nitko ne misli, da su to tek puke riječi; da su okrunjene glave tek ime si upisale u imenik zbornika Marijinih, i to da je bilo sve. I vladari, kao što i podložnici njihovi lijepo su odr-

mojih pregja dobivena, Tebi i zaštiti Tvojoj narod i vojsku svoju, Tebi i Sinu Tvome borioce izručam. Ti me primi za svoga, jer za Sina Tvoga, za Tebe i za slavu Vašu ja živem, vladam, vojujem. Tvoj ću dakle biti, Marijo! Tvoji će biti svi moji, Tvoje će biti zemlje i kraljevstva moja i carstvo, Tvoji će biti narodi i vojska: Ti ih čuvaj, Ti u njima pobjegjuj, Ti u njima kraljuj i caruj. Tako obećajem. MDCXL. Tvoj po ljubavi i pravici Ferdinand.

[1]) Evo, kako o tome pišu tadanji pomenici: „Augustissimus Caesar, illustri pietatis exemplo et beneficio nulli hactenus Congregationi concesso, dignatus est, . . admittere praefecturam.“

Zanimivo je čuti, kako je tada bilo sastavljeno poglavarstvo te kongregacije Marijine. *Prefekt:* Nj. Veličanstvo Car *Ferdinand III.* — Zamjenik mu: Fr. Iv. de Robles, grof d' Annapes, kancelar sveučilišni i t. d. — *Pobočnici:* Klaudij grof Collalto, iz Beča; Gottfried grof Schrattenbach, iz Beča. — *Savjetnici:* Baron Brandis, iz Beča; W. I. baron Unversacht, iz Beča; I. C. pl. Eckstein, iz Beča; I. Widmar, iz Beča; F. Schwabel pl. Schwabelveldtski, iz Praga; I. I. pl. Pandt, iz Beča.

žali zadanu kongregaciji riječ, lijepo su vršili dužnosti djece Marijine.

Bilo god. 1595., a Maksimilijan, vojvoda Bavarski, jedne će nedjelje u Ingolstadt ujedno sa suprugom, s kojom se istom vjenčao. Za vojvodu bijahu priregjene velike svečanosti. A vojvoda — za što će najprije upitati? „Je li danas zbor kongreganistâ?“ „Budući Vaša Prejasnost danas pohodila naš grad, zato jošte nije odregjeno, da li će biti danas zbor.“ — „A kako to?“ odvrati vojvoda, „ta i ja sam zbornik; pa sam posvećujući se Majci Božjoj obećao, da ne ću ništa dopustiti, što god bi bilo proti njezinoj časti . . . Ne, ne, držite samo zbor! I ja ću doći.“

Budući su knezovi znali cijeniti ovu veliku milost što su zbornici, zato oni ne htjedoše dopustiti, da im se podmetne grimizni jastuk, dok bi se klečeći Majci Božjoj posvećivali; — zato su smatrali za veliku čast, što bi smjeli čistiti pod zborne kapelice; — zato bi knezovi i grofovi na veliki četvrtak dvanaestorici siromašnih zbornika prali noge; — zato bi od kneževskog stola ustajali rano, samo da ne zakasne u zbor. Ovi najveći dostojanstvenici državni kao što i biskupi svete Crkve dolazili bi u nedjeljne zborove, tude bi pažljivo slušali propovijed, prisustvovali bi kod svih svečanosti i procesija, svake bi godine obnovili svoju

„posvetu“, te ju uz glavnu svetkovinu zbornu poslali kongregaciji svojoj. Jedan knez-biskup u Eichstaett-u (Bavarska) upravo na glavnu svetkovinu zbornu oboli. On počeka, dok ne kucne čas za svečani zbor; onda će narediti, neka mu k postelji donesu stol, i na nj neka stave dvije goruće svijeće; pa će sad pred prisutnima obnoviti svoju „posvetu“, a zatim napisa ove riječi: „Ovu ću formulu i spasonosne propise njezine držati, što više mogu, sve da bi me to i života stalo. Tako obećajem, zavjetujem i kunem se.“

Sve to ne bje im dosta; oni htjedoše, neka se i nakon smrti njihove znade, što su za života bili: — djeca Marijina. Onamo u Gospinom prošteništu, u Altoettingu (Bavarska) počiva u grobu djevičanski i slavni vojskovogja Tilly; tude je i srce njegova „izbornoga kneza“ Maksimilijana I. Za jednu je na zemlji srce njihovo kucalo: za Majku Božju i za sv. Crkvu katoličku. Do nògû ove visoke Gospoje neba i zemlje htjedoše ova dva lava-junaka da počivaju. Tamo, gdje je srce Maksimilijanovo pohranjeno, ima natpis: „Ovdje je srce Maksimilijana I. Dok je živjelo, ono je kucalo za preslavna djela i ljubilo Presvetu Bogorodicu. Znaj, putniče, da Maksimilijan i poslije smrti svim srcem ljubi Mariju.“

Tolika slava dopade Marijinu kongregaciju

od svjetskih vladara i muževa slavnih. S njima se lijepo natjecali i crkveni knezovi i dostojanstvenici.

U 17. vijeku već je bilo u kongregaciji 80 kardinala svete Crkve rimske; a taj je broj iza toga još ponarastao. Sedam od njih zasjede na Petrovu stolicu: Grgur XV., Urban VIII, Aleksander VII., Klemens IX., Klemens X., Inocent X., Inocent XI., Klemens XI., Benedikt XIV., Leon XIII. Iz same *Napuljske* svećeničke kongregacije proizagje za ne dugo vrijeme 1 papa, 15 biskupa i 180 crkvenih „prelata“.

A gdje su još drugi muževi, koji se proslavili krjepošću, učenošću i drugim vrlinama? Marijina kongregacija punim se pravom može ponositi sa dično poznatim kardinalom Robertom Bellarminom, sa najvećim govornicima: Bossuetom, Fenelonom i dr.

Od visokih crkvenih dostojansvenika u *Austro-Ugarskoj* pomenici kongregacije dično spominju nada sve papinskoga Nuncija na carskom dvoru u Beču: Spinelli-a, koji kasnije postade kardinalom. On ugje u Homotovu (Češka) u zbor Marijin; a kad bi pozvan u Rim, na svome putu kroz Innsbruk dade se i on i nećaci njegovi upisati u imenik tamošnje kongregacije. Onda su gotovo svi papinski Nunciji bili članovi Bečke „akademijske“ kongregacije. Za jednoga od njih znamo, da je u

Njemačkom Gracu stupio ujedno sa petoricom biskupa u zbor Marijin. U opće zvala se Bečka kongregacija „sjajnom i časnom“ („illustris ac venerabilis“.) Evo nekoliko imena te kongregacije: Kardinal Franjo Dietrichstein. Neko doba bio je on u Brnu (Moravska) prefekt kongregacije. Zatim više nadbiskupa ostrogonskih, kanoti: kardinal Franjo Forgách, koji si je ime vlastitom rukom upisao u imenik zborni; nadbiskup Ivan Kutassi, nekadanji „prefekt“ Bečke kongregacije; i Juraj Lippai. Napokon biskupi, odnosno nadbiskupi Jegarski: Stjepan Suhai i Linard Szegedy; Kaločki: Ivan Telegdi; Vacki: Josip Pongrácz, i Erdeljski: Dimitar Napragy.

Iza Bečke kongregacije osobito je lijepo uspijevala kongregacija u Olomucu (Moravska). Od god. 1580.—1668., dakle u razdoblju od 88 godina, bilo je u tamošnjoj kongregaciji 8 vladara, 8 knezova, 22 kardinala, nadbiskupa i biskupa, preko 100 baruna, 50 opata, 400 plemića, 4000 zbornika, koji su na sveučilištu polučili „doktorsku“ čast.

Mimo Beč i Olomuc još je i u Njemačkom Gracu divno cvala kongregacija, te si je nekom neodoljivom silom privlačila slavne muževe i iz susjedne Hrvatske i Ugarske. Da o zadnjima ni ne govorimo, spomenut ćemo samo dvojicu iz hrvatskih

strana, a to je god. 1612. Juraj Drašković, barun Trakošćanski, i Stjepan pl. Ruttkay, koji poslije ode u Isusovce te je u ožujku 1613. u Zagrebu preminuo kanoti Svetac.

Najzad Marijina kongregacija sja i u *slavi svetačkoj*. U zboru Marijinom i u pravilima njegovim udariše čvrsti temelj svojoj svetosti *sveti mučenici* od Crkve na oltar podignuti: sv. *Fidelis* Sigmarinški, bl. *Ivan* Britto, D. I., bl. *Andrija* Bobola, D. I., bl. *Petar* Alois Marija Chanel, bl. *Ivan* Sarkander, bl. *Karlo* Spinola, D. I., bl. *Franjo* Paceco, D. I., bl. *Kamilo* Constanzo, D. I., bl. *Ivan* Zola, D. I., bl. *Baltasar* de Torres, D. I., bl. *Mihovil* Carvalho, D. I., bl. *Petar* Berni, D. I., bl. *Ivan* Machado, D. I.

Onda sv. biskupi i *Naučitelji* crkveni: Sv. *Franjo* Saleski i sv. *Alfons* Liguori. — Po tom *sveti priznavaoci: Vinko* Paulski, *Franjo* Regis, D. I., *Kamilo* Lellis, *Petar* Klaver, *Stanislav* Kostka, *Aloisij* Gonzaga, *Ivan* Berchmans, *Leonard* a Portu Mauricio, *Franjo* Solanski, bl. *Petar* Fourier, bl. *Ivan* Rossi, bl. *Antun* Baldinucci D. I., bl. *Ljudevit* M. Grignon, bl. *Ivan* Juvenalis Ancina, bl. *Ivan* Lasalle.

Ovima dodajmo i trojicu mučenika, koji su u *Košicama* (Ugarska) god. 1619. za sv. vjeru katoličku poginuli. Njihov t. zv. kanonički „proces za beatifikaciju“ u Rimu skoro je dovršen. Evo im

imena: Marko Crisinus (iz Križevca? u Hrvatskoj), kanonik Ostrogonski; Stepan Pongracz, D. I., i Melkior Grodecz, D. I.

To je žetva triju vjekova, to je Marijina kongregacija u slavi nebeskoj, to je nebeska kruna — kongregacije na zemlji. Ovomu priznanju kongregacije sa strane svijeta i svete Crkve dodajemo konačno još jednu priznaju, priznaju najvredniju, kojoj se kongregacija nadati mogla — a to je priznaja *nebeske Majke.*

Kako je divno okitila ona zbor svoj milostima svake ruke i čudesima! Koliko se puta ukazala ona djeci svojoj za života, a osobito na čas smrti! Tko će izbrojiti sva čudesa obrane njezine? tko čudesa, što su slijedila zavjet: stupiti u kongregaciju? tko čudesa iza same posvete? čudesa, koja je tvorila ista medaljica zborna? Tko će izbrojiti obraćenja iznenada i silne promjene u duši mnogih zbornika? Tko će napokon izbrojiti i kazne, kojima je Bog više puta očevidno pokarao one, koji za kongregaciju nijesu marili, već su ju prezirali i na nju zamrznuli?

To je bila Marijina kongregacija prije; pa to je ona jošte i dandanas. Povjest njezina, koja nam riše vanjsko *rašírenje* njezino, dubinu *nutar-*

njega života njezina, obilje *blagoslova* njezina, i time *priznaju* dobivenu od svijeta i od Crkve: sve to jasno svjedoči, da joj postanak, cilj i sile klicu si dovode s neba; sve to pokazuje jedno krasno i veliko *djelo Božje* u Marijinoj kongregaciji.

XI. Marijina kongregacija i srednje škole.

Po onome, što do sada rekosmo, bit će nam jasno, da je Marijina kongregacija vele važna po *srednje škole;* da ona blagotvorno upliviše kako na uzgoj tako i na samu obuku u srednjim školama. Kako prije vidjesmo, povjest je to i svakidanje iskustvo očevidno dokazalo, a potvrdila je to i najviša crkvena oblast, s kojom se divno podudaraju mnogi muževi, slavni s nauke i krjeposna življenja svoga.

Marijina kongregacija u *srednjim školama* ide poglavito za tim, da očuva mladež nevinu i krjeposnu; da ona bude od srca odana svetoj Crkvi katoličkoj; da najljepši cvijet dobe svoje posveti Bogu, točno ispunjujući svekolike dužnosti svoje: a sve to hoće kongregacija da poluči u svojih članova, na osobiti način *štujući Majku Božju.* S toga i jest u kongregaciji ponajglavitiji uzgojni momenat upravo: Presveta Djevica i Bogorodica Marija.

Kako sveti Oci i Naučitelji Crkve u jedan glas uče, Majka je Božja ona žena, za koju govori sveto Pismo, da će ona i potomstvo njezino u vječnom neprijateljstvu živjeti sa zmijom paklenom (Gen. 3, 15). U taj sveti boj idu i kongreganiste. Pod zastavom majke svoje, kraljice, i oni ljuti boj biju, da najprije unište u sebi sve, što god je grješno, a po tom da si usade u srce klicu krjeposti svake ruke. Njima ona govori poput ljubazne majke: *Tako dakle, sinci, poslušajte me; jer blago onima, koji se drže putova mojih. Slušajte nastavu i budite mudri i nemojte je odbaciti. Blago čovjeku, koji me sluša stražeći na vratima mojim svaki dan, i čuvajući pragove vrata mojih. Jer tko mene nalazi, nalazi život i dobiva spas od Gospoda.* (Prič. 8, 32. ss.)

No zbornik ima u djevičanskoj Majci Božjoj i najuzvišeniji, najljepši *ideal,* kako si ga samo zaželjeti može srce plemenito nepokvarenoga mladića kršćanina. Kao što drugi ljudi, i Majka je Božja djelo ruku Božjih, ali je ona skroz i skroz prožeta rajskom milinom i visosti. Kao Majka Boga i čovjeka ona je živo središte, u kome se oboje stječe; ona je najsavršenije stvorenje, najčudesnije očitovanje milosti Božje. Pa taj uzvišeni ideal zborniku udilj lebdi pred očima. On ga u slici nosi na grudima svojim; on ga jutrom i večerom pozdravlja u molitvi; on ga štuje i časti u zbornoj

kapelici; on ga u pomoć zazivlje u napasti, u boju. Bog jedini zna, koliko je mladića upravo zato sačuvalo svoju nevinost, što su štovali Bl. Dj. Mariju; koliko ih upravo njoj ima zahvaliti, što su sretni i ovdje i onamo na drugome svijetu! Ljuto bi se dakle varao, tko bi mislio, da je kongregaciji jedina, ili dajbudi poglavita svrha, da se izmole dnevice odregjene molitve. Jest, i molitva se hoće, da bude tko pravi zbornik; ali ona je tek sredstvo, da bi se polučio viši cilj. Život čist i neporočan, prava i temeljita krjepost kršćanska, radinost i točno vršenje zvaničnih dužnosti: to je kongregacija rada da postigne u svojih članova. Ustrajnu marljivost u učenju, zdušnu poslušnost učiteljima i zakonima školskim — često će upravitelj zbora na srce staviti učenicima-zbornicima u općim sastancima zbornim. To ištu od njih i pravila kongregacije. „Ora et labora“ (moli i radi), krjepost i znanje — geslo je zborniku-učeniku. Marijina kongregacija ne samo da ne smeta propisima i stegi školskoj, nego ona još i upućuje članove svoje, da što točnije drže sve zakone školske, da u tome prednjače saučenicima svojim, a učitelje i uzgojitelje svoje od srca da štuju i ljube kanoti zamjenike Božje.

Ima li tko bi htio poreći, da je po uzgoj od prevelike važnosti, s kime se uzgajnik druži, s kime pouzdano opći? „S kakim si, onaki si.“ O sretna

mladića, koji nikad ni vidio nije rgjava druga! A jao si ga onome, koji je makar i malo u dodiru bio s prijateljem nevaljanim! Svaki iole vješti uzgojitelj, svaki učitelj odmah će osjetiti, kako mu učenik, netom je okusio slatki otrov ružnoga grijeha, više onako marljivo ne uči, niti ne sluša onako rado, kao što prije, dok nije bio sašao s puta krjeposti. U Marijinoj pako kongregaciji sami se vrli i marljivi gjaci sastaju, a u svrhe najplemenitije.

Kongregacija *na srednjim školama* ima da bude sami *odabrani cvijet* učeće se mladeži. Tek ponajbolji imaju pristup u kongregaciju. Za to nije dosta samo bogoljubno srce, nego se hoće, da se kandidati odlikuju i u naucima. Ni jedan, koji ima „drugi red“ ma u kojem učevnom predmetu; ni jedan, koji se ogriješio o dužno učiteljima štovanje i poslušnost; a po gotovo ni jedan, koji si je srce okaljao — ma i malo — grijehom, za koji veli sv. Pavao, da se megju kršćanima ne bi smio ni spomenuti — ni jedan od ovakih nema ni nade, da će se uzeti u zbor Marijin. S druge opet strane mladić marljiv i nevin i bogoljuban naći će u kongregaciji sigurnu zaštitu i obranu od pogibelji, kojima bi inače za cijelo bio izvrgnut; suviše, on će u drugim zbornicima naći upravo toliko dobrih i vjernih prijatelja, što će bdjeti nad nevinošću i krjepošću njegovom. Pa i od ovih tolikom strogošću

izabranika još se biraju najbolji, da budu kongregaciji na čelu, da ostalim zbornicima u svemu prednjače dobrim izgledom. Evo dakle opet novoga, veoma uspješnoga sredstva, da *općenje mladićâ* izmegju sebe bude pedagoško-korisno; zašto će na taj način jedan mladić uzgajati drugoga.

Neki otac imao šestero vrlo dobre djece; svi bili izvrsno odgojeni. Kada ga upitali, kako li je to postigao, te su mu sva djeca tako lijepo odgojena, odgovori on: „Ja sam si dobro odgojio *prvo* dijete, a drugu mi je onda djecu ovo uzgojilo.“ Pošto je, što no riječ, svaki čovjek donekle dijete vremena svoga, onda je još više svaki gjak dijete razreda svoga. Ili htio učitelj ili ne htio, gjaci jedan drugoga u odgoju pomažu i odmažu. Toga radi i Marijina kongregacija brine se u jednu ruku za dobre drugove i za dobre izglede; a u drugu opet posebnim pravilom naregjuje svojim članovima, da se brižno čuvaju zla društva. I zaista, ni jedan gjak ne može za dugo biti u rgjavu društvu, a da nije prije ostavio kongregacije.

Ovdje ne smijemo da svrgnemo s uma nešto, što je kod uzgoja mladeži od pregoleme važnosti. Kako to, te školska uprava na nekim mjestima toliko puta i tako strogo morala zabraniti „tajna društva gjačka“? — Lako je na to odgovoriti. Čovjek je po naravi svojoj *društven;* on osjeća u

sebi neki nagon, neku potrebu, da se udruži, s drugima da se ujedini. Mogle bi se u nekom smislu i za to navesti riječi svetoga Pisma: *Nije dobro, da je čovjek sâm.* (Gen. 2, 18.) I gjaci imaju u sebi taj nagon, da se megju sobom udruže. S toga ne će mudri uzgojitelj ovaj prirogjeni nagon iskorijeniti — čega ni ne može — nego će ga oplemeniti, navrnuvši ga onamo, gdje nema ni najmanje pogibli za gojenca njegova. U tom pogledu mi ne bismo znali što bolje od Marijine kongregacije. Kako pobudno djeluju dobri primjeri, kojima zbornici jedan drugomu gledaju da prednjače! Kako to silno djeluje na srce mladenačko, kad se vidi udruženo s mnogim drugima, a u ciljeve najplemenitije! Kako to jača mladića, da se junački opre zavodniku, i mirne duše da podnese poruge onih, koji slijede protivna načela! Tako si mladić malo po malo uobrazuje značaj, tako ga čeliči. Zar je onda čudo, što će zbornik i docnije, i u najtežim prilikama, ostati nepokolebiv u dobru; što će i na bližnje svoje blagotvorno djelovati?

A sve to kongregacija može s toga, što ona djeluje na članove svoje tek *religioznim motivima.* Ona pomno čuva zbornika od najgadnijega i mladeži najpogubnijega grijeha time, što umije predusresti grdnoj požudi neumornim radom; što toplo preporuča molitvu i razna djela bogoljubnosti; što

uči zbornika opreznim biti u svakidanjem drugovanju; što hoće, da joj se članovi brižno klone pogibli, a kad toga već nikako ne mogu, da se onda odlučno bore proti napasti. Sve su to sredstva, što ih i svaka kršćanska gimnazija u načelu isto tako mora da traži od učenika svojih, kao što ih kongegacija kanoti dužnost nameće zbornicima. O kad bi dan danas u gimnazijama cvale Marijine kongregacije, za cijelo se ne bi učitelji toliko morali da tuže na opću iskvarenost u mladeži! Tada bi bilo i takovih mladića, koji bi umjeli više cijeniti krjepost nego li i isti život.

God. 1610. dobi u Palermu (Sicilija) neki zbornik jedan nalog, kojega on ne htjede nipošto da izvrši. Kad mu se toga radi zagrozili smrću, otpovrnu on: „Slobodno mi uzmite život, no cvijeta čistoće ne ćete mi oteti. Do vas je, da li bude taj cvijet crven ili bijel.“

U Ingolstadt-u (Bavarska) otet će se jedan zbornik skrajnoj pogibli, da ne sagriješi, jedino time, što se brzo kroz prozor sobe svoje spase. Njemu se pri tome ne dogodi nikakva nesreća, jer — kako nam stari pisac, taj prizor navedavši, kaže — nijesu krila tek u strahu, nego ih i čistoća ima, koja u vis podiže duh, dok ujedno i tijelu oduzima prirodnu mu tromost. I tude bi se mogle navesti riječi slavnoga Rimljanina: „Facere enim

probus adolescens periculose, quam perpeti turpiter maluit.“

U Milanu potuži se jedan zbornik upravitelju kongregacije, da je odviše plašljiv i razmažen, zašto ga je strah dvoriti bolesnike po bolnicama, a opet bi rad bio s drugim zbornicima sam sebe zatajati i vježbati se takogjer i u tim djelima ljubavi kršćanske. S toga bi odregjen dan i mjesto za njegu bolesnikâ. Ali našega zbornika stajalo je ljute borbe; pobjeda mu bila vele mučna. Istom iz daleka ugledao bolnicu, a on već sasvim problijedio, noge mu klecale, hladni ga znoj oblio... No mladi junak održa ipak pobjedu sjajnu. On se Majci svojoj nebeskoj u gorućoj molitvi preporuči, ugje u bolnicu, zbaci sa sebe kabanicu — te je bio u napredak jedan od najrevnijih podvornika u bolnici.

I zlatna *sloboda* — taj dar nebeski — nije bez neke privlačive sile na srce mladenačko. Pa gle, baš u kongregaciji puno se na nju gleda. Sve, što god zbornici čine, sve to treba da potječe od njihove *slobodne volje;* nema tude nikakva pritiska, nikakve sile. Svakomu je prosto, da ugje u zbor; svaki od svoje volje pohagja sastanke zborne; svatko prima drage volje — mjesečno — svete sakramente. Samo se sobom kaže, da tim putem bogoljubne vježbe zbornikâ kud i kamo veću vri-

jednost moralnu dobivaju. Navlastito vrijedi ovo za sastanke zborne, što se drže obično svakoga tjedna. Drugu će korist od njih crpsti mladić, koji ih tek prisiljen pohagja; a drugu onaj, koji drage volje i vesela srca k njima dolazi. Kongreganiste u istinu teško iščekuju onaj dan, kad će biti takovi sastanci zborni; oni se tomu već u naprijed raduju, te puni svetih čuvstva dolaze u kapelicu zbornu. Dašto, da je tada lako propovjedniku iz ovako pripravna srca iskresati po koju iskricu ili dapače plam prave bogoljubnosti i ljubavi Božje.

Mi sada prelazimo na jednu bitnu čest uzgoja gimnazijskog — na *obuku.* I na ovom je polju Marijina kongregacija vazda blagoslovno djelovala. Jedan od najstarijih pisaca o kongregaciji, Lechner, piše u knjizi: „Sodalis Parthenius“ (Ingolstadt 1621), da su osobito zbornici nastojali, kako će se mimo druge svoje saučenike istaknuti u marljivosti; kako će u tome jedan drugoga poticati. Nije zato ni čudo, što su zbornici obično bili i prvi gjaci u školi. „Napredak u krjeposti i u znanosti“ svegjer je bilo i bit će geslo zbornikâ učenikâ. I zaista, kako god prava znanost promiče bogoljubnost, tako opet nema ništa, što bi toliko unapregjivalo nauku, koliko baš bogoljubnost. Bogoljubnost i znanost dvije su mile sestrice, dvije vjerne prijateljice zbornikove. Toga radi naći ćemo

u gjačkoj Marijinoj kongregaciji zdušno vršenje učeničkih dužnosti, marljivost, radinost, točno držanje školskih propisa; riječju: svakolika ćudoredna svojstva, što ih kongregacija u svojih članova tako pomno goji i razvija, za time idu, da nastava urodi mladiću što obilnijim plodom, dok nastavnicima olakšava teško zvanje njihovo.

A da je u istinu Marijina kongregacija blagotvorno djelovala na školu, za to mi imamo sjajnih potvrda kako od najvećih crkvenih auktoriteta, tako i od velikih i svetih muževa. Kad je god. 1584. Grgur XIII. bullom: „*Omnipotentis Dei*“ odobrio rimsku kongregaciju za učenike, on je podjedno s najvišega u Crkvi mjesta — s apostolske Stolice — pohvalno priznao blagotvorno djelovanje kongregacije. „Škole isusovačke,“ tako piše papa, „raširile se po raznim stranama svijeta, eda se okiti mladež uresom kršćanskoga ćudoregja i krjeposti i bogoljubnosti i svetoga znanja. Premnogi mladići, koji hrle u ove škole, pošli su da slijede stope rimskih drugova svojih u bogoljubnim vježbama i u dobrim djelima. Sve je to skopčano s golemom koristi na slavu Božju i na diku presvetoga Imena njegova, na poštenje Bl. Djevice Marije, na sveopće dobro i na duhovnu utjehu vjernih kršćana. Pa sve to potječe iz *gjačkih kongregacija* rimskoga kolegija.“ — A pošto se

Marijina kongregacija bila već posvuda raširila, i pošto je kroz dva vijeka blagotvorno djelovala, drugi jedan papa, Benedikt XIV., u svojoj „*Zlatnoj bulli*“ ovako piše o njima: „Čovjek ne bi vjerovao, koliku su korist crpli ljudi iz svih staleža iz ove bogoljubne i hvale vrijedne zadruge.“ Dodajmo ovim sjajnim, iz prošlosti uzetim svjedočanstvima takogjer jedno iz naših dana. Slavno vladajući papa Leon XIII. u okružnici od 8. siječnja 1886. veli: „Marijine kongregacije izvrsne su škole bogoljubnosti i najsigurnija obrana mladenačkoj nevinosti.“

Na sličan način sude o djelovanju kongregacije i drugi slavni muževi, što dobro poznaju kongregaciju Marijinu. Mi smo gore u VI. članku naveli ono, što o njoj sudi Mucij Vitelleschi, general Družbe Isusove, a u članku X. donesli smo više imenâ muževa i slavnih i svetih, što ih je odgojila kongregacija. S toga da odviše ne duljimo, završit ćemo s iskrenom željom, da bi se obuka u svjetovnim naucima i religiozni uzgoj kao nekoć tako i sada lijepo ujedinili, te mladež kršćansku k zadnjoj svrsi — k Bogu — sretno priveli.

XII. Zaglavak.

Evo nas pri kraju! Mi bismo htjeli reći koju i o tome, kako je *u našoj domovini* s Marijinom

kongregacijom, još onamo od prvoga osnutka njezina, pa sve do naših dana. Za cijelo bi to svakoga nas živo zanimalo, a i možno poticalo, da se i u nas — u koliko se može — barem megju mladež uvede kongregacija. Ta, to je i jedna od poglavitih svrha ovim člancima i želja istaknuta na V. kateketskom sastanku u Sarajevu (23. kolovoza 1897.). Nego na žalost, baš gledom na ovu točku naše rasprave o Marijinoj kongregaciji ne dostaju nam potrebita vrela; a i ono malo, što nam je upravo pri ruci, tako je oskudno, te nam tek po koju kapljicu podaje.

U t. zv. zemljama krune sv. Stjepana prvi je *Erdelj* imao Marijinu kongregaciju. Bez sumnje je bila u *Kološvaru* kongregacija već prije g. 1585. Dva slavna muža: *Aleksandar Dobokay* (ogranak stare plemićke obitelji) i *Petar Pázmány,* potonji slavni kardinal i primas ugarski, bijahu najprije članovi te kongregacije, a po tom odoše u Isusovce. Za kardinala Pázmánya piše jedan od najnovijih povjesničara, „da je u 30godišnjem ratu za blagostanje materijalno, duhovno, moralno i nadnaravno cijele Ugarske on sâm uradio više, nego li mnogo hiljada drugih zajedno.“ On je mimo druge vjerne uščuvao i Bogu i kralju svome u ona tužna vremena više od 30 velikaških porodica. Amo ide i naš Juraj Zrinjski († 1626.), ban hrvatski,

otac Nikole i Petra Zrinjskoga, takogjer banova hrvatskih.

Aleksandar Dobokay presadi iz Erdelja na ugarsko zemljište kongregaciju. *Sellye* zove se prvi grad, u kome je god. 1602. svečano i kanonički podignuta Marijina kongregacija. (Docnije bilo je u Ugarskoj do god. 1690. jedno 22 kongregacije) Njitranski biskup, grof *Franjo Forgách,* a kasnije kardinal i primas ugarski, služio je tom zgodom svečanu pontifikalnu sv. misu, dao si ime upisati u imenik zbornikâ; dapače on bio i prvi predstojnik zboru, što je imao više od 400 članova-učenikâ.

Deset godina kasnije (1612.) vidimo Aleksandra Dobokaya kanoti prvoga „rektora“ kolegija Družbe Isusove u *Zagrebu.* Ovaj je kolegij podignut god. 1606. Dobokay dobro znajući, kako blagoslovno djeluje kongregacija osobito na mladež, naumi i u *Zagrebačkom kolegiju* uvesti Zbor Marijin. Toga radi bijaše učinio sve, što se za to htjelo; i već god. 1614. dolazi *o. Franjo Szeghy* u povjesti kolegija Zagrebačkoga D. I. kanoti prvi predsjednik Marijine kongregacije. A. Dobokay umrije 23. listopada 1621. u Zagrebu. Bio on čovjek zaista krjepostan i muž po Srcu Božjem. Osobito je volio molitvu, a često puta vigjali bi ga u molitvi uzdignuta povrh zemlje. Spomenimo ovdje još jedno-

ga zbornika Marijina, koji se takogjer u Zagrebačkom kolegiju isusovačkom prestavio na glasu svetosti. Bio to: *Stjepan pl. Ruttkay* D. I. Umro je u ožujku god. 1631.

I na *biskupskoj stolici zagrebačkoj* sjedio je kongreganista po imenu: *Martin Bogdan*, umro svetom smrću god. 1647. Još god. 1573. bio on gojenac u isusovačkom konviktu u Olomucu. Tude bio i predsjednik tamošnjega zbora Marijina. Ne smijemo, a da ne zabilježimo i jednoga od najslavnijih *pravnika* onoga doba, rogjenoga Hrvata iz Kostajnice: *Ivana Kitonića*. God. 1587. stupio on u Gracu u zbor Marijin. Njegovo djelo: „Directio methodica processus judiciarii“ i „Centuria centarum contrarietatum“ bilo je u ono doba upravo epokalno. Ta se djela nalaze u „Corpus juris hungarici.“ Umro je 20. prosinca 1619.

Da se opet vratimo staroj zagrebačkoj Marijinoj kongregaciji! Utemeljitelj kolegija zagrebačkoga, I. B. *Thanhausen* D. I., izdao je — po običaju tadašnjem — na latinskom jeziku priručnu knjižicu za kongreganiste s natpisom: „*Manuale Sodalitatis maioris*“. Zagrabiae. 1666. 8°. Nije li možda bila i za mlagje učenike posebna kongregacija: *Sodalitas minor?*

Naša slabašna i vrlo manjkava vrela, što ih ov čas u Sarajevu imamo, ništa nam ne umiju pri-

čati za druga mjesta u našoj domovini Hrvatskoj, gdje bi bila Marijina kongregacija. No mi niti najmanje ne sumnjamo, da su stari Isusovci, kao što po drugim krajevima, tako i u Hrvatskoj, posvuda u svoje kolegije bili uveli kongregaciju. Tako je za cijelo bila Marijina kongregacija u stara vremena i u kolegiju *Varaždinskom, Riječkom i Požeškom (?).*

A kako su u nas kongregacije Marijine *u novije dobe?* Dakako da smo i u tome daleko zaostali iza drugih prosvijetljenih naroda; nu opet nijesmo ni mi baš najzadnji. I u nas hvala Bogu zna se za kongregaciju Marijinu, a u zadnje doba sve više osjeća se potreba, da se i u nas — po mogućnosti — uvedu. Koliko mi znamo, bila je god. 1863. podignuta Marijina kongregacija u *Požegi* (u sirotištu). Od prilike u isto vrijeme i u *Zagrebu* (u bogoslovskom sjemeništu); a sad ne znamo pravo, da li još „faktično“ opstoji na tim mjestima. Bujno pako cvatu kongregacije ov čas u *Travniku* 2 (za gimnazijalce), u *Sarajevu* kod čč. sestara: Kćerî Božje Ljubavi 3, u nadbiskupskoj ubožnici 1, u bogoslovskom sjemeništu 1, gimnazijska 1, pripravnička 1, tehničarska 1. Upravo je sada u zametku i kongregacija za *gospoje,* a sva je prilika, da će se podići i kongregacija za *gospodu.* U *Tuzli* kod „Kćerî Božje Ljubavi“ 1. U *Djakovu* (u sjemeništu) 1, u *Sinju* 1, u *Zagrebu*

gimnazijska 1, u *Osijeku* 1 kongregacija, a i drugu se kani podignuti.

* * *

Završimo s jednim službenim „aktom“, što je ujedno i veoma sjajno i dično svjedočanstvo za kongregaciju! Zna se za ono tužno u crkvenoj povjesti doba, kada je Josip II. silom dokidao u carstvu svome mnoge samostane i crkvene uredbe. Ista nemila kob stiže i Marijinu kongregaciju. No kada su ugarski biskupi, a na čelu im knez-prabiskup i primas, Aleksandar pl. Rudnay, u Požunu god. 1822. držali „pokrajinski crkveni sabor“: onda su na tom crkvenom saboru stvorili i jedan zaključak, što je vrijedan, da ga ovdje iznesemo. On glasi u hrvatskom prijevodu ovako:

„Mnogogodišnje iskustvo dokazalo nam je, što su sve uradile Marijine kongregacije, da se promakne prava bogoljubnost, i mladež da se uščuva nevina.“

„Ustanove Marijine kongregacije ištu od svojih članova regbi angjeosku čistoću, čednost, poniznost, poslušnost, radosnu spremnost za njegu bolesnikâ, često primanje svetih sakramenata. Uslijed tih ustanova imaju, koji će pomno paziti, kako zbornici žive, i što li oni rade. Pa kad vide, da je koji zbornik sašao s pravoga puta, onda to oni prijave predsjedniku kongregacije. Mladež je dakle

imala prije najpodesnija sredstva za pravu bogoljubnost i krjepost. A imat će ih opet, čim iste kongregacije s ustanovama svojim na novo oživu.“

„Toga radi cijeli je odbor crkvenoga sabora jednoglasno odlučio, da treba u ime svega crkvenoga sabora kraljevine Ugarske zamoliti Njegovo Apostolsko Veličanstvo, neka bi milostivo dopustilo, da se Marijina kongregacija iznova uvede.“

Literatura o Marijinoj kongregaciji, kojom smo se služili pišući ove članke: Ph. Loeffler S. I. „Die Marianischen Congregationen“. Stimmen aus Maria-Laach. 27. Band. Freiburg. Herder 1884. U glavnome smo pošli za Loefflerom. — „Sodalen-Correspondenz für Marianische Congregationen“. Wien. Austria. 1895.—1897. — A. Niederegger S. I. „Der Studentenbund der Marianischen Sodalitäten“. Regensburg. Pustet. 1884. — Fr. Weiser S. I. „Die Marianischen Congregationen in Ungarn“. Regensburg. Pustet. 1891. — I. Frey S. I. „Der gute Congreganist“. Paderborn. Junfermann. 1896. — „Sodalis Marianus“. Wien. Austria. 1897.

Na *hrvatskom* jeziku lijepo je pisao Dr. J. Pazman o Marijinoj kongregaciji u „Kršćanskoj Školi“. Zagreb. Scholz. 1898.

II. DIO.

PRAVILA I VJEŽBE.

A.

PRAVILA.

Poglavlje prvo.

Što je Marijina kongregacija?

Kad se kaže Marijina kongregacija, razumijeva se:

1. *Duhovni zbor* od kršćanâ katolikâ, koji su većinom *jednoga istoga* staleža i položaja, n. pr. gospoda, obrtnici, gjaci, djetići, gospoje, djevojke, služavke i t. d.;

2. zbor, koji se ustrojio uz naročitu *dozvolu i odobrenje* crkvene oblasti, — obično biskupa — i kojim u njegovo ime upravlja svećenik;

3. zbor, koji imade isto tako od duhovne oblasti *ispitana i odobrena pravila;*

4. zbor, koji imade ime po kojoj *svetkovini Bl. Dj. Marije,* n. pr. kongregacija bezgrješnog Začeća Bl. Dj. M., kongregacija Navješćenja Bl. Dj. M., a osim toga po kojega Sveca kao osobitoga svoga zaštitnika;

5. zbor, kojemu je posebna svrha na *osobiti* način poštivati Bl. Dj. Mariju; napokon

6. zbor, koji je *pripojen* matici, t. j. glavnoj kongregaciji u Rimu, da od nje kao od glave svoje dobiva oproste i povlastice, što su ih rimski Pape njoj bili podijelili.

Opaska: Papa *Grgur* XIII. potvrdio je dne 5. pros. 1584. Marijinu kongregaciju, što je bila ustrojena u Rimu pod imenom ‚*Congregatio Prima Primaria B. M. V. ab*

Angelo salutatae' i odredio, da pravila te kongregacije budu u glavnom zajednička svim Marijinim kongregacijama po cijelom svijetu, i da sve ostale kongregacije budu pripojene ovoj rimskoj kao kćerke svojoj matici.

Poglavlje drugo.

Za čim ide Marijina kongregacija?

Tko stupa kao član u Marijinu kongregaciju, treba:

1. da se na poseban način *posveti* Bl. Dj. Mariji, i nastoji u svom srcu njegovati vanrednu ljubav i štovanje napram presv. Bogorodici;

2. da onda pod njezinom zaštitom živi kao *pravi kršćanin katolik* po osvjedočenju, riječima i djelom; i

3. da svojim *dobrim primjerom* i druge potiče na vjernost, pouzdanje i ljubav k Mariji.

Poglavlje treće.

Tko upravlja Marijinom kongregacijom?

Marijinom kongregacijom, kad se već ustroji, ravna:

I. po crkvenoj oblasti postavljeni svećenik kao *upravitelj*. Njegova je zadaća:

1. uz pomoć vijeća *ravnati* kongregacijom;

2. priskrbiti joj *posebna pravila,* koje se u bitnosti moraju podudarati s pravilima glavne kongregacije u Rimu;

3. u kongregaciju članove *primati;*

4. one, koji su se poslije pokazali nevrijednima, iz kongregacije *isključiti* ili za uvijek, ili na neko vrijeme; napokon

5. nastojati, da se kongregacija *pripoji* kongregaciji matici u Rimu, bez česa ne bi mogla uživati nikakovih oprosta ni povlastica.

Marijinom kongregacijom nadalje ravna:

II. od najboljih članova kongregacije sastavljeno *vijeće.* Zadaća toga vijeća jest:

1. brinuti se, da se točno obdržavaju pravila;

2. svojim dobrim primjerom podržavati megju članovima kongregacije revnost i megjusobnu ljubav;

3. odvažno se oprijeti zloporabama, ako bi se možda počele uvoditi;

4. jamčiti za dobar glas kongregacije i njezinih članova.

Poglavlje četvrto.

Tko sačinjava Marijinu kongregaciju?

Marijina kongregacija obično sastoji:

1. Od *pravih članova* ili „sodala", koji su se Bl. Dj. Mariji posvetili, te koji su zakonito bili primljeni u kongregaciju i uneseni u njezin album;

2. od *kandidatâ* ili „aspiranata", koji iskreno žele, da postanu pravi članovi, i koje je upravitelj izrično kao kandidate u kongregaciju pripustio.

Opaska: Iskuvstvo od 300 godina i više uči, da kongregacija najlaglje, najsigurnije i najbolje uspijeva, ako su joj članovi samo muškarci ili samo ženske; ne samo to, nego da su i istoga staleža i dobe.

Poglavlje peto.

Općenita pravila Marijine kongregacije.

Kad se kaže „općenita pravila" Marijine kongregacije, razumijevaju se ona pravila, koja su svim kongregacijama zajednička. Po tim općenitim pravilima imadu članovi Marijinih kongregacija:

I. Bl. Dj. Mariju kao svoju gospoju, zaštitnicu i majku od sveg srca *ljubiti,* u nju se pouzdavati i nastojati, da joj slični postanu.

II. Tu ljubav izvana tim pokazivati, da *vjerno vrše* pravila kongregacije.

III. Upravitelju kongregacije i članovima vijeća iskazivati dužno *poštovanje,* a u stvarima, koje se tiču kongregacije, *posluh.*

IV. Na zajedničke zborove *marljivo dolaziti.* I budući da su ovi sastanci (zborovi) od prevelike znamenitosti za kongregaciju, zato je općenito pravilo, da svi članovi ne samo dolaze na zajedničke sastanke i pobožnosti, koje se obično jedan put na tjedan u crkvi ili kapeli kongregacije drže; nego da im i *tijelom i dušom prisustvuju,* da se pred upraviteljem ili pred kojim članom vijeća

ispričaju i razlog navedu, koji im je bio zapreka, ako nijesu mogli doći na sastanak. Osim toga općenito je pravilo, da se *bilježi,* tko dolazi a tko manjka; da se nemarni polaznici *opomenu* na njihovu dužnost; a tko ne mari za opomene, da se već sámo izostajanje smatra kao znak, da dotičnik ne kani više pripadati kongregaciji kao član.

V. Što se izdataka tiče, koji su nužni, da se nabave n. pr. svijeće i drugi nakit za oltar; zatim da se pribave diplome, medalje, vrpce, knjige za duhovno čitanje i t. d.; o tom neka svaka kongregacija za sebe izdade posebno pravilo.

VI. Nadalje dužni su članovi Marijinih kongregacijâ veće svetkovine Gospodina našega Isusa Krista i Bl. Dj. Marije s osobitom pobožnošću *svetkovati,* kako to sv. majka Crkva čini; naročito, ako je moguće, da se pred svetkovinom jedan ili više dana pripravljaju i prime svete sakramente.

VII. Članovi treba da svaki pojedini dan započnu zaprosivši blagoslov Marijin. U tu svrhu treba da izmole svako jutro 3 Zdrave Marije po običaju kongregacije matice u Rimu, da bogoljubno obave svoje jutarnje molitve, i, ako im je moguće, da svaki dan, ili barem katkada, obave kratko razmišljanje i slušaju sv. misu.

VIII. Članovi Marijine kongregacije treba da i kroz dan probude katkada *dobru nakanu,* i nastoje svoje svagdanje poslove obaviti po naputku sv. Pisma: „*Sve što god činite, bilo riječju bilo djelom, sve činite u ime Gospodina Isusa Krista*“; (Kološ. III. 17.) i po ovom drugom: „*Ili vi jeli, ili pili, ili što drugo radili, radite sve na slavu Božju*“. (I. Kor. X. 31.)

Osim toga treba da svaki dan mole *pozdrav Angjeoski,* molitve prije i poslije jela; i, ako im je moguće, neka izmole *krunicu,* ili barem jedan dio te Bl. Dj. Mariji povoljne i drage molitve. Isto tako, ako im je moguće, neka svaki dan čitaju iz kakove pobožne knjige, poimence iz života Svetaca.

IX. Članovi Marijine kongregacije treba da svaki pojedini dan *završe* sa zahvalom Bogu za primljena dobročinstva, sa ispitom savjesti i pokajanjem, običnom večernjom molitvom i molitvom za pokojne članove, i napokon sa 3 Zdravo Marije.

X. Svi članovi imadu se jedan put na mjesec *ispovjediti* i dostojno *pričestiti.* Svaki član Marijine kongregacije neka imade, kod koga se stalno ispovijeda i neka se njemu prepusti, da ga on vodi i njime ravna. Isto tako se preporuča, da jednom na godinu, n. pr. u vrijeme duhovnih vježaba, obave općenitu ispovjed, da postignu veći mir savjesti i utjehu srca.

XI. Svetu pričest valja da članovi svi *zajedno* prime; a da li svaki put, ili samo neko-

liko put na godinu, neka se posebnim pravilom odredi.

XII. Svake će godine članovi Marijine kongregacije u vrijeme, koje bude posebnim pravilom odregjeno, obdržavati *duhovne vježbe,* ili barem pobožnosti nalike na duhovne vježbe.

XIII. Članovi se imadu *megjusobno ljubiti,* jedan drugoga riječju i primjerom sokoliti i na dobro putiti. Oni će za to sve izbjegavati, što bi moglo tu ljubav, slogu i mir pomutiti, kao što su uvrjedljive riječi, prigovori i t. d.

Osim toga neka članovi (u koliko to dopušta njihov položaj, doba i zvanje) bilo pojedince, bilo u manjim ili većim skupinama obavljaju tjelesna i duhovna djela milosrgja.

XIV. Članovi Marijine kongregacije moraju se trsiti, da uvijek i svagdje drugima podavaju *dobar primjer.* I za to moraju ne samo izbjegavati zla društva, čuvati se sablažljivih razgovora i nepristojnih djela; nego moraju takogjer savjesno obdržavati zapovijedi Božje i crkvene, i vjerno ispunjavati dužnosti svoga zvanja.

XV. Pojedini članovi Marijine kongregacije imadu nastojati, da po svojem položaju i staležu podupiru sve, što služi na uzveličenje, slavu i obranu sv. majke Crkve; da bližnjega svoga u sv. vjeri poduče i na dobro upute, ako opaze, da

je na zlu putu, osobito pako da svoje rogjake, podregjene ili prijatelje na sv. vjeru i kršćanski život privedu. Cijela kongregacija pako treba da ustane kao jedan čovjek, ako bi se u kongregaciji pojavio kakav neprijatelj vjere ili kršćanske krjeposti, da u svojoj sredini ustroji n. pr. odbore, kojih će posebna briga biti, da se pogibelji odstrane, a kršćanski život unaprijedi.

XVI. Ako bi koji član morao na dulje vremena ili za uvijek ostaviti mjesto, u kojem je kongregacija, neka se drži ovih pravila:

1. Neka najavi svoj odlazak upravitelju kongregacije, i neka ga zamoli za tako zvane „litterae patentes“ t. j. svjedodžbu, da je doista član kongregacije, te uzmogne u onom drugom mjestu bez zapreke u tamošnju kongregaciju stupiti.

2. Ako li u onom mjestu, gdje bude boravio, nema kongregacije, to on može i odsutan ostati članom svoje kongregacije, u koju je upisan, i dobivati milosti i oproste i biti dionikom zaslugâ i molitava, što ih drugi članovi čine; ali treba da svake godine s nekoliko riječi javi upravitelju kongregacije, da i nadalje ostaje članom, da je na glavnu svetkovinu kongregacije primio sv. sakramente i obnovio svoju posvetu. Propusti li to učiniti kroz tri godine, imade se njegovo ime brisati iz albuma kongregacije.

3. Gdje bio da bio član Marijine kongregacije, neka bude vjeran obećanju, što ga je zadao Bl. Dj. Mariji, pa neka svoje dužnosti točno vrši i dobrim primjerom drugima svijetli.

4. Ako bi koji odsutni član obolio, neka to javi kongregaciji, da se ostali za njega mole.

XVII. Ako koji član Marijine kongregacije *oboli*, neka braća bolesnika *pohode* i riječima utješe; neka se za njega svi zajednički i svaki na pose moli, da ozdravi, ili, ako ga Gospodin hoće k sebi uzeti, da mu Bl. Dj. Marija isprosi sretnu i blaženu smrt; neka se napokon pobrinu, da se bolesnik za vremena ispovjedi i primi sv. popudbinu. Za to čim koji član saznade, da je drugi obolio, neka to najavi upravitelju ili nadstojniku kongregacije.

XVIII. Čim dogje vijest, da je bolesni član *umro*, moraju svi:

1. Kroz osam dana svaki dan za pokojnika izmoliti kratku molitvu;

2. ići pokojniku na sprovod;

3. jednom, kada to odredi upravitelj, izmoliti „Officium defunctorum“ ili „krunicu žalosnu“ za pokojnika;

4. doći na zadušnice, koje neka se obdržavaju na oltaru kongregacije, jer je povlašteni oltar — „*altare privilegiatum*“.

Opaska: „*Altare privilegiatum*“ znači takovu povlasticu od sv. Stolice podijeljenu, da svaki svećenik, kad služi sv. misu za kojega pok. člana, može mu namijeniti *potpuni oprost*, što može upravitelj kongregacije učiniti na kojem god oltaru služio.

XIX. Da pravila kongregacije ostanu laglje u pameti članovima, i da se što točnije vrše: neka se svake godine javno u kongregaciji čitaju. Članovi vijeća pako neka češće svoje posebne naputke pročitaju i upamte.

Poglavlje šesto.

Posebna pravila.

Kad se kaže „posebna pravila“, razumijevaju se onakova pravila, koja su sastavljena za koju posebnu kongregaciju n. pr. za kongregaciju gjačku, akademičku i. t. d. uz onu preinaku općenitih pravila, koju zahtijevaju posebne prilike članova, od kojih se sastoji; ili prilike mjesta, u kojem se kongregacija nahodi; ili napokon prilike vremena, u koje se kongregacija ustraja.

Ali ta posebna pravila moraju se u glavnom podudarati s općenitim pravilima, i ne smiju zato bitnih preinaka sadržavati bez naročitog odobrenja generala reda Isusovačkog, koji je u tom poslu iza Sv. Oca Pape najviša crkvena oblast. Ustraja li se pako kongregacija u kakovom zavodu, ili u kojoj

crkvi, koja ne pripada redu Isusovačkomu: onda mora biskup one biskupije, u kojoj se kongregacija ustraja, kako dozvoliti, da se ustroji, tako i potvrditi posebna pravila njezina.

Evo primjera, kako bi se mogla sastaviti „*posebna pravila*".

Budući da općenita pravila zborova Marijinih dopuštaju, te može svaki zbor imati *posebna pravila*, primjerena prilikama njegovim; to si je i zbor Marijin u N. ova *posebna pravila* ustanovio.

I. Tko je rad biti primljen u zbor, treba da se u tu svrhu prijavi bud predsjedniku bud nadstojniku zbora.

Pronagje li ga poglavarstvo zborno u sjednici svojoj vrijednim, da se primi u zbor: onda on može učestvovati kod svih zbora općenitih vježaba.

II. Pošto je minulo vrijeme kušnji odregjeno, primit će se u prave članove; i to redovito na glavne svetkovine zborne: 8. prosinca ili 25. ožujka.

III. Zborni sastanci drže se u zbornoj kapelici, kako obični tako i svečani.

Obični su sastanci svake srijede u večer.

Svečani su sastanci raznovrsni. Glavna je svetkovina 8. prosinca, te je u zboru svetkovina *prvoga* reda. — Svetkovine *drugoga* reda jesu: svetkovina sv. Stanislava, drugoga zaštitnika zbornog (13. studenoga, a može se prenesti i na slijeđeću nedjelju). Po tom svetkovina Navješćenja Bl. Dj. Marije (25. ožujka). — Svetkovine *trećega* reda jesu sve svetkovine Gospine, što se u katoličkoj Crkvi slave kanoti zapovjedne.

IV. Opća sv. pričest za zbornike, a u zbornoj kapelici, jest: 8. prosinca, 2. veljače. 25. ožujka 8. rujna i 13. studenoga.

V. Poglavarstvo zbora *birat će se* načinom propisanim u zadnjem običnom sastanku zbornom, koji se drži pred svetkovinom sv. Stanislava; *novo* pako poglavarstvo *proglasit će se* na svečanom sastanku na samu (ili na prenesenu) svetkovinu sv. Stanislava.

VI. Što se tiče oglasâ, oni će se, ako su odluke poglavarstva, saopćiti zboru prije propovijedi. Tajnik će tada stupiti na oltar (— sa strane „epistole") i pročitat će dotični oglas običnom formulom:

U ime Božje! Ovijem se stavlja do općega znanja, da je po odluci poglavarstva N. N. primljen za kandidata . . . ., ili da je N. N—u za njeko vrijeme zabranjen pristup u kongregaciju, ili da je N. N. vrijednim proglašen, da se toga i toga dana svečano primi u zbornike . . . , ili: da je N. N. isključen iz broja zbornika; uslijed toga lišava se sviju milosti i povlastica zbora Marijanskoga, i njegovo se ime tare s imenika istoga zbora.

Nijesu li pako ti oglasi prave odluke poglavarstva, onda se zboru priopćuju istom prije nego će zbornici otići iz kapelice. N. pr. „Daje se na sveopće znanje, da N. N. opasno boluje i zato se svijem zbornicima u molitve preporuča . . . ili: Zbornici se ovim opominju, da se n. pr. sutra otpočinje ta i ta pobožnost . . . . Napokon se doda lijepa i u kongregaciji obična molitvica: „Nos cum prole pia benedicat † Virgo Maria. Amen.“

VII. Da se izvanredne koje molitve pobožnosti i t. d. uvedu, mora da se o tome poglavarstvo prije posavjetuje.

VIII. Za mjeseca „svibnja“, kada svi štovatelji Marijini većma štuju blaženu Gospu, nastojat će i zbornici, da zasvjedoče vanrednim načinom pobožnost svoju prema kraljici nebeskoj.

Zbornici će neprestano u sebi gojiti pobožnost prema Božanskome Srcu Isusovu.

IX. Tko je jednom valjano primljen u zbor, ostaje njegovim članom tako dugo, dok ne bude zakonito isključen. Jest dakle dionikom sviju oprosta, povlastica i dobrih djela zbora; pa to i onda, kad stupi u drugi koji stališ, ili se drugamo preseli.

X. Odsutni zbornici, koji tokom dviju ili triju godina nikakvim znakom ne bi zasvjedočili, da žele ostati u zajednici sa kongregacijom, izbrisat će se iz „Imenika zbornikâ“, te su već time

sami sebe isključili iz zbora. Na isti će se način isključiti iz kongregacije i oni zbornici, prisutni i odsutni, koji sablažnjivim životom ili zlim primjerom svojim škode kongregaciji. Zato će kongregacija u takome slučaju, čim dobije pouzdanih vijesti, bez odvlake takove članove iz svoga krila izbaciti.

XI. Kada koji zbornik s ovoga svijeta premine, stavit će se pokojniku o vrat zborna medaljica, i s njome će se ukopati. Upravitelj pako čim prije će u zbornoj kapelici na povlašćenu oltaru za nj prikazati sv. misu, pod kojom će zbornici za dušu preminuvšega krunicu moliti. — No i za one zbornike, koji su drugdje preminuli, molit će se kongregacija. U tu će se svrhu početkom studenoga za sve umrle zbornike u zbornoj kapelici sv. misa služiti.

XII. Poglavarstvo zbora ima pravo te može ova posebna pravila bud ukinuti bud promijeniti, bud koješta im dodati; ali za to je od potrebe, da se dotična stvar najprije u vijeću dovoljno u pretres uzme.

Poglavlje sedmo.

Poglavarstvo u Marijinoj kongregaciji.

§ 1. Kako je sastavljeno poglavarstvo zborno?

U svakoj Marijinoj kongregaciji imade:

1. *Poglavarstvo,* koje sastoji od nadstojnika, dvaju pobočnika, tajnika i primjernoga broja vijećnikâ (konzultora) n. pr. 6, 8 ili 12, već prema tomu, da li je u kongregaciji više ili manje članova;

2. nekih drugih manje važnih službaba, da se uzdrži dobar red u kongregaciji.

§ 2. Kako se sastavlja poglavarstvo?

1. Svake se godine imade sastaviti redovito jedanput *novo poglavarstvo,* i to obično pred glavnu koju svetkovinu kongregacije.

2. Jedan isti član može se najviše triput uzastopce birati za nadstojnika.

3. Ako tečajem godine koji član poglavarstva umre, ili promijeni svoje boravište, ili se zbog nemarnosti ili drugih pogrješaka sa službe skine: ostali članovi poglavarstva biraju drugoga izmegju pravih članova kongregacije na upražnjeno mjesto. Isprazni li se pako mjesto nadstojnika, onda treba da se cijelo vijeće iznova sastavi.

§ 3. Priprava za izbor.

1. Poglavarstvo imade pravo i dužnost izmegju sviju pravih članova ili sodala kongregacije *označiti trojicu* revnih i uzornih članova, koji hoće i mogu osobno da se zauzmu za dobrobit kongregacije, kao kandidate za izbor nadstojnika.

2. Da se to obavi, imade se poglavarstvo sastati. Na sastanku se imade ovako postupati:

a) Najprije se imade zazvati Duh Sveti. (Izmoli se n. pr. molitvica „*Veni Sancte Spiritus*“ i nadoda se Zdravo Marijo.)

b) Nakon molitve tajnik porazdijeli glasovnice; svaki član poglavarstva napiše na svojoj glasovnici imena onih članova, koje drži najvrjednijima, i preda ju tajniku.

c) Na to se najprije glasovnice pred cijelim poglavarstvom prebroje, otvore i pročitaju, te ona trojica, koja su dobila nadpolovičnu većinu glasova, jesu kandidati za izbor nadstojnika.

d) Dogodi li se, da jedan nije dobio „absolutne“ većine glasova, to se za to jedno mjesto ponovno ima glasovati.

e) Poslije izbora izmoli upravitelj „*Agimus tibi*“ i Zdravo Marijo.

f) O rezultatu vijećanja imade se strogo čuvati tajna.

§ 4. Izbor nadstojnika i pobočnikâ.

1. Izbor nadstojnika i njegovih pobočnikâ obavlja se na sastanku sviju članova u crkvi ili kapeli.

2. Pravo birati imadu samo pravi članovi.

3. Tajnik neka prebroji prije izbora one članove, koji imadu pravo glasa, i neka megju njih porazdijeli glasovnice.

4. Sastanak se otpočinje kao obično. Upravitelj govori kratku poduku, kako je važan čin za kongregaciju, kad si bira nadstojnika; a na koncu poduke pročita alfabetskim redom imena trojice kandidata, od kojih se imade birati nadstojnik.

5. Upravitelj moli himnu „*Veni Creator Spiritus*“ cum versiculo et oratione i „Zdravo Marijo“.

6. Svaki izbornik napiše na glasovnici ime samo *jednoga* od trojice kandidatâ; i to onoga, kojega smatra najvrjednijim za nadstojnika, savije i predade ju tajniku. Glasovnice, na kojima su napisana dva ili više imena, ili ime kojega člana, koji nije kandidat, *ne vrijede.*

7. Tajnik donese sakupljene glasovnice na oltar, gdje ih pred upraviteljem i jednim na pose za to imenovanim „skrutatorom“ najprije prebroji, onda otvori, pokaže upravitelju i skrutatoru i zabilježi, čije je ime napisano. To isto čini i upravitelj i skrutator. Koji od trojice kandidatâ imade najviše glasova, taj je *nadstojnik;* koji od preostale dvojice imade više, taj je *prvi pobočnik,* a koji manje, *drugi pobočnik.*

8. Ako je izbor prijeporan, t. j. ako nijedan od trojice nema nadpolovične većine glasova, ili ako prva dvojica imadu jednaki broj glasova; onda se izbor *mora* ponoviti. Ako li je pak nadstojnik izabran, ali druga dvojica imadu jednaki broj glasova, onda se može izbor ponoviti, ali se može i *kockom* odlučiti, tko će biti prvi, a tko drugi pobočnik.

9. Kada je izbor obavljen, najavit će to upravitelj kongregaciji; ali ne će jošte proglasiti imena izabranih, dok se ne popuni cijelo poglavarstvo.

10. Na koncu izbora moli upravitelj molitvu „*Agimus tibi*“ i „Zdravo Marijo“. — Sastanak se završuje kao obično.

§ 5. Imenovanje tajnika i konzultorâ.

1. Pošto su izabrani nadstojnik i pobočnici, pozove ih upravitelj na posebno vijeće, u kojem imenuje tajnika, konzultore i one, koji će obavljati ostale službe u kongregaciji.

2. Tajnik mora da bude ujedno i konzultor.

3. Za konzultore se imaju samo oni pravi članovi kongregacije imenovati, koji se odlikuju uzornim vladanjem, koji su voljni zauzimati se za dobrobit kongregacije, i koji mogu redovito dolaziti na obične sastanke.

§ 6. Proglašenje i ustoličenje novoga poglavarstva.

Novo poglavarstvo može se odmah poslije izbora proglasiti i ustoličiti; ali obično se to činí

na posebnom svečanom sastanku, i to na svečan način po propisanom obredu.

Kakav je to obred, vidi na str. 214.

Poglavlje osmo.

Pravila poglavarstva.

1. Poglavarstvo treba da se u svemu, što spada na kongregaciju, pokorava njezinomu upravitelju, koji imade i poglavarstvo i cijelu kongregaciju rukovoditi i ravnati.

2. Članovi poglavarstva treba osim toga: da budu *izmegju sebe složni,* da se poštivaju i paze, da se češće o napretku kongregacije porazgovore, i da upravitelja izvijeste o svemu, što se tiče dobrobiti i napretka kongregacije;

3. da se od srca zauzmu za ostalu svoju braću, i da si ih n. pr. izmegju sebe kano *porazdijele*, koji će za koje posebnu brigu voditi;

4. da megju braćom podržaju *jedinstvo,* osobito onda, kada treba da kongregacija što *zajednički* učini;

5. da svojom posebnom zadaćom smatraju ispitati, gdje, kada i kako bi kongregacija kao kongregacija što poduzela i učinila na korist Crkvi ili protiv njezinih neprijatelja;

6. da ne budu zadovoljni željama, lijepim riječima, nego da rade za dobrobit kongregacije, koliko bude stajalo do njih; napokon

7. da znadu i točno vrše svaki svoja posebna pravila.

§ 1. Pravila za nadstojnika.

1. Budući da je nadstojnik prvi i najugledniji član kongregacije, kojega ide iza upravitelja prvo mjesto; to mora on nastojati, da i krjepošću i revnošću sve ostale natkrili. Za to treba da on najtočnije vrši i svoja posebna pravila i sva ostala pravila kongregacije, te u tom svima bude na *izgled.*

2. Nadstojnik treba da se za to brine, da ostali članovi vrše pravila kongregacije; da ih on svojim dobrim primjerom na to potiče, i da mu svi i svaki pojedinac osobito na srcu budu.

3. Nadstojnik kraj svega toga ipak u svemu ovisi o upravitelju. On ne smije dakle ništa u kongregaciji poduzimati, mijenjati ili uvoditi, a da se nije prije o tom posavjetovao s upraviteljem i potpuno sporazumio.

4. Nadstojnik treba da dolazi i na obične zborove i na vijećanja, i da se sa svom pomnjom za to brine, da se propisane bogoljubne vježbe, zborovi, vijećanja i t. d. obave točno po pravilima i dostojno. Bude li kada zapriječen doći, neka pravodobno obavijesti prvoga pobočnika, da ga ovaj uzmogne zamijeniti; a ako je i on zapriječen, neka obavijesti drugoga pobočnika.

5. Nadstojnik će neprestano oko toga nastojati, da se dobar glas kongregacije sačuva. Čim dakle opazi, da se koji član nepristojno vlada, govori, ili što čini, što nije u suglasju sa svrhom kongregacije: neka odmah poduzme shodne korake, da se zlo odstrani.

6. Nadstojnikova je briga i to, da ostali članovi vijeća točno vrše svoja posebna pravila; da se vijećanja redovito drže, i da se zaključci stvoreni na vijećanju izvedu.

7. Nadstojnik će pomno nadzirati, kako se vode društvene knjige, kako se sastavljaju zapisnici i ostale isprave, koje on i potpisuje.

8. Ako oboli koji kongreganist, neka ga posjeti; ili barem se pobrine, da ga drugi koji član posjeti; i u opće da se točno obdržavaju pravila ustanovljena za bolesne članove kongregacije.

9. Kad odstupa, on predaje svojem nasljedniku društvene knjige, i potpisuje ih.

§ 2. Pravila za pobočnike.

1. Prva je dužnost pobočnikâ molitvom i primjerom, savjetom i djelima biti na ruku nadstojniku u njegovom poslu.

2. Za to treba da su s njim u iskrenoj ljubavi i slozi, da se s njim češće porazgovore o dobrobiti kongregacije, da zajedno s njim brigu

vode, da se pravila vrše i čuva dobar glas kongregacije.

3. Njihova je takogjer dužnost, upozoriti nadstojnika, ako se što dogodi, što bi štetno bilo za kongregaciju; i zajedno s njim nastojati, da se zloporabama, koje bi se malo po malo mogle uvući, na razborit način predusretne; a ako su se već uvukle, da im se odrješito na put stane.

4. Pobočnici treba da dolaze i na običajne sastanke i na vijećanja, te im pripada iza nadstojnika prvo mjesto. Kad je odsutan nadstojnik, zastupa ga prvi pobočnik; a ako ni ovoga nema, drugi pobočnik.

§ 3. Pravila za tajnika.

1. Tajnik vodi brigu za *arhiv* kongregacije. U arhivu se čuvaju sve originalne isprave od crkvene oblasti, kojima se kongregacija ustrojila, upravitelj imenovao, podijelili oprosti i povlastice. Nadalje čuvaju se posvetnice upisanih članova i one, što ih šalju odsutni članovi.

2. Tajnikova je dužnost *bilježiti,* kad se vijećanja obdržavaju.

3. Tajnik treba da marljivo i točno vodi društvene knjige, i to:

I. „Librum congregationis, t. j. knjigu u kojoj se nalaze:

a) isprave o kanoničkom utemeljenju kongregacije;

b) diploma, da je kongregacija pripojena kongregaciji matici u Rimu;

c) posebna pravila dotične kongregacije;

d) važniji zaključci vijeća; koji se imadu obdržavati, kao i pravila kongregacije; napokon

e) ine isprave, što ih posjeduje kongregacija.

II. „Album“ t. j. popis pravih članova ili sodalâ kongregacije, u kojem se imade zabilježiti:

a) ime i prezime sodala i njegovo zanimanje;

b) dan, mjesec, godina i mjesto narogjenja;

c) dan, mjesec, godina i mjesto, gdje i kad je bio primljen u kongregaciju;

d) dan, mjesec, godina i mjesto, gdje i kada je umro;

e) da li je koji prešao u drugu koju kongregaciju; da li je koji iz druge u ovu unesen bio; da li je izostao ili bio isključen, i slične potankosti mogu se zabilježiti pod „Opasku“, kao i ono pod točkom *d)*.

III. „Librum consultationum“ t. j. knjigu, u koju se bilježi, što se je na kojem vijeću zaključilo, ili o čem se je vijećalo.

IV. „Diarium“ t. j. knjigu, u koju se bilježe najznamenitiji dogagjaji kongregacije, kao svečana primanja, hodočašća, i t. d.

Opaska: Dobro je, osobito u većim gradovima, da imade poseban popis stanova, gdje koji član stanuje po broju i imenu ulice,

4. Tajnikova je dužnost osim toga prirediti diplome, pisati listove i slične pisarije obaviti, te dati upravitelju i nadstojniku na potpis.

5. Tajnik proglašuje u kongregaciji, što se je u vijećanju zaključilo.

6. Tajnik čuva pečat kongregacije, ključ od arhiva, diplome, medalje, knjižice i ostalo, što posjeduje kongregacija.

7. Ako je kongregacija mnogobrojna, tajnik neka imade zamjenika, s kojim dijeli posao.

§ 4. Pravila za konzultore.

1. Konzultori dužni su drugima prednjačiti u bogoljubnosti, marljivosti i dobrom vladanju;

2. kad se vijeća, treba da što misle otvoreno i po savjesti svojoj kažu;

3. njihova je dužnost, kad im se zgoda pruži, da na razborit način zapriječe ono, za što znadu, da bi naškodilo bilo kongregaciji, bilo pojedinim članovima. —

Poglavlje deveto.

Vijećanja u Marijinoj kongregaciji.

1. Poglavarstvo se sastaje na redovita vijećanja i na izvanredna.

2. *Redovito* vijećanje drži se svaki mjesec jedan put, a *izvanredno,* kada ga sazove upravitelj.

3. Vijećanje se otpočinje i završuje molitvom, kako je naznačeno na str. 212.

4. Najprije čita tajnik izvješće o minulom vijećanju.

5. Pošto je pročitano izvješće, prelazi se na vijećanje. Vijeća se ovim redom:

a) Prvi uzima riječ upravitelj i predlaže poglavarstvu zbornome, o čem želi, da se raspravlja. Najprije pita za mnijenje nadstojnika, onda prvog i drugog pobočnika, a napokon konzultore, redom po starosti. Samo ako se o tom vijeća, da se koji kandidat primi kao član u kongregaciju, pitat će na prvom mjestu instruktora, koji treba da bude poradi važnosti svoje službe konzultor.

b) Svaki član poglavarstva neka razloži svoje mnijenje otvoreno, jasno i ozbiljno, pošto se radi o časti presv. Bogorodice i dobrobiti kongregacije.

c) Istom kad su svi članovi vijeća svoj sud izrekli, neka se navede, ako se je recimo koji od članova čemu boljemu dosjetio. Na koncu će s obzirom na navedene razloge konačnu odluku stvoriti upravitelj. I tako se raspravlja redom jedna točka za drugom.

d) Tajnik neka sve važnije točke vijećanja zabilježi u knjigu.

6. Na koncu vijećanja neka pita upravitelj vijeće:

a) da li se vrše pravila?

b) da li se je kakova pogrješka uvukla, koju bi trebalo odstraniti?

c) da li je koji član drugoga uvrijedio ili sablaznio?

d) želi li tko što primjetiti, ili što predložiti na dobro kongregacije?

7. O čemu se vijeća, imade ostati tajnom, i ne smije se bez naročite dozvole upravitelja drugima otkriti.

Poglavlje deseto.

Ostale službe i časti u Marijinoj kongregaciji.

1. Osim osoba, koje sačinjavaju vijeće, imade i drugih služaba, koje se prema potrebi mogu odrediti i pojedinim članovima podijeliti.

2. Sve te službe imadu se podijeliti na prvom vijećanju novoga poglavarstva.

3. Obične službe i pravila za one, koji ih obnašaju, jesu kako slijedi:

§ 1. Pravila za tajnikova zamjenika.

1. Tajnikov zamjenik neka vodi „*Diarium*“ ili povijest kongregacije. Neka spominje samo ono,

što se sigurno dogodilo; i što je važno, da se u kasnija vremena znade.

2. Neka bude na ruku tajniku, i neka dragovoljno obavi one poslove, za koje ga tajnik zamoli.

3. Ako je tajnik odsutan, zamjenjuje ga on, i kod vijećanja bilježi zaključke vijeća.

§ 2. Pravila za instruktora kandidatâ.

1. Instruktor (učitelj) kandidatâ imade tu zadaću, da kandidate ili aspirante *poduči* o svrsi, o uredbi i o pravilama kongregacije, i tako ih pripravi za primanje.

2. Neka po višeput *pita* kandidate, da li su voljni zadovoljavati dužnostima, što ih nalažu pravila kongregacije; i da li mogu prema prilikama, u kojima živu, redovito dolaziti na obične nedjeljne zborove.

3. Neka si ih *popiše,* da ih laglje upozna, i neka se spram njima vlada ljubazno, ozbiljno i razborito; a nada sve dobrim primjerom svojim neka im svijetli.

4. Opazi li, da je koji izmegju kandidatâ već dobro podučen i dostojan da postane član, neka to *najavi* nadstojniku.

5. Kad je na vijećanju pitanje o primanju kandidatâ u kongregaciju, neka on *prvi* po savjesti *izrekne svoj sud* o njima, imajući pred očima ne

prijateljstvo, spoznanstvo ili što drugo, nego jedino slavu i čast Bl. Dj. Marije; a onda, da li je to dobro po samoga kandidata i po kongregaciju.

6. Kad bude odlučeno, da će stanoviti kandidati biti primljeni kao članovi u kongregaciju, neka ih o tom *obavijesti,* neka ih sjeti, da se ispovjede i sv. pričest prime, neka im predoči, kako je uzvišena posveta Bl. Dj. Mariji, i neka ih napokon poduči *o obredu primanja.*

§ 3. Pravila za blagajnika.

1. Blagajnikova je zadaća voditi:

a) točan *inventar* o svemu, što posjeduje kongregacija, uz točnu oznaku dana, mjeseca i godine, kad je što nabavljeno ili otugjeno;

b) knjigu izdataka i primitaka.

2. Neka imade *škrabicu,* da u njoj čuva novce, od koje imade jedan ključ nadstojnik, a drugi ključ blagajnik.

3. Njegova je briga, da se namire redoviti troškovi. Izvanredne izdatke opredjeljuje vijeće.

4. Znatnije milostinje neka priopći upravitelju, da odredi javne molitve za dobročinitelje.

5. Svaka tri mjeseca *polaže* račun pred upraviteljem i nadstojnikom. A prije nego li se obavi izbor novoga poglavarstva, neka završi račune, i predloži ih na pregled i potpis.

§ 4. Pravila za knjižničara.

1. Knjižničar imade pomno voditi *katalog knjigâ* ili popis, u kojem su ubilježene sve knjige, što ih posjeduje kongregacija.

2. Sve knjige moraju biti *označene* brojem kataloga i štampiljom kongregacije.

3. Neka točno *bilježi,* komu je koju knjigu posudio, kada ju je predao, i kada je povraćena bila.

4. Ne smije ni jedne knjige na dulje vrijeme od *dva* mjeseca posuditi, najviše na tri mjeseca.

5. Ni jedna knjiga ne smije doći u knjižnicu kongregacije, a da je nije upravitelj vidio i *odobrio.*

6. Neka drži lijep *red* u knjižnici.

§ 5. Pravila za bolničara.

1. Bolničareva je zadaća *posjećivati* bolesne drugove, i u ime kongregacije potaći ih, neka bi svoju bolest strpljivo podnašali, kako to dolikuje kršćaninu.

2. Neka nastoji *utješiti* bolesnika; ako li pogibeljno boluje, neka ga sjeti razboritim načinom na pogibelj, da još za vremena primi svete sakramente.

3. Neka *obavijesti* upravitelja i nadstojnika, kako je bolesniku, da se za njega odrede molitve.

4. Neka nastoji takogjer, da i drugi bolesnika posjete; osobito oni, s kojima je bolesnik u kakovoj užoj svezi

§ 6. Pravila za sakristana.

1. Sakristan treba da imade točan *popis* sviju stvari, što se nalaze u crkvi ili kapeli kongregacije.

2. On se brine za *red* i za *čistoću* u crkvi ili kapeli, i da bude sve *pripravno,* što treba, kad se obavlja kakov sv. čin.

3. Njegova je briga, da imade u zalihi svijeća, tamjana i t. d.; on pali svijeće na oltaru, i gasi ih poslije obavljenoga sv. čina.

4. Na njega spada bdjeti, da se u crkvi ili kapeli ništa ne dogodi, što ne bi bilo u skladu sa svetim mjestom. Ako li opazi, da se n. pr. u crkvi ili kapeli razgovori vode, ili inače nepristojno vlada: neka to upravitelju prijavi, da se neurednost za vremena odstrani.

§ 7. Pravila za lektora.

1. Lektor (štioc) smije samo ono čitati u kongregaciji, što je upravitelj izrično *dozvolio i odredio.*

2. Neka *prije sam za sebe ono pročita,* što ima drugima čitati.

3. Lektor valja da *rano* dogje na zbor.

4. Neka čita *jasno i razgovjetno,* ne odviše polagano, ali ni odviše brzo, ne predubokim glasom, ali ni presitnim.

§ 8. Pravila za vratara.

1. Vratareva je briga, da se svaki put na početku zbora *izvjesi* imenik članova, negdje blizu ulaza u crkvu ili kapelu.

2. Neka imade u *bilježnici* točan popis sviju članova, da uzmogne bez muke zapisati članove, koji manjkaju.

3. Neka *rano* dolazi na zbor.

4. Neka se *popita* za imena onih članova, kojih još ne pozna.

5. Neka *ne dozvoljava* pristup u kongregaciju onima, koji nijesu ni članovi ni kandidati, osim ako je komu upravitelj ili nadstojnik to dozvolio.

6. Na koncu svakoga zbora neka *zabilježi*, tko je od članova manjkao.

Poglavlje jedanaesto.

Pravila o primanju članova u kongregaciju.

U kongregaciju neka se samo oni primaju, koji su:

1. na dobrom glasu, ili barem ne na zločestom;

2. koji su voljni ozbiljno nastojati, da će provoditi život skroz kršćanski;

3. koji se dobro vladaju, tako da njihovo vladanje ne može naškoditi dobromu glasu kongregacije;

4. koji su istoga staleža, dobe i položaja, za koji je utemeljena dotična kongregacija;

5. koji u takovim prilikama živu, da mogu dolaziti na zajedničke sastanke i točno obavljati dužnosti, koje im kongregacija nalaže;

6. koji živo žele stupiti u kongregaciju, i osjećaju se kano pozvani.

§ 1. Primanje megju kandidate.

1. Tko želi stupiti u stanovitu kongregaciju, neka se neposredno obrati na upravitelja njezina ili na nadstojnika; jer se bez njihove dozvole nitko ne smije pripustiti ni na zbor.

2. Nadstojnik neka se popita, ili sâm ili preko drugih: da li prijavnik ima sve gore pomenute uvjete, i za što želi stupiti u kongregaciju. Neka mu u kratko razloži, što je kongregacija i za čim ide; pa neka ga onda pita, je li voljan za uvijek se posvetiti Mariji i vršiti pravila kongregacije.

3. Ako li se nakon toga izvida opazi, da se prijavnik može pripustiti megju kandidate: neka se na vijeću o tom zapodjene govor, pa ako vijeće odluči, da se pripusti, ima se to u slijedećem zboru dati kongregaciji na znanje.

4. Kandidat ima od ovog vremena redovito da dolazi na zborove, treba da vrši pravila, i valja

da se dade podučiti od instruktora u onom, što spada na kongregaciju.

5. Kandidatura ili vrijeme kušnje traje obično dva do tri mjeseca. Ako kandidat u to vrijeme ne odgovori očekivanju, ima se odmah otpustiti.

§ 2. Primanje megju članove.

1. Ako kandidat udovoljava zahtjevima kongregacije, ako točno vrši pravila, ako je dovoljno podučen: imade se u vijeću predložiti, da se primi u kongregaciju.

2. Upravitelj sâm odlučuje u tom, da li će se tko primiti ili ne, nakon što sasluša mnijenje instruktora i ostalih članova vijeća.

3. Ako li kandidat nije potpuno udovoljio zahtjevima, ima se odlučiti produljenje kandidature; ali to samo onda, ako ima opravdane nade, da će kandidat u najkraćem roku sasvijem udovoljiti.

4. Kad se u vijeću odluči, da se netko imade primiti, imade se taj zaključak u slijedećem zboru kongregaciji staviti na znanje.

5. Ako nema nikakova razloga protiv toga, da se tko primi, neka se kandidat pripravi za sam svečani čin. Ta priprava sastoji se:

a) u tom, da kandidat dobro promisli, kako je to velika milost Bl. Dj. Mariju, Majku Božju, kraljicu neba i zemlje, smjeti imati za svoju

gospodaricu, odvjetnicu i majku;

b) da se ispovijedi, i to da obavi „veliku ispovijed“, ili da ponovi nekoliko ispovijedi, da mu radost na dan primanja bude potpuna;

c) da se dade dobro podučiti o obredu, koji se vrši kod svečanoga primanja.

6. Svečano primanje imade se obaviti na glavnu svetkovinu kongregacije, ili drugu Marijinu svetkovinu. Samo iznimno neka se obavi u koji drugi dan.

§ 3. Prijelaz iz jedne kongregacije u drugu.

Ako koji član druge koje kongregacije moli, da pristupi kao član u kongregaciju, imade se ovako postupati:

1. Neka se zatraži od njega, da pokaže svoju diplomu i „*litteras patentes*“, t. j. svjedodžbu od upravitelja one druge kongregacije, da je dotičnik u istinu bio članom i upisan u tamošnji „*Album*“;

2. onda se jedno i drugo predloži vijeću na uvid, koje će pomno ispitati stvar i onda odlučiti;

3. ako se odluči, da smije prijeći, to se onda javi cijeloj kongregaciji, a ime se unese u domaći „*Album*“.

§ 4. Počasni članovi.

1. Počasni član koje kongregacije može biti samo onaj, koji se u jednu ruku odlikuje krjepošću

i bogoljubnošću, a osobito ljubavlju napram Majci Božjoj, a u drugu ruku da si je stekao ne običnih zasluga za kongregaciju.

2. Primanje počasnog člana biva samo po zaključku vijeća.

3. Diploma se imade u originalu predati počasnomu članu, a prepis zadržati u arhivu. U diplomi se ima spomenuti, kakove si je dotičnik zasluge stekao za kongregaciju, i da je postao dionikom sviju molitava i dobrih djela cijele kongregacije.

Poglavlje dvanaesto.

Pravila o isključenju iz kongregacije.

1. Ako koji član kongregacije:

a) kroz jedan ili dva mjeseca bez ikakove isprike zanemari dolaziti na zbor;

b) ako ne vrši drugih važnijih pravila, n. pr. ne prima svaki mjesec sv. sakramenata, ili se ne pokorava u stvarima kongregacije i t. d;

c) ako ruši mir i slogu megju drugovima, ili škodi dobrɔmu glasu kongregacije;

imade se ljubazno *opomenuti*, neka vrši svoje dužnosti.

2. Ako li ne bi slušao opomene ili je odbijao, imade se o tom riječ povesti u vijeću i *privremeno* po upravitelju *isključiti*, t. j. upravitelj će mu

uskratiti milosti i povlastice kongregacije. Kroz to vrijeme ne će on nipošto biti riješen od ostalih dužnosti kao kongreganist, ali ne će imati ni aktivnog ni pasivnog prava izbora, niti će smjeti nositi medalju u kongregaciji.

3. Ako li se tako isključeni član ne bi hotio popraviti, t. j. ako bi kroz jedan do tri mjeseca opetovano kršio ista ona pravila, radi prekršaja kojih je bio privremeno isključen; ili ako bi se popravio doduše na neko vrijeme, a onda bi dao povoda, da ga upravitelj po drugi put istom kaznom kazni, ili možda i po treći put: — onda će se opet u vijeću o tom povesti riječ, i upravitelj će ga po zaključku vijeća *za uvijek isključiti* iz kongregacije.

4. Isključenje iz kongregacije slijedit će i onda, ako:

a) koji član zlim vladanjem ili javnom sablazni nahudi dobromu glasu kongregacije;

b) ako odsutni članovi kroz tri godine napuste svaku svezu sa kongregacijom.

5. Isključenje iz kongregacije, ako su prekršaji drugima poznati, odlučuje se uvijek u vijeću.

6. Isključenje može se dotičniku samo privatno saopćiti s dodatkom, da više ne dolazi na

zbor; a može se javno u kongregaciji proglasiti, što redovito biva, ako je sablazan velika i javna.

7. Čim je tko isključen, imade da povrati diplomu i medalju, njemu se pak povrati njegova posvetna molitva, a ime mu se briše iz „Albuma“.

B.

VJEŽBE.

Poglavlje prvo.

Vježbe za svaki dan.

I. U jutro.

Ter „Ave Maria“.

Tri puta „Zdravo, Marijo“.

Salve, Regina, Mater misericordiae, vita, dulcedo et spes nostra, salve!

Zdravo, kraljice, majko milosrgja, živote, slasti i ufanje naše, zdravo!

Ad te clamamus exsules filii Hevae, ad te suspiramus gementes et flentes in hac lacrimarum valle.

K tebi vapimo prognani sinovi Evini, k tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini.

Eia ergo, advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte; et Iesum, benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exsilium ostende. O clemens! o pia! o dulcis Virgo Maria!

Svrni dakle, odvjetnice naša, one svoje milostive oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrobe tvoje.

O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!

II. U jutro, o podne i na večer.

Maria! „Eligo te hodie in Dominam, Advocatam et Matrem.“

Marijo! izabirem te danas za svoju gospodaricu, odvjetnicu i majku.

Tuere me servum, clientem, filium tuum!

Čuvaj me, slugu, štićenika i sina svoga.

Pozdrav angjeoski.

(Moli se u subotu na večer i u nedjelju stojećke, a inače klečeći.)

Angelus Domini nuntiavit Mariae.

Angjeo Gospodnji navijestio Mariji.

Et concepit de Spiritu Sancto.

I ona začela po Duhu Svetom.

Ave Maria etc.

Zdravo, Marijo i t. d.

Ecce ancilla Domini.

Evo službenice Gospodinove.

Fiat mihi secundum verbum tuum.

Neka mi bude po riječi tvojoj.

Ave Maria, etc.

Zdravo, Marijo i t. d.

Et Verbum caro factum est.

I Riječ tijelom postala.

Et habitavit in nobis.

I prebivala megju nama.

Ave Maria, etc.

Zdravo, Marijo i t. d.

Ora pro nobis, sancta Dei Genitrix!

Moli za nas, sveta Bogorodice.

Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Da postanemo vrijedni Kristovih obećanja.

Oremus. Gratiam tuam, quaesumus Domine, mentibus nostris infunde, ut qui Angelo nuntiante Christi Filii tui incar-

Pomolimo se. Molimo te, Gospodine, milost svoju ulij u duše naše: da mi, koji smo po Angjelu glasniku do-

nationem cognovimus, per passionem eius et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

znali za utjelovljenje Krista, Sina tvoga; po njegovoj muci i križu zavrijedimo slavno uskrsnuti. Po istom Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Od velike subote do subote poslije Duhova mjesto pozdrava angjeoskoga moli se, i to uvijek stojećke, ova molitva.

Regina coeli laetare, Alleluia!

Quia, quem meruisti portare, Alleluia!

Resurrexit sicut dixit, Alleluia!

Ora pro nobis Deum, Alleluia!

Gaude et laetare, Virgo Maria, Alleluia!

Quia surrexit Dominus vere, Alleluia!

Oremus. Deus, qui per resurrectionem Filii tui Domini nostri Iesu Christi mundum laetificare dignatus es: praesta, quaesumus, ut per eius

Kraljice neba, raduj se, Aleluja.

Jer, koga si dostojna bila nosit, Aleluja.

Uskrsnuo je, kako je rekao, Aleluja.

Moli za nas Boga, Aleluja.

Veseli se i raduj se, Djevice Marijo, Aleluja.

Jer je uskrsnuo Gospodin doisto, Aleluja.

Pomolimo se. Bože, koji si uskrsnućem Sina tvoga, Gospodina našega Isusa Krista, udostojao se svijet razveseliti: daj, molimo te, da po Majci

genitricem Virginem Mariam perpetuae capiamus gaudia vitae. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

njegovoj, Djevici Mariji, radosti vječnoga života zadobijemo. Po istom Kristu Gospodinu našemu. Amen.

III. U večer.

Ter „Ave Maria“.

Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei Genitrix; nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris, sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta! Domina nostra, Mediatrix nostra, Advocata nostra! tuo Filio nos reconcilia, tuo Flio nos commenda, tuo Flio nos repraesenta! Amen.

Nos cum prole pia
Benedicat Virgo Maria!

Tri puta „Zdravo, Marijo.“

Pod obrambu se tvoju utičemo, sveta Bogorodice, ne odbij nam molbe u potrebama našim, nego nas od svih pogibelji uvijek oslobodi, Djevice slavna i blagoslovljena! Gospogjo naša, posrednice naša, zagovornice naša! Sa svojim nas Sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporuči, svojemu nas Sinu izruči. Amen.

Sa svetim Djetetom svojim Neka nas blagoslovi Djevica Marija.

Poglavlje drugo.

Vježbe na nedjeljnim zborovima.

1. Nešto prije urečene ure za zbor neka „lektor“ čita na glas iz koje pobožne knjige, dok se u to kongreganisti sakupljaju.

2. Na zboru neka na posebnom mjestu budu pravi članovi, a na posebnom kandidati. Nadstojnik i pobočnici, a i ostali članovi vijeća neka imadu opet posebno počasno mjesto.

3. Točno u odregjenu uru neka se otpočne zbor kakovom Marijinom pjesmom ili, ako to nije običaj, molitvom.

I. Prije poduke.

Praefectus. In nomine Patris †, et Filii et Spiritus Sancti.

Sodales. Amen.

Praef. Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, et tui amoris in eis ignem accende.

℣. Emitte Spiritum tuum, et creabuntur.

Sod. Et renovabis faciem terrae.

Nadstojnik. U ime Oca † i Sina i Duha Svetoga.

Svi. Amen.

N. Dogji, Duše Sveti, napuni srca tvojih vjernih i užezi u njima oganj ljubavi tvoje.

Pošlji Duha svojega, i stvorit će se.

Svi. I obnovit ćeš lice zemlje.

Praef. Oremus. Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de eius semper consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

Ave Maria. etc.

Nos cum prole pia

Benedicat Virgo Maria.

N. Pomolimo se. Bože, koji si srca vjernikâ poučio rasvjetljenjem Duha Svetoga, daj nam po istom Duhu što je pravo spoznati, i od njegove se utjehe vazda veseliti. Po Kristu Gospodinu našem.

Svi. Amen.

Zdravo, Marijo, i t. d.

Sa svetim Djetetom svojim

Neka nas blagoslovi Djevica Marija.

Sada slijedi poduka. Upravitelj u roketi i stoli ide k oltaru ili na propovjedaonicu, da drži govor. Tim govorom imade se postići troje:

1. Da članovi kongregacije što dublje shvate, što je to: kongregacija, čemu ta pravila i propisi, i tako usišu pravi duh te divne crkvene uredbe i taj duh sačuvaju; pa da ne samo do pravila mnogo drže, već da ih i točno ovršuju.

2. Da članovi kongregacije što bolje upoznadu Isusa i Mariju, i da ih što nježnije ljube, ne bi li tako radosno i ustrajno za tim išli, kako bi svaki dan kanoti na krilu svoje nebeske majke živjeli, kanoti s njom zajedno molili se, radili i trpjeli, i tako Isusu i Mariji što sličniji postali.

3. Da se članovi kongregacije učvrste u svojem kršćanskom katoličkom mišljenju, i prema tomu svojemu osvjedočenju rade tvoreći dobra djela, koja odgovaraju njihovoj dobi, zvanju i položaju.

II. Poslije poduke.

Poslije poduke pjeva se koja pjesma, a za tim slijede molitve, kakove su u kojoj kongregaciji posebnim pravilom propisane. Može se n. pr. moliti:

Officium parvum B. Mariae Virginis,
Mala služba Bl. Dj. Marije;
ili
Rosarium Marianum,
Čislo, krunica Gospina;

(To vrijedi osobito za mjesec listopad.)
ili
se pjeva koja pjesma, ili se napokon mole ili pjevaju:

Litanije lauretske.

Kyrie, eleison.	Gospodine, smiluj se.
Christe, eleison.	Kriste, smiluj se.
Kyrie, eleison,	Gospodine, smiluj se.
Christe, audi nos.	Kriste, čuj nas.
Christe, exaudi nos.	Kriste, usliši nas.
Pater de coelis Deus, miserere nobis.	Oče, nebeski Bože, smiluj nam se.
Fili, Redemptor mundi Deus, miserere nobis.	Sine, otkupitelju svijeta Bože, smiluj nam se.

Spiritus Sancte Deus, miserere nobis.	Duše Sveti Bože, smiluj nam se.
Sancta Trinitas, unus Deus, miserere nobis.	Sveto Trojstvo, jedan Bože, smiluj nam se.
Sancta Maria, o r a p r o n o b i s.	Sveta Marijo, m o l i z a n a s.
Sancta Dei Genitrix.	Sveta Bogorodice.
Sancta Virgo Virginum.	Sveta Djevo Djevica.
Mater Christi.	Majko Kristova.
Mater divinae gratiae.	Majko Božje milosti.
Mater purissima.	Majko prebistra.
Mater castissima.	Majko prečista.
Mater inviolata.	Majko neoskvrnuta.
Mater intemerata.	Majko netaknuta.
Mater amabilis.	Majko ljubezna.
Mater admirabilis.	Majko divna.
Mater Creatoris.	Majko Stvoriteljeva.
Mater Salvatoris.	Majko Spasiteljeva.
Virgo prudentissima.	Djevice premudra.
Virgo veneranda.	Djevice časna.
Virgo praedicanda.	Djevice hvale dostojna.
Virgo potens.	Djevice moguća.
Virgo clemens.	Djevice milostiva.
Virgo fidelis.	Djevice vjerna.
Speculum iustitiae.	Ogledalo pravde.
Sedes sapientiae.	Prijestolje mudrosti.
Causa nostrae laetitiae.	Uzroče naše radosti.

Vas spirituale.	Posudo duhovna.
Vas honorabile.	Posudo poštovana.
Vas insigne devotionis.	Posudo uzorna pobožnosti
Rosa mystica.	Ružica tajinstvena.
Turris Davidica.	Tornju Davidov.
Turris eburnea.	Tornju bjelokosni.
Domus aurea.	Kućo zlatna.
Foederis arca.	Škrinjo zavjetna.
Ianua coeli.	Vrata nebeska.
Stella matutina.	Zvijezdo jutarnja.
Salus infirmorum.	Zdravlje bolesnih.
Refugium peccatorum.	Utočišće grješnih.
Consolatrix afflictorum.	Utjeho žalosnih.
Auxilium Christianorum.	Pomoćnice kršćanâ.
Regina Angelorum.	Kraljice angjelâ.
Regina Patriarcharum.	Kraljice patriarkâ.
Regina Prophetarum.	Kraljice prorokâ.
Regina Apostolorum.	Kraljice apostolâ.
Regina Martyrum.	Kraljice mučenikâ.
Regina Confessorum.	Kraljica ispovjedalaca.
Regina Virginum.	Kraljice Djevicâ.
Regina Sanctorum omnium.	Kraljice svih Svetih.
Regina sine labe originali concepta.	Kraljice bez grijeha začeta.
Regina sacratissimi Rosarii.	Kraljice svete krunice.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis Domine.	Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, oprosti nam, Gospodine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos Domine.	Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, usliši nas, Gospodine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.	Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se, Gospodine.
Christe, audi nos.	Kriste, čuj nas.
Christe, exaudi nos.	Kriste, usliši nas.
Kyrie, eleison.	Gospodine, smiluj se.
Christe, eleison.	Kriste, smiluj se.
Kyrie, eleison.	Gospodine, smiluj se.
Pater noster ... Ave Maria. ...	Oče naš .... Zdravo, Marijo.
Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei Genitrix; nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris, sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta! Domina nostra, Mediatrix nostra, Advocata nostra!	Pod obrambu se tvoju utječemo, sveta Bogorodice, ne odbij nam molbe u potrebama našim, nego nas od svih pogibelji uvijek oslobodi, Djevice slavna i blagoslovljena! Gospogjo naša, posrednice naša, zagovornice naša! Sa svojim nas

tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos commenda, tuo Filio nos repraesenta!

Praef. Memento congregationis tuae.

Sod. Quam possedisti ab initio.

Praef. Oremus pro benefactoribus nostris.

Sod. Retribuere dignare, Domine, omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuum vitam aeternam.

Praef. Oremus pro sodalibus defunctis.

Sod. Requiem aeternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis.

Praef. Requiescant in pace.

Sod. Amen.

Praef. Oremus pro fratribus nostris absentibus.

Sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporuči, svojemu nas Sinu izruči.

N. Spomeni se tvoje kongregacije.

Svi. Koju si posjedovala od početka njezina.

N. Pomolimo se za dobročinitelje svoje.

Svi. Dostoj se, Gospodine, naplatiti svima, koji nam dobro čine, porad imena tvoga životom vječnim.

N. Pomolimo se za pokojne drugove.

Svi. Pokoj vječni daruj im, Gospodine, i svijetlila im svjetlost vječna.

N. Počivali u miru.

Svi. Amen.

N. Pomolimo se za braću svoju nenazočnu.

Sod. Salvos fac servos tuos, Deus meus, sperantes in te.

Praef. Mitte eis, Domine, auxilium de sancto.

Sod. Et de Sion tuere eos.

Praef. Domine, exaudi orationem meam.

Sod. Et clamor meus ad te veniat.

Praef. Oremus. Defende, quaesumus, Domine, Beata Maria semper Virgine intercedente, istam ab omni adversitate familiam, et toto corde tibi prostratam ab hostium propitius tuere clementer insidiis. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

Svi. Spasi sluge svoje, koji ufaju u tebe, Bože moj.

N. Pošalji im, Gospodine, pomoć sa svetišta.

Svi. I brani ih sa Siona.

N. Gospodine, usliši molitvu moju.

Svi. I vapaj moj k tebi dogji.

Pomolimo se. Brani, molimo, Gospodine, posredovanjem Blažene Marije vazda Djevice, ovu obitelj od svake nevolje, i svim srcem tebi odanu čuvaj ju milostivo od zasjeda neprijateljskih. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molitva sv. zaštitniku kongregacije.

Ako je sv. Josip:

Praef. Constituit eum dominum domus suae,

N. Postavio je njega gospodarom svoje kuće,

et principem omnis possessionis suae.

Ora pro nobis, beatissime Ioseph!

Sod. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Praef. Oremus. Sanctissimae Genitricis tuae sponsi quaesumus, Domine, meritis adiuvemur, ut quod possibilitas nostra non obtinet, eius nobis intercessione donetur. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum.

Sod. Amen.

i vladarom cijelog posjedovanja svojeg.

Moli za nas, sveti Josipe.

Svi. Da postanemo vrijedni Kristovih obećanja.

Pomolimo se. Molimo te, Gospodine, da nam budu na pomoć zasluge zaručnika presvete Majke tvoje, da zadobijemo njegovim zagovorom, što svojom slabošću postići ne možemo; koji živiš i kraljuješ na sve vijeke vjekova! Amen.

Ako je sv. Alojzije:

Praef. O quam pulchra est casta generatio cum claritate; quoniam nota est apud Deum et apud homines.

Ora pro nobis, sancte Aloysi!

Sod. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

N. O kako je lijep čisti naraštaj u sjajnosti svojoj; jer je poznat i kod Boga i kod ljudi.

Moli za nas, sveti Alojzije!

Svi. Da postanemo vrijedni Kristovih obećanja.

Praef. Oremus. Coelestium donorum distributor Deus, qui in angelico iuvene Aloysio miram vitae innocentiam pari cum poenitentia sociasti, eius meritis et precibus concede: ut innocentem non secuti poenitentem imitemur. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

N. Pomolimo se. Nebeskih darova djelitelju Bože, koji si u angjeoskom mladiću Alojziju divnu nedužnost života sdružio s jednakom pokorom, po njegovim zaslugama i molitvi dopusti: da mi, koji ga nijesmo slijedili u nedužnosti, povedemo se za njim u pokori. Po Kristu Gospodinu našem.

Svi. Amen.

Ako je sv. Stanislav:

Praef. Consummatus in brevi explevit tempora multa; placita enim erat Deo anima illius. Propter hoc properavit educere illum de medio iniquitatum.

Ora pro nobis, sancte Stanislae!

N. Provedavši vijek rano navrši mnogo godina; jer mila bješe Bogu duša njegova. Za to se popašti, da ga izvede izsred opačina.

Moli za nas, sv. Stanislave!

Sod. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Svi. Da postanemo vrijedni Kristovih obećanja.

Praef. Oremus.

N. Pomolimo se.

Deus, qui inter cetera sapientiae tuae miracula etiam in tenera aetate maturae sanctitatis gratiam contulisti, da, quaesumus: ut beati Stanislai exemplo tempus instanter operando redimentes in aeternam ingredi requiem festinemus. Per Christum Dominum nostrum.

Bože, koji si megju ostalim čudesima mudrosti tvoje i u nejakoj dobi podijelio milost zrele svetosti, daj, molimo; da po primjeru blaženoga Stanislava revno radeći vrijeme otkupimo, te se požurimo ući u vječni pokoj. Po Kristu Gospodinu našem.

Sod. Amen.

Svi. Amen.

Ako su sv. Angjeli čuvari:

Praef. Angelis suis Deus mandavit de te.

N. Bog je naložio Angjelima svojim za tebe.

Sod. Ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Svi. Da te čuvaju na svim putevima tvojim.

Praef. Oremus.

N. Pomolimo se.

Deus, qui ineffalili providentia sanctos Angelos tuos ad nostram custodiam mittere dignaris:

Bože, koji si u neiskazanoj providnosti tvojoj svete Angjele tvoje udostojao se poslati, da nas čuvaju:

largire supplicibus tuis, et eorum semper protectione defendi et aeterna societate gaudere. Per Christum Dominum nostrum.

udijeli slugama svojim, da njihovom zaštitom budu uvijek obranjeni, i da se u društvu njihovom na vijeke raduju. Po Kristu Gospodinu našem.

Sod. Amen.

Svi. Amen.

Ako je koji od članova teško bolestan, ili blaženo u Gospodinu usnuo, onda se sada mole molitve, koje slijede; inače se ispuste.

Molitva za bolesne drugove.

Praef. Oremus pro sodali nostro infirmo N. (pro sodalibus nostris infirmis N. et N.)

N. Pomolimo se za našega bolesnoga druga N. (za naše bolesne drugove N. i N.)

Omnipotens sempiterne Deus, salus aeterna credentium, exaudi nos pro famulo tuo infirmo (pro famulis tuis infirmis) pro quo (quibus) misericordiae tuae imploramus auxilium, ut reddita sibi sanitate gratiarum tibi in ecclesia tua referat (re-

Svemogući vječni Bože, vječno spasenje onih, koji u te vjeruju, usliši nas za slugu tvoga bolesnoga (za sluge tvoje bolesne), za kojega (za koje) pomoć milosrgja tvoga zazivamo, da mu (da im) povratiš zdravlje, a on (a oni) ti u crkvi

ferant) actiones. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

Ave Maria.

tvojoj svoju zahvalu prinese (prinesu). Po Kristu Gospodinu našem.

Svi. Amen.

Zdravo, Marijo.

Molitva za pokojnog druga.

Praef. Oremus pro sodali nostro defuncto N. Inclina, Domine, aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam supplices deprecamur: ut animam famuli tui N., quam de hoc saeculo migrare iussisti, in pacis ac lucis regione constituas, et Sanctorum tuorum iubeas esse consortem. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

Ave Maria.

N. Pomolimo se za našega pokojnoga druga N. Prikloni, Gospodine, uho svoje molbama našim, kojima milosrgje tvoje priklonito molimo: da dušu sluge svoga N., kojoj si zapovjedio s ovoga svijeta preminuti, u okolinu mira i svjetla postaviš i zapovjediš, da bude zajedničar sreće Svetih tvojih. Po Kristu Gospodinu našem.

Svi. Amen.

Zdravo, Marijo.

Za pokojne u opće.

Ps. 119.

Praef. De profundis clamavi ad te, Domine:

Ps. 129.

N. Iz dubine vapijem k tebi, Gospodine: Go-

Domine, exaudi vocem meam.

Sod. Fiant aures tuae intendentes: in vocem deprecationis meae.

Praef. Si iniquitates observaveris, Domine: Domine, quis sustinebit?

Sod. Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Praef. Sustinuit anima mea in verbo eius: speravit anima mea in Domino.

Sod. A custodia matutina usque ad noctem: speret Israël in Domino.

Praef. Quia apud Dominum misericordia: et copiosa apud eum redemptio.

Sod. Et ipse redimet Israël: ex omnibus iniquitatibus eius.

Praef. Requiem aeter-

spodine, usliši glas moj

Svi. Neka paze uši tvoje na glas moljenja mojega.

N. Ako na bezakonja uzgledaš, Gospodine, tko će opstati?

Svi. Ali je u tebe praštanje, i radi zakona tvojega čekam te, Gospodine.

N. Čeka duša moja riječ njegovu: ufa se duša moja u Gospodina.

Svi. Od straže jutarnje do noći neka se ufa Israel u Gospodina.

N. Jer je u Gospodina milosrgje, i obilato je u njega otkupljenje.

Svi. I on će otkupiti Israela od sviju bezakonja njegovih.

N. Pokoj vječni daruj

nam dona eis, Domine.

Sod. Et lux perpetua luceat eis.

Praef. Requiescant in pace.

Sod. Amen.

Praef. Domine, exaudi orationem meam.

Sod. Et clamor meus ad te veniat.

Praef. O r e m u s. Deus, veniae largitor et humanae salutis amator, quaesumus clementiam tuam, ut nostrae congregationis fratres, propinquos et benefactores, qui ex hoc saeculo transierunt, beata Maria semper Virgine intercedente cum omnibus Sanctis tuis, ad perpetuae beatitudinis consortium pervenire concedas. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

im, Gospodine.

Svi. I svijetlila im svjetlost vječna.

N. Počivali u miru.

Svi. Amen.

N. Gospodine, usliši molitvu moju.

Svi. I vapaj moj k tebi dogji.

N. P o m o l i m o s e. Bože, oproštenja djelitelju i spasenja ljudî ljubitelju, molimo blagost tvoju, da naše kongregacije braći, rogjacima i dobročiniteljima, koji su s ovoga svijeta preminuli, po zagovoru Blažene Marije vazda Djevice i svih Svetih tvojih, u zajednicu vječnoga blaženstva doći dozvoliš. Po Kristu Gospodinu našem.

Svi. Amen.

Nakon ovih molitava može se izmoliti još jedna od ovih, koje slijede.

Memorare.

(Indulg. 300 dierum).

Praef. Memorare, o piissima Virgo Maria, non esse auditum a saeculo, quemquam ad tua currentem praesidia, tua implorantem auxilia, tua petentem suffragia a te esse derelictum. Ego tali animatus confidentia ad te, Virgo Virginum, Mater curro, ad te venio, coram te gemens peccator assisto. Noli, Mater Verbi, verba mea despicere, sed audi propitia et exaudi.

Sod. Amen.

Salve Regina.

Praef. Salve, Regina, Mater misericordiae, vita, dulcedo et spes nostra, salve! Ad te clamamus exsules filii Hevae, ad te

Molitva sv. Bernarda.

(300 dana oprosta).

N. Spomeni se, o predobrostiva Djevice Marijo, kako se nije nikad čulo, da si ikoga zapustila, koji se k tebi u zaštitu utekao, tvoju pomoć zatražio i tvoj zagovor zaprosio. Tim pouzdanjem obodren utječem se i ja k tebi, Djevice Djevica, k tebi, Majko dolazim, pred tobom eto stojim ja grješnik i uzdišem. Nemoj, Majko Riječi Božje, prezrijeti riječi mojih, nego me čuj milostivo i usliši.

Svi. Amen.

Zdravo Kraljice.

N. Zdravo, kraljice, majko milosrgja, živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapimo prognani sinovi Evini, k tebi

suspiramus gementes et flentes in hac lacrimarum valle. Eia ergo, advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte; et Iesum, benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exsilium ostende. O clemens! o pia! o dulcis Virgo Maria!

Ora pro nobis, sancta Dei Genitrix.

Sod. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Praef. O r e m u s. Omnipotens sempiterne Deus, qui gloriosae Virginis et Matris Mariae corpus et animam, ut dignum Filii tui habitaculum effici mereretur, Spiritu Sancto cooperante praeparasti: da, ut cuius commemoratione laetamur, eius pia intercessione ab instantibus malis et a morte perpetua liberemur Per eundem Christum Dominum nostrum.

uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni dakle, odvjetnice naša, one svoje milostive oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrobe tvoje. O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!

Moli za nas, sveta Bogorodice.

Svi. Da postanemo vrijedni Kristovih obećanja.

N Pomolimo se. Svemogući vječni Bože, koji si sudjelovanjem Duha Svetoga pripravio tijelo i dušu prečiste Djevice i Majke Marije, da bude dostojno prebivalište Sinu tvomu: daj, da nas ona, koje se ovdje s radošću spominjemo, milostivim zagovorom izbavi od sa-

dašnjih zala i vječne smrti. Po istom Kristu Gospodinu našem.

Sod. Amen.

Praef. Nos cum prole pia,

Sod. Benedicat Virgo Maria.

Svi. Amen.

N. Sa svetim Djetetom svojim

Svi. Neka nas blagoslovi Djevica Marija.

Sada se pjeva koja pjesma u čast Mariji, ako se nije prije poduke ili poslije poduke pjevala; inače, ako je gdje običaj, da se daje blagoslov sa Presvetim, može se pjevati „*Svet, svet, svet,*“ ili latinski „*Tantum ergo.*“

Ako to nije običaj kod svakog nedjeljnog sastanka, upravitelj blagoslovi zbor rukom i veli:

B e n e d i c t i o D e i o m n i p o t e n t i s, P a t r i s † e t F i l i i e t S p i r i t u s S a n c t i, d e s c e n d a t s u p e r v o s e t m a n e a t s e m p e r. A m e n.

Ako li je pak gdje običaj, da se na prvom ili zadnjem zboru svakoga mjeseca blagoslivlju i dijele sličice svetih zaštitnika ovoga mjeseca, o tom vidi str. 189.

Čislo ili krunica Gospina.

Krunica se moli ovako: najprije se prekrstiš (prekrižiš) i izmoliš *Vjerovanje apoštolsko* (držeć križić krunice); zatim jedan *Oče naš* (na veće zrno)

i tri *Zdravo, Marijo* (na tri manja zrna). Po tom ide pet desetaka, a svaka desetka sastoji se od jednoga Oče naša i deset Zdravo, Marija, od kojih se svakoj dodaje za riječju *Isus* otajstvo, što prilikuje. Evo ovako:

Kod krunice *radosne,* koja se moli od prve nedjelje Došašća Gospodnjega do čiste srijede (pepelnice), za riječju *Isus* valja dodati slijedeće uzdahe:

Na tri manja zrna:

1. Jesus, qui adaugeat in nobis fidem.	1. Isus, koji nam umnožio pravu vjeru.
2. Jesus, qui corroboret in nobis spem.	2. Isus, koji nam umnožio ufanje.
3. Jesus, qui perficiat in nobis caritatem.	3. Isus, koji nam umnožio ljubav.

Na desetke:

1. Jesus, quem, Virgo, de Spiritu Sancto concepisti.	1. Isus, kojega si, Djevice, po Duhu Svetom začela.
2. Jesus, quem, Virgo, Elisabeth visitando portasti.	2. Isus, kojega si, Djevice, Elisabetu pohodeći nosila.
3. Jesus, quem, Virgo, genuisti.	3. Isus, kojega si, Djevice, rodila.

4. Jesus, quem, Virgo, in templo praesentasti.	4. Isus, kojega si, Djevice, u hramu prikazala.
5. Jesus, quem, Virgo, in templo invenisti.	5. Isus, kojega si, Djevice, u hramu našla.

Krunica *žalosna* moli se od čiste srijede do Uskrsa, pak se u njoj za riječju *Isus* nadodaju ovi uzdasi:

Na desetke:

1. Jesus, qui pro nobis sanguinem sudavit.	1. Isus, koji se je za nas krvavim znojem znojio.
2. Jesus, qui pro nobis flagellatus est.	2. Isus, koji je za nas bičevan.
3. Jesus, qui pro nobis spinis coronatus est.	3. Isus, koji je za nas trnjem okrunjen.
4. Jesus, qui pro nobis crucem baiulavit.	4. Isus, koji je za nas križ nosio.
5. Jesus, qui pro nobis crucifixus est.	5. Isus, koji je za nas na križu raspet.

Moleći krunicu *slavnu* — a moli se od Uskrsa do Došašća Gospodnjega — nadodaju se za riječju *Isus* slijedeći uzdasi:

Na desetke:

1. Jesus, qui resurrexit a mortuis.	1. Isus, koji je uskrsnuo od mrtvih.

2. Jesus, qui in coelum ascendit.
3. Jesus, qui Spiritum Sanctum misit.
4. Jesus, qui te, Virgo, in coelum assumpsit.
5. Jesus, qui te, Virgo, in coelis coronavit.

2. Isus, koji je uzašao na nebo.
3. Isus, koji nam je poslao Duha Svetoga.
4. Isus, koji te je, Djevice, uznesao na nebo.
5. Isus, koji te je, Djevice, okrunio na nebu.

Opaska. Tko želi moliti svaki dan krunicu — a to se preporuča svakomu kršćaninu, napose kongreganistu — može u nedjelju, ponedjeljak i u četvrtak moliti *krunicu slavnu;* u utorak i u petak *žalosnu,* a u srijedu i u subotu krunicu *radosnu.*

Poslije krunice može se nadodati ova molitva:

Oremus. Deus, cuius Unigenitus per vitam, mortem et resurrectionem suam nobis salutis aeternae praemia comparavit: concede quaesumus; ut haec mysteria sanctissimo Beatae Mariae Virginis Rosario recolentes et imitemur, quod continent, et quod promittunt assequamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Pomolimo se. Bože čiji je Jedinorogjeni životom, smrću i uskrsnućem svojim stekao nama plaću života vječnoga, dopusti, molimo, da ova otajstva svetom Blažene Marije Djevice krunicom spominjući, i nasljedujemo što je u njima, i postignemo što obećavaju. Po istom Kristu Gospodinu našem Amen.

U mjesecu *listopadu* može se nadodati i ova molitva na čast sv. Josipu, za koju se dobiva oprost sedam godina i sedam četrdesetnica (7×40 dana).

Pomolimo se. K tebi o sv. Josipe, utječemo se u svojoj nuždi. (Pošto smo tvoju presv. zaručnicu za pomoć zamolili, molimo pouzdano i za tvoju pomoć*). Za ljubav, koja te je sa neokaljanom Djevicom i Bogorodicom vezala, i za očinsku ljubav, kojom si dijete Isusa grlio, smjerno te molimo, da baštinu, koju je Isus Krist svojom krvlju otkupio, milostivo pogledaš, ter našoj nevolji svojom moću u pomoć pritečeš. — O brižni čuvaru božanske obitelji, brani odabrano potomstvo Isusa Krista; ne daj, predragi oče, da nas okuže bludnja i pokvarenost. Budi nam s neba milostivo u pomoć, o naš jaki zaštitniče, u borbi sa moćima tame; pa kao što si nekoć dijete Isusa iz najveće pogibelji života izbavio, tako i sada brani sv. Crkvu Božju od svih zasjeda neprijateljâ, te nas svakoga pojedinoga trajno uzmi pod svoje okrilje, da možemo po tvojem primjeru i tvojom pomoću

*) Te se riječi u zaporcima ispuste, kad se ne moli krunica.

sveto živjeti, blaženo umrijeti, ter u nebu vječno blaženstvo zadobiti, Amen.

Opaska: Sv. Otac papa Leon XIII. naredio je, da se mjeseca listopada, kada se svaki dan po crkvama svega svijeta moli sv. krunica, iza krunice moli gornja molitva k sv. Josipu. I to je naredio za svaku godinu u buduće. Tko pobožno tu molitvu izmoli, daje mu sv. Otac oprost od sedam godina i sedam četrdesetnica.

Blagoslovljen budi Bog.
Blagoslovljeno njegovo sveto Ime.
Blagoslovljen Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek.
Blagoslovljeno Ime Isusovo.
Blagoslovljeno presv. Srce Isusovo.
Blagoslovljen Isus u presv. oltarskom sakramentu.
Blagoslovljena velika Bogorodica, presveta Marija.
Blagoslovljeno sveto i bezgrješno njezino začeće.
Blagoslovljeno Ime Marije, Djevice i Majke.
Blagoslovljen Bog u svojim Angjelima i u svojim Svecima. Amen.

Poglavlje treće.

Neke osobite vježbe u Marijinoj kongregaciji.

Napominjemo neke osobite vježbe, koje se u mnogim kongregacijama od vajkada obdržavaju, koje su u potpunom skladu sa duhom kongregacije i mnogo koriste, da se unaprijedi revnost i bogoljubnost u članovima kongregacije.

I. Blagoslov i dijeljenje sličica.

Osim Svetaca glavnih zaštitnika kongregacije, običaj je odabirati i posebne, za svaki mjesec druge, kako za kongregaciju tako i za pojedine kongreganiste. To se obavlja na ovaj način:

1. Sličice Svetaca, kojih se svetkovina slavi u jednom istom mjesecu, na svom naličju — koliko je moguće takovih sličica nabaviti — imadu natiskan kratak životopis onoga Sveca, i njegove krjeposti istaknute, u kojima se osobito odlikovao.

2. Te se sličice postave na plitku posudu, nalik na zdjelicu ili pladanj, ili u košaricu istoga oblika. Na prvom ili zadnjem zboru u mjesecu upravitelj na koncu pobožnosti blagoslovi sličice ovom molitvom:

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit coelum et terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣ Dominus vobiscum
℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Omnipotens sempiterne Deus, qui Sanctorum tuorum imagines pingi non reprobas, ut quoties illas oculis corporeis intuemur, toties eorum actus et sanctitatem ad imitandum, memoriae oculis meditemur: has quaeso imagines in honorem et memoriam unigeniti Filii tui, Domini nostri Jesu Christi, beatissimae Virginis Mariae, Matris Domini nostri Jesu Christi, et Sanctorum tuorum adaptatas bene † dicere et sancti † ficare digneris: et praesta,

ut quicunque coram illis unigenitum Filium tuum, beatissimam Virginem, Sanctos tuos suppliciter colere et honorare studuerit, illorum meritis et obtentu a te gratiam in praesenti et aeternam gloriam obtineat in futurum. Per Christum Dominum nostrum.

℟. Amen.

Ultimo aspergat aqua benedicta.

3. Pošto je upravitelj tako blagoslovio sličice, izvuče jednu u ime cijele kongregacije, pročita na glas ime Sveca, kojega je sličicu izvukao, klekne zatim pred oltar i izmoli ovu molitvu:

Praeses. Ora pro nobis sancte (sancta) N.

Sod. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Praeses. Oremus.

Deus, qui nobis per singulos menses aliquem e coelitibus patronum assignas, concede propitius, ut intercessione beati N. (beatae), quem patronum (patronam) hoc mense de tua benignitate suscepimus, nos et omnes parentes, amici et

U. Moli za nas, sveti (sveta.) N.

Svi. Da postanemo vrijedni Kristovih obećanja.

U. Pomolimo se.

Bože, koji nam svaki mjesec jednoga izmegju nebesnika kao zaštitnika naznačuješ, podaj milostivo, da po zagovoru blaženoga (blažene) . . , kojega (koju) smo ovaj mjesec od tvoje dobrote za zaštitnika (zaštitnicu) dobili, mi i sav rod naš,

inimici nostri, praesens gratiae auxilium sentiamus, et eiusdem muniti auxilio, virtutem, quam suo docuit exemplo, exercere valeamus. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

prijatelji i neprijatelji naši, snažnu pomoć milosti očutimo i njegovom (njezinom) pomoći ojačani uzmognemo vježbati se u onoj krjeposti, koju nas je svojim primjerom učio (učila). Po Kristu Gospodinu našemu.

Svi. Amen.

4. Tada ustane upravitelj, uzme ostale sličice i podijeli ih megju kongreganiste, ili pusti, da si svaki sam izvuče.

5. Kongreganiste dužni su onoga Sveca, kojega su sličicu izvukli, poštovati, n. pr. čitati njegov životopis, svaki dan ga zazvati u pomoć, ili vježbati se u onoj krjeposti, u kojoj se onaj Svetac odlikovao.

II. Popis dobrih djela.

Gdje je običaj popisivati dobra djela, što ih članovi obavljaju, biva ovako:

1. Kad se otpočinje mjesec svibanj, ili devetdnevna, trodnevna pobožnost priprave za kakovu svetkovinu, — u gdjekojim kongregacijama biva to na početku svakoga mjeseca — porazdijele se ceduljice s natpisom: „Dobra djela u čast Bl. Dj. Marije," ili tomu slično, i cijelim nizom dobrih djela, što se kongreganistima preporučuju, i koja svi lako mogu obaviti.

2. Ta dobra djela moraju biti takova, da ih članovi prema prilikama, u kojima žive, nijesu dužni obaviti,

nego, ako ih obave, čine to *od ljubavi* napram Bl. Dj. Mariji. Tako n. pr. na onoj ceduljici moglo bi biti navedeno za učenike:

a) Obavit ću kratko duhovno razmišljanje;
b) Slušat ću u radnji dan sv. misu;
c) Molit ću cijelo čislo;
d) Čitat ću iz života kojega Sveca — duhovno štivo;
e) Ispovjedit ću se i primit ću sv. pričest;
f) Posjetit ću Gospodina u presv. olt. sakramentu;
g) Strpljivo ću podnosit neprilike, koje me snagju;
h) Ne ću mariti za obzir ljudski;
i) Udijelit ću milostinju siromahu, utješit ću žalosnoga;
j) Posjetit ću bolesnoga druga;
k) Pokazat ću se prijaznim napram onomu, koji me je uvrijedio;
l) Zapriječit ću nepristojne razgovore;
m) Nastojat ću pomiriti posvagjene;
n) Svjetovat ću druga, da primi sv. sakramente; i t. d.

3. Kad se koje od navedenih dobrih djela obavi, zabilježi se na ceduljici utanačenim znakom, n. pr. znakom # ili jednostavnom crtom. Ako li se pako obavi koje djelo, koje nije navedeno na ceduljici, pripiše se k ostalima.

4. Ovakove cedulje, na kojima ne smije biti imena, tko je ta djela obavio: metnu se u posebnu za to košaricu ili urnu. Odatle ih uzme upravitelj i zabilježi obavljena dobra djela u posebnu knjigu.

5. U slijedećem zboru pročita upravitelj pred svima „resultat“ na znanje i ravnanje. N. pr. Prošloga mjeseca svibnja obavljeno je 100 razmatranja, slušalo se je 500 sv. misa, primljeno je 200 sv. pričesti, izmoljeno je 1000 Gospinih krunica i t. d. — i to sve na čast Bl. Dj. Marije. Takova dobra djela od ljubavi, a ne pod moraš, obavljena

naliče na izabrano cvijeće, od kojega se splete cio vijenac i prikaže na dar nebeskoj kraljici.

III. Marijino cvijeće.

U drugim opet kongregacijama, osobito u onima, koje su uvedene u sjemeništa, sirotišta i slične zavode, tako te članovi mogu svaki čas u kapelu, vlada ovaj običaj:

Na oltaru kongregacije, ili na drugom mjestu u kapelici, ima košara sa ceduljama. Na cedulji napisano je jedno dobro djelo, i to na svakoj drugo. Razumijeva se samo po sebi, da sâm upravitelj odlučuje, što će se na kojoj cedulji napisati; jer on imade prosuditi, što je za koju kongregaciju primjereno.

U mjesecu svibnju, posvećenom štovanju Bl. Dj. Marije, ili za vrijeme priprave pred kojom svetkovinom, izvuče si svaki kongreganist iz one košare jednu cedulju, razmota je i pročita, što je napisano. N. pr.: Pazi na jezik. Budi marljiv i t. d. Cedulju na to savije na novo, i ostavi je u košarici; a što je bilo napisano, nastoji u ono vrijeme obaviti od ljubavi naprama Bl. Dj. Mariji.

Osim toga bilo je i imade mnogo drugih lijepih običaja, koji se ne mogu svi navesti u ovoj knjižici. Imade n. pr. običaj, da se hodočasti u koje Marijino svetište, da se obavlja klanjanje pred izloženim presv. Otajstvom i t. d.

Poglavlje četvrto.

Vježbe, kad se kongregacija u jutro sastaje.

Prije sv. mise moli nadstojnik ove molitve:

Praef. In nomine Patris † et Filii et Spiritus sancti.	*N.* U ime Oca † i Sina i Duha Svetoga.
Sod. Amen.	*Svi.* Amen.

Praef. Veni, sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium et tui amoris in eis ignem accende.

Emitte Spiritum tuum et creabuntur.

Sod. Et renovabis faciem terrae.

Praef. Oremus.

Deus, qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de eius semper consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

N. Dogji, Duše Sveti, napuni srca tvojih vjernih i užezi u njima oganj ljubavi tvoje.

Pošlji Duha svojega i stvorit će se.

Svi. I obnovit ćeš lice zemlje.

N. Pomolimo se.

Bože, koji si srca vjernikâ poučio rasvijetljenjem Duha Svetoga, daj nam po istom Duhu što je pravo spoznati, i od njegove se utjehe vazda veseliti. Po Kristu Gospodinu našem.

Svi. Amen.

Hymnus.

Praef. Ave maris stella,

Dei Mater Alma,
Atque semper Virgo,
Felix coeli porta.

Sod. Sumens illud Ave

Pjesma.

N. Zdravo, od mora zvijezdo,
Majko Božja netaknuta,
Svegjer djevica si bila,
Čestit otvor rajskih puta.

Svi. Kada primi pozdrav lijepi

Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Evae nomen.

Praef. Solve vincla reis,

Profer lumen caecis,
Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce.

Sod. Monstra te esse matrem,
Sumat per te preces,

Qui pro nobis natus
Tulit esse tuus.

Praef. Virgo singularis,

Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos,
Mites fac et castos.

Sod. Vitam praesta puram,
Iter para tutum,
Ut videntes Iesum
Semper collaetemur.

Praef. Sit laus Deo Patri,

Poslanikom nebeskime.
Nas u miru ti ukrijepi,
Promijenivši Eve ime.

N. Slijepim daruj vid žugjeni,
Uze otvori grješnicima,
Svako naše zlo odreni,
A daruj nas svim dobrima.

Svi. Pokaži nam, majka da si.
Daj, da on molbe primi moje,
Koga za nas rodila si,
Rajsko čedo, dijete svoje.

N. O, djevice, vrh svih tiha,
Koje ures sja jedini,
Odrješene nas od grijeha,
Tihe i čiste nas učini.

Svi. Življenje nam čisto udijeli,
Naše pute mirne upravi,
Da Isusa svegj veseli
Zagledamo gori u slavi.

N. Slava Ocu nebeskomu,

Summo Christo decus,
Spiritui Sancto,
Tribus honor unus.

Sod. Amen.

Praef. Ora pro nobis, sancta Dei Genitrix.

Sod. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Praef. Oremus. Concede nos famulos tuos, quaesumus Domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere: et gloriosa beatae Mariae semper Virginis intercessione a praesenti liberari tristitia et aeterna perfrui laetitia. Per Christum Dominum nostrum.

Ista i Sinu slava i dika,
Slava Duhu presvetomu,
Trojici sva, bez razlika.

Svi. Amen.

N. Moli za nas, sveta Bogorodice.

Svi. Da postanemo vrijedni Kristovih obećanja.

N. Pomolimo se. Dopusti nam slugama tvojim, molimo Gospodine Bože, vazdašnjim uma i tijela zdravljem veseliti se, i po slavnom odvjetovanju Blažene Marije vazda Djevice osloboditi se od sadašnje žalosti i uživati vječne radosti. Po Kristu Gospodinu našem.

Dok se služi sv. misa, pjevaju se Marijine pjesme, ili se moli čislo (krunica Gospina), ili dio službe Bl. Dj. Marije, ili moli svaki za sebe.

Ako se imade obaviti svečano primanje u kongregaciju, onda se to obavi poslije evangjelja po obredu, koji je naznačen na str. 222.

Poslije pričesti svećenikove mole svi zajedno:

Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis et tibi Pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaelem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos et te Pater, orare pro me ad Domnium Deum nostrum.

Ispovijedam se Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji vazda Djevici, blaženomu Mihovilu Arhangjelu, blaženomu Ivanu Krstitelju, svetim apoštolima Petru i Pavlu, svim Svetima i tebi Oče duhovni, da sam mnogo sagriješio mišlju, riječju i djelom: moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh. Zato molim blaženu Mariju vazda Djevicu, blaženoga Mihovila Arhangjela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apoštole Petra i Pavla, sve Svete i tebe Oče duhovni, da se molite za me Gospodinu Bogu našemu.

Poslije sv. pričesti valja da pričesnici ustraju jedno četvrt ure u molitvi, zahvaljujući se Gospodinu na tolikoj milosti. A za tim moli nadstojnik naprijed, a kongreganiste za njim ovu molitvu:

Anima Christi, sanctifica me.	Dušo Kristova, posveti me.
Corpus Christi, salva me.	Tijelo Kristovo, spasi me.
Sanguis Christi, inebria me.	Krvi Kristova, napoji me.
Aqua lateris Christi, lava me.	Vodo iz boka Kristova, operi me.
Passio Christi, conforta me.	Muko Kristova, okrijepi me.
O bone Iesu, exaudi me.	O dobri Isuse, usliši me.
Intra vulnera tua absconde me.	U rane svoje sakrij me.
Ne permittas me separari a te.	Ne daj mi, da se od tebe rastanem.
Ab hoste maligno defende me.	Od neprijatelja zloga brani me
In hora mortis meae voca me.	Na čas smrti moje zovni me.
Et iube me venire ad te.	I zapovjedi mi da dogjem k tebi
Ut cum Sanctis tuis laudem te.	Da sa tvojim Svecima slavim te.
In saecula saeculorum. Amen.	U vijeke vijekova. Amen.

Na to mole kongreganisti zajedno *5 Oče naša, 5 Zdravo, Marijo* i *Vjerovanje* po namjeni sv. Oca, da zadobiju *potpuni oprost.*

Napokon moli nadstojnik izmjence sa ostalima Marijinu pjesmu:

Praef. Magnificat anima mea Dominum.	*N.* Veliča duša moja Gospoda.
Sod. Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.	*Svi.* I obradova se duh moj u Bogu spasenju mojem.
Praef. Quia respexit humilitatem ancillae suae; ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.	*N.* Jer pogleda na poniznost službenice svoje; jer gle od sada će me zvati blaženom svi naraštaji.
Sod. Quia fecit mihi magna qui potens est, et sanctum nomen eius.	*Svi.* Jer učini meni velike stvari onaj, koji je silan, i čije je ime sveto.
Praef. Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum.	*N.* I milosrgje njegovo od koljena do koljena onima, koji ga se boje.
Sod. Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.	*Svi.* Učini silu mišicom svojom, razasu ohole u misli srca njihova.
Praef. Deposuit potentes de sede: et exaltavit humiles.	*N.* Zbaci silne sa prijestolja: i podiže ponizne.
Sod. Esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes.	*Svi.* Gladne napuni dobara, i bogate otpusti prazne.

Praef. Suscepit Israël puerum suum: recordatus misericordiae suae.

Sod. Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham et semini eius in saecula.

Praef. Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.

Sod. Sicut erat in principio, et nunc et semper, et in saecula saeculorum Amen.

Praef. Ora pro nobis, sancta Dei Genitrix.

Sod. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Praef. O r e m u s. Defende, quaesumus, Domine, beata Maria semper Virgine intercedente, istam ab omni adversitate familiam, et toto corde tibi prostratam ab hostium propitius tuere clemen-

N. Primi Izraela, slugu svojega: opomenuv se milosrgja svojega.

Svi. Kao što reče ocima našim, Abrahamu i sjemenu njegovu do vijeka.

N. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.

Svi. Kako bijaše na početku, tako sada i vazda, i u vijeke vijeka. Amen.

N. Moli za nas, sv. Bogorodice.

Svi. Da postanemo vrijedni Kristovih obećanja.

N. P o m o l i m o s e. Brani, molimo, Gospodine, posredovanjem Blažene Marije vazda Djevice, ovu obitelj od svake nevolje, i svim srcem tebi odanu čuvaj ju milostivo od zasjeda neprija-

ter insidiis. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

Nos cum prole pia
Benedicat Virgo Maria.

teljskih. Po Kristu Gospodinu našem.

Svi. Amen.

Sa svetim Djetetom svojim
Neka nas blagoslovi Djevica Marija.

Poglavlje peto.

Vježbe na svečanim zborovima.

Svečani se zborovi obavljaju n. pr. na glavnu svetkovinu kongregacije, na svetkovinu sv. zaštitnika, kad se proglašuje i ustoličuje novo poglavarstvo zborno, kad se primaju novi članovi, kad se obnavlja svečana posveta i t. d.

I.

Kad su se već svi sabrali u crkvi ili kapelici, otpočinje se svečanost sa „*Veni sancte*“. Ta se pjesma pjeva, ako imade pjevača, inače se moli izmjenice, kako slijedi:

Praef. In nomine Patris † et Filii et Spiritus Sancti.

Sod. Amen.

Praef. Veni, Sancte Spiritus,
Et emitte coelitus
Lucis tuae radium.

Sod. Veni Pater pauperum,

N. U ime Oca † i Sina i Duha Svetoga.

Svi. Amen.

N. Dojdi k nama, Duše Sveti,
Pamet našu prosvijetli,
Zrakom višnje svjetlosti.

Svi. Oče ubogih, hodi,

Veni dator munerum,
Veni lumen cordium.
Praef. Consolator optime,
Dulcis hospes animae,
Dulce refrigerium.
Sod. In labore requies,
In aestu temperies,
In fletu solatium.
Praef. O lux beatissima,
Reple cordis intima,
Tuorum fidelium.
Sod. Sine tuo numine,

Nihil est in homine,
Nihil est in innoxium.
Praef. Lava quod est sordidum,
Riga quod est aridum,
Sana quod est saucium.
Sod. Flecte quod est rigidum,
Fove quod est frigidum,
Rege quod est devium.
Praef. Da tuis fidelibus,

In te confidentibus,
Sacrum septenarium.

Rajsko sunce ishodi,
Darovniče žugjeni.
N. Tješitelju premili,
Pomoćniče u sili,
Slatka naša naslado.
Svi. Pokoju utrugjenih.
Rashlado upaljenih,
Tješitelju žalosnih.
N. Svjetlosti preblažena,
Puni srca skrušena,
Svojih pravovjernika.
Svi. Bez tebe je sve u tmini,
Nitko nije nevini,
Bez tvê Božje pomoći.
N. Nečisto sve odnosi,

Što je suho narosi,
L'ječi, što je ranjeno.
Svi. Ugrij, što je studeno,
Blaži, što okoreno,
Ravnaj, što zabludilo.
N. Vjernim svojim dopusti,
Sedam dara milosti,
Koji u te ufaju.

Sod. Da virtutis meritum,

Da salutis exitum,
Da perenne gaudium.
Amen.
Praef. Emitte Spiritum tuum et creabuntur.
Sod. Et renovabis faciem terrae.
Praef. Oremus.
Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de eius semper consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum.
Sod Amen.

Svi. Daj nam putem krjeposti,
Steć u neumrlosti,
Radosti vjekovite. Amen.

N. Pošlji Duha svojega i stvorit će se.
Svi. I obnovit ćeš lice zemlji.
N. Pomolimo se.
Bože, koji si srca vjernikâ poučio rasvijetljenjem Duha Svetoga, daj nam po istom Duhu što je pravo spoznati, i od njegove se utjehe vazda veseliti. Po Krista Gospodinu našem.
Svi. Amen.

II.

Iza toga se pjeva pjesma u čast Bl. Dj. Mariji, ako se nije pjevao „*Veni Sancte*“. Upravitelj ili propovjednik u roketi i štoli ide k oltaru ili na propovjedaonicu, izmoli „*Ave Maria*“ ili „*Zdravo, Marijo*“ i drži svečani govor. Iza toga pjeva se pjesma u čast Bl. Dj. Mariji.

III.

Iza toga slijedi ili:

1. *proglašenje i ustoličenje novoga poglavarstva*; ili

2. *svečano primanje novih članova u kongregaciju*; ili

3. *svečana obnova posvete Mariji*, što se svake godine obavlja na glavnu svetkovinu kongregacije, na tako zvani „titulare".

IV.

Nakon toga slijedi svečani blagoslov sa Presvetim.

1. Najprije se zapali što je više moguće svijećâ na oltaru — do sada moglo je gorjeti običnih šest i dvije pred kipom Marijinim — i izloži Presveto.

2. Pjevaju se, ili, da ne bude predugo, mole se Litanije lauretske i obične molitve, što se mole na nedjeljnim zborovima. Vidi str. 168 ss. i

3. Za tim slijedi „*Te Deum*", što se ili na izmjence moli, ili se pjeva „*Tebe Boga hvalimo*".

Praef. Te Deum laudamus, Te Dominum confitemur.

Sod. Te aeternum Patrem omnis terra veneratur.

Praef. Tibi omnes Angeli, tibi coeli et universae potestates;

Sod. Tibi Cherubim et Seraphim, incessabili voce proclamant:

Praef. Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth.

N. Tebe Boga hvalimo, tebe Gospodina ispovijedamo.

Svi. Tebe vječnoga Oca sva zemlja štuje.

N. Tebe svi Angjeli, tebe nebesa i sve vlasti;

Svi. Tebe Kerubi i Serafi slave neprestanim hvalopjevom:

N. Svet, svet, svet Gospodin Bog Sabaot.

Sod. Pleni sunt coeli et terra maiestatis gloriae tuae.

Praef. Te gloriosus Apostolorum chorus,

Sod. Te Prophetarum laudabilis numerus,

Praef. Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Sod. Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia,

Praef. Patrem immensae maiestatis,

Sod. Venerandum tuum verum et unicum Filium,

Praef. Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.

Sod. Tu Rex gloriae, Christe.

Praef. Tu Patris sempiternus es Filius.

Sod. Tu ad liberandum suscepturus hominem: non horruisti Virginis uterum.

Svi. Puna su nebesa i zemlja veličanstva slave tvoje.

N. Tebe hvali slavni zbor apoštolâ,

Svi. Tebe glasovita četa prorokâ,

N. Tebe bijela vojska mučenikâ.

Svi. Tebe širom svijeta ispovijeda sveta crkva,

N. Oca neizmjernoga veličanstva,

Svi. Tvoga, poklonstva dostojnoga pravoga i jedinoga Sina,

N. I svetoga tješitelja Duha.

Svi. Ti, kralju slave, Kriste.

N. Ti Očev vječni si Sin.

Svi. Ti, da oslobodiš čovječanstvo, nisi se zacao od utrobe Djevice.

Praef. Tu devicto mortis aculeo: aperuisti credentibus regna coelorum.

N. Ti, predobivši oštrinu smrti, otvorio si vjernicima kraljevstva nebeska.

Sod. Tu ad dexteram Dei sedes, in gloria Patris.

Svi. Ti sjediš ob desnu Boga u slavi Oca.

Praef. Iudex crederis esse venturus.

N. Kano sudac vjerujemo da ćeš doći.

(Na slijedeći se redak klekne)

Sod. Te ergo quaesumus, tuis famulis subveni: quos pretioso sanguine redemisti.

Svi. Tebe dakle molimo, pomozi slugama svojim, koje si otkupio dragocjenom krvlju.

Praef. Aeterna fac cum Sanctis tuis in gloria numerari.

N. Daj da se u vječnoj slavi pribroje k Svetima tvojim.

Sod. Salvum fac populum tuum, Domine: et benedic haereditati tuae.

Svi. Spasi puk svoj, Gospodine, i blagoslovi baštinu svoju.

Praef. Et rege eos, et extolle illos usque in aeternum.

N. I vladaj njima, i uzvisi ih sve do vijeka.

Sod. Per singulos dies benedicimus te.

Svi. Po sve dneve blagoslivljamo tebe.

Praef. Et laudamus nomen tuum in saeculum: et in saeculum saeculi.

N. I hvalimo ime tvoje uvijek: i od pokoljenja do pokoljenja.

Sod. Dignare, Domine, die isto sine peccato nos custodire.

Svi. Dostoj se, Gospodine, ovaj dan bez grijeha nas čuvati.

Praef. Miserere nostri, Domine, miserere nostri.

N. Smiluj nam se, Gospodine, smiluj nam se.

Sod. Fiat misericordia tua, Domine, super nos: quemadmodum speravimus in te,

Svi. Budi milosrgje tvoje, Gospodine, vrhu nas: kako smo ufali u tebe.

Praef. In te, Domine, speravi: non confundar in aeternum.

N. U tebe sam ufao, Gospodine: daj da se ne zasramim u vijeke. Amen.

Sacerdos. Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu;

Sveć. Blagoslivajmo Oca i Sina s Duhom Svetim.

Sod. Laudemus et superexaltemus eum in saecula.

Svi. Hvalimo ga i uzvisujmo na vijeke.

Sac. Oremus. Deus, cuius misericordiae non est numerus, et bonitatis infinitus est thesaurus: piissimae maiestati tuae

Sveć. Pomolimo se. Bože, komu je milosrgje bez kraja, a u dobroti neizmjerno blago: premilostivomu se veličanstvu

pro collatis donis gratias agimus, tuam semper clementiam exorantes; ut, qui petentibus postulata concedis, eosdem non deserens ad praemia futura disponas. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

tvojemu zahvaljujemo za podijeljene nam dare: moleći neiscrpivu dobrostivost tvoju; da ne ostaviš onih, kojim na prošnju išpunjuješ želje, nego da ih na vječne pripraviš plaće. Po Kristu Gospodinu našem.

Svi. Amen.

4. „*Tantum ergo*“ i „*Genitori*“; Presveto se pokadi megjutim i pjeva se:

Sac. Panem de coelo praestitisti eis. (Alleluia).

Sod. Omne delectamentum in se habentem. (Alleluia).

Sac. O r e m u s. Deus, qui nobis sub sacramento mirabili passionis tuae memoriam reliquisti; tribue, quaesumus; ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuae

Sveć. Kruh s neba podao si im Gospodine. (Aleluja).

Svi. Svaku nasladu u sebi imajući. (Aleluja).

Sveć. P o m o l i m o s e. Bože, koji si nam pod sakramentom čudesnim ostavio uspomenu muke svoje; daj nam, molimo te, da sveta otajstva tijela i krvi tvoje tako štujemo, da plod otkupljenja tvo-

fructum in nobis iugiter sentiamus. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum.

Sod. Amen.

jega vazda u sebi osjećamo. Koji živiš i kraljuješ Bog po sve vijeke vijekova.

Svi. Amen.

Daje se blagoslov, pokadi se Presveto i mole ove:

Pohvale presv. Imenu Božjemu,

kojima nastoje pobožni kršćani da zadovolje za uvrede, koje se psovkama danomice nanose presv. Imenu Božjemu.

Blagoslovljen budi Bog!
Blagoslovljeno njegovo sv. Ime!
Blagoslovljen Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek!
Blagoslovljeno Ime Isusovo!
Blagoslovljeno presveto Srce Isusovo!
Blagoslovljen Isus u presv. oltarskom Sakramentu!
Blagoslovljena velika Bogorodica, presveta Marija!
Blagoslovljeno sveto i bezgrješno njezino začeće!
Blagoslovljeno Ime Marije, Djevice i Majke!
Blagoslovljen Bog u svojim Angjelima i u svojim Svecima. Amen!

O p a s k a. Sv. Otac Papa Leon XIII. preporučio je breveom od 2. veljače 1897. ove „*Pohvale*“, i podijelio oprost od *dvije godine* za svaki put, kadgod se *javno* poslije sv. mise ili poslije blagoslova sa presv. sakramentom izmole. Ovaj oprost može se namijeniti dušama u čistilištu.

Poglavlje šesto.

Obnova posvete Mariji.

Što su kongreganiste učinili na dan svojega primanja u kongregaciju — svečano se posvetili Mariji kao svojoj gospodarici, zaštitnici i majci — to se imade obnoviti svake godine jedanput. Ta svečana, zajednička obnova posvete kongreganista Bl. Dj. Mariji obavlja se na svečanom zboru na glavnu svetkovinu kongregacije ovim obredom:

Nadstojnik, a s njim oba pobočnika stupe k oltaru i kleknu. Klečeći pred oltarom moli na glas, jasno i razgovjetno, polako i sa stankama *posvetnu molitvu* unaprijed, a kongreganiste za njim. Iza riječi „*Ja*“ izgovori svaki svoje ime.

Renovatio.	Posveta.
Sanctissima Virgo — et Mater Dei Maria — ego .... licet qui tibi serviam indignissimus — fretus tamen pietate — ac clementia tua admirabili — et impulsus tibi serviendi desiderio, — eligo te hodie coram Angelo meo tutelari — et curia coelesti universa — in Dominam — Advocatam et Matrem —	Presveta Djevice — i Majko Božja Marijo — ja.... premda sasvim nevrijedan da tebi služim — no ipak uz ajući se u ljubav — i divnu blagost tvoju — te potaknut željom da ti služim — odabirem te danas pred svojim Angjelom čuvarom — i pred cijelim dvorom nebeskim — za Gospoju, Odvjetnicu i Majku — te čvrsto

firmiterque propono — me tibi semper in posterum famulaturum — et quantum in me erit curaturum — ut ab omnibus tibi fideliter serviatur. — Te igitur piissima mater — per Jesu Christi sanguinem — pro me sparsum oro atque obsecro — ut me in clientum tuorum numerum — atque in servum perpetuum recipere digneris. — Adsis mihi in omnibus actionibus meis — gratiamque impetres — ut ita me verbo, opere et cogitatione geram — ut nunquam nec tuos — nec sanctissimi Filii tui oculos offendam. — Recorderis mei — nec me deseras — in hora mortis. Amen.	odlučujem — da ću odsele uvijek tebi služiti — i koliko uzmognem, nastojati — da ti svi vjerno služe. — Tebe dakle, preljubezna majko — za krv Isusa Krsta — poradi mene prolivenu molim i prosim — da se udostojiš — primiti mene megju štićenike svoje — i za vječita slugu. — Budi mi u pomoći u svim djelima mojim — i milost mi isprosi — da se tako ponesem riječju, djelom i mišlju — te nikada ne uvrijedim ni tvojih — ni presvetoga Sina tvoga očiju. — Misli na me — i ne ostavi me u čas smrti. Amen.

Ako je običaj, položi nadstojnik i pobočnici malen darak na oltar, kano pred noge nebeskoj kraljici. Za njima

čine to u lijepom redu, sve dva i dva, najprije konzultori, a onda ostali kongreganiste.

Poglavlje sedmo.

Molitve prije i poslije vijećanja.

I. Prije vijećanja.

Vijećanje se otpočinje zazivom Duha Svetoga.

Praef. In nomine Patris † et Filii et Spiritus Sancti.

Sod. Amen.

Praef. Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium — et tui amoris in eis ignem accende.

Emitte spiritum tuum et creabuntur.

Sod. Et renovabis faciem terrae.

Praef. Oremus. Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de eius semper consola-

N. U ime Oca † i Sina i Duha Svetoga.

Svi. Amen.

N. Dogji, Duše Sveti, napuni srca tvojih vjernih i užezi u njima oganj ljubavi tvoje.

Pošlji Duha svojega i stvorit će se.

Svi. I obnovit ćeš lice zemlje.

N. Pomolimo se. Bože, koji si srca vjernikâ poučio rasvijetljenjem Duha Svetoga, daj nam po istom Duhu, što je pravo spoznati, i od

tione gaudere. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

Praef. Ave Maria ...

Sod. Sancta Maria ...

Praef. Nos cum prole pia

Sod. Benedicat Virgo Maria.

njegove se utjehe vazda veseliti. Po Kristu Gospodinu našem.

Svi. Amen.

N. Zdravo, Marijo ...

Svi. Sveta Marijo ...

N. Sa svetim Djetetom svojim

Svi. Neka nas blagoslovi Djevica Marija.

II. Poslije vijećanja.

Praef. Agimus tibi gratias, omnipotens Deus, pro universis beneficiis tuis. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum.

Sod. Amen.

Praef. Ave Maria ...

Sod. Sancta Maria ...

Praef. Nos cum prole pia

Sod. Benedicat Virgo Maria.

N. Hvalu ti uzdajemo, svemogući Bože, na svim kolikim dobročinstvima tvojim. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vijekova.

Svi. Amen.

N. Zdravo, Marijo ...

Svi. Sveta Marijo ...

N. Sa svetim Djetetom svojim

Svi. Neka nas blagoslovi Djevica Marija.

Ako se radi o važnijoj stvari n. pr. o kandidatima, za izbor prefekta i t. d., onda se moli „*Veni Sancte Spiritus*“ („Dogji Duše Sveti“), verzikul i molitva kao na str. 212. A

poslije može se moliti „*Te Deum laudamus*“ („Tebe Boga hvalimo“) i „Ave Maria.“

Poglavlje osmo.

Obred kad se proglašuje i ustoličuje novo izabrano poglavarstvo.

I. Svečani obred.

Poslije svečanoga govora (ako se taj obred obavlja na glavnu svetkovinu kongregacije, kako je to običaj) stupi *upravitelj* k oltaru (ako nije on sam držao govor od oltara), na kojem već leže knjige, što su pripravljene za predaju. Prijašnje poglavarstvo ukloni se sa dosadanjeg svog mjesta, samo *tajnik* pogje k oltaru i stane s lijeve strane gledajući odozgor, gdje se čita epistola, i počima glasno čitati ovo:

Quod in maiorem Dei laudem cedat, in honorem gloriosissimae Dei Genitricis Mariae, et in bonum congregationis nostrae, sub titulo B. Mariae V. . . . . in . . . . . canonice erectae, et congregationi Primae Primariae rite aggregatae: publicantur nomina eorum, qui in conventu sodalium nuper habito, et in consultationibus deinde rite institutis, dignitatibus honoribusque in congregatione honestati sunt.

Na veću slavu Božju, na čast preblažene Bogorodice Marije, i na boljak naše kongregacije kanonički utemeljene, pod imenom Bl. Dj. Marije . . . . u . . . . i kako treba pripojene kongregaciji „Primae-Primariae“: proglašuju se imena onih, koji su na zadnjem zboru članovâ i poslije u vijeću, kako treba obdržavanim, službama i častima u kongregaciji odlikovani.

Praefectus congregationis nostrae pluribus medietate suffragiis a sodalibus electus est: N. N.

Accedat.

Za nadstojnika našoj je kongregaciji većinom glasova izabran: N. N.

Neka pristupi.

Novi nadstojnik pristupi k oltaru i klekne pred upravitelja, koji mu predade knjigu, — „*librum congregationis*“ — u kojoj se nalaze isprave, što se tiču kongregacije (Vidi str. 145.) i veli:

Accipe pignus benedictionis, constitutiones et statuta congregationis nostrae, iam tuae curae commissae. In omnibus te ipsum praebe exemplum bonorum operum, et fortem et suavem in spiritu congregationis ducem sodalium. Interim te cum prole pia benedicat † Virgo Maria.

Primi zalog blagoslova, pravila naime naše kongregacije, koja je od danas tvojoj brizi povjerena. Pokaži se u svemu uzorom dobrih djela, odvažnim i blagim u duhu kongregacije vogjom tvojih drugova. Megjutim sa svetim Djetetom svojim † neka te blagoslovi Djevica Marija.

Nadstojnik za tim ustane, ali ne ide na svoje mjesto, nego stane podalje od oltara napram sredini.

Tajnik megjutim nastavi dalje čitati isto tako glasno:

Assistentes praefecti congregationis sodalium suffragiis designati sunt:

Assistens primus: N. N.

Assistens secundus N. N.

Accedant

Za pobočnike nadstojniku glasovanjem članova odregjeni su:

Kao *prvi* pobočnik N. N.

Kao *drugi* pobočnik N. N.

Neka pristupe.

Kad oni pristupe, kleknu pred upraviteljem oba zajedno, kao što je to prije nadstojnik učinio. Upravitelj pruži obojici *knjigu o kongregaciji* (n. pr. ovu knjižicu, ili sličnu) i veli:

Accipite librum exercitiorum virtutis ac pietatis, ad promovendum et fovendum solidum congregationis spiritum, atque estote in adiutorium capiti vestro unanimi consensu, vigilantes, laborantes et orantes. Interim cum prole pia benedicat † vos Virgo Maria.

Primite knjigu, u kojoj se nalaze vježbanja u krjeposti i bogoljubnosti, da se tim unaprijedi i njeti dobar duh kongregacije; pa budite na pomoć vašemu glavaru, jednodušno i složno bdijte, radite i molite. Megjutim sa svetim Djetetom svojim † neka vas blagoslovi Djevica Marija.

Oni se na to pridignu, i postave se prvi s desne strane nadstojniku, a drugi s lijeve.

Tajnik čita dalje:

In consultatione praefecti et assistentium, ex mente constitutionum congregationis habita, cum consensu Praesidis nominatus est:

Secretarius et congregationis consultor: N. N.

Accedat.

U vijeću nadstojnika i njegovih pobočnika, obdržavanom u smislu pravilâ kongregacije, uz privolu upravitelja imenovan je:

Za *tajnika* kongregacije i konzultora N. N.

Neka pristupi.

On pristupi k oltaru i klekne isto tako kao i prijašnji. Upravitelj mu pruži „*Album*“, t. j. popis pravih članova (Vidi str. 146.) i veli:

Sume tibi librum, in quem relata sunt nomina sodalium congregationis nostrae; fideliterque sincero ductus amore cooperare, ut nomina illa in aeternum scripta maneant in coelis. Interim cum prole pia benedicat † te Virgo Maria.

Uzmi tu knjigu, u kojoj su upisana imena pravih članova naše kongregacije; i nastoj vjerno i od iskrene ljubavi potaknut, da ta imena budu na vijeke zapisana u nebu. Megjutim sa svetim Djetetom svojim † neka te blagoslovi Djevica Marija.

Tajnik na to ustane i postavi se s desne strane prvoga pobočnika, ako li je isti tajnik imenovan na novo tajnikom, vrati se odmah na svoje prijašnje mjesto kraj oltara i nastavi dalje čitati:

Eodem modo nominati sunt ex ordine *Consultores* congregationis: N. N. N. N.

Accedant.

Na isti način imenovani su redom za *konzultore* congregacije N. N. N. N.

Neka pristupe.

Oni pristupe k oltaru; prva dvojica kleknu pred upraviteljem, a ostali pokraj njih s jedne i s druge strane. Upravitelj pruži ovoj prvoj dvojici *„librum consultationum„* (Vidi str. 146) i veli im:

Accipite librum, qui vestram pro gloria Virginis Mariae et bono congregationis nostrae excipiat operam. A Maria, sede sapientiae, consilium semper perquirite, atque zelo vestro vestraque fidelitate forti congregationi nostrae estote praesidio. Interim cum prole pia benedicat † vos Virgo Maria.

Primite knjigu, koja ima zabilježiti vaš rad na slavu Bl. Dj. Marije, i za boljak naše kongregacije. Od Marije, od Prijestolja mudrosti, tražite vazda savjeta, i budite svojom revnosti i svojom vjernosti našoj kongregaciji čvrsta obrana. Megjutim sa svetim Djetetom svojim † neka vas blagoslovi Djevica Marija.

Na to ustanu i oni, te se postave jedni s desne strane tajnika, a drugi s lijeve strane drugomu pobočniku u isti red pred oltarom. Upravitelj prozbori na to nekoliko riječi pouke novomu vijeću, a ovo se onda uputi na svoje počasno mjesto.

Na koncu poslije litanija i molitava pjeva se ovakovom zgodom *„Te Deum“*, ili hrvatska pjesma *„Tebe Boga hvalimo“* (Vidi na str. 204.)

Što se tiče ostalih služaba i časti, koje se popunjuju u prvom vijećanju iza pomenutoga proglašenja i ustoličenja novoga poglavarstva, proglašuju se na slijedećem zboru ovom formulom:

Quod in maiorem Dei laudem cedat, in honorem beatissimae Virginis Mariae, et in bonum congregationis nostrae, publicantur nomina eorum, qui in consultatione habita die.., cum consensu Praesidis, muneribus in congregatione honestati sunt:

Socius et substitutus secretarii: N. N.

Instructor candidatorum: N. N.

Procurator congregationis: N. N.

Na veću slavu Božju, na čast preblažene Djevice Marije, i na boljak naše kongregacije proglašuju se imena ovih, koji su na vijeću obdržavanom dne . . . . , uz privolu upravitelja, ovim službama u kongregaciji počašćeni:

Tajnikov zamjenik N. N.

Učitelj za kandidate N. N.

Blagajnik N. N.

Bibliothecarius: N. N.	Knjižničar N. N.
Visitator infirmorum: N. N.	Bolničar N. N.
Sacristanus: N. N.	Sakristan N. N.
Lector: N. N.	Lektor N. N.
Ianitor: N. N	Vratar N. N.

Ako se s važnih razloga ne može obaviti svečano proglašenje i ustoličenje novoga poglavarstva, onda se u istom zboru, u kojem se birao nadstojnik, odmah poslije zbora obavi slijedeći

II. Manje svečani obred.

Ponajprije isprazni se klupa, u kojoj sjede nadstojnik i pobočnici.

Za tim se čita kako slijedi:

Quod in maiorem Dei laudem cedat, in honorem gloriosissimae Dei Genitricis Mariae, et in bonum congregationis nostrae, pluribus mediedate suffragiis electus est Praefectus congregationis nostrae: N. N.	Na veću slavu Božju, na čast blažene Bogorodice Marije, i na boljak naše kongregacije, nadpolovičnom većinom glasova izabran je za nadstojnika naše kongregacije: N. N.
Reliquis vero suffragiis sodalium designatus est Assistens primus: N. N.	Ostalim glasovima članova kongregacije odregjeni su za prvoga pobočnika: N. N. . . .;

Assistens secundus: N. N.	Za drugoga pobočnika: N. N.

Na to posjedaju izabrani svoja počasna mjesta, a za tim slijedi „*Te Deum*“, ili hrvatska pjesma „*Tebe Boga hvalimo*“ (Vidi str. 204.)

U slijedećem vijećanju imenuje se tajnik i konzultori; a u zboru, koji se iza toga vijećanja obdržaje, proglase se imena njihova na ovaj jednostavni način:

Quod in maiorem Dei laudem cedat, in honorem beatissimae Virginis Mariae, et in bonum congregationis nostrae, publicantur nomina eorum, qui in consultatione praefecti congregationis et suorum assistentium die ..... habita, cum consensu Praesidis in magistratum congregationis nostrae electi sunt:	Na veću slavu Božju, na čast preblažene Djevice Marije, i na boljak naše kongregacije, proglašuju se imena onih, koji su u vijeću nadstojnika sa svojim pobočnicima dne . . . obdržavanom, uz privolu upravitelja izabrani u poglavarstvo naše kongregacije:
Secretarius congregationis et consultor: N. N.	*Tajnik* naše kongregacije i konzultor N. N.
Consultores ex ordine: N. N. N. N. etc.	*Konzultori* po redu N. N. N. N. i t. d.

Poglavlje deveto.

Obred i vježbe kod svečanoga primanja u kongregaciju.[1])

Poslije svečanoga govora razdijele se megju kandidate svijeće. Svaki svoju zapali i čeka, dok se ne započne obred. Na oltaru treba da je sve priregjeno: medalje na vrpcama, sv. voda za blagoslov medaljâ, diplome ili upisnice, stolac i t. d. *Upravitelj,* ili drugi koji svećenik od njega opunovlašten, stupi k oltaru, odjeven u roketu, štolu i plašt ili pluvijal (može imati i asistenciju, da bude svečanost veća), i sjedne na priregjeni stolac malo prema desnoj strani oltara, na kojoj se čita evangjelje. Odozdo na istoj strani pokraj oltara postavi se *nadstojnik,* a s protivne strane *tajnik.*

Onda će tajnik ovako:

Secr. Accedant qui in congregationem B. V. Mariae admitti desiderant:	*Tajnik.* Neka pristupe, koji žele da budu pripušteni u Marijinu kongregaciju:
N. N.	N. N.
N. N. etc.	N. N. i t. d.

Prozvanici pristupaju k oltaru, pokleknu u sredini pred oltarom, a za tim se postave s desna na lijevo jedan do drugoga, tako da svi u jednom redu stoje licem obrnuti

[1]) Opaska. Pošto se većinom više njih u kongregaciju prima, za to su obredi sastavljeni u množini. Sluči li se dakle, da se prima pojedinac, obredi će naravno onda glasiti u jednini.

k oltaru, a jedan korak od oltara udaljeni. Svaki od njih imade u desnoj ruci zapaljenu svijeću, a u lijevoj „posvetnu molitvu“ napisanu na arak papira i smotanu. Kad su se već svi poredali pred oltarom, tajnik obrnuvši se napram upravitelju, koji sjedi na stolcu, veli:

Secr. Reverende Pater! Praesentes desiderio ducti augendi in se et in aliis devotionem erga B. V. Mariam a te enixe petunt, ut congregationi nostrae adscribantur.	*Tajnik.* Velečasni gospodine! Evo ove želja vuče, da u sebi i u drugima uzbude bogoljubnost napram Bl. Dj. Mariji; i Vas goruće mole, da budu upisani u našu kongregaciju.

Upravitelj ovako po prilici odgovara:

Praeses. Summo gaudio percipio hoc desiderium vestrum. Ut tamen illud plenius perfectiusque nobis innotescat, clara et distincta voce respondete ad ea, quae huius congregationis praefectus vobis propositurus est.	*Upravitelj.* Na veliku radost svoju razabirem tu vašu želju. No ipak da se o njoj bolje i potpunije uvjerim, odgovorite glasno i jasno na pitanja, što će ih nadstojnik ove kongregacije na vas staviti.
Praef. An revera in hanc congregationem B.	*Nadstojnik.* Da li u istinu želite biti primljeni

V. Mariae suscipi desideratis, ut in eadem vos totos obsequio et famulatui gloriosissimae Virginis et Matris Dei Mariae specialiter mancipetis, et sub illius propemodum disciplina ad christianae perfectionis fastigium enitamini, et ad aeternae salutis metam contendatis?

Cand. Desideramus ex toto corde.

Praef. An promittitis exactam legum congregationis observantiam, moderatoribus filialem amorem, et in iis, quae ad congregationem spectant, promptam oboedientiam?

Cand. Promittimus.

Praef. An sincere eniti vultis, ut in hac congregatione, vestro erga beatissimam Virginem Mariam amore virtutis studium, morum mansuetudine caritatem fraternam, et bonis exemplis proximorum aedificationem promoveatis?

u ovu kongregaciju, da se u njoj sa svijem štovanju i službi preslavne Djevice i Majke Božje Marije na osobit način posvetite, i da pod njezinim kanoti rukovodstvom postignete vrhunac kršćanske savršenosti, i dospijete do praga vječnoga života?

Kandidati. Želimo od sveg srca.

Nadstojnik. Da li obećajete, da ćete točno vršiti pravila kongregacije; da ćete one, koji njome ravnaju, sinovski ljubiti, i voljno ih slušati u onom, što spada na kongregaciju?

Kandidati. Obećajemo.

Nadstojnik. Hoćete li se iskreno trsiti, da u ovoj kongregaciji, vašom ljubavi napram Bl. Dj. Mariji promičete volju za vrlinom, vašom krotkošću bratsku ljubav, a dobrim primjerima dobrobit bližnjega?

Cand. Volumus.

Praef. Et quae in conspectu totius congregationis promisistis, quamdiu servare vultis?

Cand. Servabimus in perpetuum

Praeses. Ergo respicientes desiderium vestrum, quo beatissimae Virgini Mariae in hac congregatione sub titulo (Annuntiationis) B. M. Virginis et (S. Stanislai) hic canonice erecta vos totos dedicare, eique perpetuo servire desideratis, lubenti animo vos in numerum sodalium admittimus.

Kandidati. Hoćemo.

Nadstojnik. A kako ćete dugo to obdržavati, što ste pred cijelom kongregacijom obećali?

Kandidati. Obdržavat ćemo uvijek.

Upravitelj. Videći dakle vašu želju, kojom želite Bl. Dj. Mariji u ovoj kongregaciji, pod imenom (Navještenja) Bl. Dj. Marije i (sv. Stanislava) ovdje kanonički utemeljenoj, sa svijem se posvetiti i njoj uvijek služiti, primamo vas drage volje megju prave članove kongregacije.

Sada slijedi, gdje je običaj, da kandidati mole *ispovijest vjere.* To se može tako obaviti, da izmole svi zajedno na glas vjerovanje apoštolsko, kako to biva kod krštenja; a može se to obaviti i po obrascu sabora tridentskoga. Ako se ispovijest vjere čini, onda upravitelj odmah iza gore pomenutih riječi ovako nastavlja:

Praeses: Ut autem haec vestrum oblatio magis etiam acceptabilis fiat Beatissimae Virgini Mariae, ex toto corde profitemini vestram cum Christo eiusque sponsa, sancta Ecclesia, coniunctionem, renovando illam fidei professionem, quae nos eius filios efficit, memores verborum s. Pauli Apostoli: (Rom. X, 10.) „*Corde enim creditur ad iustitiam; ore autem confessio fit ad salutem.*“

Upravitelj. Da pako vaša posveta bude većma prijetna Bl. Dj. Mariji, iz svega srca izjavite, da ste u zajednici sa Kristom i s njegovom zaručnicom, svetom Crkvom; i ponovite ispovijest one vjere, koja vas čini djecom njezinom, imajući na pameti riječi svetoga Pavla: (Rim. X, 10.) „*Srcem se vjeruje na opravdanje, a ustima se čini ispovijest na spasenje.*“

Na to kleknu svi kandidati, i držeći svijeću u ruci mole ispovijest vjere ili svi zajedno, ili jedan samo moli na glas, a drugi za njim ponavljaju bilo ustima, bilo samo srcem. Obrazac tridentski glasi ovako:

Ego . . . . . firma fide credo et profiteor omnia et singula, quae continentur in symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet:

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium.

Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo rero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de coelis. Et incarnatus est de Spiritu

Ja . . . tvrdom vjerom vjerujem i ispovijedam sve skupa i pojedince, što se sadržava u vjerovanju, kojim se služi sveta Rimska Crkva, naime:

Vjerujem u jednoga Boga, Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje, svega što je vidljivo i nevidljivo. I u jednoga Gospodina Isusa Krista, Sina Božjega jedinorogjenoga. I od Oca rogjenoga prije svih vijekova; Boga od Boga, svjetlo od svjetlosti, Boga pravoga od Boga pravoga, rogjenoga, ne stvorenoga, koji je jednoga bivstva s Ocem, po kom je sve učinjeno. Koji je poradi nas ljudi i poradi našega spasenja sišao s nebesa. I utjelovljen bi po Duhu Sveto-

sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas; et ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos et mortuos; cuius regni non erit finis.

Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur, qui locutus est per Prophetas.

Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum, et exspecto resurrectionem

mu od Marije Djevice i čovjekom postao. Propet takogjer za nas pod Poncijem Pilatom, mučen i pokopan. I uskrsnuo treći dan po svetom Pismu. I uzašao na nebesa, sjedi ob desnu Oca. I opet će doći sa slavom suditi žive i mrtve; i njegovu kraljevstvu ne će biti konca. I u Duha Svetoga, Gospodina i koji oživljuje, koji od Oca i Sina izlazi, komu se s Ocem i Sinom zajedno klanjaju i slave ga, koji je govorio kroz proroke. I jednu, svetu, katoličku i apoštolsku Crkvu. Ispovijedam jedno kršćenje na otpuštćenje grijehâ. I čekam uskrsnuće mrtvih, i život vječni. Amen.

mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

Apostolicas et ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiae observationes et constitutiones firmissime admitto et amplector.

Item sacram Scripturam juxta eum sensum, quem tenuit et tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu et interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam unquam, nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam et interpretabor.

Profiteor quoque, septem esse vere et proprie Sacramenta novae legis, a Jesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humain generis, licet non om-

Apoštolsku i crkvenu predaju, i ostale iste Crkve običaje i naredbe sasvijem tvrdo prihvaćam i prigrljujem.

Isto tako prihvaćam sveto Pismo polag onoga smisla, kojega se držala i drži sveta mati Crkva, jer njezina je zadaća suditi o pravom smislu i tumačenju sv. Pisma; i ne ću ga ja nikada van po jednodušnom suglasju sv. Otaca prihvatiti i tumačiti.

Ispovijedam takogjer, da imade u istinu i upravo sedam sakramenata novoga zakona od Isusa Krista Gospodina našega naregjenih, i za spasenje ljudskoga roda,

nia singulis, necessaria: scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, extremam Unctionem, Ordinem, et Matrimonium; illaque gratiam conferre, et ex his Baptismum, Confirmationem et Ordinem sine sacrilegio iterari non posse. — Receptos quoque et approbatos Ecclesiae catholicae ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio et admitto.

Omnia et singula, quae de peccato originali et de justificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita et declarata fuerunt, amplector et recipio.

Profiteor pariter, in Missa offerri Deo verum, proprium et propi-

premda ne svi svakomu, nužnih; naime: kršćenje, potvrda, Euharistija, pokora, zadnje pomazanje, sveti red i ženidba; i da oni milost podjeljuju, i da se od njih kršćenje, potvrda i sveti red bez svetogrgja opetovati ne mogu.

Poprimljene takogjer i odobrene obrede Crkve katoličke, kad se prije pomenuti sakramenti svečano podjeljuju, primam i prihvaćam.

Sveukupno i pojedince, što je o grijehu istočnom i o opravdanju u sv. Tridentskom saboru dokončano i izrečeno, prigrljujem i primam.

Ispovijedam isto tako, da se u misi prikazuje Bogu istinita, prava i

tiatorium sacrificium pro vivis et defunctis; atque in sanctissimo Eucharistiae Sacramento esse vere, realiter et substantialiter Corpus et Sanguinem, una cum anima et divinitate Domini nostri Jesu Christi, fierique conversionem totius substantiae panis in Corpus, et totius substantiae vini in Sanguinem, quam conversionem catholica Ecclesia transsubstantiationem appellat. Fateor etiam, sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi.

Constanter teneo, purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter et Sanctos, una cum Christo regnantes, vene-

pomirna žrtva za žive i mrtve; i da je u presvetom sakramentu Euharistije u istinu, stvarno i bitno tijelo i krv zajedno sa dušom i božanstvom Gospodina našega Isusa Krista, i da se dogagja pretvaranje cijeloga bivstva kruha u tijelo i cijeloga bivstva vina u krv, koje pretvaranje Crkva katolička zove transsubstantiatio. Priznajem takogjer, da se pod jednom samo prilikom cio i potpun Krist i pravi sakramenat prima.

Stalno držim, da imade čistilište, i da se dušama, koje se ondje zadržavaju, molitvama vjernikâ pomaže. Isto tako da se Sveci, koji

randos atque invocandos esse; eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas.

Firmissime assero, imagines Christi ac Deiparae semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas et retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam.

Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo.

Sanctam, catholicam et apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem et magistram agnosco; Romanoque Pontifici, beati Petri, Apostolorum principis, successori ac Jesu Christi vicario, veram oboedientiam spondeo ac juro.

s Kristom zajedno kraljuju, imadu poštivati i zazivati; i da oni molitve za nas Bogu prikazuju, i da se njihove moći imadu štovati.

Tvrdim čvrsto i stalno, da se slike Krista i Bogorodice vazda Djevice, i drugih Svetaca smiju imati i zadržati, i da im se dužno štovanje i čast ima davati.

Tvrdim takogjer, da je Krist u Crkvi ostavio vlast oproste davati, i da je njihova poraba po kršćanski puk veoma spasonosna.

Svetu, katoličku i apoštolsku rimsku Crkvu priznajem za majku i učiteljicu sviju crkava; a rimskomu Papi, nasljedniku blaženoga Petra, apoštolskoga poglavice, i namjesniku Isusa Krista, obećajem i prisižem pravu pokornost.

Caetera item omnia a sacris canonibus et oecumenicis conciliis, ac praecipue a sacrosancta Tridentina Synodo et ab oecumenico concilio Vaticano tradita, definita ac declarata, praesertim de Romani Pontificis primatu et infallibili magisterio, indubitanter recipio atque profiteor; simulque contraria omnia, atque haereses quascumque ab Ecclesia damnatas et reiectas et anathematizatas ego pariter damno, reiicio et anathematizo.

Isto tako sve ostalo, štogod je u svetim crkvenim kanonima i na obćenitim saborima, a osobito na svetom Tridentskom saboru i na općenitom saboru Vatikanskom predano, dokončano i izrečeno, naročito o primatu rimskoga Pape i nepogrješivom učiteljstvu njegovom, nedvojbeno primam i ispovijedam; i ujedno sve tomu protivno i sve krivovjerje, što je god Crkva odsudila, zabacila i proklela, i ja takogjer odsugjujem, zabacujem i proklinjem.

Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in praesenti sponte profiteor et veraciter teneo: eamdem integram et inviolatam usque ad extremum vitae spiritum constantissime Deo adiuvante retinere et confiteri, atque a meis subditis vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri et praedicari, quantum in me erit, curaturum.

Ovu pravu katoličku vjeru, bez koje se nitko ne može spasti, koju sada svojevoljno ispovijedam i u istinu držim: tu istu vjeru ću ja cijelu i nepovrijegjenu sve do zadnjega daha svog života nastojati da zadržim uz Božju pomoć sasvijem stalno, i da ju ispovijedam, i, koliko budem mogao, nastojat ću, da i moji podložnici ili oni, za koje ću se ja po svojoj službi skrbiti, nju drže, naučaju i propovijedaju.

Na to položi svaki napose tri prsta na sv. evangjelje i govori glasno:

Ego idem . . . ita spondeo, voveo ac iuro; sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei evangelia.

Ja isti . . . tako obećajem, zavjetujem se i prisižem. Tako mi Bog pomogao i ovo sveto Božje evangjelje.

Sada poziva upravitelj kandidate, da se posvete Bl. Dj. Mariji, ovim riječima:

Agite, dilectissimi, cum finis congregationis B. Mariae V. maxime singularis is sit, ut sodales firmissimo amoris vinculo cum Virgine Matre Maria in perpetuum conjuncti sint et maneant, atque per hoc ad vitam eximie christianam, imo et, pro sua conditione, apostolicam, adducantur, iamiam solemniter in conspectu totius congregationis consecrate vos totos beatissimae Virgini Mariae tamquam Dominae, Advocatae et Matri vestrae, atque vota vestra ad pedes eius deponite.

Ded dakle, predraga braćo, budući da je to svrha kongregaciji Bl. Dj. Marije posebna i naročita, da članovi čvrstim vezom ljubavi s Djevicom Majkom Marijom spojeni budu, i tako ostanu; i da se po tom privedu na osobito kršćansko življenje, dapače i, svaki prema svojim prilikama, na življenje apoštolsko; sada se svečano pred cijelom kongregacijom sasvijem posvetite Bl. Dj. Mariji, kao svojoj gospodarici, zaštitnici i majci, te njoj pred noge svoje obećanje položite.

Sad će blagosloviti upravitelj medalje; a megjutim može se otpjevati jedna kitica Marijine pjesme. Formula za blagoslov medalja glasi ovako:

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit coelum et terram.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum
℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Omnipotens sempiterne Deus, qui Sanctorum tuorum effigies sculpi non reprobas, ut quoties illas oculis corporis intuemur, toties eorum actus et sanctitatem ad imitandum memoriae oculis meditemur: haec quaeso numismata in honorem et memoriam beatissimae Virginis Mariae, Matris Domini nostri Iesu Christi et . . . *(tude se napomene ime zaštitnika kongregacije)* adoptata benedicere † et sanctificare † digneris et praesta; ut quicunque coram illis beatissimam Virginem et . . . . suppliciter colere et honorare studuerit, illorum meritis et obtentu a te gratiam in praesenti, et aeternam gloriam obtineat in futuro. Per Christum Dominum nostrum.

℟. Amen.

Deinde aspergat aqua benedicta.

Iza toga kleknu kandidati pred oltar i držeći zapaljenu svijeću u ruci mole svi zajedno glasno i svečano ovu posvetnu molitvu, koju treba da je svatko vlastoručno potpisao. Ako se primi jedan ili dvojica, neka ju svaki napose izmoli.

Sanctissima Virgo — et Mater Dei Maria — ego . . . . licet qui tibi serviam indignissimus — fretus tamen pietate — ac clementia tua admirabili — et impulsus tibi serviendi desiderió, — eligo te hodie coram Angelo meo tutelari — et curia coelesti universa — in Dominam — Advocatam et Matrem — firmiterque propono — me tibi semper in posterum famulaturum — et quantum in me erit curaturum — ut ab omnibus tibi fideliter serviatur. — Te igitur, piissima mater — per Iesu Christi sanguinem — pro me sparsum — oro atque obsecro — ut me in clientum tuorum numerum — atque in servum perpetuum —

Presveta Djevice — i Majko Božja Marijo — ja . . . premda sasvim nevrijedan da tebi služim— no ipak uzdajući se u ljubav — i divnu blagost tvoju — te potaknut željom da ti služim — odabirem te danas pred svojim Angjelom čuvarom — i pred cijelim dvorom nebeskim — za Gospoju, Odvjetnicu i Majku — te čvrsto odlučujem — da ću odsele uvijek tebi služiti — i koliko uzmognem, nastojati — da ti svi vjerno služe. — Tebe dakle, preljubezna majko — za krv Isusa Krista — poradi mene prolivenu — molim i prosim — da se udostojiš primiti mene megju štićenike svoje — i za vječita slugu. — Budi mi u pomoći u

recipere digneris. — Adsis mihi — in omnibus actionibus meis — gratiamque impetres — ut ita me verbo, opere et cogitatione geram, ut nunquam nec tuos — nec sanctissimi Filii tui oculos offendam. — Recorderis mei — nec me deseras — in hora mortis. Amen.

svim djelima mojim — i milost mi isprosi — da se tako ponesem — riječju, djelom i mišlju — te nikada ne uvrijedim ni tvojih — ni presvetoga Sina tvoga očiju. — Misli na me — i ne ostavi me u čas smrti. Amen.

Tek sada slijedi pravo primanje u kongregaciju. Upravitelj veli:

Ad maiorem Dei gloriam, in laudem beatissimae Virginis Mariae, in spirituale huius congregationis bonum, secundum potestatem a summo Pontifice ..... mihi delatam, ego .. vos: N. N., NN., NN. etc. in numerum sodalium nostrae congregationis, sub titulo B. Mariae Virginis .... et S. ... in hac ecclesia

Na veću slavu Božju, na čast Bl. Dj. Marije, na duhovno dobro ove kongregacije, po vlasti podijeljenoj mi od sv. Oca Pape .... ja ..... za sada upravitelj ove kongregacije, primam vas: NN., NN., NN. i t. d. u članove naše kongregacije, koja je pod imenom ..... Bl. Dj. Marije i sv.... u ovoj

(in hoc sacello) canonice erectae, suscipio, et participes vos facio omnium gratiarum et fructuum, omnium privilegiorum et indulgentiarum, quae sancta Romana Ecclesia ipsi Primae Primariae congregationi Romanae concessit. Et nunc quidem nomina vestra referantur in Album congregationis, in aeternum vero scripta sint in coelis. In nomine Patris † et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

crkvi (kapeli) kanonički utemeljena; i činim vas dionicima sviju milosti i plodova, sviju povlastica i oprosta, što ih je sv. Rimska Crkva glavnoj rimskoj kongregaciji — Primae primariae — podijelila. I sada će se doduše vaša imena upisati u Album kongregacije, ali za uvijek neka budu zapisana u nebu. U ime Oca † i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Kandidati jedan za drugim pristupe pred upravitelja i kleknu; najprije predadu mu *svijeću*, koju odmah prihvati tajnik ili ministrant, a onda predade upravitelju *posvetnicu*, koju onda prihvati nadstojnik i metne na oltar. Tajnik pruži upravitelju *medalju*, koju on dade kandidatu najprije da poljubi, a onda mu je objesi oko vrata veleći:

Accipe signum congregationis ad corporis et animae defensionem, ut divinae bonitatis gratia et ope Mariae, matris

Primi znak kongregacije za obranu duše i tijela, da po milosti Božanske dobrote i pomoću Marije, majke tvoje,

tuae, aeternam beatitudinem consequi merearis. In nomine † Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

zavrijediš postići vječno blaženstvo. U ime Oca † i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Nadstojnik dohvati *diplomu* upravitelju, a ovaj ju predade kandidatu i veli:

Accipe has patentes litteras congregationis nostrae, quibus assertus es B. Mariae Virginis filius; sed tu melius moribus ac pietate te eiusdem filium exhibe. Interim te cum prole pia benedicat † Virgo Maria.

Primi diplomu naše kongregacije, kojom si proglašen kao sin Bl. Dj. Marije; nego ti bolje pokaži vladanjem i bogoljubnošću, da si sin iste majke. Megjutim sa svetim Djetetom svojim neka te blagoslovi † Djevica Marija.

Napokon moli upravitelj nad novim članovima ovu molitvu:

Suscipiat vos Christus in numerum sodalium nostrorum. Concedat vobis tempus bene vivendi, locum bene agendi, constantiam bene perseverandi, et ad aeternae

Primio vas Krist u naše članove. Udijelio vam vremena za dobar život, zgode za dobra djela, stalnosti da u dobru ustrajete, i da sretno dospijete do baštine

vitae hereditatem feliciter perveniendi: et sicut nos hodie fraterna charitas spiritualiter iungit in terris, ita divina pietas, quae dilectionis est auctrix et amatrix, nos cum fidelibus coniungere dignetur in coelis. Amen.

vječnoga života. Pa kao što nas danas spaja bratinska ljubav duhom ovdje na zemlji, tako neka nas Božanska ljubav, koja ovu ljubav i umnožaje i voli, udostoji spojiti s blaženicima na nebu. Amen.

Sada neka se pjeva ili izmjenice moli Marijina pjesma „*Magnificat*“.

Praeses. Magnificat * anima mea Dominum.

U. Veliča * duša moja Gospodina.

Sodales. Et exultavit spiritus meus * in Deo salutari meo.

Svi. I obradovao se duh moj * u Bogu, spasitelju mojem.

Pr. Quia respexit humilitatem ancillae suae: * ecce enim ex hoc, beatam me dicent omnes generationes.

U. Što pogleda na poniznost službenice svoje: * jer gle, od sad će me zvati blaženom svi naraštaji.

Sod. Quia fecit mihi magna, qui potens est: * et sanctum nomen eius.

Svi. Jer učini meni velike stvari onaj, koji je silan * i čije je ime sveto.

Pr. Et misericordia eius a progenie in pro-

U. I milosrgje njegovo od koljena do koljena *

genies * timentibus eum.

Sod. Fecit potentiam in brachio suo: * dispersit superbos mente cordis sui.

Pr. Deposuit potentes de sede: * et exaltavit humiles.

Sod. Esurientes implevit bonis, * et divites dimisit inanes.

Pr. Suscepit Israel puerum suum * recordatus misericordiae suae.

Sod. Sicut locutus est ad patres nostros, * Abraham et semini eius in saecula.

Pr. Gloria Patri et Filio * et Spiritui Sancto.

Sod. Sicut erat in principio et nunc et semper * et in saecula saeculorum. Amen.

onima, koji ga se boje.

Svi. Učini silu mišicom svojom: * razasu ohole mišlju srca svojega.

U. Zbaci silne sa prijestolja * i podiže ponizne.

Svi. Gladne napuni dobara * i bogate otpusti prazne.

U. Primi Izraela, slugu svojega, * opomenuo se milosrgja svojega.

Svi. Kao što reče ocima našim, * Abrahamu i sjemenu njegovu do vijeka.

U. Slava Ocu i Sinu * i Duhu svetomu.

Sod. Kako bijaše na početku, tako sada i vazda * i u vijeke vijekova. Amen.

℣. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.
℟. A templo sancto tuo, quod est in Jerusalem.

℣. Salvos fac servos tuos.
℟. Deus meus sperantes in te.
V. Mitte eis, Domine, auxilium de Sancto.
℟. Et de Sion tuere eos.
V. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Praes. (Obrnuvši se naprama novim članovima)

Oremus. Adesto Domine supplicationibus nostris, et hos famulos tuos, quos Congregationi B. V. Mariae aggregavimus, benedicere † dignare et praesta, ut statuta nostra per auxilium gratiae tuae sancte, pie et religiose vivendo valeant observare, et observando vitam promereri sempiternam. Per Christum Dominum nostrum.

Sod. Amen.

Napokon slijede ostale bogoljubne vježbe, koje se običavaju držati na svečanim sastancima.

Dodatak.

Da kongreganistima što dublje u pameti ostane uspomena na njihovu crkvu ili kapelu, u kojoj su se posvetili Bl. Dj. Mariji, gdje su nebrojene milosti dobili, običaj je u mnogim kongregacijama:

1. Crkvu ili kapelu, a osobito oltar, što ljepše uresiti, da im to sveto mjesto što većma omili;

2. Imena sveukupnih članova na lijepo izragjenim pločama napisati, i to na posebnoj ploči:

a) imena sviju, koji su se u onu kongregaciju upisali;

b) imena odsutnih članova;

c) imena pokojnih članova;

d) imena onih, koji su u kongregaciji časti obnašali: svi nadstojnici i pobočnici;

e) imena onih, koji upravo u ono vrijeme pripadaju kongregaciji, i to ovim redom: na prvom mjestu nadstojnik, pobočnici, konsultori, ostali službenici, članovi i napokon kandidati;

3. Da se svake godine jedan put, obično na glavnu svetkovinu, članovima uspomena na kon-

gregaciju dade, n. pr. lijepa sličica a na hrptu joj popis sviju članova, koji pripadaju kongregaciji; odsutnih, koji su se one godine javili; i pokojnih, koji su one godine umrli.

III. DIO.

MOLITVE I PJESME.

A.
MOLITVE.

I. Jutarnje molitve.

U ime Oca † i Sina † i Duha Svetoga † Amen.

Oče naš . . . Zdravo, Marijo . . . Vjerujem u Boga . . .

Slatko Srce mog Isusa,
Daj da te ljubim sve to više!
(300 dana oprost.)

Blagosloveno neka bude presveto Trojstvo i nerazdijeljeno Jedinstvo: Bog Otac, koji me je stvorio; Bog Sin, koji me je otkupio; Bog Duh Sveti, koji me je posvetio. Blagosloveno neka bude sveto i bezgrješno Začeće Djevice Marije.

Klanjam se preponizno dušom i tijelom ja nedostojno stvorenje tvoje pred licem veličanstva tvoga, svemogući, vječni Bože, koji ovdje i svagdje jesi videći i poznajući čisto i razgovjetno sve misli, riječi i djela moja. — Vjerujem u te svim srcem svojim; i vjerujem sve ono, što me učiš po svojoj svetoj Crkvi; jer si ti sâm objavio, koji si neizmjerna i sveznajuća mudrost, prva i vječna istina. — Ufam se od neizmjerne dobrote i milosrgja tvoga, štogod dobra čekati i ufati mogu na ovom i na drugom svijetu, o Bože moj, jedino uzdanje i utočište moje! I ufam se ovo po zaslugama muke i smrti Gospodina Isusa Krista; jer

si ti ovo obećao dati, koji si milostiv, svemogući i vjeran u ispunjanju obećanja svojih. — Ljubim te, Bože moj, iz svega srca svoga više od sviju stvari, zaradi tebe samoga i neizmjerne dobrote tvoje. — Iz ove ljubavi kajem se, i žao mi je iz svega srca moga, da sam ikada uvrijedio neprocijenjenu dobrotu tvoju. Mrzim na svaki grijeh kao na najveće zlo. Odlučujem čvrsto i volim prije umrijeti, nego li tebe, predragi Bože, ikakvim grijehom, navlastito smrtnim, uvrijediti.

Predajem u ruke tvoje dušu i tijelo svoje. Prikazujem ti život svoj, i sve štogod imam; a osobito dana ovoga svekolike misli, riječi i djela, sve teškoće i nevolje ovoga svijeta, koje sam pripravan dragovoljno primiti od ruke tvoje za pokoru grijeha svojih i za ljubav tvoju, da ugodim presvetoj volji tvojoj. Ovo svekoliko sjedinjujem s neizmjernim zaslugama muke i smrti Gospodina našega Isusa Krista, Blažene Djevice Marije i sviju Svetih.

Primi ovo, Gospodine, na veću slavu imena svoga, na čast prečiste Djevice Marije, svetoga Anđela čuvara moga i sviju Svetih; na zahvalnost za primljena neizbrojna dobra i za pokoru sviju grijeha mojih; za duše vjernih mrtvih, i najposlije da dobijem oproste, što ih danas dobiti mogu i želim.

Gospodine Bože, kralju neba i zemlje! milosrgje tvoje ponizno molim: dostoj se upraviti, posvetiti, vladati i uzdržati srce i tijelo moje, ćućenja, govorenja i činjenja u opsluživanju svetoga zakona tvoga. Izbavi me od svakoga zla; budi mi na pomoć u napasti i u svakoj potrebi mojoj, da ispunivši zapovijedi tvoje dostojan budem spasen biti, Spasitelju svijeta: koji živiš i kraljuješ u vijeke vijekova. Amen.

Isuse, Marijo i Josipe! u ruke vaše predajem tijelo i dušu svoju.

O Gospojo moja, o majko moja! Ja svega sebe darujem tebi, i da ti zasvjedočim ljubav svoju, poklanjam ti danas oči svoje, uši svoje, usta svoja, srce svoje: svega sama sebe. Budući dakle sav tvoj, o dobra majko, čuvaj me i brani me kanoti stvar i svojinu tvoju.

Angjele Božji, koji si čuvar moj, mene tebi preporučena od previsoke milosti Božanske, danas prosvjetljuj, čuvaj, upravljaj i vladaj. Amen.

Svi Sveci i Svetice Božje, sveti N., odvjetniče imena moga: molite za me, branite me od svakoga zla duše i tijela, i privedite me u život vječni. Amen.

Blagoslov svemogućega Boga Oca † i Sina † i Duha Svetoga † neka sigje na me i ostane vazda. Amen.

Angjeo Gospodnji navijestio Mariji i ona začela po Duhu Svetom. Zdravo, Marijo i t. d.

Svagdanja molitva članova Apoštolstva molitve.

Božansko Srce Isusovo! Ja ti prikazujem po bezgrješnom Srcu Marijinu sve molitve, djela i trpljenja ovoga dana u naknadu za naše uvrede, i na sve one nakane, na koje se ti neprestano prikazuješ na oltaru. Osobito ti ih prikazujem na one nakane, koje su ovog mjeseca i dana preporučene članovima Apoštolstva molitve. Amen.

Molitva za umiruće.

O preblagi Isuse, ljubitelju dušâ, molim te za smrtnu muku Presvetoga Srca tvoga, i za boli bezgrješne Majke tvoje: operi krvlju svojom grješnike cijeloga svijeta, koji su sada na umoru, te će još danas umrijeti. Amen.

Srce Isusovo u smrtnoj muci, smiluj se umirućima! Amen.

II. Večernja molitva.

Prostirem se pred tobom i klanjam se tebi, Bogu živomu i pravomu, Stvoritelju, Otkupitelju i Posvetitelju svomu. Vjerujem u te, o vječna istino! Ufam se u te, o milosrgje beskrajno! Ljubim te, o

dobroto neizmjerna! Zahvaljujem ti za sve darove tvoje, a osobito što si me danas od svakoga zla duše i tijela milostivo sačuvao.

Slava Ocu i Sinu i t. d.

Podaj mi, premilostivi Bože, još ovu milost: prosvijetli mi pamet, da se spomenem sviju grijeha svojih, u koje sam danas upao: probudi mi volju mogućom krjepošću svojom, da zažalim skrušenim srcem, što sam uvrijedio tebe, najveće dobro moje.

(Ispitaj se sada, što si danas sgriješio mišlju. riječju, činom — propuščanjem dobra?)

Progje mi danak ovaj, kao da ga i nije bilo. Tako će mi proći i sutrašnji i ostali danci života moga. Ako sam danas nahodeći se u milosti Božjoj štogod dobra s dobrom namjerom učinio, blago meni: jer je Bog obećao nebesku plaću svima, koji dobro djeluju. No ako sam upao u grijeh smrtni, jao meni; pravdi Božjoj uteći ne mogu.

Šta će biti od mene? Ah pomiluj me, Bože, po velikom milosrgju svome! Poznajem preveliku zloću svoju, ali poznajem i puno veće milosrgje tvoje.

I zato ufajući se u neizmjerno milosrgje tvoje kajem se, Bože moj, i žao mi je iz svega srca, što sam uvrijedio tebe, Boga svojega, neizmjerno dobro, koga ljubim više nego li išto drugo. Ah kamo sreće, da sam prije umro, nego tebe uvrijedio!

Oprosti mi, Gospodine, oprosti! Obećajem čvrsto, da ću se u napredak po milosti tvojoj čuvati svakoga grijeha — a osobito ovoga N., i dostojnu pokoru činiti. Daj mi, Gospodine, milost tvoju, da u svem ugodim presvetoj volji tvojoj. Amen.

Sahrani nas, Gospodine, kad bdijemo; čuvaj nas, kad spavamo; da bdijemo sa Kristom i počivamo u miru. Dostoj se, Gospodine, ovu noć bez grijeha sačuvati nas! Smiluj nam se, Gospodine, smiluj nam se!

Pohodi, molimo te, Gospodine, prebivalište ovo, i svaku zasjedu neprijateljevu od njega odvrni! Angjeli tvoji sveti neka prebivaju u njemu, koji neka nas u miru čuvaju; a blagoslov tvoj neka bude na nama vazda. Amen.

Dopusti mi, Gospodine, ovu noć srećno i sveto počivati, da, kao što si ti naredio, okrijepim tijelo svoje na službu tvoju. Koliko god puta ovu noć odahnem, toliko puta nek je hvaljeno ime tvoje.

Prečista Djevo i Majko Marijo, i svi Sveti, branite me noćas od svakoga zla.

Angjele Božji, koji si čuvar moj, mene tebi preporučena od prevelike milosti Božanske noćas prosvjetljuj, čuvaj, upravljaj i vladaj! Amen.

Gospodin nas blagoslovio, od nagle, nenadane i zle smrti i od svakoga zla sačuvao, i u vječni

život priveo, a dušama vjernih mrtvih pokoj vječni darovao! Amen.

Isuse, Marijo, Josipe: vam preporučujem tijelo i duša svoju. Amen.

(Poškropivši svetom vodom postelju i sebe reci:)

U ime Oca † i Sina † i Duha † Svetoga. Amen.

III. Misne molitve.

Pripravna molitva.

Pred tobom padam u duhu poniznosti i u strahu srca, o presveta Trojice, jedini Bože! Ispovijedam nedostojnost svoju, da ja nijesam vrijedan biti u crkvi, kući tvojoj, kod presvete žrtve, svete mise, zaradi prevelikih grijeha svojih, od kojih se kajem sa svim srcem svojim, jer sam njima uvrijedio tebe, Boga svojega, najveće dobro, koje ljubim svim srcem svojim; i zato po milosti tvojoj temeljito obećajem više nikada ne griješiti.

Smiluj mi se, o Bože moj, i primi ovu žrtvu presvetu tijela i krvi Gospodina našega Isusa Krista, koju, sjedinjenu sa žrtvom od istoga Gospodina Isusa Krista na posljednoj večeri i na oltaru križa prinesenom, ja tvoje nedostojno stvorenje prinosim tebi sa svojom mogućom pobožnošću na svjedočanstvo preuzvišenoga veličanstva tvojega, a moje

i svakoga stvorenja podložnosti previšnjemu gospodstvu i vlasti tvojoj.

Na spomen pregorke muke i smrti Spasitelja našega; na čast Blažene Djevice Marije i svega dvora nebeskoga, a osobito na poštenje onih Svetih, kojih se uspomena čini u sv. misi.

Na dužnu zahvalnost: za dar otkupljenja i za ostale darove, koje si mi nedostojnu grješniku udijelio i u naprijed udijeliti hoćeš.

Za pokoru i zadovoljštinu grijeha mojih i sviju vjernih živih i mrtvih; osobito pak prinosim tebi ovu presvetu žrtvu za N. N., za milost ovu N., i za one, za koje sam dužan moliti.

Pogledaj, Oče nebeski, na presvete Rane i pregorku muku Sina svojega Isusa Krista; koji si hotio, da se uspomena njezina čini svaki dan u svetoj crkvi tvojoj; i dopusti nam, da po ovoj svetoj misi postanemo dionici ploda muke i smrti njegove. Po istom Kristu Gospodinu našem.

(Ili moli ovu kraću prikaznu molitvu).

Vječni Oče, dopusti, da ti presveto Srce Isusa Krista, Sina tvojega ljubljenoga, prikažem, kao što se on sam u žrtvi prikazuje. Primi sve želje, sva čuvstva; sva ćućenja, sva gibanja, sve čine toga presvetoga Srca: oni su svi moji, jer ja sam onaj, za koga se on žrtvuje; moji su, jer ja ne želim odsele drugih

imati, nego samo njegove. Primi ih za sve grijehe, u naknadu za sve poruge, bezboštva i svetogrgja, što tvoj Sin u presvetom sakramentu od nevjernikâ, krivovjernikâ i od istih vjernika trpi; u zahvalnost za sva tvoja dobročinsta, osobito za ona, koja u presvetom sakramentu primamo. Primi ih, da nam po njihovim zaslugama sve milosti dadeš, koje su nam potrebne, a osobito da nam udijeliš glavnu milost ustrajnosti do smrti; primi ih napokon kao tolike čine ljubavi, klanjanja i hvale; jer po njemu i s njime i u njemu tebi je Bogu Ocu svemogućemu u jedinstvu Duha Svetoga svaka čast i slava. Amen.

Pristupna molitva.

U poniznosti padam pred tobom, o Gospodine, usliši molitvu moju.

Ispovijedam se Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji vazda Djevici, blaženom Mihovilu arkangjelu, blaženom Ivanu Krstitelju, svetim apoštolima Petru i Pavlu, i svim Svetima, jer sam mnogo sagriješio mišlju, riječju i djelom: moj grijeh, moj grijeh, — moj preveliki grijeh. Zato molim blaženu Mariju vazda Djevicu, blaženoga Mihovila arkangjela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apoštole Petra i Pavla, sve Svece, da se mole za me Gospodinu Bogu našemu.

Smilovao nam se svemogući Bog, oprostio nam grijehe naše, i uveo nas u život vječni. Amen.

Milost, odriješenje i oproštenje grijeha naših podijelio nam svemogući i milosrdni Gospodin. Amen.

Uzmi od nas, molimo te, Gospodine, sve grijehe naše, da se tebi Svetomu Svetih čista srca približimo.

Slava.

Slava Bogu na visini, a mir ljudima na zemlji dobre volje. Hvalimo te, slavimo te, klanjamo ti se, veličamo te, hvalu ti uzdajemo zbog velike slave tvoje, Gospodine Bože, kralju nebeski, Bože svemogući Oče. Gospodine jedinorogjeni Sine, Isuse Kriste. Gospodine Bože, jaganjče Božji, Sine Očev. Koji odnimaš grijehe svijeta, smiluj nam se. Koji odnimaš grijehe svijeta, primi molbu našu. Koji sjediš ob desnu Oca, smiluj nam se. Jer si ti sâm svet, ti sâm Gospodin, ti sâm Previšnji, Isuse Kriste, s Duhom Svetim u slavi Boga Oca. Amen.

Molitva.

Čuvaj nas i brani, Gospodine, na molbu blažene vazda Djevice, od svake protivštine, pa kao što skrušenim srcem pred tobom na lice padamo, tako nas milostivo od svih zasjeda naših neprijatelja oslobodi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Bože! Ti izvore sve istine, sve svetosti i pravde, kao što si u starom zavjetu govorio po prorocima: tako nam sada govoriš po svojoj svetoj Crkvi, koju si sam učio svu istinu. Vječna ti hvala za sve te spasonosne nauke, koje nam na usta glavarâ naše svete Crkve kazuješ, da vazda čvrsti ostanemo u vjeri! Mi te molimo za tu milost, po zagovoru Bl. Dj. Marije, koja je, jer čvrsta u vjeri, jer nepomična od tvojih obećanja, milost našla kod tebe i milost za sav svijet zaslužila. Daj nam, Bože, da se za njezinim primjerom povedemo i po njezinom zagovoru zadobijemo spas, kojega se dobavismo po Isusu Kristu, tvojem i njezinom Sinu, Gospodinu našem, koji s tobom živi i kraljuje na vijeke. Amen.

Vjerovanje.

Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetom, rogjen od Marije Djevice. Mučen pod Poncijem Pilatom, raspet umro i pokopan. Sašao nad pakao, treći dan uskrsnuo od mrtvih. Uzašao na nebesa, sjedi ob desnu Boga, Oca svemogućega. Odonud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga; svetu, katoličku Crkvu, općinstvo Svetih, oprošćenje grijehâ, uskrsnuće tijela, i život vječni. Amen.

Prikazba.

Sveti Oče, svemožni vječni Bože! Primi ovu neokaljanu žrtvu, koju ja nevrijedni prinosim tebi, svojemu živomu i pravomu Bogu, da zadovoljim za nebrojene grijehe i pogrješke svoje. Daj da bude na vječno spasenje meni i svim živim i mrtvim vjernicima. Amen.

(Ili moli ovu molitvu:)

Primi, nebeski Oče, ovu čistu žrtvu, koju ti sa svećenikom prikazujem za svoje grijehe i nemarnosti. Ja ti prikazujem sve misli svoje, riječi i djela i cijelo srce svoje. Daj da činim samo ono, što je tebi drago.

Bože, koji si dostojanstvo ljudske naravi divno stvorio, a još divnije opet uspostavio; daj da po tajni ove vode i vina dionici budemo u Božanstvu onoga, koji je htio biti dionik čovječanstva našega, Isus Krist Sin, tvoj Gospodin naš. Amen.

Prikazujemo ti, Gospodine, kalež spasa, i zazivamo blagost tvoju, da on pred veličanstvom tvojim za naše i cijeloga svijeta spasenje milostivo bude primljen.

U duhu poniznosti i raskajana srca daj da stupimo pred tebe, Gospodine, i neka bude povoljna naša žrtva tebi Gospodinu i Bogu našemu. Dogji,

svemožni, vječni, sveti Bože, i blagoslovi žrtvu pripravljenu svetom imenu tvome. Amen.

S ovim darovima kruha i vina, koje ćeš ti pretvoriti u tijelo svoje i u krv svoju, prinosim tebi, Božanski Spasitelju, siromašno srce svoje i sve slaboće njegove, da ga ljubavlju svojom obratiš i Srcu svomu upriličiš. Amen.

Primi, presveto Trojstvo, žrtvu, koju ti prikazujemo na uspomenu muke i smrti, uskrsnuća i uzašašća Isusa Krista, Gospodina našega: i na slavu blažene Marije vazda Djevice i Svih Svetih, da bude njima na slavu, a nama po zagovoru njihovu na spas. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Primi, Gospodine, žrtvu iz ruku svećeničkih u hvalu i slavu imena tvoga, u korist takogjer našu i sve Crkve svete tvoje.

Predslavlje.

U istinu je vrijedno i pravo, a naša dužnost i za nas spasonosno, da te vazda i svuda hvalimo i slavimo, sveti Gospodine, svemogući Oče, vječni Bože. I da kod ove svečane uspomene blažene vazda Djevice Marije tebe veličamo, blagosivamo i slavimo. Jer ona je djelovanjem Duha Svetoga tvojega jedinorogjenoga Sina začela, ter bez povrede djevičanstva svijetu rodila vječno svjetlo,

Isusa Krista, Gospodina našega. Po kojem angjeli tvoje veličanstvo hvale, arkangjeli mu se klanjaju, moći pred njim strepe, nebesa ga i sile nebeske i blaženi serafini neprestano slave. Daj, molimo te, da i naš glas s njihovim k tebi dopre, koji smjerno ispovijedajući vapimo: Svet! Svet! Svet je Gospodin Bog Sabaot! Nebo i zemlja puna je tvoje slave! Hosana na visini! Blagoslovljen budi, koji dolazi u ime Gospodnje! Hosana na visini!

Skrovna misa.

Molimo te dakle ponizno, preblagi Oče, po Isusu Kristu, Sinu tvome, Gospodinu našem, da ove čiste i svete darove milostivo primiš i blagosloviš. Mi ti ih prikazujemo ponajprije i osobito za tvoju, svetu, katoličku Crkvu, da joj po cijelom svijetu uzdržiš mir, da ju štitiš, sjediniš i vladaš, skupa sa slugom tvojim papom našim N., (nad) biskupom N., i sa svim vjernicima, koji ispovijedaju katoličku i apoštolsku vjeru.

Spomeni se, Gospodine, sluga i službenica svojih NN., (ovdje pomisli na one, koje želiš danas osobito preporučiti u svetoj misi) i svih ovdje prisutnih, kojih je vjera i pobožnost tebi poznata, i koji skupa sa svećenikom prikazuju tebi ovu žrtvu hvale za sebe i za sve svoje, na spasenje duša svojih i za nadu spasa.

Mi častimo u zajednici uspomenu slavne vazda Djevice Marije, Majke Boga i Gospodina našega Isusa Krista; kao i tvojih blaženih apoštola i mučenika i svih Svetih. Po njihovim zaslugama i zagovoru njihovu ti nam podaj zaštitu i pomoć svoju. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molimo te dakle, Gospodine, da ti ovu žrtvu od nas, sluga tvojih i cijele obitelji tvoje milostivo primiš, da nas u miru svojem uzdržiš, od vječne nas propasti izbaviš, i u četu odabranih tvojih nas primiš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Neka ti je, o Bože, ovaj dar ugodan. Blagoslovi i posveti ga, da po njem budemo dionici tijela i krvi preljubeznoga Sina tvoga, Gospodina našega, Isusa Krista.

Poslije pretvorbe.

Po opomeni ljubeznoga Sina tvoga, Otkupitelja našega, spominjemo se, Gospodine, kod ove žrtve njega, muke njegove, uskrsnuća njegova od mrtvih, slavnoga uzašašća njegova, i prikazujemo veličanstvu tvome od darova tvojih žrtvu čistu, žrtvu svetu, žrtvu neokaljanu, kruh sveti života vječnoga i kalež spasa vječnoga.

Dostoj se dakle milostivim i blagim pogledom na to pogledati, te daj da ti bude povoljna, kako ti povoljni bijahu darovi sluge tvoga, pravednoga

Abela, žrtva patriarke našega Abrahama, i ona, koju ti prikaza veliki svećenik tvoj Melkisedek, sveta žrtva, neokaljani dar.

Skrušeno te molimo, svemogući Bože, daj da ovu žrtvu prenesu ruke svetoga angjela tvoga na uzvišeni žrtvenik tvoj, pred lice veličanstva tvoga: da mi svi, koji smo dionici ovoga žrtvenika, te primamo tijelo i krv presvetoga Sina tvoga, puni budemo milosti i svega nebeskoga blagoslova. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Spomeni se, Gospodine, sluga i službenica svojih, koji su pred nama sa znakom vjere otišli, te sada počivaju u miru. (Tu se spomeni pokojnikâ, koje hoćeš preporučiti milosrgju Božjemu.) Mi te molimo, Gospodine, da ovima i svima, koji počivaju u Kristu, udijeliš mjesto okrepe, svjetla i mira. Amen.

I nam grješnicima, slugama svojim, koji se uzdamo u veliko milosrgje tvoje, podaj, da budemo dionici milosti tvojih apoštola, mučenika i svih Svetih, te nas ne po zaslugama našim, nego po milosrgju svome uzmi u zajednicu njihovu. Po Kristu Gospodinu našem; po kom, s kim i u kom tebi, Bože, svemožni Oče, u jedinstvu Duha Svetoga, svaka čast i slava budi od vijeka do vijeka. Amen.

Oče naš.

Oče naš i t. d.

Molimo te, Gospodine, oslobodi nas od svih zala, prošastih, sadašnjih i budućih, te po zagovoru Blažene i slavne vazda Djevice i Bogorodice Marije, s blaženim apoštolima tvojim, Petrom i Pavlom i Andrijom, i svim Svetima, daj nam mir u vrijeme naše, da se pomoću milosrgja tvoga sačuvamo od grijeha i svakoga nemira. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Mir Gospodnji neka bude s nama i sa svim vjernicima njegovim.

Pričest.

Jaganjče Božji, koji odnimaš grijehe svijeta: smiluj nam se! (Tri puta.)

Gospodine Isuse Kriste, koji si apoštolima svojim rekao: Mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam, ne gledaj na grijehe moje, nego na vjeru Crkve tvoje, i uzdrži ju po volji tvojoj u miru i jedinstvu. Koji živiš i kraljuješ Bog na sve vijeke vijekova. Amen.

Gospodine Isuse Kriste, Sine Boga živoga, koji si po volji Oca uz sudjelovanje Duha Svetoga smrću svojom dao svijetu život: oslobodi me ovim tvojim presvetim tijelom i presvetom krvlju tvojom

od svih mojih grijeha i zala. Daj da po zapovijedima tvojim vazda živim, i nikada se od tebe ne odijelim. Koji s istim Bogom Ocem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ Bog na sve vijeke vijekova. Amen.

Gospodine, nijesam vrijedan, da unigješ pod krov moj, nego reci samo riječ, i ozdravit će duša moja. (Tri puta.)

O sveta gozbo, u kojoj se blaguje Krist, ponavlja se uspomena muke njegove, um se puni milošću, i daje nam se zalog buduće slave! O Gospodine Isuse, želim te primiti, dogji u dušu moju! Tijelo sveto tvoje sačuvalo dušu moju na život vječni!

Što ću uzvratiti Gospodinu za sve to, što mi je poklonio? Kalež spasa primit ću i ime ću Gospodnje zazvati. Hvalit ću ime Gospodnje i bit ću spasen iz ruke neprijatelja mojih.

O Gospodine Isuse! očisti dušu moju, jači ju i pokrijepi svetom krvlju svojom, što je potekla iz Božanskog Srca tvoga.

Daj, predragi Spasitelju, da ja primiv te sada duhovnim načinom, uvijek s tobom sjedinjen ostanem. Obnovi mi srce i napuni ga čistom ljubavi tvojom, da grijeh nikad više u nj ne unigje. Uništi u meni svaku ispraznu i svjetsku nasladu; daj da s tobom osjećam radost i bol, ter da te uvijek uzmognem ljubiti.

Nahranjeni gozbom mira i sakramentom spasa, molimo te ponizno, Gospodine i Bože naš, koji si ponizna i blaga srca; očisti nas od svih zala i daj da se sve to više udaljimo od slave i taštine svjetske. Koji živiš i kraljuješ s Ocem i Duhom Svetim, Bog na sve vijeke vijekova. Amen.

Posljednji blagoslov.

Primi, o presveto Trojstvo, milostivo žrtvu prikazanu, da nama i svima, za koje je prikazana, po tvome milosrgju bude na spas. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Blagoslovio nas svemožni Bog Otac † i Sin i Duh Sveti. Amen.

Posljednje evangjelje.

Isuse, vječna Riječi Očeva, ti si postao čovjek iz ljubavi spram nas. Ja ti se klanjam, ufam se u te, ljubim te. Ti si došao na svijet, da nam pokažeš put u vječni život. Vodi me, ti pravo svjetlo svijeta, da ne zabludim u tami ovoga života, nego od tebe prosvijetljen da sveto živim i blaženo umrem.

Poslije svete mise.

Predobri Bože! Hvala ti, što si mi dao milost, te sam mogao biti kod ove svete žrtve. Oprosti mi

sve pogrješke, koje sam pri tom počinio rastresenošću i nemarnošću. Sada još čvrsto odlučujem, da ne ću više griješiti, ter ću na misli, riječi i djela tako paziti, da ne izgubim plodova svete mise. Blagoslovi me, svemožni vječni Bože, da u tvoje ime dnevni svoj posao započnem, i tebi ga na slavu dovršim.

Priznano, hvaljeno i blagosivano, ljubljeno, štovano i proslavljivano budi vazda i svuda Božansko Srce Isusovo i bezgrješno Srce Marijino! Amen.

IV. Pohod presvetoga oltarskog sakramenta.

(Od sv. Alfonza Liguorija)

Gospodine moj Isuse Kriste, koji od ljubavi k ljudima dan i noć u ovom sakramentu boraviš, te pun milosrgja i ljubavi čekaš, zoveš i primaš sve, koji dolaze, da te pohode: ja ti se klanjam u svoj smjernosti, i zahvaljujem ti za sve milosti, koje si mi udijelio, osobito što si mi sebe samoga dao u ovom sakramentu; što si mi svoju majku Mariju za moju zaštitnicu darovao; što si me zvao, da te u ovoj crkvi pohodim. Sada pozdravljam premilo Srce tvoje, a s trostrukoga razloga hoću da ga pozdravim: 1. da se zahvalim za tako veliki dar; 2. da zadovoljim za sve uvrede, što ti u

ovom sakramentu tvoji protivnici nanesoše; 3. kanim ovim pohodom poklonit ti se na svim mjestima na zemlji, na kojima te u presvetom sakramentu manje štuju, i više na te zaboravljaju.

Isuse moj! ljubim te iz svega srca svojega. Kajem se, što sam do sada toliko puta uvrijedio neizmjernu dobrotu tvoju. Odlučujem, da te odsele po milosti tvojoj ne ću više uvrijediti; a sada evo se svega, kako već jesam nevoljan, tebi posvećujem, i svu ti svoju volju, sva čuvstva i sve želje i stvari svoje darujem, te ih se odričem.

Od danas u buduće učini sa mnom i s mojim stvarima sve, šte te je volja. Samo te molim i želim, da mi dadeš, da te ljubim, da u dobru ustrajem do smrti, da volju tvoju potpuno izvršim. Preporučam ti duše u čistilištu, osobito one, koje ljube presveti oltarski sakramenat i Blaženu Djevicu Mariju. Napokon sjedinjujem, ljubezni moj Spasitelju, sva čuvstva svoja sa čuvstvima premiloga Srca tvojega, i tako sjedinjena prikazujem ih vječnome Ocu tvojemu, moleći ga u tvoje ime, da ih tebi za ljubav primi i usliša.

Duhovna sv. pričest.

Isuse moj! Ja vjerujem, da si prisutan u presvetom sakramentu. Ja se ufam u tvoje neizmjerno milosrgje. Ja te ljubim nada sve; iz ljubavi

prema tebi kajem se iz svega srca za sve grijehe svoje, i odlučujem, da ne ću nikada više griješiti. Moja duša čezne za tobom; no jer te ne mogu sada bitno primiti u presvetom sakramentu, dogji bar duhovnim načinom u srce moje . . . Grlim te Isuse moj, kano da si u mom srcu zaista prisutan, i sjedinjujem se posve s tobom. O ne daj, da se ikada od tebe rastavim!

Preporuka Bl. Djevici Mariji.

(Od sv. Alfonza Liguorija.)

Blažena Djevice, bez grijeha začeta, i majko moja, Marijo! K tebi se sada evo utječem ja od svih najnevoljniji grješnik; k tebi, koja si majka Gospodina moga, kraljica svijeta, zagovornica, ufanje, utočište grješnikâ. Klanjam ti se, o velika kraljice; zahvaljujem ti za sve milosti, koje si mi do sada udijelila, osobito za tu milost, što si me oslobodila od pakla, koji sam ja toliko puta zaslužio. Ja te ljubim, predraga Gospo, i od ljubavi, koju k tebi nosim, obećajem, da ću ti uvijek služiti, i da ću sve, što mogu učiniti, da te i drugi ljube. U te stavljam sve ufanje svoje, sav spas svoj; uzmi me za slugu svojega, uzmi me pod okrilje milosrgja svoga. A jer toliko možeš kod Boga, oslobodi me od sviju napasti, ili mi isprosi snagu, da ih uvijek do smrti nadvladam. Od tebe se na-

dam, da ću dobro umrijeti. Majko moja! Za ljubav, koju gojiš k Bogu, budi mi u pomoći uvijek, osobito u zadnji čas mojega života. Ne ostavi me sve dotle, dok ne vidiš, da sam spasen u nebu, gdje ću tebe blagoslivati i pjevati milosrgje tvoje na sve vijeke vijekova. Amen.

Sv. Marijo, majko moja, blagoslovi me, i daj, da budem uvijek tvoj!

V. Pobožnost k Presv. Srcu Isusovu.

Litanije o Presv. Srcu Isusovu.

Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Oče nebeski Bože,
Sine Otkupitelju svijeta Bože,
Duše Sveti Bože,
Sveto Trojstvo jedan Bože,
Srce Isusovo, s Riječju Božjom bitno sjedinjeno,
Srce Isusovo, svetište Božanstva,
Srce Isusovo, hrame svetoga Trojstva,
Srce Isusovo, dubljino mudrosti,
Srce Isusovo, more dobrote,

Smiluj nam se!

Srce Isusovo, prijestolje milosrgja,
Srce Isusovo, neiscrpivo blago,
Srce Isusovo, od čijega smo obilja mi svi dobili,
Srce Isusovo, pokoju i pomirbo naša,
Srce Isusovo, uzore svih krjeposti,
Srce Isusovo, neizmjerno ljubeće i neizmjerno ljubit se imajuće,
Srce Isusovo, izvore vode uzlazeće u život vječni,
Srce Isusovo, što je Ocu jako omiljelo,
Srce Isusovo, porad nas gorkošću napunjeno,
Srce Isusovo, što je u vrtu do smrti prežalosno bilo,
Srce Isusovo, uvredama nasićeno,
Srce Isusovo, od ljubavi ranjeno,
Srce Isusovo, sulicom probodeno,
Srce Isusovo, što je na križu krv istočilo,
Srce Isusovo, zbog grijeha naših slomljeno,
Srce Isusovo, što i sad nezahvalni ljudi u presvetom ljubavi sakramentu razdiru,
Srce Isusovo, utočište grješnikâ,
Srce Isusovo, okrepo slabih,
Srce Isusovo, utjeho žalosnih,
Srce Isusovo, ustrajnosti pravednikâ,
Srce Isusovo, spase u tebe vjerujućih,
Srce Isusovo, ufanje u tebi umirućih,

Smiluj nam se!

Srce Isusovo, slatka obrano tvojih vjernika,
Srce Isusovo, milino svih Svetaca,
Srce Isusovo, pomoćniče naš u nevoljama, koje su nas jako snašle,
} Smiluj nam se!

Jaganjče Božji, koji odnimaš grijehe svijeta: oprosti nam, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji odnimaš grijehe svijeta: usliši nas, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji odnimaš grijehe svijeta: smiluj nam se, Gospodine.
Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine. smiluj se!

Sveć. Isuse blaga i ponizna Srca,
Puk. Učini srce naše po Srcu tvojem.

Pomolimo se. Dopusti molimo te, svemogući Bože, da mi, koji se Presvetim Srcem ljubljenoga Sina tvoga ponosimo, i glavna ljubavi njegove prema nam dobročinstva spominjemo: njihovim se i djelom i plodom razblažimo. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Posveta Presv. Srcu Isusovu.

Preslatki Isuse, izvore ljubavi, Oče smilovanja, Bože svake utjehe, koji si nama nevoljnim i nevrijednim ljudima milostivo otvorio neizrecivo blago Srca tvoga: ja .. u zahvalu za neizbrojena meni i drugima iskazana dobročinstva, a osobito što si ustanovio presveti sakramenat; i u naknadu za sve uvrede, koje sam ja i drugi nanijeli tvomu preljubeznome Srcu u ovom otajstvu ljubavi beskrajne: istomu Presvetomu Srcu posvećujem svega sebe i sve, štogod je moje, sa svima dobrim djelima i zaslugama, koje sam milošću tvojom stekao ili ću ih još steći; pa obećajem, da ću širiti štovanje Božanskog Srca tvoga, koliko mi to dopusti slabost moja.

Još si odabirem Blaženu Djevicu Mariju za osobitu majku, te na isti način predajem i posvećujem Srcu njezinu prečistome sebe i sve, što je moje; i obećajem, da ću po želji svete Crkve, što više mogu, širiti štovanje ove premile majke, osobito bezgrješnog Začeća njezina.

Zato preponizno molim neizmjernu dobrotu i milosrgje tvoje, da se udostojiš primiti ovu žrtvu kanoti ugodan miris: pa kako si dao, da ovo zaželim i prikažem, tako mi još podaj obilnu milost, da sve to i ispunim. Amen.

Otprošnja k Presvetomu Srcu Isusa Krista.

Ova se otprošnja može moliti svaki prvi petak (ili svaku prvu nedjelju) pred presvetim sakramentom.

Predragi Isuse, vrijedan svakoga klanjanja, uvijek pun ljubavi k nama, koga naše nevolje uvijek

u Srce diraju, koga želja uvijek mori, da nas učesnici svojega blaga učiniš, da nam svega sebe daruješ; Isuse Spasitelju moj i Bože moj, koji si se od prekomjerne i prežarke i čudovite ljubavi, od koje ne ima veće, stavio u stanje žrtve u klanjanja vrijednom sakramentu, gdje se za nas kod svete mise svaki dan milijun puta žrtvuješ: što negdje ćutiš u tom stanju, kada za sve to u srcu većine ljudî ne nalaziš drugo nego okorjelost, zaboravnost, nezahvalnost i preziranje! Zar ti, Spasitelju moj, nije bilo dosta, što si najtrnovitiji put odabrao, da nas otkupiš, premda si nam bio mogao svoju prekomjernu ljubav zasvjedočiti puno manjom otkupninom; zar ti nije bilo dosta, što si se jednoć predao u grozne smrtne tjeskobe, u prekomjerne smrtne muke, što ti ih strašna predstava naših grijeha prouzrokovala, koje si na se uzeo? Čemu se dakle hoćeš još svaki dan izlagati svakoj nedostojnosti, koju samo može učiniti najcrnija zloba ljudska, zloba gjavolska? O moj Bože, moj sav ljubezni Otkupitelju, što ti je negdje presveto Srce ćutjelo, kada je sve te nezahvalnosti, sve te grijehe gledalo? kolika je negdje bila žalost, u koju su tolika svetogrgja, tolike poruge tvoje Srce zavile!

Ganut od skrajne žalosti zbog ovih nedostojnosti, evo me gdje ničice padam te se duboko snizujem pred tobom, da te zamolim za oproštenje pred

svim nebom i svom zemljom za sve nedostojnosti i poruge, koje si na našim žrtvenicima primio, otkada si klanjanja vrijedni sakramenat ustanovio. Smjernim te zato srcem i strvenim od žalosti hiljadu i hiljadu puta molim za oproštenje za sve te nedostojnosti. O da mogu, Bože moj, suzama nakvasiti i svojom krvlju oprati sva mjesta, na kojima je tvoje presveto Srce bilo tako strašno poruženo, na kojima su dokazi tvoje božanske ljubavi s tako velikom porugom primljeni? Zašto ja ne mogu novim kakovim načinom počitanja, smjernosti i poniženja zadovoljiti za tolika svetogrgja i obeščašćenja? Zašto ja ne mogu podučiti srca svih ljudî, da žrtvom, koju bih ti prikazao, nekim načinom zadovoljim za zaboravnost i bešćutnost svih onih, koji te nijesu htjeli spoznati, ili koji su te spoznali, a tako malo ljubili.

Ali moj dragi Spasitelju, što me još više zasramljuje, što me mora još više žalostiti, jest, da sam ja sâm iz broja tih nezahvalnika. Bože moj, koji vidiš n dno srca moga, ti znaš za bol, koju ćutim zbog mojih nezahvalnosti, i za žalost, koju ćutim gledajući, gdje s tobom tako nedostojno postupaju. Ti znaš, da sam pripravan, podnijeti sve, učiniti sve, da ti za sve to zadovoljim. Gle evo, Gospodine, srce moje strveno je od žalosti, sniženo i poniknuto, spremno iz ruke tvoje primiti

sve, što ti je god drago tražiti od mene, da ti za tolike poruge zadovoljim. Udaraj me, Gospodine, udaraj, i blagoslivljat ću i stotinu puta poljubit ću ruku, kojom ćeš mene tako pravedno kazniti. Zašto nijesam ja žrtva prikladna, da zadovoljim za tolike nepravde? Zašto ne mogu ja nakvasiti svojim suzama i svojom krvlju sva mjesta, gdje su presveto tvoje tijelo po zemlji povlačili i nogama gazili; presretna mene, kada bih sve muke, što ih ima, mogao podnijeti i njima zadovoljiti za tolike poruge, za tolike prezire i tolike bezbožnosti! A jer te milosti ne zaslužujem, dostoj se bar primiti tu iskrenu želju. Primi, vječni Oče, otprošnju, koju ti za to činim, a združujem ju s onom, što ti je na Kalvariji to presveto Srce, što ti je Marija polag križa svojega Sina u tu svrhu učinila, ugledav se na molitvu, koju ti je njegovo presveto Srce učinilo. Oprosti mi tolike počinjene nedostojnosti i nepristojnosti, i po svojoj milosti učini uspješnom volju, koju imam, i odluku, koju činim, da ne ću ništa propustiti, da goruće ljubim i štujem, koliko više mogu, svojega kralja, svojega spasitelja i svojega suca, za kojega vjerujem, da je stvarno prisutan u klanjanja vrijednom sakramentu. A tu vjeru u stvarnu njegovu prisutnost kanim odsele pokazati počitanjem, koje ću mu pred njim iskazivati, i svojom revnošću, kojom ću ga pohagjati. Pa budući da ja

očito priznajem, da njegovo presveto Srce vanredno štujem, to želim upravo u tom Srcu sav svoj ostali život spravesti. Daj mi milost, za koju te molim, da u tom Srcu na čas smrti svoje zadnji svoj dah ispustim. Tako budi.

VI. Ispovjedne molitve.

Prije ispovijedi.

Predragi moj Bože i Oče, kolike si mi već milosti i dobročinstva za život podijelio! Gle, puno si mi dobra dao, a mnogo zla od mene odvratio. Iz dna srca ti zahvaljujem za tu ljubav, i želim, da te svi stvorovi na nebu i na zemlji sa mnom hvale i slave na vijeke. Ali jao! kada se spomenem tvoje dobrote, a onda pogledam na dosadanji svoj život, sav se pocrvenim i ne znam, što bih ti od stida kazao! — Ja sam, Gospodine, sagriješio! Tebe sam često i teško uvrijedio. Očinsko sam Srce tvoje ražalostio, tvoju ljubav prezreo, za tvoja ti dobročinstva vratio crnu nezahvalnost. Smiluj mi se, o Bože moj, po tvojem velikom milosrgju. Ne odbaci me ispred sebe, niti mi oduzmi Duha Svetoga: nego mi daj, molim te, svjetlo istog Duha Svetoga, da svoje grijehe, kakovi jesu, spoznam, od srca se za njih pokajem, iskreno ih svećeniku ispovjedim, tvojoj pravdi zadovoljim,

te se sakramentom pokore svih grijeha oslobodim. Dogji, Duše Sveti, napuni dušu moju svojom milošću, i užezi u meni oganj svoje svete ljubavi. Amen.

(Sad ispitaj svoju savjest. Uzmi preda se deset zapovijedi Božjih i pet crkvenih; pa progji redom sve te zapovijedi, i zapamti si, u čem si ih i koliko puta prekršio. A za tim pomisli, da li si mišlju ili riječju ili činom sagriješio, zanemarujuć svoje dužnosti ili ne vršeći dobrih djela, koja si dužan činiti. Dobro je u pameti proći dnevni red, da si laglje zapamtiš, što si sagriješio. Pa kada si tako deset do petnaest časova razmišjao, onda reci:)

O Bože, ti vječna istino i pravednosti, što da ti kažem? Zanijemit mi je, kada pogledam na množinu grijeha, kojima sam tebe, svojega Gospodina i Boga, svojega predragoga Oca uvrijedio. Ah kako sam se nedostojno ponašao! Ti si mi dao toliko dobra, a ja sam tvoje darove zlorabio i njima tebe vrijegjao. Toliko puta sam već obećao, da ću jedino tebi služiti i do vijeka ti ostati vjeran; pak ipak sam te brzo ostavio, i proti tebi zlo radio; što sam obećao, nijesam učinio, a tvoje sam zapovijedi prekršio. Ti nijesi zato prestao, meni dobro činiti, a ja sam naprama tvojoj dobroti i ljubavi bio hladan i nemaran. O predobri moj Oče, moj

Bože i Gospodine! Kajem se iz svega srca, što sam te ikada uvrijedio. Daj očima mojim suza, da dostojno oplačem svoje grijehe. Daj srcu mome, da se skrušeno i iskreno pokajem, te da ozbiljno pravu pokoru činim, i kod tebe opet milosrgje zadobijem. Pred tobom eto priznajem sve, što sam sagriješio, i od ljubavi prema tebi ustat ću i poći k svećeniku, tvojemu namjesniku, da mu sve svoje grijehe iskreno i skrušeno ispovjedim. Primi milostivo, moj Gospodine i Bože, ovu moju pokoru, i oprosti mi sve moje grijehe za ljubav Isusa Krista. Amen.

Isuse, sine Davidov, smiluj mi se! Kako si milostivim okom pogledao Petra i njega obratio, pogledaj istim milostivim okom i mene, da se sasvim obratim, i da se sva ljaga mojih grijeha dragocjenom tvojom krvlju opere. Žao mi je iz svega srca, što sam tebe, svojega stvoritelja i otkupitelja, svojega Gospodina i Boga, koji će me jednoć po strogoj pravdi suditi, svoje najveće dobro, često i teško uvrijedio. Za ljubav Srca tvojega molim te, o Isuse, da mi oprostiš i u milost me svoju opet primiš. Ti ne ćeš smrti grješnika, nego hoćeš da se obrati i živc. Budi mi dakle u istinu Isus, to jest Spasitelj; ne postupaj sa mnom po mojim grijesima, nego po svojoj beskrajnoj dobroti, i daj da u tebi i po tebi nagjem spas i blaženstvo. Ja mrzim od srca na svaki grijeh

i odričem ga se za uvijek; i odsele volim umrijeti, nego li tebe ikada ičim uvrijediti. Isuse dragi, budi mi milostiv i milosrdan! Amen.

Pod obrambu se tvoju utječemo, sveta Bogorodice! Ne odbij nam molbe u potrebama našim, nego nas u svim teškoćama i nevoljama pomozi i od svih pogibelji uvijek nas oslobodi! Djevice slavna i blagoslovljena, gospogjo naša, posrednice naša, zagovornice naša. Sa svojim nas sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporuči, svojemu nas Sinu izruči, da po tebi kod njega milost i oproštenje grijehâ zadobijemo. Amen.

Kad pristupiš k svećeniku reci:

U ime Oca i Sina i Duha svetoga. Amen. Molim Vas, oče duhovni, za sveti blagoslov, da mogu svoje grjehe pravo i potpuno očitovati. Ja nevoljni grješnik tužim se Bogu svemogućemu, blaženoj djevici Mariji, svim svetcem, i Vam, duhovni oče, na mjesto Boga, da sam od svoje zadnje ispovijedi, koju sam .... ovršio, sagriješio. (Sada reci sve grijehe, kako si ih zapamtio, poslije, kako si ispitao savjest). A onda, rekavši grijehe, reci:

Molitvu:

Za ove i sve ostale grijehe svega života svoga kajem se iz svega srca, što sam uvrijedio Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve

svoje grijehe, i tvrdo odlučujem, da ću se poboljšati i da ne ću više griješiti. Molim Vas, oče duhovni, naložite mi spasonosnu pokoru i odriješite me od grijehâ. Amen.

Dok odriješenje svećenik daje, reci: Zato prosim blaženu djevicu Mariju, blaženoga Mihovila arkangjela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apoštole Petra i Pavla, sve Svete i Vas, oče duhovni, da se molite za me Gospodinu Bogu našemu. Amen.

Poslije ispovijedi.

Hvala ti, predobri Bože, iz svega srca, što si mi se smilovao i grijehe mi u svetom sakramentu pokore oprostio. Teško breme grijehâ s mene si snimio, i grješne si veze milostivo razriješio, u koje sam se zapleo. O Bože moj i ljubavi moja, hvala ti budi i slava na vijeke! Daj mi još tu milost, da se nikada više od tebe ne udaljim, da te hvalim, kako zaslužuješ, i vjeran ti ostanem do zadnjega daha života svoga. Ja mrzim na svaki grijeh i oduravam ga iz svega srca, odlučujem, odsele čuvati ga se brižno, živjeti krjeposno i sveto, i sve izbjegavati savjesno, što ti nije drago.

O preslatki Isuse! Ja sam onaj nevoljni i nesretni grješnik, koji sam ti rane zadao i svojima te grijesima snova na križ raspeo. Evo me sad gdje stojim pred tobom sucem, ali i pred bratom

svojim, moleći te po prevelikom milosrgju tvojem: neka se pred Ocem tvojim sve tvoje rane opet otvore i na moju siromašnu, tolikim strastima i grijesima razrovanu dušu izliju, i prije neka se ne zatvore, dok je skroz ne operu i sasma ne očiste. A jer si me, Isuse, ljubavlju srca svega pomilovao, uzmi me u srce svoje, i ono neka mi bude obramba i štit proti svim napastima, i u njem daj da te hvalim i slavim, ljubim i do vijeka uživam. Amen.

Marijo, ti dobra i moguća Djevice! Ti si pomoć kršćanska, ti jakost onim, koji se u te uzdaju: pomozi mi, uzmi me pod svoju za titu, isprosi mi ustrajnost u dobru, i ne daj, da se ikada tvojemu Sinu iznevjerim; daj da ga služim i ljubim na vijeke. Amen.

VII. Pričesne molitve.

Djelo čugjenja.

O čudesa ljubavi tvoje, premilostivi Gospodine Isukrste, koji si zaradi spasenja duše moje ne samo presveto tijelo svoje na muke podao, neprocijenjenu krv prolio i vas jedna rana postavši pregorku smrt na križu podnio, nego si još isto presveto tijelo i krv svoju na uspomenu muke i smrti svoje meni za hranu i lijek ostavio i k meni nevoljnu crvku doći odredio. Zahvaljujem ti preponizno na

ovome čudu od čudesa, na ovoj neizrečenoj ljubavi tvojoj, da se dostojiš mene pohoditi, u mome srcu prebivati, da nahraniš i okrijepiš dušu moju, da ju utješiš i posvetiš, da se s njome čudesno združiš i sjediniš. Doista ako ja ovu ljubav neizmjernu procijenim, većma se imam začuditi, nego pohogjena od tvoje Majke sveta Elisabeta, koja njezinu dolasku čudeći se zavapi: Otkud meni ovo, da Mati Gospodina mojega dogje k meni? Čudim se vele većma ja, Gospodine, i iščuditi se ne mogu: otkud meni ovo, da ti pod obličjem krušnim dolaziš k meni?

Tko si ti, a tko sam ja? Ti stvoritelj, a ja stvorenje, ti kralj neba i zemlje, kojemu se klanja vas dvor nebeski, a ja jedna nevoljna sirota i jedan crvak; ti Bog svemogući, a ja prah, pepeo i jedno ništa; ti sudac strašni, koji ćeš me oštro i razgovijetno pitati za sve stvari i za današnje primanje tvojega presvetoga sakramenta, a ja tužni i žalosni krivac, koji ću odgovor dajući od straha sahnuti; ti sama svetost i dobrota, a ja griješna pogan i sama zloća. Otkud dakle ovo meni, Gospodine, da se dostojiš uvratiti k meni?

Da se budem počeo pripravljati još otkad sam nastupio na vrijeme razuma o tom sveudilj nastojeći do ovoga časa; da budem vas život svoj u pokorama žestokim provodio, još bih imao reći:

Gospodine, nijesam dostojan, ah nijesam dostojan, Gospodine, da unigješ pod krov tijela mojega. Zašto dakle k meni hitiš? Zašto mi smrću prijetiš, ako te ne uzblagujem i ne primim? Jeda li zaradi goleme ljubavi ne znaš, kakav sam? Znaš doista i sa svim tim hoćeš, da me pohodiš. O čudesne ljubavi!

Djelo poniženja.

Veliki, svemogući i strahoviti Bože, veličanstvo neizmjerno, poznajem, tko sam i šta sam pred tobom, koliko sam nevoljan i po grijesima pogrdan; poznajem, da sam nedostojan pred tobom stajati; ali kuda ću ići od obraza tvojega, koji si svagdje po bivstvu, ondještvu i mogućstvu svome? Zato ovdje snizujući se u dubljinu ništoće svoje priklonitim srcem u strahu i drhtu klanjam ti se i svom mogućom čašću i poniznošću poštujem te, ovdje sakriveni Gospodine Isukrste, pred čije noge dvorani nebeski padaju, pred čijim veličanstvom svako stvorenje dršće i svi su narodi kao jedno ništa. O da bih se mogao poniziti toliko, koliko si se ti za ljubav moju ponizio u ovom presvetom sakramentu, presveto tijelo i krv, čovječanstvo i božanstvo svoje sakrivši pod najmanju mrvicu obličja krušnoga. Ni po jedan način nijesam dostojan pristupiti k tebi. Ali budući da mi zapovijedaš, a i

ja znadem, da sam bez tebe jedno ništa, bez tebe ništa ne mogu i izvan tebe nema spasenja ni života, zato pristupit ću k tebi sa strahom i drhtom, primit ću tebe sa skrušenošću, koji srca skrušena i ponižena ne odbacuješ.

Djelo vjere.

O tko će mi dati, preslatki Isuse, da pod ovom krušnom prilikom mogu vidjeti onaj obraz tvoj, u koji žele angjeli gledati! Tko će mi dati, da mi se otvore spasonosni vrutki pet rana tvojih, koje vidim okom vjere na tijelu tvome, vrutke vode žive za očišćavanje duše moje. O vrutki sveti, protecite vodom milosti, izlijte se na me, operite srce moje, ugasite žegju moju, da radošću napunjen i živom vjerom potkrijepljen zavapijem s Tomom apoštolom: Gospodin moj i Bog moj.

Vjerujem temeljito, Gospodine Isukrste, i bez svake sumnje držim, da si ti u ovom presvetom sakramentu pod obličjem kruha Gospodin moj i Bog moj, pravi Bog i čovjek zajedno. Vjerujem, da je čudesnim načinom ovdje isto živo i slavno tijelo tvoje, koje je sada s desne Oca svemogućega. Ovdje je sada ona krv tvoja neprocijenjena, koju si za me na križu prolio. Ovdje je tvoja presveta duša puna milosti i mudrosti, u kojoj je sve blago krjeposti i znanja Božjega. Ovdje je sakriveno

božanstvo tvoje, i budući ti u Ocu i Otac u tebi, ovdje je i Otac i Duh sveti, obodvojice ljubav, presveto Trojstvo, jedan Bog. Vjerujem ovo i ispovijedam, i temeljitije vjerujem, nego da bih tjelesnim očima vidio, jer si nam ti objavio. Zato poklanjam se presvetoj i preistinitoj riječi tvojoj, podlažem njoj razum svoj; veće i više ti možeš učiniti, nego pamet naša dokučiti i razumjeti.

Djelo ufanja.

Preslatki Isuse, premogući i premilostivi pomoćniče moj, sve ufanje svoje stavljam u sama tebe, u neizmjerno milosrgje tvoje i u zasluge neprocijenjene krvi tvoje. Pogledaj milostivo na nevoljnoga slugu svojega, kojega ljubežljivo zazivaš k sebi; smiluj mi se, koji ne zapuštaš onih, što se u te ufaju, i učini me dionika darežljivosti svoje. Ti si krjepost moja, ti si pomoć moja, ti si utočište moje, ti si ufanje moje; jer ako su od tebe velike milosti primali, koji su te u kuće dočekivali i koji su se samo odjeće tvoje doticali, koliko se većma imaju ufati duše onih, koji te dostojno na svetoj pričesti primaju, budući nam ostavio ovaj sakramenat kao vrutak sviju milosti i darova božanskih. U tebe se dakle temeljito ufam, da ćeš ti došavši k meni izliječiti rane moje, pamet prosvijetliti, srce potkrijepiti, sve za spasenje potrebno i najposlije život vječni darovati, jer si nam milostivo obećao govoreći: *Ja sam kruh živi, koji sam s neba sašao*; *ako tko uzblaguje od ovoga kruha, živjet će u vijeke.*

Veseli se dakle i raduj se, dušo moja, jer će se danas uvratiti k tebi Spasitelj tvoj, koji se tako darežljiv ukazuje u ovom sakramentu, i vele većma darežljiv, nego kad se uvrati k Zakeju starješini cariničkomu i reče: *Danas dogje spasenje kući ovoj!*

Djelo ljubavi i pokajanja.

Kolika bijaše ono sila ljubavi, preljubežljivi Isukrste, kada hotijući s ovoga svijeta poći za uspomenu neizmjerne ljubavi svoje pripravio si nam duhovnu gozbu svaku nasladu i ugodnost svakoga okusa imajući. Veliku si nam i čudesnu ljubav ukazao, kada si se dostojao utjeloviti i na se uzeti umrlu narav čovječansku; ali mnogo veću i čudesniju ukazao si, kada si nam tijelo i krv svoju za hranu ostavio, jer utjelovljenjem uzeo si na se čovječanstvo, a ovim presvetim sakramentom darivaš nam sa čovječanstvom božanstvo svoje. Izlio si u njemu sve bogatstvo svoje tako, da premda si svemogući i prebogat, niti si većega dara mogao, niti znao, niti imao dati nam, da bi nas na ljubav probudio.

Predobri Spasitelju, tko te ne bi ljubio? Tvrgje bi srce moje bilo od svakoga kamena, kada ne bih nastojao, da ti ljubav ljubavlju vratim. O da bih te mogao ljubiti tolikom ljubavlju, kolikom te je ljubila preljubežljiva majka tvoja, kada si ti sašao s neba i za našu ljubav utjelovio se u njezinoj prečistoj utrobi, ili kada je ona u duhu zanesena u pričesti svetoj primala tebe. O da bih te svaki čas sve većma i većma mogao ljubiti, koji me tako ljubiš, da me koliko je moguće slična sebi činiš, kada gladnu moju dušu presvetim tijelom i krvlju svojom, jezbinom ljubavi hraniš, sa sobom sjedinjuješ i u se čudesnim načinom preobraćaš.

Ljubim te dakle, Bože srca mojega, ljubim te iz svega srca, iz sve jakosti, iz sve duše svoje. Ljubim te, jedina moja u ovom izgonu utjeho, jedina srećo moja i najveće dobro, koje na ovom svijetu uživati mogu. Ljubim te zaradi tebe samoga, i kako te ljubim, tako se i kajem iz svega srca svojega, što sam neizmjernu tvoju dobrotu uvrijedio. Prosti, Isuse moj, za ovu ljubav, koju mi ukazuješ u ovom presvetom sakramentu, prosti, molim te, grijehe moje, i dopusti mi, da ovo primanje tijela i krvi tvoje ne bude meni na osudu, na prokletstvo i na smrt, nego na blagoslov, na spasenje i na život vječni.

O ognju božanstveni, koji vazda goriš a nikada se ne trneš, sažezi sve što god je u meni

neugodno svetim očima tvojim; užezi svega kolika mene, da sada vas kolik gorim pristupajuć k ovomu božanstvenomu stolu (trpezi).

Uzdam se, da sam očišćen svetom ispovijegju; ali sa svim tim znadem, nijesam još pripravan, nijesam još čist zadosta, da tebe Jaganjca neoskvrnjena dostojno primim. I zato preponizno molim te, da ti sâm dušu moju nakitiš i učiniš dostojnu prebivališta tvojega. Spasitelju moj, po vrijednosti presvete krvi svoje operi me još više od bezakonja mojega, i od grijeha mojega očisti me! Stvori u meni srce novo, posveti ga svetim blagoslovom svojim, da te ja danas sa sinovskim strahom, sa dostojnom čistoćom, ljubavlju i užganjem srca primim na uspomenu ljubavi, muke i smrti tvoje a na spasenje duše moje. Amen.

Djelo želje onoga, koji pristupa k nebeskomu stolu.

O moj Isuse, moj preslatki Isuse, ljudskih srca ljubitelju čudesni, dakle se dostojiš doći k meni siromahu, i doći s neizmjernom željom, da se ujediniš sa mnom. Dogji dakle ljubavi srca mojega. Rani srce moje ranom ljubavi svoje, da se rastapa od pregoruće želje i ljubavi tvoje. Dogji, Jaganjče Božji, tijelo presveto, neprocijenjena krvi Spasitelja mojega, da nahraniš dušu moju!

Ah tko će mi dati krila, da poletim k tebi? Tebe, o kruše života, gladuje duša moja. Tebe, o studenče vode žive i sviju milosti, žegja i želi srce moje. Bez tebe, Spasitelju, rascvijeljena tuguje, bez tebe nemoćna boluje duša moja; tebe ona ište, k tebi vapije, za tobom uzdiše, o živote moj, o utjeho moja, o jedino dobro moje, i Bože moj i sve moje!

Dogji i nemoj krzmati, Isuse preslatki, i premda nedostojan, da te primim u srce svoje, ti koji si svemoguć i premilostiv, samo reci riječ, i očistit će se duša moja. Pripravljeno je, Bože, srce moje, pripravljeno je i otvoreno; ah dostoj se k meni doći i sa mnom po milosti svojoj biti do svrhe života.

Ali evo ja idem k tebi, k tebi hitim, k tebi se potežam, o hrano, o željo duše moje, o Isuse moj! Ti o Djevo i Majko prečista, pridružiti se dostoj k meni, kad idem pred Sina tvojega. Učini po zaslugama i molitvama svojim, da on, koji se je u tebi dostojao postati dionik nemoći naše, dostoji se sada učiniti mene dionika presvetoga tjiela i krvi svoje.

O vi svi nebeski duhovi, o angjele čuvaru moj i ostali sveti odvjetnici moji, vas u pomoć zazivam ja ubog i siromah; pripravite u meni dostojno mjesto svojemu Gospodinu, zaodjenite me svitom zasluga svojih, nakitite i naresite dušu moju krjepostima svojima, da božanskoga gosta Spasitelja svojega mogu primiti, kao što se dostoji, sa svom mogućom čašću i srca čistoćom.

O Jaganjče Božji, koji uzimaš na se grijehe svijeta, oprosti mi, usliši me, smiluj mi se!

Gospodine, nijesam dostojan, da unigješ pod krov moj, nego samo reci riječ, i ozdravit će duša moja.

Kada primaš presveto tijelo, reci u srcu:

Tijelo Gospodina našega Isusa Krista neka čuva dušu moju u život vječni. Amen.

Uzdisanje.

O sveta gozbo, na kojoj se Krist prima, čini se spomen muke njegove, um se napunja milosti, i došaste se slave nama zaloga daje, budući on rekao: *koji blaguje tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni, i ja ću ga uskrsnuti u najposljednji dan.*

Dušo Kristova, posveti me.
Tijelo Kristovo, spasi me.
Krvi Kristova, napoj me.
Vodo iz prsi Kristovih, operi me.
Muko Kristova, potkrijepi me.
O dobri Isuse, usliši me.
Megju rane svoje sakrij me.
Ne dopusti, da se odijelim od tebe.
Od neprijatelja hudobnoga brani me.

Na čas smrti moje zovni me.
I zapovjedi mi doći k tebi,
Da sa Svetima tvojim hvalim te
U vijeke vijeka. Amen.

Zdravo preužganim srcem uzdisani Isuse preslatki, poljubljeni goste duše moje.

Zdravo slatkosti srca mojega, zdravo cijeno otkupljenja mojega, zdravo utjeho ufanja mojega, zdravo ufanje spasenja mojega, Gospodine moj i Bože moj!

Gospodine moj i Bože moj, kralju slave i veličanstva neizmjernoga, kako si se dostojao doći k zemaljskomu crvku, i što je još većma dostojno čuda, k nevoljnu i tavnu grješniku, kakav sam ja!

Klanjam ti se preponizno, Spasitelju moj, koji na prijestolju srca mojega prebivaš. Klanjam ti se svijem krjepostima svojima, i ovaj slabi i nedostojni poklon svoj združujem i sjedinjujem s poklonima sviju dvorana nebeskih. Blagoslovljen, koji si došao od neizrečene ljubavi i dobrote svoje. Uzvisuje se svrhu nebesa, Bože, i svrhu sve zemlje slava tvoja. O da ti se od istoka do zapada svi narodi klanjaju u tebe vjerujući i hvaleći ime tvoje!

O koliko sam srećan i čestit! Našao sam, koga ljubi duša moja. Evo imam i posjedujem, što sam želio. Imam tebe, Spasitelju moj. Imam presvetu dušu tvoju, koja će posvetiti sirotu dušu

moju. Imam prečisto tijelo tvoje, koje će od svake nečistoće očistiti tijelo moje. Imam neprocijenjenu krv tvoju za otkupljenje moje prolivenu, koja će me od svake ljage oprati. Tebe Boga i zajedno čovjeka imam; srce moje postalo je crkva Boga živoga, prebivalište presvetoga Trojstva.

A šta mi je na nebesima, i od tebe šta sam hotio na zemlji, Isuse moj? Niti mi mogu nebesa niti zemlja šta više i veće dati, od tebe, Bože srca mojega i dijele moj Bože do vijeka!

Vjerujem temeljito, da ti sada prebivaš u meni i ja u tebi, jer si ti, vječna istino, rekao: *Koji blaguje tijelo moje i pije krv moju, u meni ostaje i ja u njemu.* O radosnih i slatkih riječi: ti u meni, o preljubežljivi Isuse, i ja u tebi! O kolika je ova ljubav! Tko bi na to i pomisliti mogao ili to zaželjeti smio, da nam ti sâm ne budeš očitovao i rekao? Ti prebivaš u meni prenevoljnu grješniku, a ja u tebi, o neizmjerno veličanstvo, o dobroto beskrajna! Tko će me rastaviti od tebe i od ljubavi tvoje? Ah ljubim te, preljubežljivi Isuse moj, svim srcem ljubim te i grlim. Tebe, o jedina ljubavi moja, tebe jedino dobro moje, tebe srce srca mojega, tebe najveće i sve koliko blago moje obuimam. O neka ućuti, molim te, srce moje krjepost tvojega u meni prebivanja, neka se topi

i raščinja. Neka okusi duša moja, kako si sladak, Gospodine, da od sladosti i ljubavi tvoje preuzeta i predobivena ništa izvan tebe ne ište, ništa ne ljubi nego tebe i radi tebe.

Djelo zahvale.

Gospodine, Gospodine naš, šta je čovjek, da ga se spominješ, ili šta je sin čovječji, da ga pohadjaš? O čudesne milosti, da si se dostojao ti, kralju neba i zemlje, danas uvratiti k meni, presvetim tijelom i krvlju svojom nahraniti siromašnu dušu moju. Šta ću ti vratiti za toliku ljubav, koje nijesam vrstan zadosta procijeniti a kamo li za nju dostojno i potpuno zahvaliti?

Ali ti kako preveliki tako i premilostivi Gospodine, koji znadeš slabost i uboštvo moje, ufam se, da ćeš primiti radi dobrote svoje ovu preponiznu žrtvu hvale moje. I za to hvalu tebi uzdajem pjevajući s Majkom tvojom: *Veliča duša moja Gospodina, i obradova se duh moj u Bogu spasu mojem,* što pogleda na poniznost službenice svoje, duše moje; što mi učini velike stvari onaj, koji je silan, niti mi je mogao većih učiniti. Gladna napuni dobara, nahrani me presvetim tijelom svojim.

Hvalu tebi uzdajem zazivajući u pomoć sve angjele, sve narode i svako stvorenje. Blagosivajte angjeli Gospodnji Gospodina; blagosivajte nebesa

Gospodina. Hvalite Gospodina svi narodi, hvalite ga sva plemèna, jer je potvrgjeno na meni milosrgje njegovo. Blagosivajte sva djela Gospodnja Gospodina; hvalite i uzvisujte ga do vijeka.

Blagosivat ću tebe, Gospodine, u svako vrijeme, vazda hvala tvoja u ustima mojim spominjući ovaj preveliki i neprocijenjeni dar tvoj. Ali budući da prama tolikomu daru još nijesu potpune sve kolike hvale ove, zato ih sjedinjujem s onom hvalom, koju si sâm, Spasitelju, uzdavao Ocu vječnomu, a osobito onda, kada si naredio ovaj presveti sakramenat, i s onom hvalom, koju je tebi uzdavala tvoja i moja preslatka Mati Marija.

Djelo prinošenja.

Gospodine moj, Bože svemogući, Oče sina tvojega Isusa Krista, šta ću ti prinijeti za svjedočanstvo zahvalnosti svoje, da bude dostojno veličanstva tvojega i tebi ugodno? Premda ne nalazim ništa u vlasti svojoj, ipak imam po milosti tvojoj dar preuzvišen i tebi preugodan, imam poljubljenoga Sina tvojega, Gospodina mojega Isusa Krista, koji je, primivši ja ovaj božanstveni sakramenat, postao jedno sa mnom i ja jedno s njime. Njega dakle prinosim tebi na slavu i čast, na zahvalnost za sva dobročinstva, a osobito što si mi dopustio

pristupiti k nebeskomu stolu i dionika me učinio neizmjernoga Božanstva.

A šta ću pak tebi moći vratiti za tebe samoga, predobrostivi Spasitelju moj, nego da i ja sebe svega i cjelovito s tijelom i dušom darujem i prinesem tebi, koji si sebe svega darovao meni. Ovo je, predragi Isukrste, moja želja najveća, da u napredak vas budem tvoj, da se na meni ispune one tvoje svete riječi: *Koji blaguje mene, i on će živjeti mene radi;* da tebi i na slavu tvoju živim; da obećanje na ispovijedi učinjeno i tvoju svetu volju ispunim.

I zato budući da ti meni veliš: sinko, prinesi mi srce svoje, dostoj se, molim te, ovaj slabi dařak od mene primiti. Evo ti ja poklanjam i posvećujem skrušeno i poniženo srce sa svijem silama duše i sa ćućenjima tijela svojega. U tebi će se samu cdsele naslagjivati srce moje, tebe će se sama spominjati pamet moja, u tebi će samu misliti um moj, tebe će sama ljubiti volja moja i na slavu tvoju upravljati sve namjere moje, tebe će jezik moj dotaknućem tvojega presvetoga tijela posvećen hvaliti i slaviti, tebi će i na čast tvoju ruke moje djelovati.

Primi ovaj darak, Gospodine Isukrste, u sjedinjenju zasluga Majke tvoje Marije, mojega angjela stražanina i sviju stanovnika nebeskih. Primi u

sjedinjenju one neprocijenjene žrtve, kada si sebe samoga na križu za me Ocu vječnomu prinesao za zahvalnu žrtvu, da uz nju i ovaj darak moj bude ugodan božanskoj volji tvojoj. Amen.

Djelo prošnje.

Predobrostivi Gospodine Isukrste, studenče sviju darova, koji si sve postao dušama našim, k tebi se utječem preponizno i molim te, da djeluješ ono u srcu mojem, zaradi čega dostojiš se nas pohoditi; ukaži krjepost svoju po velikom milosrgju svome.

Ti si kralj moj, nemoj zaboraviti uboštva sluge svojega. Ti si liječnik moj, ozdravi sve nemoći i slabosti moje. Ti si sudac moj, smiluj mi se, i kada dogjem na strašni sud, vrzi križ, muku i smrt svoju megju sud svoj i dušu moju. Ti si branič moj, stavi me uza sebe i neka se digne na mene koja mu drago sila ili svijeta ili tijela ili hudobe paklene, ne ću se bojati, jer si ti sa mnom. Ti si spasitelj moj, oslobodi me od ruku neprijateljskih a osobito u vrijeme smrti, koja mi se može još danas dogoditi; budi mi na putovanju mojem brašnjenica; objači i spasi me. Ti si Bog moj, daj mi, da te primam i gorućom pobožnošću svesrdnije štujem; utemelji većma vjeru moju, potkrijepi većma ufanje moje, užezi većma ljubav moju.

Dopusti mi krjepost razboritosti, da poznadem taštinu svijeta, strahotu grijeha, dostojanstvo duše i cijenu svete milosti tvoje. Dopusti mi krjepost pravde, da svakomu dajem što je njegovo. Dopusti mi krjepost jakosti, da sve nevolje vremenite dobrovoljno podnesem za ljubav tvoju i za pokoru grijeha svojih; da se jakim srcem rvem i ne puštam nadobiti se od napasti. Dopusti mi krjepost razložita užitka (trijeznosti), da narav svoju ustežem od nerazložitih želja i od svjetovnih i tjelesnih naslada.

O kruše živi, kruše nebeski, promijeni tako okus i ćud srca mojega, da zemaljsko za ništa drži, da stvari vječne i nebeske velikom pomnjom ište, da izvan tebe nijedne slatkosti ne okusi, nijedne ljepote ne ljubi, nijedne utjehe ne želi, nijedne naslade ne primi, ni za jednu čast ne mari, nijedne se tegobe ne boji, nego samo da se boji tebe uvrijediti.

Po ovom presvetom sakramentu, Spasitelju moj, umrtvi u meni sve, što je tebi neugodno, i učini me takva, kakva hoće srce tvoje. Po njemu učini dušu moju i tijelo moje nalik na dušu i tijelo presvetoga čovječanstva svojega, i svega me prosvijetli svjetlošću božanstva svoga. Po njemu dopusti, da se u tebi utemeljim (utvrdim), tebe savršeno ljubim, s tobom se savršenim načinom sjedinim i vas u te preobratim, da živim ne više ja, nego ti u meni.

Obrati, Gospodine, nevoljne grješnike. Prosvijetli slijepe odmetnike i nevjernike. Budi u pomoć svjema, koji se nahode u potrebama, u grijehu smrtnom a osobito u smrtnoj bolesti. Budi i onima u pomoć, koji su se preporučili molitvama mojim ili žele biti preporučeni; za koje sam dužan moliti, i ti hoćeš, da za njih molim. Pomozi roditeljima, rogjacima, dobročincima, prijateljima i neprijateljima mojim. Daj živima oproštenje i milost, a mrtvima pokoj i svjetlost vječnu. Tebi slava, Kriste, u vijeke vijeka. Amen.

VIII. Molitva pobožna mladića.

Isuse, Spasitelju moj, koji ljubiš čiste duše, čuvaj me, molim te, sada i uvijek, da se ne podam grijehu, što bih ga poslije morao gorko oplakivati; već mi podaj, te danomice napredujem u krjeposti služeć ti čistim srcem. Brani me od svih neprijatelja mojih, koji vrebaju na dušu i tijelo moje, da me zavedu. Zato ti osobito izručam čistoću svoju; ne daj da ju ikada oskvrnem ni mišlju ni riječju ni djelom. Podaj mi milost, te budem poslušan svima, kojima se moram pokoravati. Daj da svetu volju tvoju uvijek i u svemu čineći dušu si spasim. Amen.

IX. Trodnevnica ili Devetnica.

Kanoti priprava većim svetkovinama, ili, da se isprose od Boga osobite milosti.

Od velike je koristi, ako se *trodnevnica* ili *devetnica* obavi bud načinom, što slijedi, bud drugim kojim njemu sličnim.

1. Odredi posve točno *posebnu svrhu,* zaradi koje obavljaš tu bogoljubnost. Ta svrha može n. pr. biti, da se na osobiti način *pokloniš* Gospodinu našemu ili prečistoj Majci njegovoj povodom svetkovine, što no se primiče; ili da si isprosiš u Boga koju osobitu *milost,* i t. d.

2. Svakim jutrom u pamet si dozovi tu posebnu svrhu, te nastoj, kako ćeš ju postignuti.

3. Bogoljubnost samu mogao bi od prilike ovako obavljati:

a) *Zvanične dužnosti* svoje vrši točnije i vjernije, nego li inače.

b) Nametni si svaki dan koje djelo kršćanske *samozataje,* ili drugo koje Bogu milo djelo.

c) Nastoj iz svih sila da ispraviš *glavnu pogrješku.*

d) Vježbaj se osobitom pomnjom u *krjeposti,* koja ti je najviše nužna.

e) *Moli* svaki dan devetnice koju molitvicu; n. pr. litanije lauretske, „Spomeni se".

f) Pri koncu devetnice većom bogoljubnošću primi *svete sakramente.*

X. Litanije o sv. Josipu.

Gospodine pomiluj.
Kriste pomiluj.
Gospodine pomiluj.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.
Oče nebeski, Bože, pomiluj nas.
Sine, Otkupitelju svijeta, Bože. } pomiluj nas!
Duše sveti, Bože, } pomiluj nas!
Sveta Trojice, jedini Bože, } pomiluj nas!
Sveta Marijo, zaručnice sv. Josipa, } moli za nas!
Sveti Josipe, zaručniče djevice Marije, } moli za nas!
Sveti Josipe, mužu po srcu Božjem, } moli za nas!
Sveti Josipe neizrecivim milostima obilno obdareni, } moli za nas!
Sveti Josipe, djevičanski zaručniče djevičanske Marije, } moli za nas!
Sveti Josipe, koji si prvi u ženidbenom staležu djevičanstvo uščuvao, } moli za nas!
Sveti Josipe, čuvaru djevičanstva Marijina. } moli za nas!
Sveti Josipe, koji si stekao milost, da se prvi uz Mariju djetetu Isusu pokloniš, } moli za nas!

Sveti Josipe, ocem Kristovim nazvani,
Sveti Josipe, ljubazni čuvaru Gospodinov,
Sveti Josipe, vjerni othranitelju Kristov,
Sveti Josipe, izbavitelju Spasitelja svijeta,
Sveti Josipe, štititelju našega Spasitelja,
Sveti Josipe, vogjo utjelovljene mudrosti,
Sveti Josipe, pomočniče Božjih odluka,
Sveti Josipe, pohranitelju živoga kruha nebeskoga,
Sveti Josipe, zaštitniče svete crkve,
Sveti Josipe, skrbniče Onoga, koji skrbi za sve ljude,
Sveti Josipe, zaklonitelju Boga svoga,
Sveti Josipe, od Isusa i Marije osobito ljubljeni,
Sveti Josipe, od kralja i kraljice neba poslužívani,
Sveti Josipe, pravedni mužu,
Sveti Josipe, u siromaštvu najstrpljiviji,
Sveti Josipe, u djevičanstvu najčistiji,
Sveti Josipe, u poniznosti najstalniji,
Sveti Josipe, u poslušnosti najrevniji,
Sveti Josipe, u promatranju nebeskih stvari najuzvišeniji,
Sveti Josipe, u svetoj ljubavi najgorljiviji,
Sveti Josipe, u naručju Krista i Marije preminuli,

} moli za nas!

Sveti Josipe, koji sada na nebu uz djevičansku Majku i njezina Božanskoga Sina kraljuješ,
Sveti Josipe, štititelju umirućih,
Sveti Josipe, ljubazni naš zagovorniče i zaštitniče,

} moli za nas!

Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, oprosti nam, Gospodine,
Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, usliši nas, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, pomiluj nas, Gospodine.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.
Gospodine, pomiluj.
Kriste, pomiluj.
Gospodine, pomiluj.
℣. Moli za nas, sv. Josipe i t. d.

XI. Štovanje sv. Alojzija.

Šest nedjelja na čast sv. Alojziju.

Alojzijanska šestnedjeljna pobožnost preporučuje se osobito mladeži, kojoj je Crkva sv. Alojzija dala za zaštitnika. Plodovi ove po svoj Crkvi raširene pobožnosti jesu: sačuvanje nevinosti, rasvijetljenje u izboru staleža, ljubav spram Mariji i blagoslov u zvaničnim poslovima.

Papa Klement XII., da što više potakne vjernike, poimence mladež na štovanje ovog angjeoskog mladića, podijelio je dvjema otpisima: 11. prosinca 1739. i 7. siječnja 1740. potpuni oprost svake od šest nedjelja, ako se redom svetkuju na čast ovome svecu. Te nedjelje mogu se svetkovati ili neposredno prije njegova blagdana ili neposredno poslije toga ili u koje drugo doba godine. Da se taj oprost dobije, treba:

1. Na svaku od ovih šest nedjelja dostojno ispovjediti se i pričestiti: nu prema otpisu od 6. listop. 1870. može se jedno i drugo obaviti već u subotu.

2. Na te nedjelje treba na čast sv. Alojziju ili pobožno razmišljati ili naustice moliti ili drugu koju kršćansku pobožnost ovršiti. (Tomu uvjetu ne može se zadovoljiti već u subotu).

3. Ovih šest nedjelja mora slijediti redomice. Ako bi tko započeo ovu pobožnost, te jedne nedjelje s kojeg mu drago razloga istu prekinuo, morao bi iz nova započeti.

4. Ova pobožnost može se vršiti u koje god doba godine, dapače i više puta u godini.

Naputak za obavljanje šest Alojzijanskih nedjelja.

1. Primaj svake nedjelje velikom pobožnošću sv. sakramente. U tjednu ponovi češće odluku, da ćeš pobožno živjeti.

2. Moli šest puta „Oče naš“, „Zdr. Mar.“ i „Slava Ocu“ (ako možeš pred slikom ili žrtvenikom sv. Alojzija) na čast onih 6 godina, što ih je Alojzij sproveo u redovničkom staležu.

3. Moli pazljivo svoje navadne molitve a uz ove još i neke na čast. sv. Alojziju.

4. Nadalje razmišljaj pobožno dolje navedena razmatranja, te obećaj, da ćeš nasljedovati ovoga Sveca.

5. Svakoga tjedna odluči, da ćeš se vježbati osobito u jednoj krjeposti, pak se u svagdanjem ispitivanju savjesti točno o tom ispitaj.

6. Čitaj nešto iz života sv. Alojzija ili iz druge koje duhovne knjige, primjerice iz „Nasljeduj Krista“ od Tome Kempenskoga.

7. Nastoj, da u to vrijeme ne sagriješiš niti lako. Bježi od zločestog društva i grješne prilike, a besposlenosti se čuvaj.

8. Imaš li u kući sliku sv. Alojzija, svrni češće okom na nju, te mu preporuči svoje potrebe.

9. Trapi se. Primjerice: uskrati si nešto od jela, pila ili spavanja. Uskrati si koju dopuštenu zabavu. Pazi na svoje oči. Šuti u stanovitim prigodama. Moli ne naslonivši se.

10. Čini dobra djela. Primjerice: podaj milostinju, odvraćaj sudrugove od zla. Daj im dobar nauk. Poučavaj malene. Moli za žive i mrtve.

11. Trsi se, da dobrom nakanom izvršuješ dnevne poslove, bili oni duhovni, kao jutarnja i večernja molitva, slušanje sv. mise, pohadjanje presv. oltarskog sakramenta, ili tjelovni, kao jelo, razgovor, hodanje, rad i t. d.

12. Nastoj, da i druge ljude potakneš na štovanje i pobožnost spram sv. Alojzija.

Dobra nakana,

koju treba ponoviti svake od ovih šest nedjelja.

Primi, sv. Alojziju, ovu šestnedjeljnu pobožnost, koju Ti ponizno prikazujem na veću slavu Božju i djevičanske majke Marije:

u ime zahvale za sva dobročinstva, što si ih bilo meni bilo drugim Tvojim štićenicima dobrostivo udijelio ili ćeš ih još udijeliti;

u ime prošnje, da dobijem milost od Boga, te neokaljanu sačuvam čistoću duše i tijela, da izbjegnem grješnim pogibeljima, da se ostavim navadnih mojih pogrješaka, da napredujem u krjeposti, pobožnosti, čednosti, osobito u . . . ., da Boga, najveće Dobro, ljubim svim srcem svojim, svom dušom svojom i svim silama svojim, te da volim umrijeti nego li promišljeno uvrijediti ga;

napokon u ime prošnje za sreću i blagoslov u vremenitim stvarima, za zdravlje tijela, za sretan uspjeh u mojim poduzećima i poslovima, poimence za tvoju pomoć u ovoj potrebi . . . . ako je to Bogu na slavu i mojoj duši na spasenje.

Napokon Te, mogući zagovorniče, pouzdano molim, da me preporučiš Gospodinu Isusu, kome si učenikom, Mariji, kojoj si sinom bio, te mi budi dobrostiv. Amen.

Zatim izmoli šest puta „Oče naš“, „Zdr. Mar.“ i „Slava Ocu“ (na spomen šest redovničkih godina sv. Alojzija).

Razmišljanja o krjepostima sv. Alojzija.

Prva nedjelja.

Čuvanje nevinosti.

Prvo. Tko će izaći na goru Gospodnju, ili tko će stajati na svetom njegovom mjestu? Onaj, u koga su nevine ruke i srce čisto.“ Ps. 23. Koji se trse, da budu čisti dušom i tijelom već su na ovom svijetu u najužoj zajednici s Bogom zaručnikom čistih duša. Oni stoje nepomično i čvrsto u krjeposti i milosti, te se ne dadu nikakvom napasti tijela ili sotone odvratiti od svete svoje odluke, da žive čisto. Na onom pako svijetu gledat će Boga i biti kano Angjeli na nebu, idući za Jaganjcem kamo god on podje; urešeni djevičanskom krunom blistat će kano zvijezde po sve vijeke. Velika je to doista nagrada nevinosti! Nu jer mi to dragocjeno blago nosimo u krhkim posudama, zato treba, da to većom pomnjom na nj pazimo, što je posuda lomnija, ako želimo, da ga očuvamo.

Ti prečisti Isuse, Ti odsjeve vječnoga svjetla i ogledalo bez ljage, daj da Ti nevinim tijelom služimo i čistim srcem omilimo.

Drugo. Ovo blago sačuvao je Alojzij, zbog česa je i bio nazvan „Angjelom u čovječjem tijelu“ i „Angjeoskim mladićem“. On se bojao i svake

sjene ma bilo i najlagljega grijeha. Pogibeljima oprezno se uklanjao, savjest si je brižljivo ispitivao, pak si i za najmanje pogrješke nalagao strogu pokoru, pošto ih je ispovjedio brižnom točnošću uz vrele suze u sv. sakramentu pokore. U devetoj godini dobe svoje zavjetovao je Bogu vječno djevičanstvo, te je ovo bijelo odijelo krsne nevinosti sa sobom ponio u grob; jer kako se vidi iz službenih spisa, sastavljenih u tu svrhu, da se Alojzij proglasi svecem, nije on nikada ni samo poćutio u svom srcu grješnih želja ili nečistih misli.

O Angjele, „pritegni nas, da pohrlimo za tobom i za mirisom tvoje masti!“

Odluke. Češće ponovit ću odluku, da bježim od svakoga, poimence od nečistoga grijeha: „Volim umrijeti nego li se oskvrnuti“. One grješne prilike, u kojima sam inače griješio, izbjegavat ću, ili ako mi to ne bude moguće, bit ću barem veoma oprezan. — U napastima uzdignut ću srce svoje k Bogu i k djevičanskoj majci Mariji, načinit ću na prsima znak sv. križa, te zazvati presveta imena Isusa i Marije. — Često ću misliti na svoga Angjela čuvara, njega ću štovati i njemu ću reći: „Daj mi čist život“. — Svake večeri ispitivat ću si savjest, pokajati se i odlučiti da budem bolji. — U ispovijedima uvick ću biti sasvim iskren.

Druga nedjelja.

Pobožnost spram presv. olt. sakramenta.

Prvo. Uspomenu na čudesa svoja naredio je milostivi i milosrdni Bog: dao je hranu onim, koji se njega boje. Ps. 110. Kakvu hranu? Isus nam daje svoje od prečiste Djevice uzeto tijelo, svoju na križu za nas prolivenu krv, daje nam kruh angjeoski, sama sebe, jedinorogjenoga Sina Božjega. O divne li gozbe, kod koje od svetoga straha dršću i nebeski dusi! Tom se hranom oni hrane, koji se njega boje, nu ne onim ropskim strahom, koji bježi od ovoga sakramenta; nego strahom djetinjskim, koji uči, kolikim počitanjem, poniznošću i čednošću treba pristupati k njemu. Gospodin želi, da ga primamo: „Dogjite k meni svi, koji ste umorni i koji ste oterećeni, ja ću vas okrijepiti“, i ujedno opominje po sv. apoštolu Pavlu: „Neka se čovjek prije ispita i tako neka jede od ovoga kruha i pije iz ovoga kaleža: jer tko jede i pije nedostojno, sâm si osudu jede i pije; jer ne razlikuje tijela Gospodnjega“. Teško onomu, koji ide na tu gozbu bez svadbenoga ruha milosti!

Gospodine, nijesam vrijedan, da unidješ pod krov moj, nego samo reci riječ, i ozdravit će duša moja!

Drugo. Na tu gozbu dolazio je Alojzij u najljepšem svadbenom ruhu. Onako, kako ga je malena bio naučio sv. Karlo boromejski — pričešćivao se je uvijek. Tri dana pripravljao se je na sv. pričest i opet je tri dana za nju zahvaljivao. Dan prije sv. pričesti postio je. Nevjerojatnom poniznošću, pobožnošću i željom pristupao je k stolu Gospodnjemu, a za tim se po čitave ure zabavljao i razgovarao sa svojim božanskim gostom, koji je u njegovu srcu prebivao, kano na svom prijestolju.

Ništa mu nije bilo slagje, nego o tom presv. sakramentu razgovarati, čitati i razmišljati. Ništa mu nije bilo ugodnije, nego biti kod sv. mise, često uzamance i kod više njih. Ništa nije većma želio, nego da što ćešće pohodi Boga svoga sakrivena pod prilikom kruha — u svetoshraništu; te je sam priznao, da je po ovim čestim pohodima zadobio najobilniji blagoslov kod svojih nauka.

O sveti Alojziju, koji si plamtio ljubavlju spram presv. oltarskog sakramenta, i ja želim blagovati s Tobom to uskrsno Janje! Daj dakle, da i moje srce usplamti ljubavlju spram Isusa u presv. Sakramentu!

Odluke. Svakoga jutra i večeri okrenut ću se u mojoj sobi licem spram crkve i pozdraviti Gospodina u presv. sakramentu. — Danju pohodit

ću u crkvi presv. Sakramenat i pokloniti mu se. — Kod svete mise bit ću pobožan, te za pričesti svećenikove duhovno se pričestiti. — Pričešćivat ću se češće te se uvijek dostojno pripraviti.

Treća nedjelja.

Štovanje blažene Djevice Marije.

Prvo. „Tko me nadje naći će život i crpsti će spasenje od Gospodina“. Prir. 8. Te riječi meće sv. Crkva punim pravom u usta Marijina. Bog hoće da nam sve dade po Mariji, kako nam je po njoj dao svoga jedinorogjenoga Sina. Ona je žlijeb, po kojem nam pritječu darovi nebeskih milosti iz neiscrpivog mora Božje dobrote. Ako želimo dobiti dar sv. čistoće, Marija će nam ga dati. Ako si želimo zdravlje, uspjeh u poslovima, savjet u dvojbi, jakost u napastima — sve će nam dati Bog po Mariji. Ona ne može čuti molbe naše, a da je ne usliša. Ona je majka milosrgja, koja materinskom ljubavlju ljubi i grješnike. Ona je blaga, mila i slatka Djevica, koja će svratiti k nama milostivo svoje oko, te nam poslije ovoga progona pokazati Isusa, blagoslovljeni plod utrobe svoje; samo ako uznastojimo neokaljanom čistoćom srca već na ovom svijetu omiljeti njezinu božanskom Sinu.

Učini me vrijednim hvaliti Tebe, blagoslovljena Djevice; daj mi jakost proti Tvojim neprijateljima!

Drugo. Ovu Majku ljubio je Alojzij najnježnije. Usplamtio bi ljubavlju spram nje, kad god bi na nju pomislio, sa drugovima o njoj razgovarao, njezinu svetu sliku pogledao, — kada bi čuo spomenuti njezino ime ili u knjigama čitao o njezinoj slavi. Pobožnosti spram Marije, što ih je jednoć započeo, nije nikada više ostavljao, da, niti u bolesti. Ovršio bi ih bilo kod kuće, roneći suze, pred malenim žrtvenikom ili u crkvama i kapelama posvećenim Majci Božjoj. Onamo je pouzdano hrlio, u svakoj potrebi svojoj tu molio i dobivao utjehu, savjet i pomoć. Osobito je rado molio pozdrav angjeoski: „Zdravo Marijo“. Sveta krunica i lauretske litanije bile su mu najmilija pobožnost. Blagdane blažene Djevice Marije svetkovao je veoma pobožno. Neprestano se je trsio da ju nasljeduje u njenim krjepostima, čistoći, nevinosti, poniznosti, čednosti i t. d., te da i druge potakne na slično nasljedovanje. — Riječju, sav je bio dijete Marijino, sav njezin službenik.

O da sam i ja to! Pomozi sv. Alojziju, da ne budem opako dijete ove dobre majke; daj da Tebe nasljedujem u Tvojoj uzvišenoj pobožnosti spram Marije!

Odluke. Molit ću rado sv. krunicu. — Češće, osobito kad budem što želio, pohodit ću crkvu, kapelicu, žrtvenik ili sliku Majke Božje. — Propise Marijinih bratovština, u kojim sam i ja, vjerno ću ovršivati. Prije svega nastojat ću, da nasljedujuć Marijine krjeposti budem pravo dijete njezino.

Četvrta nedjelja.

Čednost.

Prvo. Čednost vaša bila poznata svim ljudima! Filip. 4. Iz pogleda i vanjštine čovjeka, ako sudiš po pravilima kršćanske stege, lako ćeš moći spoznati kakav je tko u srcu svome; jer je vanjština ogledalo nutrine. Ako je duša urešena krjepošću čednosti, ta će krjepost oplemenjivati sva djela čovjeka. Ova mila krjepost neophodno je potrebita navlastito onim, koji žele sačuvati čistoću srca. Nevinost je pratilica čednosti, a obje su plodovi Duha svetoga. Onaj ne će za dugo ostati čist, koji je preslobodan vanjskim svojim sjetilima, te koji tako pušta kroz ta vrata neprijatelja u svoju dušu, da mu ugrabi ondje sakriveno blago. A kolikim je već ugrabio, pošto je kroz vrata sjetilâ unišao! Neka te tugja šteta učini opreznim!

Postavi, Gospodine, stražu na moja usta i vrata na moja sjetila, da ne zabludim sa staze čednosti na skliski put raspuštenosti i grijeha!

Drugo. U svetom Alojziju imademo primjer angjeoske čednosti. On je bio vazda spor u govoru,

u gledanju oprezan, a u kretanju sa tijelom veoma pazljiv. Osobito je pazio na svoje oči, koje su sjedište te krjeposti. Osobâ drugoga spola, da, niti svojih rogjakinja nije nikada pogledao. Na kraljevskom dvoru u Madridu bio je tri godine i tamo danomice pozdravljao kraljicu, pa ipak nije znao, kakova je u licu. Na javnim svečanostima, na dvorskim igrama i na kazališnim predstavama, kojim nije mogao izbjeći, mjesto da ih gleda, oborio je oči, ili ako mu je bilo moguće, uzdigao ih na koju svetu sliku. Kraj toga nije bio mrk ni zlovoljan, nego ljubezan spram svakoga, te je sve bilo ushićeno s njegova vladanja.

Sveti mladiću, uzore čednosti, pomozi mi, da načinim savez sa svojim očima, da zaklonom ogradim svoje uši, da obuzdam svoj jezik, te da svu svoju vanjštinu tako udesim, da budem što sličniji Tebi i Angjelima!

Odluke. Ne ću da gledam osobe, slike ili što drugo, što bi me moglo navesti na grijeh. — Smutljivih knjiga ne ću da čitam. Nepristojnih riječi niti ću govoriti, niti ih htjeti slušati. Nikakvoga doticanja, kojim se vrijegja stidljivost, ne ću prama sebi niti u šali dopustiti, a niti sâm toga činiti.

Peta nedjelja.

Ljubav bližnjega.

Prvo. „To je moja zapovijed, da se ljubite megjusobno.“ Iv. 15. A kako,

Gospodine, da se megjusobno ljubimo? Kako sam vas ljubio ja, ljubavlju dobrostivom, strpljivom, praštajućom i požrtvovnom. Ne onako, kako ljubi svijet, vanjskom licemjernom prijaznošću, nego u istinu srdačnom i iskrenom ljubavlju. Ne ljubavlju, koja izvire iz tijela i krvi, nego onom svetom ljubavlju, koja dolazi od Boga, te bližnjega u Bogu ljubi. Naša ljubav neka bližnjemu priteče u pomoć u vremenitim poslovima, nu još više neka nastoji oko spasenja njegove duše. Uz to treba da i na žrtve budemo spremni, jer ljubav, koja ne prinosi nikakve žrtve, nije prava ljubav. Spram slaboća i pogrješaka bližnjega svoga treba da smo obzirni i strpljivi. Nanesene uvrede opraštajmo od srca te ljubimo iskreno i neprijatelje svoje, kako nam nalaže Gospodin: „Ljubite neprijatelje svoje, blagoslivljajte one, koji vas proklinju, činite dobro onim, koji vas mrze i progone.“

Isuse, koji si od ljubavi spram mene žrtvovao krv i život svoj, te se na križu molio za svoje neprijatelje, daj mi milost, da uzmognem istinski ljubiti sve ljude!

Drugo. Velik je bio Alojzij u ljubavi bližnjega. Prem je bio lako razdražljive ćudi, ipak je nebeskom krotkošću podnašao sve uvrede i nepravde. Veliko milosrgje spram ubogih i nevoljnih raslo je s njim od djetinjstva. Dok je još živio u

očinskom gradu, polazio je katkada ubogu pastirsku djecu na poljanama svoga oca, ljubezno se s njima razgovarao, naučao ih i razvagjao u njihovim malim prepirkama. Svima je bio dobrostiv. Ogovaranja nije trpio nikada. Bivši novakom reda poučavao je na javnim mjestima u Rimu siromake u kršćanskom nauku. Kad je uzbjesnjela kuga, gonila ga je sveta ljubav, da ne pazeć na pogibelji života podje u zadušljive prostore bolnicâ. Ondje je najvećom požrtvovnošću njegovao i tješio bolesnike, dok nije i sam od smrtonosne pošasti okužen umro u cvijetu dobe svoje, kano žrtva ljubavi bližnjega. „Veće ljubavi nema nego je u onoga, tko život svoj položi za braću svoju."

O sveti Alojziju, ti plemenita žrtvo ljubavi bližnjega, isprosi mi od Boga milost, da svim srcem svojim ljubim bližnjega svoga, te izvršujuć mnoga djela ljubavi, da si sakupim blago na nebesima!

Odluke. U mom srcu neka ne bude mjesta neljubeznim i zavidnim mislima. Moj jezik neka uvijek čuva tugje poštenje. Moja ljubav bližnjega neka se očituje u djelima umiljatosti, uslužnosti, milostinje, spasiteljnih opomena, dobra primjera i pobožne molitve. Meni nanesene nepravde iz ljubavi spram Isusa od srca ću oprostiti, te ne ću više na njih ni misliti.

Šesta nedjelja.

Ljubav Boga.

Prvo. „Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svim umom i svom jakošću svojom." Mark. 12. Ljubiti Boga jest prva i najveća zapovijed. „Ako jezike čovječje i angjeoske govorim, a nemam ljubavi, onda sam kao mjed, koja zvoni, i praporac, koji zveči. I ako imam svu vjeru, da i gore premještam, a ljubavi nemam, ništa sam. I ako razdam sve imanje svoje ubogim za hranu, i ako predam svoje tielo da se sažeže, a ljubavi nemam, ništa mi ne pomaže." Ljubiti Boga jest najlaglja i najslagja zapovijed. Može li biti što lagljega, što bi srcu više godilo, nego li ljubiti onoga, koji je izvor svake ljepote, savršenosti i dobrote? Može li biti srcu što slagjega, nego uzvraćati ljubav onomu, koji nas je od vijeka ljubio, dapače i Svoga jedinorogjenoga Sina za nas dao? Onomu, koji nam je od prvoga našega daha, u svakom času našega života činio dobro? Kome nije dosadilo neprestano nas opsipavati dobročinstvima te koji nam svima želi jednoć u nebu dati neizmjerno i beskonačno blaženstvo. De dakle, ljubimo Boga, jer je on nas prije ljubio.

O ljepoto neizmjerna, o dobro najveće, prekasno sam Te upoznao, prekasno Te počeo ljubiti.

Drugo. Alojzij ljubio je Boga tolikom ljubavlju, da je i po tom bio sličan sv. Angjelima. Kad je mislio na Boga ili čuo o njem govoriti, od ljubavi mu je silnije udaralo srce, a lice mu se zasjalo od nebeske radosti. Kako raste toplina sunca od jutra do podneva, tako je rasla njegova ljubav od godine do godine, te je napokon došla do tolikog žara, da je trošila i sile njegova tijela, na što mu poglavari moradoše naložiti, da barem katkada prekine razmišljati o Bogu. Alojzij htjede poslušati. Nu gle čuda! Tek što je prestao razmišljati o Bogu, već mu se misao opet svraćala k njemu. Kad je htio da bježi od Boga, koga je ljubio, hrlio mu je On sam u susret. Kad je u djetinjoj poslušnosti molio Boga, da se barem malo udalji od njega, sve su ga jače obujmili slatki zagrljaji božanske ljubavi.

O sveti Alojziju, ljubavlju plamteći Serafine, koji sada u nebu vjekoma gledaš i uživaš Boga, pošto si ga na ovom svijetu toli vatreno ljubio, isprosi mi ma i jednu samo iskru te nebeske vatre, da napokon i moje srce usplamti ljubavlju spram Boga, i da nikad ne prestane ljubiti ga.

Odluke. Rado ću misliti na dragoga Boga i sjećati se na prisutnost njegovu. Češće pozdravit ću ga onim milim uzdahom sv. Franje: „Bog moj

i sve moje.“* Radit i trpjet ću samo za Boga, te češće na dan ponoviti ovu dobru nakanu. Po mogućnosti nastojat ću, da širim slavu Božju. Iz ljubavi spram Boga vršit ću njegove svete zapovijedi, od ljubavi spram njega izbjegavat ću grijeh, te ću radije umrijeti nego uvrijediti Boga, radije izgubiti sve, nego da izgubim najveće dobro. Težit ću za gledanjem Boga na nebu; želit ću da preminem, da se s Bogom za uvijek sjedinim, pak ću često uzdisati sa Psalmistom: „Kada ću doći onamo, te osvanuti pred licem Boga moga?“

Molitve na pojedine od ovih šest nedjelja.

Ove molitve dovoljne su i bez posebnog razmišljanja, da uz ispovijed i pričest zadobijemo potpuni oprost.

Prva nedjelja.

Preslavni sv. Alojziju, koji si u nevinosti posve sličan Angjelima i koji si uzvišen u prečisti zbor djevica; obazri se milostivo na smjernoga slugu (službenicu) svoga, koji je izložen tolikim grješnim pogibeljima i borbama, te mi izmoli od Boga, da sve moje misli, sve moje riječi i sva moja djela budu čista i povoljna najuzvišenijem

* Svaki put oprost od 50 dana. Leon XIII. 4. svib. 1888.

kralju Isusu Kristu i njegovoj presvetoj majci Kraljici djevica.

Uz to mi isprosi i onu milost*), za koju te molim, ako je to Bogu na čast a mojoj duši na spasenje. Amen.

Šest puta izmoli „Oče naš“, „Zdr. Mar.“ i „Slava Ocu“.

Pretpjev: De dakle, slugo dobri i vjerni, budući da si mi bio u malom vjeran, nad mnogim ću te postaviti, ugji u veselje Gospodina svoga.

R. Pravednika vodio je Gospodin po ravnim putovima.

O. I pokazao mu kraljevstvo Božje.

Pomolimo se! Bože djelitelju nebeskih darova, koji si u angjeoskom mladiću Alojziju ujedinio divnu nevinost života sa jednakom pokorom: daj po njegovim zaslugama i zagovoru, pošto ga nijesmo slijedili u nevinosti, da ga slijedimo u pokori. Po kristu Gospodinu našem. Amen.

Druga nedjelja.

Preslavni sv. Alojziju, ti uzore u skrušenom primanju svetoga sakramenta pokore, premda si svetu krsnu nevinost vjerno sačuvao do konca

*) To se moli samo u onom slučaju, ako se ta pobožnost ovršuje, da posebnu neku pomoć zadobijemo, inače se ta izreka ispušta.

svoga života; ipak si i najmanje svoje prestupke i nesavršenosti ispovijedao tolikom duševnom boli, da si se poradi toga gorko plačuć onesvijestio. Molim te, premili moj zagovorniče, isprosi mi od Boga milost, da jasno spoznam težinu svojih grijeha, da ih uzmognem svim srcem mrziti, kano uvredu neizmjerno dobroga Boga, te da po iskrenoj i skrušenoj ispovijedi zadobijem oproštenje.

Uz to mi isprosi još i onu milost, za koju te molim, ako je Bogu na čast i mojoj duši na dobro. Amen.

Šest puta „Oče naš“, „Zr. Mar.“ i „Sl. Ocu“. Pretpjev i ostalo kao u prvu nedjelju.

Treća nedjelja.

Preslavni sv. Alojziju, ti savršeni nasljedovatelju Raspetoga Isusa! Premda posve nedužan, ipak si činio najtežu pokoru i tako oštro se trapio; molim Te isprosi i meni pravi pokornički duh za moje mnoge i teške grijehe, kojim sam uvrijedio Boga, te savršeno predanje u volju Božju, kad mi pošalje križ i muku.

Uz to mi isprosi i onu milost, za koju te molim, ako je to Bogu na čast, a mojoj duši na spasenje. Amen.

Šest puta „Oče naš“ i t. d. kao gore.

Četvrta nedjelja.

Preslavni sv. Alojziju, ti ljubavlju spram Boga plamteći Serafine, koji si toli srdačno ljubio Boga i u njem našao potpuni mir duši svojoj, da ti više nije bilo moguće odijeliti se od njega, pak i za kratak čas na njega ne misliti: po ovoj žarkoj tvojoj ljubavi molim te isprosi mi od Boga milost, da i ja spoznam njegovu neizmjernu dobrotu, te ga vjerno i neprekidno ljubim u svem svojem životu, više nego ikoju drugu stvorenu stvar.

Uz to mi isprosi i onu milost, za koju te molim, ako je to Bogu na čast, a mojoj duši na spas. Amen.

Šest puta „Oče naš“ i t. d. kao gore.

Peta nedjelja.

Preslavni sv. Alojziju, premili moj zaštitniče, molim te po onoj žarkoj ljubavi, koja te je gonila da privadjaš ljude k Bogu, te im pomažeš u nevoljama, dapače, da po primjeru Isusovu, koga si toli srdačno ljubio, i život svoj dadeš za njih: isprosi i meni od Boga takvu ljubav, da bližnjega dobrim primjerom privedem k Bogu, da u njegovim nevoljama iz čiste ljubavi smilujem se na nj, te mu po mogućnosti pomognem. Uz to isprosi mi i onu milost, za koju te molim, ako je to Bogu na čast i mojoj duši na spasenje. Amen.

Šest puta „Oče naš“ i t. d. kao gore.

Šesta nedjelja.

Preslavni sv. Alojziju, ti odabrani prijatelju i miljeniče Božji, kome Bog ne odbija niti jedne prošnje, izmoli mi posljednje i najveće od svih dobročinstva, srećnu smrt u savršenoj ljubavi Boga. Tu milost, o premilostivi Sveče, isprosi mi po dragocjenoj krvi Isusa Krista, po bezgrješnom Začeću blažene Djevice Marije, i po velikim svojim zaslugama, da i ja jednoć sjedinjen s tobom u nebu uzmognem ljubiti Boga i slaviti ga u sve vijeke.

Uz to isprosi mi i onu milost, za koju sam te ovih šest nedjelja molio, ako je to Bogu na čast i mojoj duši na spasenje. Amen.

Šest puta „Oče naš“ i t. d. kao gore.

Molitvica sv. Alojziju za sv. čistoću.

Sveti, angjeoskom čistoćom urešeni Alojziju! Evo, ja najnevredniji Tvoj štovatelj, preporučam Ti osobitim načinom čistoću svoje duše i svoga tijela. Tvojom Te angjeoskom čistoćom zaklinjem, da me preporučiš Isusu Kristu, neokaljanomu Jaganjcu, i njegovoj presvetoj materi, Djevici svih Djevica, te me sačuvaš od svakoga smrtnoga grijeha. Ne dopusti, da ikada padnem u ikoji nečisti grijeh; a kad opaziš, da sam u napasti ili grješnoj pogibelji, odvrati od mene sve nečiste misli i požude.

Obnovi tada opet u meni misao na vječnost i na Isusa Raspetoga. Utisni duboko u moje srce čuvstvo svetoga straha Božjega. Užgi u meni oganj Božje ljubavi, da nasljedujuć Tebe na zemlji, zaslužim s Tobom uživati Boga na nebesima. Amen.

(Oprost od 100 dana; jedan put na dan. Pijo VII. 6. ožuj. 1802.)

Molitva sv. Alojziju

za srećan izbor staleža.

Angjeoski mladiću, nevini sv. Alojziju! Ti si se puno i krvavo borio za sveto zvanje svoje. Evo me do nogu tvojih, gdje te molim iz dna srca: isprosi mi od Boga milost, da me rasvijetli u ovom tako znamenitom poslu, kako bih po volji Božjoj odabrao si stalež. Pomozi mi u tom odlučnom času, o kojem visi moja sreća vremenita i vječita. Moli Boga za me, da mi pokaže put, kojim treba da hodam po presvetoj volji njegovoj, i tako da postignem cilj, za koji sam stvoren — vječno blaženstvo. Amen.

Litanije o sv. Alojziju.

Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, čuj nas!
Kriste, uliši nas!

Otče nebeski Bože,
Sine otkupitelju svijeta, Bože,
Duše sveti Bože,
Sveto Trojstvo jedan Bože,
} Smiluj nam se!

Sveta Marijo,
Sveta Bogorodice,
Sveta djevo djevica,
Sveti Alojziju,
Ti angjeoski mladiću,
Ti prečisti gojeniče Marijin.
Ti preziratelju svjetskih taština,
Ti ljiljane nevinosti,
Ti primjeru skrušena srca,
Ti nedužni pokorniče,
Ti nekrvni mučeniče Božje ljubavi,
Ti miljeniče Raspetoga,
Ti gorljivi štovatelju presv. sakramenta,
Ti nježni štovatelju božanskog Srca Isusova,
Ti vjerni štovatelju djevičanske majke,
Ti žrtvo ljubavi bližnjega,
Ti Angjele u obliku čovjeka,
Ti zaštitniče nedužnosti,
Ti ljubimče čistih i djevičanskih duša,
Ti diko družbe Isusove,
Ti zaštitniče kršćanske mladeži,
Ti sigurni vodjo u izboru staleža,
Ti utočište skrušenih grješnika,
Ti mogući zagovorniče svih, koji te zazivlju,
} Moli za nas!

Po tvom svetom i nedužnom životu,
Po tvom postu i molitvi,
Po tvojoj nebeskoj slavi,
Po zagovoru i zaslugama Tvojim,
U našoj slaboći,
U pogibeljima za nedužnost,
Za vrijeme napasti,
U bolesti i suprotivštinama,
U posljednjoj borbi,
} Pomozi nam sv. Alojzija!

Jaganjče Božji i t. d., oprosti nam Gospodine!
Jaganjče Božji i t. d., usliši nas Gospodine!
Jaganjče Božji i t. d., smiluj nam se Gospodine!
Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!

℣. Moli za nas, sv. Alojziju!

℟. Da postanemo vrijedni Kristovih obećanja.

Pomolimo se! Nebeskih darova djelitelju, Bože, koji si u angjeoskom mladiću, Alojziju, divnu nevinost života združio s jednakom pokorom; daj nam po njegovim zaslugama i molitvama, da da njega pokornika slijedimo, koji ne pogjosmo za njim nevinim. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Dodatak.

Pater noster, qui es in coelis: sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in coelo et in terra.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris: et ne nos inducas in tentationem: sed libera nos a malo. Amen.

Ave, Maria, gratia plena: Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui, Iesus.

Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis pec-

Oče naš, koji si na nebesih: sveti se ime tvoje; dogji kraljevstvo tvoje; budi volja tvoja, kako na nebu, tako i na zemlji.

Kruh naš svagdanji daj nam danas; i otpusti nam duge naše, kako i mi otpušćamo dužnikom našim; i ne uvedi nas u napast; nego oslobodi nas od zla. Amen.

Zdravo, Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom; blagoslovljena ti megju ženami, i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus.

Sveta Marijo, majko Božja, moli za nas grješ-

catoribus, nunc et in hora mortis nostrae. Amen.

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, Creatorem coeli et terrae. Et in Iesum Christum, Filium eius unicum, Dominum nostrum: qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine, passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus et sepultus: descendit ad inferos: tertia die resurrexit a mortuis: ascendit ad coelos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus est iudicare vivos et mortuos.

Credo in Spiritum Sanctum: sanctam Ecclesiam catholicam; Sanctorum communionem: remissionem peccatorum: carnis resurrectionem: vitam aeternam. Amen.

nike, sada i na čas smrti naše. Amen.

Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega; koji je začet po Duhu Svetom, rogjen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan; sašao nad pakao, treći dan uskrsnuo od mrtvih; uzašao na nebesa, sjedi ob desnu Boga Oca svemogućega; odonud će doći sudit žive i mrtve.

Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo Svetih, oprošćenje grijehâ, uskrsnuće tijela, život vječni. Amen.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Slava Ocu, i Sinu, i Duhu Svetomu.

Kako bijaše u početku, i sada, i vazda, i u vijeke vijekova. Amen.

B.

PJESME.

I.

1. Marijo, o mili glas * Slatko ime za sve nas — Marijo * Ime tvoje kad čujem * U srcu se radujem — Marijo * O Marijo! tebe vazda * Želim smjerno hvaliti * I pred svakim slaviti — Marijo!

2. Od sunca si svjetlija * A od zv'jezda sjajnija — Marijo * Ponizno te hvalimo * Od sveg srca slavimo — Marijo * O Marijo! jer po tebi * Milost nama daje se * Od tvog Sinka šalje se — Marijo!

3. Koji tebe poštuje * Koj' se tebi raduje — Marijo * Čuvaj od zla onoga * I od grijeha svakoga — Marijo * O Marijo! moli Sinka * Da nam gr'jehe oprosti * Duše naše očisti — Marijo!

4. O nebeska ružice * Angjeoska kraljice! — Marijo * Utočište grješnikâ * Pomoći nevoljnikâ! — Marijo * O Marijo! rajska vrata * Moli Sinka za sve nas * Sada i na smrtni čas! — Marijo!

II.

1. Danak svaki Božjoj Majci* Dajmo hvalu, dajmo čast * Ufajmo se u nju moćnu * Svojom će nas molbom spast * Svete njene sve vrline * Koje su joj rajski kras * Neka k Bogu u visine * Kao uzor vode nas!

2. U životu kad nas stigne * Napast, b'jeda, tuga, jad * S pouzdanjem, živom vjerom * Brzo k Majci Božjoj tad * Jer je slatka majka nama * Pomoći će rado nas * Jer je Otcu kćerka mila * Čut će njene molbe glas.

3. Kraljica je, djevica je * Majka Božja, uzor svet * Svih vrlina i milina * Što ih čitav nema sv'jet * Žarku ljubav k ljudskom rodu * U svom srcu nosi v'jek * Okrilje je svakom stvoru * Pomoć, zdravlje, štit i l'jek.

4. Majko draga, majko blaga * Padamo pred pr'jesto tvoj * Čuvaj od svih grješnih ljaga * Skrušen, b'jedan narod svoj * Teški njega jadi tište * Majko, budi njemu spas * Budi njemu utočište * Sada i u smrtni čas!

III.

1. Majko, Djevo, ti jedina * Prava Majka Božjeg Sina * Ti jedina djevice * Bez istočne krivice * Tebe moli sv'jet taj c'jeli * Blagoslov nam svoj ud'jeli * O Marijo dan i noć * Budi nama u pomoć!

2. Majko Božja, koja zvati * Dostojiš se naša mati * Za nas brigu nositi * Sina za nas prositi.
Tebe moli i t. d.

3. Pogledaj nas sa visine * Tužne kćeri, tužne sine * Vidiš i znaš najbolje * Naše, majko, nevolje.
Tebe moli i t. d.

4. Majko, nam se ne ogluši * Pomoć t'jelu daj i duši * Tko će za nas moliti * Ako nas odbaciš ti?

Tebe moli i t. d.

5. Srdžbu Sinka svog odvrni * Milosrdno zaogrni * Sve nas jadne sirote * Plaštem svoje dobrote.

Tebe moli i t. d.

6. Ah, za Sinka svoga ime * Nas pomiri, Majko, s njime * Da po zagovoru tvom * On oprosti puku svom.

Tebe moli i t. d.

IV.

1. O najsvetija, o najmilija, * Slatka Djevo Marijo * Majko ljubljena, neoskvrnjena * Moli, moli ti za nas!

2. Tvoje krjeposti, tvoje milosti * Slast su naša, Marijo * Štogod trebamo, tobom primamo * Moli, moli ti za nas!

3. U svih potrebah i svih nezgodah * Tješi nas, o Marijo * Svih nas oprosti teških žalosti * Moli, moli ti za nas!

4. Čista Djevice, možna kraljice * Miluj nas, o Marijo * Tužne kr'jepi nas, bolne l'ječi nas * Moli, moli ti za nas!

V.

1. Spomeni se, Djevo mila, * Da još nije čuo sv'jet * Da si koga zabacila * Koj ti

poslo uzdah svet * Jest, o majko, svuda glas * Dižu tvoja djeca mila * Da si koga zabacila * Nikad nije čuo sv'jet * Nije čuo kroz sav v'jek.

2. Tko se tebi utekao * I tvoj, majko, slušo glas * Taj će klicat: Ni pakao * Nije mogo svladat nas!

Jest, o majko, i t. d.

3. Kad si, majko, vjernom sinu * Uskratila pogled svoj * Zar mu suza ne uminu * Kad očuti pogled tvoj?

Jest, o majko i t. d.

4. Majko, Djevo svih djevica * Ti si moja nada sva * O kraljice svih kraljica * Nek me štiti ruka tvâ!

Jest, o majko i t. d.

5. Pogled baci na grješnika * Koj pred tobom klečim tuj * Zagrli me nevoljnika * O Marijo, ti me čuj!

Jest, o majko i t. d.

6. O Marijo, pruži ruke * Mojoj molbi, glasu mom * Majko Božja, čuj mi muke * Pa ih nosi Sinu svom!

Jest, o majko i t. d.

7. Ah, usliši moje r'ječi * I vodi me k Sinu svom * Otvori mi vrata sreći * Otvori mi rajski dom!

Jest, o majko i t. d.

VI.

1. O pruži mile ruke * Kad žića tone brod * Kroz slape teške muke * Olakšaj brodu hod * Što zv'jezda je mornaru * Tvoj budi kip kršćanu * Marijo, Marijo, o Marijo čuj!

2. Ti mila golubice * Daj sreću zemlji svud * Daj njive i gorice * Da plodom plate trud * A ne daj da tko strada * Od uboštva i glada * Marijo, Marijo, o Marijo, čuj!

3. Kad cvili i jauče * A ne zna pomoć nać * Sirote kad se muče * I gorki plaču plač * Kad bolan nema l'jeka * Bez nade još čovjeka * Marijo, Marijo, o Marijo čuj!

4. Od Boga milost prosi * Da nam mir dade svoj * Koj ljubav, slogu nosi * A tare svagju, boj * Pred tobom, majko blaga * Nek smo svi braća draga * Marijo, Marijo, o Marijo čuj!

VII.

1. Marijo, svibnja kraljice * Ti Majko rajskog slavlja * Pred sliku tvoju ružice * Na pozdrav svibanj stavlja.

2. O daj ga daj blagoslovi * I sve nas, Majko, s njime * Te srca naša prizovi * Da tvoje slave ime.

3. Mi tebi sve izručamo * Svu zelen, cv'jeće tude * Učini, što se ufamo * Da tebi ures bude.

4. O Majko Božje milosti * V'jek pomoć nama budi * Da v'jenac sviju krjeposti * Nam svima resi grudi.

5. Napose štiti cv'jeta tri * Jer svak je divan, ubav * U burah brani, Majko, svih * Ti vjeru, nadu, ljubav.

6. A srca hladna, ledena * Uspali svetim žarom * Ti daj ih, Majko ljubljena * Nadari krasnim darom.

7. Da pjesma nam se izvine * Ko uzdah k nebu gore * Iz ove suzne doline * U rajske k tebi dvore.

8. Da pozdrav bude sviju nas * Kod pr'jestolja nam tvoga * Da bude molbe smjeran glas * — Oj, moli za nas Boga!

VIII.

1. Marijina smo djeca mi, * O čujte nas, o čujte svi * Nek p'jev taj javlja zore trak * Nek glasi još u noćni mrak * Nek ore skladno živi svi * Da Marije smo djeca mi!

2. Marijina smo djeca mi * O čujte nas, o čujte svi * Naudit ne će dušman klet * Gdje cvate v'jek Marijin cv'jet * Nek mirno, slatko duša sni * Dok Marije smo djeca mi!

3. Marijina smo djeca mi * O čujte nas, o čujte svi * No imenom ne budimo tek * Nek nije

pustog slova r'jek * Već djelima pokažmo svi * Da Marije smo djeca mi!

4. Marijina smo djeca mi * O čujte nas, o čujte svi * Dà, duša naša drag je kâm * A srce Duha Svetog hram * I odsjev rajske ljubavi * Jer Marije smo djeca mi.

5. Marijina smo djeca mi * O čujte nas, o čujte svi * Kad na grud Ona vine nas * Uzbjesni pakla kleti jaz * Uzdršću tmine dusi zli * Jer Marije smo djeca mi!

6. Marijina smo djeca mi * O čujte nas, o čujte svi * Oj vjerimo se, život vas * Bit djeca njena, raja kras * O čuj nas, Oče nebeski * Čuj Marije smo djeca mi!

7. Marijina smo djeca mi * O čujte nas, o čujte svi * Ah, bdij nad nama, čuvaj nas * O Majko naša, bud naš spas * Da pjevamo v'jek s Angjeli * Oj Marije smo djeca mi!

IX.

1. Tebe Boga hvalimo * Vjerno ispov'jedajuć * Vječnog Oca slavimo * Složnim glasom pjevajuć * Na nebu te Angjeli * V'jek štuju s Arkangjeli.

2. Kerubini svi složno * Duboko se klanjaju * Serafini pobožno * Jednim glasom pjevaju * Svet, svet, svet je Gospod Bog * Kralj preslavni puka svog.

3. Sv'jet i nebo je puno * Veličanstva tvojega * Apoštoli potpuno * Hvale Boga svojega * I prorokâ sjajni broj * Slavi klanja se tvojoj.

4. Mučenici hvale te * S Crkvom Boga pravoga * Neprestano slave te * Oca svoga dobroga * Sina, Duha Svetoga * Trojstvo, Boga jednoga.

Hrvatske do sad Marijine kongregacije.

	Mjesto	naslov	zaštitnik	osnutak	upravitelj
1	Djakovo	Bezgrješno Začeće Bl. Dj. M.	Sv. Alojzij	18./IV. 1865.	Dr. Jakob Pliverić
2	Osijek	Bezgrješno Začeće Bl. Dj. M.	Sv. Josip	25./III. 1895.	Josip Horvat
3	Sarajevo	Prečisto Srce Marijino	Sv. Alojzij	7/XI. 1895.	Maksimilijan Limbourg D. I.
4	„	Bezgrješno Začeće Bl. Dj. M.	Sv. Alojzij	25/XII. 1896.	Franjo Hammerl D. I.
5	„	Navještenje Bl. Dj. M.	Bl. Ivan Lasalle	27./II. 1897.	Josip Celinščak D. I.
6	„	Očišćenje Bl. Dj. M.	Sv. Ivan Berchmans	8/XII. 1897.	Josip Herzog D. I.
7	„	Bezgrješno Začeće Bl. Dj. M.	Sv. Alojzij	14./XII. 1884.	Stjepan Hadrović
8	„	Navještenje Bl. Dj. M.	Sv. Stanislav	23./X. 1897.	„ „
9	„	Kraljica sv. Krunice	Sv. Alojzij	23./X. 1897.	„ „
10	„	Bezgrješno Začeće Bl. Dj M.	Sv. Alojzij	23./X. 1897.	„ „
11	„	Bezgrješno Začeće Bl. Dj. M.	Sv. Alojzij	8./XII. 1898.	Dr. Ivan Šarić
12	„	Očišćenje Bl. Dj. M.	Sv. Elizabeta	8./XII 1898.	Antun Haitzmann D. I.
13	Sinj	Bezgrješno Začeće Bl. Dj. M.	Sv. Antun Paduanski	23./II. 1897.	O. Petar Bačić
14	Travnik	Bezgrješno Začeće Bl. Dj. M.	Sv. Stanislav	25./II 1889.	Matija Kulunčić D. I.
15	„	Kraljica Anđela.	Sv. Alojzij i sv. Ivan Berchmans	28/XI. 1896.	Antun Puntigam D. I.
16	Tuzla	Bezgrješno Začeće Bl. Dj. M.	Sv. Alojzij	17./XI. 1896.	Fra Rafo Babić
17	Zagreb	Navještenje Bl. Dj. M.	Sv. Stanislav	25./III. 1898.	Dr. Josip Pazman
18	Zemun	Bezgrješno Začeće Bl. Dj. M.	Sv. Alojzij	8/XII. 1898.	Franjo Posavac

Hrvatske do sad Marijine kongregacije.

	Mjesto	naslov	zaštitnik	osnutak	upravitelj
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					

Osnutak
Uredba
Svrha
Štovanje
Sredstva
Plodovi
Oprosti i
Dužnosti
Uvedenje
Proslava
Marijina
Zaglavak

Poglavlje
Poglavlje
Poglavlje
Poglavlje

Marijine kongregacije.

zaštitnik	osnutak	upravitelj

Gdje je što?

Posveta Bl. Dj. Mariji.

Napomena.

I. DIO.

Pouka o kongregaciji.

Strana.

Osnutak i razvitak 1
Uredba 7
Svrha 10
Štovanje Majke Božje 15
Sredstva 19
Plodovi 33
Oprosti i povlastice 58
Dužnosti 65
Uvedenje Kongregacije 75
Proslava 89
Marijina kongregacija i srednje škole 105
Zaglavak 115

II. DIO.

Pravila i vježbe.

A. Pravila.

Poglavlje I. Što je Marijina Kongregacija 124
Poglavlje II. Za čim ide Marijina Kongregacija . . . 125
Poglavlje III. Tko upravlja Marijinom Kongregacijom 125
Poglavlje IV. Tko sačinjava Marijinu Kongregaciju . 126

Strana.
Poglavlje V. Općenita pravila Marijine Kongregacije · 127
Poglavlje VI. Posebna pravila · · · · · · · · · · 133
Poglavlje VII. Poglavarstvo u Marijinoj Kongregaciji 137
§ 1. Kako je sastavljeno poglavarstvo zborno 137
§ 2. Kako se sastavlja poglavarstvo · · · 138
§ 3. Priprava za izbor · · · · · · · · · · 138
§ 4. Izbor nadstojnika i pobočnikâ · · · · 139
§ 5. Imenovanje tajnika i konzultorâ · · · 141
§ 6. Proglašenje i ustoličenje novoga poglavarstva · · · · · · · · · · · · · · 141
Poglavlje VIII. Pravila poglavarstva · · · · · · · 142
§ 1. Pravila za nadstojnika · · · · · · · 143
§ 2. Pravila za pobočnike · · · · · · · · 144
§ 3. Pravila za tajnika · · · · · · · · · 145
§ 4. Pravila za konzultore · · · · · · · · 147
Poglavlje IX. Vijećanja u Marijinoj Kongregaciji · · 147
Poglavlje X. Ostale službe u Marijinoj Kongregaciji · 149
§ 1. Pravila za tajnikova zamjenika · · · 149
§ 2. Pravila za instruktora kandidatâ · · · 150
§ 3. Pravila za blagajnika · · · · · · · · 151
§ 4. Pravila za knjižničara · · · · · · · · 152
§ 5. Pravila za bolničara · · · · · · · · 152
§ 6. Pravila za sakristana · · · · · · · · 153
§ 7. Pravila za lektora · · · · · · · · · 153
§ 8. Pravila za vratara · · · · · · · · · · 154
Poglavlje XI. Pravila o primanju članova u Kongregaciju · · · · · · · · · · · · · · · 154
§ 1. Primanje među kandidate · · · · · · 155
§ 2. Primanje među članove · · · · · · · 156
§ 3. Prijelaz iz jedne Kongregacije u drugu 157
§ 4. Počasni članovi · · · · · · · · · · · 157
Poglavlje XII. Pravila o isključenju iz Kongregacije 158

B. Vježbe.

Strana.
Poglavlje I. Vježbe za svaki dan · · · · · · · · · 162
U jutro · · · · · · · · · · · · · · · 162
U jutro, o podne i na večer · · · · · · 162
Pozdrav angjeoski · · · · · · · · · · 163
U večer · · · · · · · · · · · · · · · 165
Poglavlje II. Vježbe na nedjeljnim zborovima · · · 166
Prije poduke · · · · · · · · · · · · · 166
Poslije poduke · · · · · · · · · · · · 168
Litanije lauretske · · · · · · · · · · 168
Molitva sv. zaštitniku kongregacije · · 173
Molitva za bolesne drugove · · · · · · 177
Molitva za pokojnog druga · · · · · · 178
Za pokojne u opće · · · · · · · · · · 178
Molitva sv. Bernarda (Memorare) · · · · 181
Zdravo kraljice (Salve Regina) · · · · 181
Čislo ili krunica Gospina · · · · · · · 183
Poglavlje III. Neke osobite vježbe u Kongregaciji · 188
Blagoslov i dijeljenje sličica · · · · · 189
Popis dobrih djela · · · · · · · · · · 191
Marijino cvijeće · · · · · · · · · · · 193
Poglavlje IV. Vježbe, kad se Kongregacija u jutro sastaje · · · · · · · · · · · · · · · 193
Poglavlje V. Vježbe na svečanim zborovima · · · · 201
Pohvale presv. Imenu Božjemu · · · · 209
Poglavlje VI. Obnova posvete Mariji · · · · · · · 210
Poglavlje VII. Molitve prije i poslije vijećanja · · · 212
Prije vijećanja · · · · · · · · · · · 212
Poslije vijećanja · · · · · · · · · · · 213
Poglavlje VIII. Obred, kad se proglašuje i ustoličuje novo poglavarstvo · · · · · · · · · 214

Strana.
1. Svečani obred 214
2. Manje svečani obred 220
Poglavlje IX. Obred i vježbe kod svečanoga primanja u Kongregaciju 222
Dodatak 244

III. DIO.

Molitve i pjesme.

A. Molitve.

Jutarnje molitve 250
Večernje molitve 253
Misne molitve 256
Pohod presv. oltarskoga sakramenta 269
Pobožnost k Presv. Srcu Isusovu 272
Litanije o Presv. Srcu Isusovu 272
Posveta Presv. Srcu Isusovu 274
Otprošnja k Presv. Srcu Isusovu 275
Ispovjedne molitve 279
Pričesne molitve 284
Molitva pobožna mladića 301
Trodnevnica ili devetnica 302
Litanije o sv. Josipu 303
Štovanje sv. Alojzija 305
Šest nedjelja na čast sv. Alojziju 305
Razmišljanja o krjepostima sv. Alojzija 309
Molitve na pojedine od ovih šest nedjelja 221
Litanije o sv. Alojziju 326
Dodatak: Latinski i hrvatski Oče naš, Zdr. Mar. i Vjerovanje 329

B. Pjesme.

Strana.
1. Marijo, o mili glas 334
2. Danak svaki Božjoj Majci 334
3. Majko, Djevo ti jedina 335
4. O najsvetija 336
5. Spomeni se, Djevo mila 336
6. O pruži mile ruke 338
7. Marijo, svibnja kraljice 338
8. Marijina smo djeca mi 339
9. Tebe Boga hvalimo 340
Skrižaljka: Hrvatske do sad Marijine kongregacije . 343—46